

+2 CD

CHIP

→ 36

počítače ■ internet ■ komunikace **Testujeme:** tiché počítače

PLNÉ VERZE PROGRAMŮ NA 2 CD

Dogwaffle 1.1b

- kreslicí a animační program
- plnohodnotný bitmapový editor
- reálné štětce, efekty, palety

Chip archiv '99 až '03

- časopis v elektronické podobě
- fulltextové vyhledávání

eTrust EZ Armor

- antivirový program a firewall
- doporučená ochrana od Microsoftu
- pro nekomerční účely ZDARMA

CDBurnXP Pro 2.1.5

- vypalování CD a (+/-) DVD
- podpora MP3, WMA a OGG

CD Amplion

- nahráváme staré desky
- kompletní postup pro digitalizaci audia pomocí bezplatných nástrojů
- restaurování a úprava zvuku

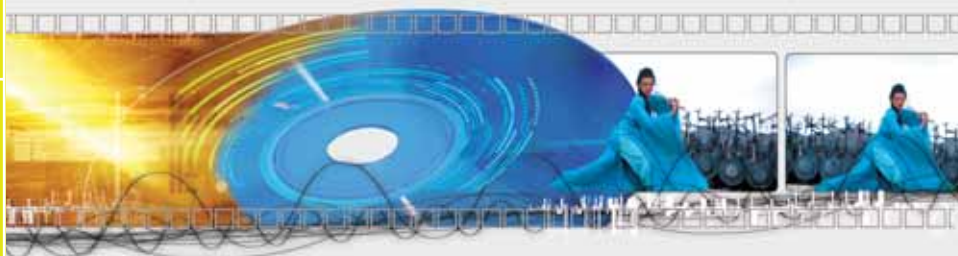
Elpíčka do MP3: Vylepšené kopie

134

- srovnávací test nástrojů pro restaurování zvuku
- uchovejte nahrávky starých desek v digitální podobě

Dokonalé DVD

- **kódování, authoring a vypalování DVD**
- nastavení bitrate, konfigurace encoderu
- test programů pro vypalování CD i DVD

24

84

Jak na internet bez drátů

70

- je Wi-Fi vhodnou alternativou internetového připojení?
- přehled Wi-Fi doma i v zahraničí, jak se nejlépe připojit

Test: nejmodernější mobily s kamerou

- Který z osmi přístrojů fotí nejlépe?

54

Cena: 158 Kč ■ 259 Sk

9 771210 068005 03

inzerce

NEČEKEJME ZÁZRAKY...

Nuda je opravdu to poslední, na co bychom si na začátku roku mohli stěžovat. Návštěva Billa Gatese v Praze a u našich sousedů na Slovensku, zatím největší virová lavina – útok červem MyDoom, fraška v podobě zveřejnění nového paušálního připojení k internetu prostřednictvím telefonní linky a nakonec to nejlepší – návrh zákona o daňové reformě, zahrnující přesun některých produktových skupin a služeb do vyšší daňové sazby. Jsme časopis o technice, říkali jsme si vždycky, když jsme měli sto chutí zabývat se událostmi, které se děly na politické scéně. Tentokrát se bez toho bohužel neobejdeme.

V rámci hledání prostředků, kterými by zaplnila prázdnotou zejíící státní kasu, obrátila naše vláda svou pozornost i směrem k médiím a předložila poslancům ke schválení zákon o přesunu časopisů do vyšší daňové skupiny. V praxi to znamená zvýšení DPH o čtrnáct procent. Druhé čtení příslušného zákona má v Poslanecké sněmovně probíhat ve středu 18. února, což je termín, kdy odevzdáváme březnový Chip tiskárně. Přestože zatím není nic definitivní, nezbyvá příliš nadějí na to, že by časopisy zůstaly v nižší daňové skupině. Praktickým dopadem daňové úpravy bude další zdražování časopisů včetně Chipu, bohužel i přes naše vědomí, že jeho koupě už tak dost zatěžuje vaši peněženku. V době, kdy držíte březnový Chip ve svých rukou, bude zřejmě rozhodnuto.

Rádi bychom s vámi jednali zcela otevřeně. Dojde-li ke schválení zákona o zvýšení DPH u časopisů, zdražení Chipu se nevyhneme. Chtěl bych vás proto upozornit na nabídku našeho předplatného, jehož ceny se minimálně do 30. dubna 2004 nebudou měnit. Co bude potom už záleží jen na výsledcích jednání našich poslanců. S předplatným výrazně ušetříte, a to vlastně nadvakrát: nejenže cena jednotlivého čísla je proti distribuční ceně výrazně nižší, ale navíc se do ní zatím nepromítne zvýšení daně. Neplaťte tedy víc, jestliže nemusíte. Vyšší jednorázový výdaj sice není nic příjemného, ale máte-li o Chip zájem, neváhejte.

Pokud poslanecké hlasování dopadne dobře (čemuž i jako vrozený optimista zcela upřímně nevěřím) a ke zvýšení daňové sazby u časopisů nedojde, nebudeme s naší cenou hýbat. Ovšem kdy naposled jsme se od našich poslanců dočkali příjemného překvapení?

■ ■ ■ jiri.palyza@vogel.cz

PŘEDPLATNÉ CHIP

Předplaťte si **CHIP**
za **speciální ceny**

viz str. 127

**Téma čísla:
Perfektní DVD**

24

DETAILNÍ OBSAH ČASOPISU?
OTOČTE LIST. ZAJÍMAJÍ-LI VÁS
SPÍŠE PODROBNOSTI O CD/DVD,
PŘESKOČTE NA STRANU 114.

OBSAH

AKTUALITY

- 6 **Mailbox**
- 8 **Hardware**
- 12 **Software**
- 14 **Další mrtvý šnek**
Český Telecom představil paušální internet po telefonní lince.
- 15 **Svět oken v Praze**
Svou návštěvou Prahu poctil Bill Gates. Byli jsme u toho.
- 16 **Internet**
- 18 **Spektrum**

TÉMA

- 24 **Perfektní DVD**
Jak si vyrobit z filmů nahraných z TV, videokamery nebo VCD profesionální DVD s nejlepší kvalitou zvuku a obrazu?

HARDWARE

- 34 **Další Pentium**
Intel vrhl na trh novou verzi svého procesoru Pentium 4 Prescott. Otestovali jsme jej v sestavě ProCA BRAVE BlueLine P950.
- 36 **Nenechte se rušit**
Srovnávací test tichých počítačů.
- 46 **Třetí do karetní hry**
V ringu grafických karet se objevil vedle stálic ATI a nVidia třetí hráč: XGI. Jeho nástup nebylo možné přehlédnout...
- 48 **Bez tiskárny ani ránu**
Srovnávací test čtyř přenosných tiskáren.
- 54 **Více než jen legrace na party?**
Chip testoval osm mobilů s kamerou a zaměřil se na kvalitu fotografií.
- 59 **Na první pohled**
Sony Ericsson CAR - 100, Asus WL-130b a Asus WL-330.
- 60 **Krátkodobé testy**
Kodak EasyShare DX6440, UMAX compact LE107, Sony Ericsson P900, IBM ThinkPad T41, Sony VAIO GRT996VP, UMAX PowerCam 670, Datový projektor ASK M1.

INTERNET

- 70 **Wi-Fi aneb Věrní „bezdrátů“**
Současné možnosti a technologie Wi-Fi připojení k internetu.
- 75 **Kam kráčí webdesign?**
Trendy tvorby webovských stránek.
- 76 **ADSL - skrytá touha domácího internetu?**
ADSL - jak se připojit a co mohou získat?
- 78 **Zasněžený internet**
Weby pro všechny milovníky bílé stopy.
- 82 **Časopis pro ženy a slevové kupony**
Internetové stránky Marianne a Kupony nalevy.

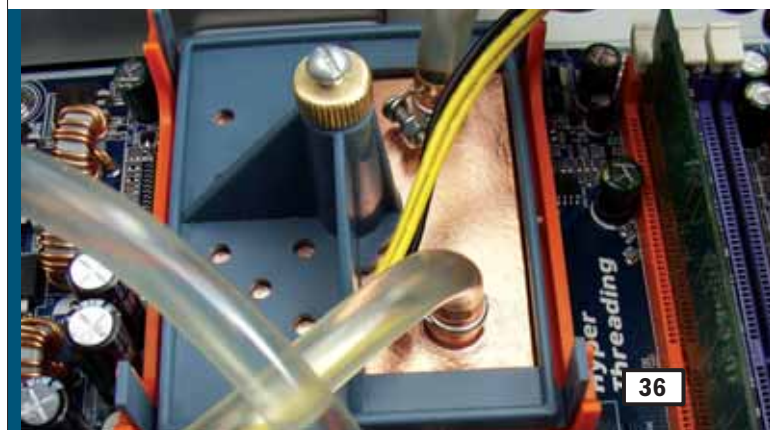
SOFTWARE

- 84 **Nero není absolutní vládce**
Srovnávací test vypalovacích programů.
- 88 **Zdatný palič DVD**
Encore DVD doplňuje kolekci programů Adobe o nástroj na authoring DVD.
- 90 **Daně pomocí softwaru**
Chip představuje čtyři aplikace, které vám pomohou s vyplňováním daňových přiznání.
- 94 **(Ne)přirozené malování**
Dogwaffle je cenově příznivý a přitom výkonný kreslicí a animační program.

Perfektní DVD

Ať to jsou filmy na VHS, televizní pořady, amatérské videozáznamy nebo VCD – z vašeho filmového materiálu se může stát DVD. Chip vám ukáže, jak na disku vyčarujete filmy s ostrým obrazem a kvalitním zvukem.

Nenechte se rušit

Počítač je dobrý sluha, ale zlý pán. To platí v kanceláři i doma, zkrátka všude by totiž počítač měl být nenápadným pomocníkem a ne tyranem, jemuž se vše okolo podřizuje. To platí i pro hlučnost, jejíž posouzení jsme si vytklí za cíl našeho aktuálního testu.

Více než jen legrace na party?

Prakticky každý nový mobil vyšší kategorie je již vybaven digitálním fotoaparátem. Jsou však tyto fotografie použitelné? Chip podrobil osm právě dostupných modelů testu.

84

Nero není absolutní vládce

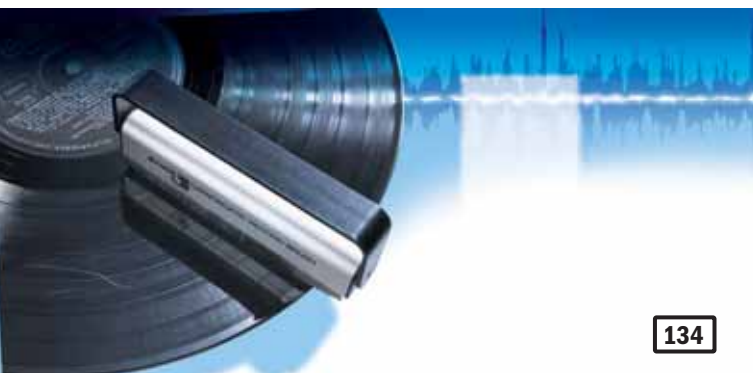
Nero Burning ROM je pravděpodobně nejrozšířenější vypalovací software. Kromě populární aplikace z dílny německé firmy Ahead ovšem existuje řada alternativních vypalovacích programů, které jsou často neprávem opomíjeny. Chip přináší jejich srovnávací test.

90

Daně pomocí softwaru

Formuláře daňových příznání patří k tomu nejsložitějšímu, s čím se lze v oblasti státní správy setkat. Většina poplatníků se shoduje, že Ministerstvem financí schválené formuláře daňových příznání jsou náročné, příliš obsáhlé a nepřehledné. Stejně jako v mnoha jiných oblastech však může pomoci počítač.

134

Comeback vinylových desek

Kdo chce v dobré kvalitě digitalizovat poškrábané gramofonové desky, potřebuje mnoho času a trpělivosti. Současné speciální nástroje slibují rychlou pomoc. To zní dobře, ale co tyto programy skutečně umějí?

Obsah Chip CD 3/04 najdete na straně 114.

Chip Vychází měsíčně ve vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o.

adresa redakce Sokolovská 73, 186 21 Praha 86 **poštovní styk** P. O. Box 77, 186 21 Praha 86

telefony sekretariát 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500 **inzerce** 225 018 646,

225 018 648, fax 225 018 600 **předplatné** 225 018 942

96 **Celek ve fragmentech**

Srovnání programů pro defragmentaci pevných disků.

100 **Linux Kernel 2.6.0**

Pohled do útrob nejnovější stabilní verze jádra Linuxu s označením Kernel 2.6.0.

102 **Ochrana před špióny**

Chip otestoval freewarové programy pro ochranu před spywarem a adwarem.

106 **Co nového ve Final Cutu?**

Final Cut je profi videoeditační program za uživatelsky příznivou cenu. Není divu, že příznivci Apple na něj nedají dopustit.

108 **Čeština konečně bez chyb?**

Recenze Grammariconu – prvního programu na kontrolu českého pravopisu i stylu.

110 **Kresba ze 3D modelu**

S plugínem Sketch and Toon dokáže Cinema 4D vytvářet scény jakoby z rukou architektů, malířů či tvůrců komiksů.

112 **Chip ve verzi s DVD**

Máte-li Chip ve verzi s DVD, zde je obsah příloženého disku.

113 **CD Amplion**

Na Chip CD2 najdete vše, co potřebujete k rekonstrukci starých audionahrávek.

114 **Redakční CD**

Testy, programy, návody, opravy.

116 **Káva na desátou**

Borland uvedl už desátou verzi JBuilderu, nástroje pro vývoj profesionálních aplikací v Javě.

118 **Vizuální, viacplatformný a výkonný**

Borland C++BuilderX je vývojový nástroj vhodný pro všechny obvyklé platformy.

120 **Téměř šestá verze**

Šestá verze oblíbeného modeláře 3ds max přinesla novinky velmi zajímavé, ne však revoluční.

124 **Palety (nejen) pro webové designéry**

O několika nástrojích, které vám pomohou určit barevnost vašeho výtvarného díla.

130 **Krátké testy**

AbiWord 2.0.2, ACDSee 3.1 CZ, Ultimate Boot CD, System Mechanic 4.0d, eTrust EZ Armor, MP3 WorkShop XP V1.60, O&O Defrag V6 Professional Edition, Ant Renamer 2.06, WinLock TT.

PRAXE

134 **Comeback vinylových desek**

Test nástrojů na restaurování zvuku, neboli elpíčka jako znovuzrozená.

142 **Desktop Rolls-Royce**

Recenze externího hudebního studia Lexicon Omega a novinky v oblasti počítačového audia.

146 **Pro rychlejší surfování**

Tipy a triky pro Mozillu a Internet Explorer.

MAGAZÍN

148 **Atak**

Názory a komentáře, tentokrát o lavině virového útoku MyDoom...

150 **Copak ti zbude, Český Telecom?**

... o Českém Telecomu, internetu a digitálních zrcadlovkách.

SERVIS

152 **Knihy**

155 **Víkendové volání za korunu**

Soutěž o atraktivní ceny se společností Eurotel Praha.

156 **Novinky na stříbrných discích a Létající stroje**

Novinky na trhu CD-ROM a recenze produktu Prozkoumej tajemství letadel.

157 **Dvě jedničky**

Recenze CD-ROM InfoMapa 11 – Street Atlas ČR – Profi Edition.

158 **Výuka bez výbuchů**

Při výuce chemie prostřednictvím LANGMaster Škola hrou – Chemie 2 se ohořelých stropů bát nemusíte.

159 **Krtkova matematika**

Recenze CD-ROM Krtčkova matematika – počítáme do šesti.

160 **Tiráž**

162 **Co si přečtete přístě**

Mailbox

Rád bych doplnil a upřesnil téma IR na PC v Chipu 2/04, str. 130, zejména HW část. Já sám jsem už dříve postavil několik těchto IR přijímačů. Zde jsou moje poznatky.

Na vaši fotce byl kondenzátor elektrolytický, který je ale rozhodně vhodnější nahradit keramickým – už jen z důvodu velikosti. Dále bych uvedl a doplnil hodnoty součástek:

- D1: dioda – Zennerova dioda 5V1;
 - C1: keramický kondenzátor 100nF;
 - R1: používám 3k3 (3,3 kiloohmu);
 - čidlo: SFH 56-xx (xx značí frekvenci v kilohertzích, vyrábí se 36, 38, 40. Nejlepší je 38 – má dostatečnou citlivost i na 36 a 40 kHz);
 - konektor: CANON9 samice krytka na CANON9.
- Cena přibližně 60 Kč.

Pokud se čidlo přijímače dá rovnou do krytky, má přijímač dostatečnou citlivost na ovladač, i když je bedna PC umístěna pod stolem a u zdi.

Celý výrobek jsem v několika případech dovybavil kablíkem (potřeboval jsem čidlo umístit k televizi, kterou mám v druhé místnosti, abych tak mohl ovládat přehrávání filmů z počítače bez nutnosti se zvedat z křesla). Osvědčila se obyčejná slabá stíněná dvojlinka (v ceně asi 10 Kč/m). Spolehlivě mi vše funguje i s 5 metry kabelu. Součástky jsou připájeny přímo za „nožičky“ na zásuvce schované pod krytkou a dvojlinkou spojeny s čidlem (jako třetí pól mi slouží stínění dvojlinky).

Jako program používám vámi popisovaný GRIDER, mám s ním dobré zkušenosti.

Pozn.: V praxi jsem zjistil, že je možné s čidlo zachytávat i vysílání bezdrátové myši (samozřejmě jen těch na IR principu).

Petr Koutecký

Chtěl bych se zeptat, zda existuje SW na stahování kompletního obsahu internetových stránek včetně odkazu na jiné stránky a také jejich obsah s nastavitelným počtem úrovní, aby mně v počítači zůstala kompletní off-line verze dané stránky.

Jan Horvath

Můžu vám doporučit programy Offline Explorer (<http://www.studna.cz/go/>

[detail.php/vid/703](http://www.slunecnice.cz/product/Teleport-Pro/)) a Teleport Pro (<http://www.slunecnice.cz/product/Teleport-Pro/>). Oba splňují vaše požadavky, jeden je k dispozici jako shareware a druhý v trial verzi.

Petr Kratochvíl

Krátce po odeslání e-mailu se mi počítač celkem 3× náhodně restartoval a nebyl připojen k internetu.

Nevím, zda je to způsobeno přehříváním některé komponenty, či virem (žádný nebyl nalezen). Víte o nějaké aplikaci na kompletní monitorování procesů probíhajících na PC?

Vilém Novák

Já osobně bych to odhadl na vir (a měl bych i soukromý tip). Takže doporučuji postupovat v následujících krocích:

1. Instalace antiviru – pokud nechcete nebo nemůžete, nechte to aspoň zkontrolovat přes internet (http://housecall.antivirus.com/housecall/start_corp.asp).

2. Je-li tam vir, řiďte se pokyny antiviru.

Petr Kratochvíl

Potřeboval bych pomocí nějakého freewareového programu převádět MP3 do MID. Existuje takový program?

Zbyněk Stanečka

Programů pro převod MP3 do formátu MID moc není, navíc převod není zrovna nejjednodušší a nejspolehlivější (což je logické už z principu obou formátů). A přiznám se, že nevím ani o jednom, který by byl zdarma. Našel jsem však jeden program, který je omezen časově, takže ho můžete alespoň vyzkoušet – ovšem jsem dost skeptický k výsledku převodu: <http://www.intelliscore.net/download.html>

Pokud ovládáte angličtinu, možná pro vás bude podnětná i tato diskuse: <http://www.drod.net/forum/viewtopic.php?TopicID=1837&page=0>

Petr Kratochvíl

Už asi rok používám Windows XP a od té doby mi nefunguje tiskárna HP APOLLO P-1200. Už jsem vyzkoušel snad všechny možné způsoby hledání ovladačů pro tuto tiskárnu na internetu, ale bez odevy. Tímto

se na vás obracím s dotazem, kde bych mohl tyto ovladače najít anebo jak bych mohl tento problém vyřešit.

Stanislav Mohylčák

Tato tiskárna nepotřebuje ovladače pro Windows XP – respektive jsou přímo součástí systému. (No Driver downloads are required for Windows XP operating system for APOLLO P-1200, P-2100 & P-2200 printers. Windows XP OS has drivers built in.) Najdete to například na stránce http://www.ap-sure.com/my-apollo/support/1200_down.htm, kde jsou ovladače pro tuto tiskárnu pro ostatní operační systémy. Tiskárna je téměř identická s tiskárnami HP. Má stejné kartridže.

Pavel Trousil

Proč nám to děláš, HP?

Na tento sloupek bylo reakcí více než dost a je vidět, že vás/nás tohle téma hodně pálí. Za všechny jsme vybrali následující dopis (redakčně krácený). Tentokráte ho necháváme bez komentáře.

Právě jsem dočetl váš článek v Chipu i s otázkou, jaké máme zkušenosti s ovladači a SW k novým tiskárnám HP. Nemohu jinak než s vámi plně souhlasit. Navíc je i problémem to, že skoro každý model se instaluje jinak, tím myslím, že někde je nutno nejprve nainstalovat software a pak připojit tiskárnu fyzicky, jinde je to obráceně. Nejhorší je, že pokud při instalaci nejprve připojím a zapnu tiskárnu a tato instalace nedopadne dobře, je nutné reinstalovat celý operační systém, nechci-li se půl dne hrabat v registrech. Obdobné zkušenosti jsou i se skenery HP. Co mě ovšem nejvíce „vyškolilo“ právě ve spojitosti s novými tiskárnami HP, bylo propojení HP Photosmart 245 s notebookem Acer TM 240 (WinXP Pro), kde se při instalaci tiskárny neustále objevovala hláška, že bylo nalezeno nové zařízení, ale ovladač se nenašel. Proti samotným tiskárnám nic nemám, vždy jsem je prodával rád a prodávat budu, protože se domnívám, že HP je leaderem v této oblasti, ale problémy s ovladači a softwarem mi v poslední době dost zvedají adrenalin.

Ing. Jan Hartman, Chomutov

inzerce

ASUS M6800N**Mobilní kancelář s dlouhou výdrží**

Společnost AT Computers uvádí na trh nový notebook Asus M6800N. Ten nabízí vysoký výkon mobilního procesoru Intel Pentium M s frekvencí až 1,7 GHz. Výkonné a úsporné technologii Intel Centrino napomáhá grafika ATI Radeon 9600 s pamětí 64 MB, která podporuje DirectX 9.0. Operační paměť typu DDR333 lze rozšířit až na 2048 MB. Samozřejmostí je u dnešních notebooků integrovaný modem, gigabitová LAN a Wi-Fi – a toto vše tedy najdete i u Asusu M6800N. Notebook nabízí i integrovanou čtečku paměťových karet, možnost replikace portů a lehké šasi, zpevněné uhlíkovými vlákny. Doba provozu na baterie je až přes sedm hodin. Hmotnost notebooku je 2,6 kg a rozměry 354 × 273 × 22-34 mm.

SAMSUNG SPINPOINT M**Samsung v noteboocích**

Společnost Samsung ohlásila vstup na trh s mobilními 2,5" pevnými disky, kde uvede řadu svých produktů „SpinPoint M“. Trh s mobilními počítači roste velmi rychle a donedávna trpěl nedostatkem 2,5" disků. Samsung bude nabízet disky o velikostech 30 až 80 GB, s rychlostí otáčení 5400 ot./min. a s 8MB vyrovnávací pamětí. Disky jsou tiché – snížení hlučnosti na nejnižší možnou hladinu pomáhá použití FDB (Fluid Dynamic Bearing) ložiska.

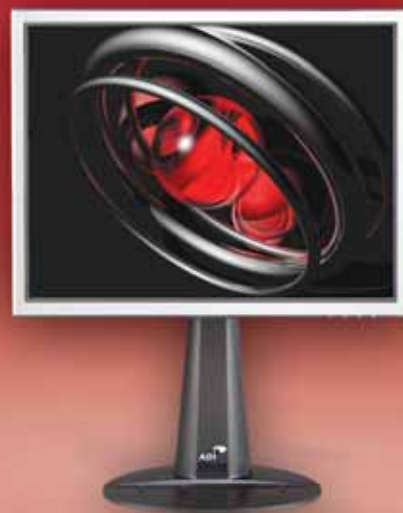
ADI LCD I700**Modulární LCD**

Firma ADI představila na českém trhu novinku – 17" LCD panel i700. Jedná se o model, který kromě zajímavých technických parametrů disponuje možností dokoupit přídatné moduly. Nejprve se bude jednat o TV tuner s reproduktory a vstupy pro kompozitní nebo S-Video, do budoucna se počítá i s dalšími výměnnými moduly, jako jsou reproduktory + porty USB nebo vstupy pro paměťové karty do digitálních fotoaparátů. Panel má úhly pohledu 170°/170°, ale i krátkou dobou odezvy – 25 ms. Hodí se tedy jak pro práci v kanceláři, tak pro domácí použití.

IBM THINKPAD X40**Jako peříčko**

Společnost IBM uvedla na český trh nový ultralehký model ThinkPad X40, který je nástupcem předchozího modelu X31. Jedná se skutečně o velmi malý (268 × 211 × 27 mm – standardní baterie) a lehký notebook (1,23 kg se standardní – 4 články – baterií, 1,43 kg s větší – 8 článků – baterií). Základní baterie poskytne provoz zhruba na tři a půl hodiny, větší pak až na sedm a půl hodiny. Notebook disponuje 12,1" TFT s rozlišením 1024 × 768.

O výkon se stará Procesor Intel Pentium M LV 1,2 GHz s 256 MB RAM pamětí. Jako úložný prostor je nabízen 20GB disk.

SAMSUNG DIGIMAX 301**Rychlé ovládání a pěkný design**

Firma Libra Electronics dodává nový digitální fotoaparát Samsung Digimax 301. Jde o fotoaparát s rozlišením 3,2 milionu bodů a s třináásobným digitálním zoomem. Pro prohlížení snímků je určen barevný 1,6" displej, který slouží i jako optický hledáček. Kromě fotografií pořizuje Digimax i videosekvence se zvukem – délka je omezena jen velikostí paměti. Interní paměť má kapacitu 16 MB a rozšiřuje se pomocí karet SD. Základní úpravy snímku (rotace, výřez, změna velikosti) můžete provést přímo ve fotoaparátu.

SONY SDM-HS73P**Živé barvy**

SDM-HS73P je nový produkt společnosti Sony z řady LCD monitorů. Jde o 17" LCD monitor s rozlišením 1280 × 1024 bodů. Displej tohoto monitoru přináší díky technologii Onyx-Black živé barvy a zvyšuje jas a kontrastní poměr oproti klasickým LCD monitorům. Zobrazované spektrum barev, zvláště s výraznou černou, je neefektivnější při editaci a prohlížení digitálních fotografií. Doba odezvy displeje je pouze 16 ms, HS73P dosahuje úrovně jasu 400 cd/m² a jeho zorný úhel je 160 stupňů, a to jak horizontálně, tak vertikálně. Monitor je zajímavý i z designového hlediska.

WD MEDIA CENTER**Mediální centrum**

Společnost Western Digital představuje zařízení Media Center, které v sobě sdružuje pevný disk WD Caviar SE s kapacitou 250 GB, čtečku paměťových karet 8 v 1, USB rozbočovač a Dual-option Backup (zálohování ve dvou režimech). Firma Western Digital dále uvedla nové externí pevné disky s rozhraním USB 2.0/FireWire s funkcí Dual-option Backup a s kapacitami 160, 200 a 250 GB. Systém Dual-option Backup nabízí uživateli možnost zálohovat data buď automaticky, nebo stisknutím tlačítka. Čtečka paměti podporuje karty CompactFlash Type I a II, IBM Microdrive, SmartMedia, Memory Stick, Memory Stick PRO, MultiMedia Card a SD Card.

CANON BUBBLE JET I990**Fotografická tiskárna**

Společnost Canon uvedla na trh svoji nejvyspělejší stolní fotografickou tiskárnu. Jde o tiskárnu Bubble Jet i990 s rozlišením 4800 × 2400 dpi a 2pl kapičkami inkoustu. Profesionální tiskárna se systémem 7 inkoustů je vybavena novou technologií ChromaPLUS, která rozšiřuje škálu barev Canon, a díky novému červenému inkoustu jsou vytisknuté snímky živější a realističtější. Fotografie formátu A4 vytiskne tiskárna za pouhých 37 sekund. Dokumenty se tisknou rychlostí 16 str./min. (v monochromatickém režimu) a 12 str./min.

(v barevném režimu). Tiskárna podporuje standard PictBridge i Canon Bubble Jet Direct. Na přední části tiskárny je umístěn port pro přímé USB připojení a tisk z libovolného kompatibilního digitálního fotoaparátu nebo videokamery.

ACER TRAVELMATE 370

Lehká váhová kategorie

Malé rozměry a nízká hmotnost, to jsou hlavní přednosti notebooku TravelMate 370, který je vybaven procesorem Intel Pentium M 1,4 GHz s podporou technologie Enhanced Intel Speed-Step a 512MB paměti. Má tloušťkou pouze 24 mm a hmotnost 1,7 kg. Architektura Centrino přispívá k prodloužení provozu na baterie až na čtyři a půl hodiny. Notebook má 12,1" XGA TFT displej, kombinovanou externí mechaniku DVD/CD-RW, pevný disk s kapacitou 60 GB a je vybaven veškerými komunikačními funkcemi a rozhraními – od síťové karty 10/100 pro připojení k pevné síti přes rozhraní 802.11b pro připojení k bezdrátové síti po integrovaný faxmodem 56K ITU V.92. Vstupně-výstupní rozhraní zahrnují čtečku paměťových karet typu „3 v 1“, rozhraní IEEE 1394, VGA, infračervené rozhraní a dva porty USB 2.0. Cena notebooku je 67 088 Kč s DPH.

HP DVD MOVIE WRITER DC4000

Z VHS na DVD

Společnost HP představila nové zapisovací DVD mechaniky s vysokou rychlostí zápisu (DVD 8x) a s podporou formátů +R/+RW i -R/-RW. Externí mechanika HP DVD Movie Writer dc4000 (za 13 298 Kč s DPH) je zajímavá tím, že zajišťuje snadnou konverzi analogových videonahrávek (například z VHS) na DVD pomocí stolního nebo přenosného počítače. Po převodu na digitální formát MPEG-2 (tedy formát, který se používá u všech komerčně dostupných DVD) lze videonahrávku editovat v různých programech, jako je ArcSoft ShowBiz 2.1 pro editování videa či muvee autoProducer pro editování hudby. Mechaniku lze samozřejmě použít i jako standardní zapisovací mechaniku DVD a CD disků. Interní mechanika HP DVD420i (cena 6540 Kč) a externí HP DVD 420e (za 8894 Kč) umějí zapisovat na DVD ve formátu +R/+RW i -R/-RW při osminásobné (+R/-R), respektive čtyřnásobné rychlosti (+RW/-RW). Uživatelé tak mohou na CD nebo DVD snadno a rychle ukládat, nahrávat a editovat video, data, hudbu či záložní soubory.

CAMEDIA C-8080 WIDE ZOOM

Olympus s novinkami

Firma Olympus představila na veletrhu PMA řadu novinek. Patří mezi ně snadno ovladatelný, jednoduchý třímegapixelový fotoaparát C-310ZOOM s třinásobným optickým zoomem, výkonnější model C-360ZOOM a čtyřmegapixelový C-460ZOOM. Inovována byla i řada Ultra Zoom: jedná se o fotoaparáty CAMEDIA C-725 (3 MP), C-765 (4 MP) a C-760 (3,2 MP) – všechny mají osminásobný optický zoom. Ještě větší optický zoom (desetinásobný) má fotoaparát Olympus CAMEDIA C-770 Movie s rozlišením 4 megapixely. Nový profesionální Olympus CAMEDIA C-8080 WIDE ZOOM (na obrázku) se zase může pochlubit vysokým rozlišením: 8 megapixelů. Má masivní, ale lehké hořčičkové tělo. Kovové a navíc i vodotěsné tělo má pak fotoaparát μ[mju:] 410 Digital s rozlišením 4 megapixely.

UMAX VISIONBOOK 645SX A 685WX

Přenosný výkon

Firma Umax obohatila řadu notebooků VisionBook o modely 645SX a 685WX, které nezapřou podobnost se svými staršími sourozenci 635SX a 675WX. Novinkou u obou modelů je použití procesorů Intel P4 pracujících na 800MHz sběrnici a podporujících technologii Hyperthreading. Nové notebooky jsou osazeny výkonným grafickým čipem ATI Mobility Radeon 9600 a grafickou pamětí o velikosti 128 MB. Ve spojení s velkými displeji – 15" SXGA+ (645SX) a 17" WXGA (685WX) – dostávají zákazníci do rukou mocný nástroj pro náročné aplikace. Zajímavou změnou je i integrace 1Gb sítě a čtečky paměťových karet. Model 685WX lze vybavit i televizním tunerem včetně dálkového ovládání a navíc disponuje oddělenou numerickou klávesnicí a čtyřmi reproduktory se subwooferem. Cena modelu VisionBook 645SX začíná na 54 990 Kč bez DPH, cena modelu VisionBook 685WX v základní verzi byla stanovena na 59 990 Kč bez DPH.

inzerce

MOBILEDIT!**Mobilní pomocník**

Společnost Compelson Trade uvádí na trh nový softwarový produkt Mobiledit!. Tento program umožňuje rozličné práce s mobilním telefonem, jako je editace seznamu, psaní, čtení, mazání SMS zpráv, kontrola hovorů (zmeškané, uskutečněné, přijaté). Dále lze pracovat se seznamem v MS Outlooku. Mobiledit! poskytuje také základní informace o stavu telefonu, jako je nabití baterie či síla signálu, ale také například o verzi firmwaru či hardwaru. Pracovat lze také se SIM kartou. V aplikaci se vytváří obraz telefonu, který je možné procházet v režimu off-line. Nechybí tvorba záloh všech dat z telefonu. Podporovány jsou telefony společností Alcatel, Ericsson, Sony Ericsson, Nokia, Siemens, Panasonic a Motorola. Recenzi toho softwaru vám přineseme v příštím čísle.

-ano

CHECK POINT INTERSPECT**Bezpečnostní brána pro ochranu**

Společnost Check Point Software Technologies představila Check Point InterSpect, novou rodinu řešení v podobě vnitřních bezpečnostních bran (Internal Security Gateway).

Řešení InterSpect je dodáváno jako dedikované hardwarové bezpečnostní zařízení, umožňující snadné a rychlé nasazení bez ohrožení provozu sítě. Check Point InterSpect integruje nový software na nové hardwarové platformě, vytvořené pro rychlé a pružné nasazení bez rizika narušení konfigurace existující sítě. Blokuje šíření červů a útoku uvnitř sítě na základě technologií Check Point Stateful Inspection a Application Intelligence, segmentuje vnitřní síť do bezpečnostních zón, izoluje nakažené počítače a poskytuje komplexní podporu pro LAN protokoly společnosti Microsoft i jiné. Na trhu jsou k dispozici tři modelové řady s cenami od 9000 USD do 39 000 USD.

Ve zkratce

Společnost Microsoft uvedla na trh nejnovější verzi produktu Windows Services for UNIX (SFU) 3.5. SFU 3.5 poskytuje vyšší výkon nezávislých nástrojů a služeb, lepší administrátorské funkce v příkazové řádce UNIX a možnost rozšířit aplikace UNIX do prostředí Microsoft.NET.

CASE nástroj PowerDesigner 10 prohlubuje nabídku databázo-

vých a aplikačních (C#, Java...) platforem a rozšiřuje podporu technologií Web Services, .NET či J2EE. Novinkou je přímá podpora architektury orientované na služby, XML model a využití modelovacích standardů, jako je UML, Entity/Relationship modeling a IDEF 1/X.

3Com integruje zabezpečení přímo do síťové infrastruktury,

přidává několik vrstev zabezpečení a zároveň snižuje komplikovanost, časovou i finanční náročnost správy. Cílem je zabudovat klíčové bezpečnostní technologie do hardwaru, softwaru a provozních součástí, které definují síť.

Firma IDS Scheer představila ARIS Healthcare Solution, systém vyvinutý pro specifické

požadavky zdravotnických zařízení. ARIS umožňuje názornou grafickou prezentaci, analýzu a optimalizaci složitých léčebných postupů. Jeho součástí jsou přednastavené modely řízení týmů s cílem minimalizovat rizika špatných rozhodnutí.

Novell oznámil dostupnost aplikace Novell BorderMana-

FISERV METACARD FRAUD ALERT**Jak snížit podvody?**

„Výstražný“ software Fiserv Metacard Fraud Alert pomáhá organizacím nabízejícím finanční služby identifikovat, monitorovat a omezovat podvody s kreditními kartami.

Bankám tyto podvody způsobují ztráty v celkové výši přesahující 2,5 miliardy USD ročně (nejčastější typ podvodu je tzv.

„skimming“, kdy podvodníci elektronicky načtou údaje o zákazníkovi ze zadní strany jeho kreditní karty a jejich pomocí vyrábějí falešné duplikáty této karty).

Fiserv Metacard Fraud Alert je komplexní systém fungující na bázi definovaných pravidel. Jde o software, který v interakci s autorizačními systémy pro kreditní karty automaticky vyhodnocuje požadavky na autorizaci plateb podle řady pravidel nastavených bankou. Je-li zjištěna podezřelá transakce nebo neobvyklý vzorec chování při nakupování, který může souviset právě se skimmingem, systém Metacard Fraud Alert na tuto skutečnost okamžitě upozorní, a umožní tak bance situaci vyšetřit a případně kontaktovat zákazníka – zkrátka reagovat na problém hned v počátečním stadiu.

AUTOAUDIT**Řešení pro interní a externí audit**

Z dílny společnosti Trask Solutions pochází zajímavé řešení pro provádění interního či externího auditu – AutoAudit.

AutoAudit pokrývá fáze přípravy, plánování, výkonu auditu a zjednodušuje ukládání a realizaci nápravných opatření na základě doporučení. Poskytuje nástroje pro tvorbu závěrečných zpráv, vlastních reportů a sledování rizik souvisejících s prováděnými audity. Samozřejmostí je sledování vnitřních nákladů a vykazování prováděné práce na jednotlivých auditech. Celý informační systém AutoAudit je složen z pěti hlavních modulů (Sledování rizik, Plánování, Workpapers, Tvorba sestav, Knihovna) a z doplňkové aplikace Issue Track (zajišťuje spolupráci mezi auditorem a zodpovědnou osobou auditovaného subjektu v rámci zabudovaného workflow v systému). Moduly jsou vzájemně propojeny, samozřejmostí je možnost oznamování přesunů z jednoho stavu do jiného v rámci workflow pomocí e-mailu nebo podpora mobilních uživatelů (off-line repliky). Univerzální systém najde uplatnění ve větších i menších firmách (www.trask.cz).

Komplexní ochrana počítačů

Od poloviny ledna je k dispozici speciální balíček společností Kerio Technologies a Grisoft.

Společný balíček se skládá z Kerio Personal Firewallu 4 pro jeden počítač s možností aktualizace po dobu jednoho roku a z AVG Professional 7 pro jeden počítač s užívací dobou dva roky (cena 1635 Kč bez DPH pro jeden počítač). Balíček nabízí komplexní ochranu počítače proti virům, trojským koním, hackerům, přeměrování hovoru pomocí dialerů a v neposlední řadě i ochranu proti zneužití dat uživatele. Zakoupit jej lze prostřednictvím partnerů společností Kerio Technologies i Grisoft, jeho instalace se provádí samostatně (jako u běžných produktů), technická podpora je zajišťována odděleně. Více informací najdete na adresách www.grisoft.cz a www.kerio.cz.

ADOBE FRAMEMAKER 7.1**Výkonné funkce XML a křížové odkazy**

Společnost Adobe začala dodávat software Adobe FrameMaker 7.1, upgrade řešení pro vytváření a publikování dokumentů na podnikové úrovni.

FrameMaker 7.1 nabízí rozšířené možnosti zpracování souborů XML (Extensible Markup Language), přímý import dokumentů a přenášení jejich vlastností, což umožní organizacím efektivnějším způsobem spravovat dlouhé a složité dokumenty. FrameMaker kombinuje jednoduchost textového procesoru s výkonností jazyka XML a usnadňuje opakované využití materiálů a publikování prostřednictvím řady kanálů, včetně tisku, formátu Adobe PDF a webu. Import a převedení technických dokumentů do FrameMakeru 7.1 je snadnější a rychlejší. S funkcemi pro podmíněný text mohou autoři udržovat různé varianty dokumentu v jednom zdrojovém souboru XML. Uživatelé Windows mohou rozšířit své dřívější projekty přenesením technických dokumentů, vytvořených v Adobe PageMakeru (verze 6.5 – 7.0) a QuarkXPressu (verze 3.3 – 4.1), přímo do FrameMakeru 7.1. S novou podporou grafických formátů lze použít formát SVG jako jednotný zdroj pro publikování vysoce kvalitních vektorových grafik v tištěných materiálech, v Adobe PDF nebo na webu. Rozšířená podpora pro populární grafické formáty souborů zjednodušuje importování souborů Adobe Photoshop přímo do FrameMakeru. FrameMaker 7.1, verze pro Windows, stojí 29 520 Kč v plné verzi a 6960 Kč za upgrade. Pro uživatele počítačů Macintosh je stále k dispozici FrameMaker 7.0 pro Mac OS 9 a OS X Classic (www.adobe.com).

BRIGHTSTOR ARCserve BACKUP R11 PRO WINDOWS**Zvýšená výkonnost zálohování**

Společnost Computer Associates (CA) uvedla na trh vyspělé řešení pro ochranu dat BrightStor ARCserve Backup r11 pro Windows, které zajišťuje integritu a dostupnost nejdůležitějších podnikových dat na serverech a klientech v prostředích Microsoft Windows, NetWare, Linux, UNIX a MAC OS X.

Nová verze řešení, která podporuje prostředí DAS (Direct Attached Storage), NAS (Network Attached Storage) a SAN (Storage Area Network), nabízí: multiplexní funkce (umožňují současný zápis několika zálohovacích úloh), systémy zálohování disk-disk a disk-disk-pásek pro optimální výkonnost zálohování; premium agenta Microsoft Exchange (umožňuje zálohování a obnovu na úrovni zprávy, schránky a databáze); novou funkci „předletové kontroly“ (překontroluje naplánované zálohovací úlohy); agenta pro otevřené soubory s podporou pro softwarové „momentky“ pořizované pomocí systému VSS či kompletní datovou ochranu pro přenosné i stolní počítače. BrightStor ARCserve Backup r11 pro Windows lze integrovat s verzí BrightStor ARCserve Backup pro přenosné a stolní počítače r11 (dříve nazývanou BrightStor Mobile Backup), což podnikům umožní používat pro mobilní data stejný systém ochrany dat, dosáhnout stejné minimalizace nákladů a uplatňovat stejné postupy jako u konvenčních dat (<http://ca.com/brightstor>).

ger 3.8, která zahrnuje na rolích založený přístup k informačním zdrojům prostřednictvím virtuální privátní sítě (VPN), zabezpečení koncových bodů, standardizovanou VPN s podporou linuxových klientů a zdokonalené funkce protokolování.

Vznik nové softwarové sady EMC DatabaseXtender oznámila společnost EMC. DatabaseXtender umožňuje organizacím sledovat rozšiřování databáze a její využití a rychle identifikovat a přesouvat neaktivní data do úložišť v různých vrstvách podle toho, jak se mění jejich

hodnota a požadavky na úroveň služeb.

Organizace ICSA Labs udělila produktu Kerio WinRoute Firewall titul prvního certifikovaného síťového firewallu pro Windows XP, hodnoceného podle nových kritérií organizace ICSA Labs – Modu-

lar Firewall Certification verze 4.0.

Symantec ManHunt je první řešení pro ochranu proti narušení bezpečnosti, které získalo prestižní certifikaci EAL3 podle společných kritérií a vyhovuje standardům schváleným Mezinárodní organizací pro standardizaci (ISO).

SYSTEMS MANAGEMENT SERVER 2003**Zjednodušení administrace****IT infrastruktury**

Společnost Microsoft uvedla na český trh produkt Systems Management Server 2003 (SMS).

SMS řeší správu a konfiguraci aplikací, softwaru a operačních systémů platformy Windows v podnikových sítích. Jedná se také o klíčovou součást iniciativy Dynamic Systems, jejímž cílem je pomoci zákazníkům zjednodušit jejich IT infrastrukturu a snížit náklady na její údržbu. (Tento produkt byl pečlivě testován, na testování se podílelo přes 60 firem z celého světa. Tyto společnosti pomocí SMS spravovaly celkem 250 000 zařízení.) SMS 2003 umožňuje nasazení aplikací pro celou škálu zařízení od mobilních až po servery v datových centrech, obsahuje funkce, jako je automatické hlášení bezpečnostních hrozeb a integrovaná distribuce bezpečnostních oprav (administrátorům to usnadňuje monitorovat stav oprav v jednotlivých systémech a pohotově reagovat). Díky integrované inventarizaci používaného softwaru a sledování jeho využití mají firmy přehled o svých IT aktivech a jejich zhodnocení. SMS zlepšuje replikační funkce a umožňuje webová hlášení, XML protokoly zajišťují spolehlivou funkci řešení přes intranet, extranet, internet i vytáčené připojení.

UNICENTER WEB SERVICES DISTRIBUTED MANAGEMENT**Kompletní řešení pro webové služby**

Společnost Computer Associates (CA) ohlásila dostupnost produktu Unicenter Web Services Distributed Management (WSDM), kompletního řešení pro monitorování a správu webových služeb v rámci podniku i mimo něj. WSDM Unicenter představuje nejnovější přírůstek v nabídce koncových řešení správy sítě od společnosti CA, která pomáhají zákazníkům dosáhnout spolehlivosti a zabezpečení aplikací webových služeb a podpůrné infrastruktury na podnikové úrovni. Automatickým zjišťováním, zkoušením a sledováním webových služeb umožňuje Unicenter WSDM organizacím z oblasti IT pečlivé sledování všech výkonnostních ukazatelů a rychlou reakci na přerušení služby.

Při správě a řízení webových služeb J2EE a .NET nabízí Unicenter WSDM optimalizaci výkonu webových služeb pomocí sledování jednotlivých ukazatelů v reálném čase, urychluje zavedení řídicích funkcí pomocí automatického zjišťování, vyhledávání a katalogizace nově nasazených webových služeb v podniku. Dále zajišťuje informace o úrovni a kvalitě webové služby a zvyšuje dostupnost aplikací, snižuje nákladnost a složitost webových služeb zřízením ústředního řídicího bodu schopného využívat rozšířené metody reportování a analytických předpovědí a sleduje a automaticky detekuje potíže a provozní poruchy, výstražné signály v reálném čase a nabízí schopnost autokonfigurace. Unicenter WSDM běží na systémech Windows 2000/XP, Linux a Solaris (<http://ca.com/webservices>).

Paušální připojení k internetu

Další mrtvý šnek

Stěžovat si na situaci v oblasti širokopásmového připojení k internetu v ČR je už dávno nošením dříví do lesa. Situace je už tak zoufalá, že někteří uživatelé volali po „paušálu na klasické telefonní lince“ (připojení prostřednictvím modemu). Je paradoxem, že právě toto volání se Český Telecom pokusil vyslyšet.

Ve chvíli, kdy nás ČTc přesvědčil, že za dábel-skou rychlost ADSL se musí platit, začala část uživatelů volat, že nepotřebují tak „vysokou rychlost“. Stačilo by jim prý paušální připojení nižší rychlostí „za rozumnou cenu“. Hlasem „lidu“ se i v tomto případě stal server <http://www.internetprovsechny.cz>, jehož hlavní představitel Miloslav Sova zahájil tažení s cílem, který najdete už v názvu serveru. Výsledek tohoto boje s větrnými mlýny byl však done-dávna nulový. Teprve na počátku roku 2004 se zdálo, že se začalo blýskat na lepší časy. Na počátku února totiž ohlásila firma GTS nový paušál, který nazvala Pohoda doma. 3. února měla být tisková konference, kde chtěla firma GTS paušál představit. Český Telecom však nechtěl přijít o prvenství, a tak svou tiskovou konferenci týkající se paušálu Internet NaDoma posunul ještě před představení GTS. Přestože tedy Českému Telecomu nelze upřít prvenství, samotná tisková konference mohla potěšit pouze zaryté příznivce (a akcionáře) „velké žluté“. Chvillemi totiž připomínala spíše grotesku Frigo na mašině, jen ta mašina chyběla... Představení začalo „internetovým rychlostním závodem“ mezi klasickou telefonní linkou a GPRS přes T-Mobile. Vítěze tohoto „fair play“ závodu si určitě všichni dokážete představit, když vám prozradím, že se testovalo ve špičce a v centru Prahy. Poté jsme se (za opakovaného ujišťování, že ČTc by něco podobného představil již dříve, kdyby mu všichni neházeli klacky pod nohy) konečně dozvěděli podrobnosti této úžasné nabídky.

Podíváte-li se na tarify podrobněji, určitě si všimnete, že se od sebe příliš neliší. Hlavním

háčkem tarifů je to, že musíte mít již zavedenu linku od ČTc a platit další paušál. Pokud jste tedy doufali, že si pořídíte k mobilu ještě levný internet od ČTc, určitě vás zklamu základním shrnutím. Nejlevnějším tarifem, ke kterému si můžete objednat službu Internet NaDoma, je (podle informací help line) tarif Telefon 70 za 347 Kč s DPH. Jestliže si chcete linku teprve zavést, připravte si 4060 Kč a toužebně vyhlížejte žluté anděly. Optimisty toužící po „levné instalaci“, která je v těchto dnech (už několik měsíců) o 63 % levnější, upozorňuji na podrobnější pročetění podmínek této nekonečné akční nabídky.

Zatímco firma GTS vsadila na „paušál kdykoliv mimo špičku“, ČTc svou nabídku rozdělil na několik částí. Můžete si tak vybrat, zda budete surfovat v noci, o svátcích a víkendech, nebo i mimo špičku. Nutno také podotknout, že ČTc tuto službu považuje za zkušební, takže je dobré si přečíst její podmínky. Důležitým detailem je také omezení délky surfování. Obě firmy vám totiž nedovolí surfovat nonstop. ČTc vás odpojí po 150 minutách, GTS je velkorysejší – zde můžete bez přerušení řídit na internetu 240 minut. V případě nečinnosti budete v obou případech shodně odpojeni po 10 minutách. Přestože si myslím, že má fantazie je téměř bez hranic, nedokáži si příliš představit typického zájemce o tento tarif. Zájemci o internet bez již zavedené telefonní linky jsou zcela mimo hru – 834 Kč (487 + 347) měsíčně a 4060 Kč za instalaci linky odradí asi každého. Ovšem i ti, kterým už žluté dráty vedou až do bytu, by měli hodně počítat, zda se jim nevyplatí vybrat si jiný internetový „minutový“ tarif od ČTc, kde minuty

INFORMACE NAD ZLATO

Akční nabídka levné instalace HTS (do 30. 4. 2003)

http://www.telecom.cz/domacnosti/telefonni_sluzby/telefonni_linka/akce/index.php

Další akční nabídka levné instalace HTS (do 30. 4. 2004)

http://www.telecom.cz/infocentrum/tiskove_centrum/tiskove_zpravy/clanek.php?tz=11022004_1&id=159

Zkušební služba Internet NaDoma od ČTc

<http://www.telecom.cz/internetnadoma/>

Podmínky zkušební služby

http://www.telecom.cz/dokumenty/doc/pilot_podminky.doc

Služba (nezkušební) Pohoda doma od GTS

<http://produkty.gtsdoma.cz/pohoda/>

Web ČTc nabídne odpověď téměř na všechny otázky týkající se internetového paušálu.

zdarma mohou vyvážit výhody méně využívaného paušálu. A ti, kteří hodlají „paušální internet“ využívat maximálně, by se měli zamyslet, zda jim nebudou vadit některá omezení (např. maximální délka nonstop připojení), a hlavně by si měli **důkladně prostudovat podmínky** provozu!

Kdybychom měli obě nabídky shrnout, pak optimisté mohou pouze konstatovat „Pozdě, ale přece“ a doufat, že jde opravdu pouze o první krok, po kterém bude následovat vstřícnější nabídka. Pesimisté a realisté (poučení z vývoje ADSL) očekávají zavedení tarifů Internet Velikonoční pondělí, Internet Valentýn nebo Internet Boží hod vánoční, které za úžasnou cenu 195 Kč (bez DPH) umožní surfování jen ve vybrané dny. Hesla „Surfujte dnes s pomlázkou“ nebo „Zamilovaný internet“ se k tomu přímo nabízejí. A pak že ten internet u nás není levný...

■ ■ ■ Petr Kratochvíl, petr.kratochvil@vogel.cz

INTERNETOVÉ PAUŠÁLY

		doba připojení	instalace (Kč)	měsíční poplatek (Kč)	maximální délka nonstop připojení (min)
ČESKÝ TELECOM	Internet NaDoma	víkendy a státní svátky	0,-	486,78	150
		víkendy, státní svátky a noc (22 – 5h)		608,78	
		mimo špičku		730,78	
GTS	Pohoda Doma	mimo špičku	599,- *	599	240

* sedmý měsíc provozu zdarma
všechny ceny uvedené vč. DPH

Návštěva Billa Gatese v Praze

Svět oken v Praze

Česká pobočka Microsoftu na nohou a Kongresové centrum plné nervózních příznivců Windows. To mohlo mít jen jednu ze dvou příčin: globální útok po zobáky ozbrojených tučňáků na Prahu, nebo návštěva Billa Gatese. Když však přihlídneme k mírumilovnosti zvířat, nezbývá než věřit, že možná přijde i Bill...

Nejbohatší člověk planety, duchovní otec Windows, vizionář a guru v oblasti IT technologií. To je jen několik označení, za kterými se nemůže skrývat nikdo jiný než Bill Gates. Proto nám nemohlo ujít, když navštívil naše stovežaté hlavní město. Čerstvým sněhem zavátá Praha ho však nepřivítala Karlovým mostem a panoramatem Hradčan, ale kolotočem schůzek a prezentací. Mezi šťastlivci, kteří si mohli vyzkoušet stisk tohoto softwarového velicíka, patřili i Petra Buzková a Vratislav Kulhánek.

Najdete věkový rozdíl 66 let?

Ovšem hlavním předmětem zájmu tisíců počítačových nadšenců byla Gatesova návštěva na konferenci v Kongresovém centru. Více než tři tisíce posluchačů si sice muselo na jeho proslov chvíli počkat, když však po malém zpoždění dorazil na pódium, určitě nikdo tohoto čekání nelitoval.

Vystoupení lze označit spíše za obecné, přesto vám doporučuji se na něj podívat. Za zmínku určitě stojí vize „do roku 2050 v každé domácnosti počítač“ a „spolehlivost a bezpečnost jsou cílem číslo 1“. Poměrně překvapivé bylo přiznání, že Microsoft hledisko bezpečnosti poněkud podcenil, a všechny paranoiky určitě potěšil plán na automatický „update“ počítače ihned po zapnutí... Máte-li zájem zhlédnout celé vystoupení, navštivte stránky <http://live.atlas.cz/securitysummit/default.asp>. Pokud ovšem potřebujete také trochu rozveselit, doporučuji vám zhlédnout verzi s českým tlumočením. Zvlášť první část má své neopakovatelné kouzlo.

V Kongresovém centru Bill Gates ještě odpověděl na několik dotazů a na závěr předal ocenění nejmladšímu a nejstaršímu odborníkovi na technologii Microsoft v ČR. Během své návštěvy u nás také vyjádřil úctu několika účastníkům projektu Počítače proti bariérám, setkal se s vybranými politiky, jednal se zástupci společnosti Škoda Auto a s předními českými podnikateli a z rukou primátora převzal klíče od hlavního města. Za jeden den vskutku úctyhodná bilance...

■ ■ ■ Petr Kratochvíl, petr.kratochvil@vogel.cz

orange & green

25 poboček v celé ČR

www.og.cz

Tiché počítače

OG oceněn v PC Magazine

OG Home 411 - ocenění mezi 31 konkurenty

Počítačová sestava OG Home 411 se zúčastnila největšího prosincového testu v časopise PC Magazine. Mezi 31 soupeři nenašla ve své kategorii konkurenta a byla redaktory časopisu oceněna známkou Editors' Choice. Toto ocenění je udělováno po pečlivém testování, porovnání s konkurenty a s přihlédnutím k situaci na trhu. Bezproblémový chod, dobrý poměr cena/výkon, perfektní zpracování a možnost snadného rozšíření byly pro redaktory hlavními argumenty k ocenění. Připojení dvou monitorů již v základu, bylo jenom trešničkou na pomyslném dortu.

Počítač OG Home 411

- ocenění Editors' choice
- provedení midtower, černo-stříbrné
- MB s chipsetem nVidia nForce2
- procesor AMD Athlon XP 2400+
- paměť 256MB DDR, 400MHz
- HDD 40 GB, 7200 otáček/min
- mechanika CD-RW
- 1,44 MB 3,5" FDD mechanika
- grafika GeForce4 MX440-8x
- MM klávesnice a optická myš
- zvuková a síťová karta
- OG Linux + balík SW (OS Windows za příplatek)
- Záruka 2+5 let

11 490,-
s DPH 14 018,-
na splátky:
1. platba: 2 803,-
+ 10 x 1 187,-
RPSN 13,29

Orange & Green Solutions, s.r.o. hlavní partner veletrhu LinuxExpo 2004.

Vystavuje OG Linux, OG ServerBox, CRM a bezdrátová řešení. Bližší informace na www.og.cz nebo www.linuxexpo.cz.

Vstup zdarma při registraci na www.og.cz.

WWW.LINUXEXPO.CZ

LINUXEXPO
ZISKUJTE NADĚLED!

Vše o digitálním vysílání

Zajímáte se o problematiku digitálního vysílání? Pak asi víte o tom, že mezi jeho hlavní výhody patří několikanásobné rozšíření prostoru pro šíření rozhlasových a televizních stanic, možnost multimedializace a vytváření nových forem tradičních rozhlasových a televizních programů nebo vyšší technická kvalita přenosu zvuku a obrazu v rozhlasovém a televizním vysílání. Podle nedávného prohlášení Vladimíra Mlynáře by mělo být řádné digitální vysílání spuštěno ještě v letošním roce.

Digitální vysílání se úzce dotýká i Českého rozhlasu, a tak asi nikoho nepřekvapí, že koncem loňského roku na svém webu spustil speciál **Digitální vysílání** (www.rozhlas.cz/digital), který přináší informace o všem, co je spojeno s rozvojem tohoto moderního způsobu vysílání. Příloha zprostředkovává názory odborníků, žurnalistů a dalších, kteří se zajímají o digitální vysílání a média. Vaši pozornosti by neměly ujít především rubriky Přijímače nebo Technická poradna.

Portál Seznam v novém kabátě

Portál **Seznam** (www.seznam.cz) rozdělil v létě loňského roku svůj katalog do dvou dílčích katalogů. Prvním je katalog odkazů na nekomerční internetové stránky a druhým je katalog firem a institucí. O této zásadní proměně jsme podrobně referovali v srpnovém čísle loňského ročníku Chipu. Před několika týdny se další proměny dočkala i titulní stránka portálu.

Logo portálu v hlavičce stránky bylo posunuto doleva a uvolnilo tak místo aktuálním informacím, jako je datum, jméno osoby slavící svátek a odkaz na praktický kalendář. Registrovaným uživatelům služeb Seznamu též přibýlo oslovení jménem (což mnohé uživatele vyděsilo, ale naštěstí lze jeho zobrazování vypnout). Oranžové přihlašovací okénko služby E-mail bylo obohaceno o automatické oznámení, kolik nových zpráv má uživatel ve své schránce, takže uživatel nemusí kvůli této informaci opustit hlavní stránku a přihlašovat se do schránky.

Při pohledu na novou hlavní stránku překvapí pravidelné návštěvníky výrazná redukce grafických reklamních prostorů. Úplnou novinkou je interaktivní reklamní formát s názvem Bent, který je umístěn v levém horním rohu v podobě „odlepeného rohu stránky“ a který lze myší stáhnout, čímž se zobrazí celý inzerát.

Více než polovina uživatelů využívá titulní stránku portálu Seznam.cz k vyhledávání. Další změna se proto dotkla vyhledávacího okénka, které nyní obsahuje přehledné, barevně rozlišené záložky a umožňuje tak přímé vyhledávání na internetu, v katalogu firem, na mapě nebo ve slovníku. Pod okénkem jsou navíc k dispozici praktické tipy pro vyhledávání. Při přechodu mezi záložkami se nenačítá znovu celá stránka, ale jen samotné okénko, což urychluje práci s vyhledáváním.

Ve zkratce

Portál Seznam.cz zveřejnil žebříček nejvyhledávanějších slov za rok 2003. Vyhledávač denně zaznamená přes 600 tisíc dotazů, z toho je více než 70 % unikátních. Nejhledanější slovo v žebříčku (sms) má pouze 1% podíl na celkovém počtu vyhledávání. Ze žebříčku, který najdete na adrese www.seznam.cz/topwords.htm, vyplývá, že za již zmiňovaným slovem sms se na dalších místech nejčastěji zadávaných slov umístila slova *hry*, *Nokia*, *práce* nebo *seznamka*.

Novou službu spustil cestovatelský portál e-Dovolená.cz. Pokud máte přesnou představu o podobě zájezdu či ubytování a chcete se svou poptávkou oslovit co nejvíce cestovních kancelářů najednou, vyplňte na adrese www.e-dovolená.cz/poptavka jednoduchý formulář, jenž umožňuje zatrhnout oblast, kterou chcete navštívit. Rovněž lze specifikovat, zda máte zájem o pobytový, či o poznávací program. O vašich požadavcích se dozví několik desítek cestovních kancelářů a ubytovacích zařízení.

Český úřad zeměměřický a katastrální spustil na svém webu stránku nahlizeni-dokn.cuzk.cz, díky které můžete získávat některé vybrané údaje týkající se vlastnictví parcel a budov evidovaných v katastru nemovitostí. Stačí znát číslo popisné nebo číslo parcely a rázem znáte i jméno vlastníka nemovitosti. Zcela pochopitelně ale nelze vyhledávat podle vlastníků. Že jsou výpisy pouze informativní, je samozřejmé, ale je škoda, že kromě vlastníka parcely se napří-

Časopis Ekonom volně na internetu

Internetová podoba týdeníku **Ekonom** (www.ekonom.cz) doznala po třech letech provozu změny grafické podoby a struktury. Design nové prezentace je přizpůsoben novému layoutu serveru iHNed.cz. Střední část obsahuje rotující články z posledního vydání, v oddělené části je vytažen komentář či rozhovor, nechybí ani příloha či téma aktuálního vydání. V pravém sloupci naleznete v rubrikách Zrcadlo, Politika, Ekonom na cestách, Sonda, Podniky, Management a Peníze články z časopisu a dále rubriky Digest a Ranking.

Nejpodstatnější změnou na stránkách je nový princip zpřístupnění aktuálního vydání časopisu. Od ledna 2004 je poslední vydání týdeníku Ekonom volně k dispozici bez jakékoli registrace či úhrady. Do placených částí spadá pouze archiv týdeníku Ekonom, který obsahuje všechna starší čísla již od roku 1997. Princip vyhledávání článků v archivu pomocí komfortního vyhledávače zůstává zachován.

Nová služba monitorování návštěvnosti

Sledování návštěvnosti internetových stránek, to již dávno není jen grafické počítadlo informující pouze o počtu návštěvníků. Žádány jsou mnohem sofistikovanější služby. Posledním přírůstkem do rodiny služeb monitorujících návštěvnost webů je nová verze projektu **Návštěvnost.cz** (www.navstevnost.cz), která byla po ročním vývoji spuštěna počátkem letošního roku.

Služba je založena na vnějším sledování přístupů jednotlivých návštěv na klientovu internetovou stránku. Sledování přístupů je umožněno díky přítomnosti specifického HTML kódu, který je na sledovaném serveru umístěn v podobě neviditelného bodu o velikosti 1 x 1 pixel. Naměřené údaje jsou zpracovány a prezentovány v podobě několika desítek výpisů a srovnávacích přehledů.

Aplikaci si můžete bezplatně vyzkoušet po dobu 14 dní. Registrační formulář najdete na adrese www.navstevnost.cz/registrace.php. V případě delšího používání již však budete muset platit. Úhrada za služby probíhá ve formě předplatného a minimální doba, na kterou je možné službu předplatit, jsou tři měsíce. Ceny za tříměsíční používání se pohybují od 1770 Kč (program Start) do 8970 Kč (program Profi). Ceny nezahrnují 22% DPH.

➔ klad nedozvíme také to, zda není parcela zatížena věcným břemenem.

V krátkém časovém úseku spustily tři známé tuzemské weby stránky s nabídkou titulků a krátkých anotací zpráv z různých zpravodajských serverů. Na serveru Novinky.cz tuto stránku najdete na adrese www.novinky.cz/deniky, portál Centrum.cz spustil hledání ve

zprávách na adrese news.centrum.cz a konečně třetím do party je vyhledávač [Jyxo](http://Jyxo.cz), který přehled aktuálních článků z různých zdrojů uveřejňuje na adrese jyxo.cz/clanky

Čtenáři filmového časopisu *Premiere* se dočkali vánočního dárku v podobě spuštění webové prezentace časopisu. Na adrese www.premiere.cz najdete informace o pre-

miérách v kinosálech, na videokazetách nebo nosičích DVD. Součástí webu je také komplexní databáze filmů (bezmála 5000 titulů), která umožňuje nalézt všechny dostupné informace o filmu pohromadě na jednom místě – na tzv. kartě filmu. Z obrazových materiálů jsou samozřejmostí fotogalerie k filmům, elektronické pohlednice a originální tapety ve třech rozlišeních.

Tiscali pomáhá s tvorbou stránek

Portál Tiscali představil dvě nové služby pro své internetové uživatele – **WebSpace** (webspace.tiscali.cz) a **WebFriend** (webfriend.tiscali.cz). WebSpace poskytuje na jednom místě širokou škálu nástrojů, softwaru a podpory pro tvorbu a řízení webových stránek. Tyto nástroje zahrnují aktivaci a nastavení nebo fulltextové vyhledávání webových stránek ostatních uživatelů. Na své internetové stránky si můžete přidat počítadlo pro sledování návštěvnosti stránek či další formuláře (vyhledávání v programu kin, v mapách nebo ve slovníku). Služba WebSpace nabízí i odkazy na HTML příručky či seznam programového vybavení, které vám s tvorbou stránek pomůže.

Služba WebFriend je v současné době přístupná pouze těm uživatelům připojení k internetu Tiscali, kteří se účastní bonusového programu Tiscali Plus. V rámci tohoto programu jsou uživatelé odměňováni za „prosurfování“ čas bonusovými body, které mohou vyměnit za širokou škálu zboží. Pro vytváření surfare pak nebude problém pořídit si software WebFriend za 300 bodů. Tento program zahrnuje editor webových stránek, nástroj pro řízení nastavení, fotoalbum nebo rozhraní pro posílání a objednávání fotografií. Dobře řešená grafická úprava tohoto softwaru umožňuje rychlou a jednoduchou implementaci textu, grafiky a fotografií.

Ochrana proti spamům i na největším tuzemském freemailu

V minulém čísle našeho časopisu jste si mohli přečíst rozsáhlý test freemailových služeb. Prakticky zároveň s jeho otištěním se antispamové ochrany dočkaly i tři miliony uživatelů služby **Seznam E-mail** (email.seznam.cz). Podle našich informací měla být ochrana před nevyžádanou poštou spuštěna již koncem minulého roku, což se však nestalo.

Proč došlo ke zpoždění? Freemailová služba Seznamu zaznamenává každou vteřinu průměrně 60 příchozích e-mailových zpráv, které musí být před doručením prověřeny tak, aby byla zajištěna důkladná ochrana před spamem. To vyžadovalo instalaci speciálního technického řešení, které zahrnuje deset výkonných serverů IBM se dvěma procesory Xeon o rychlosti 3 GHz a s pamětí 2 GB RAM.

Systém analyzuje každou zprávu na několika úrovních podle mnoha měřítek. Na základě této analýzy je schopen vyhodnotit, s jakou pravděpodobností se jedná o regulérní e-mail, nebo o spam. Po spuštění antispamové ochrany Seznam oznámil, že zprávy, které s nejvyšší pravděpodobností představují nevyžádanou poštu, jsou automaticky smazány ještě před doručením. Tato informace vzbudila mezi odbornou veřejností nevoli, a proto jsme o vysvětlení požádali Tomáše Fialu, tiskového mluvčího Seznamu: „V současnosti nejsou zprávy mazány automaticky, ale přesouvány do spamového koše. Uživatel si však může nastavit, jestli chce, aby se spamy rovnou mazaly,“ zněla jeho odpověď.

Ve zkratce

Společnost **Mironet** se stala novým distributorem IT produktů společnosti **LG electronics**, světové špičky ve výrobě monitorů a mechanik do počítačů. Vybrané produkty LG budou zařazeny do programu „Servis okamžitou výměnou“. Smluvním firemním zákazníkům Mironet zajistí možnost záručky LG LCD monitorů na dobu záruční nebo pozáruční opravy monitoru jakékoli značky.

Již po jedenácté uspořádala společnost **Océ** největší evropský veletrh digitálního tisku **Océ OpenHouse**. Letošní ročník se konal ve dnech 16. – 19. února 2004 v Poingu v Německu. Společnost Océ zde představila novou technologii barevného tisku na nekonečný papír a uvedla nové tiskové systémy pro barevný tisk na řezané formáty.

Společnost **OrBit** začala poskytovat svým zákazníkům novou verzi tiskového serveru, který v prostředí MetaFrame umožňuje tisknout na síťových tiskárnách, bez nutnosti instalovat na každou stanicí speciální ovladač tiskárny (pro zákazníky přecházející z předchozích verzí je připraven migrační licenční program). **ThinPrint .print Engine** řeší problém, jak v „komplikovaných“ sítích tisknout a na příslušném zařízení zobrazovat informace (bez nutnosti složitě instalovat a nastavovat ovladače tiskáren).

Společnost **GTS Czech** se prostřednictvím sítě GTS Central Europe stala jako první český poskytovatel internetu členem peeringového centra **London Internet Exchange** (LINX).

Již 247 knihoven zveřejnilo alespoň rámcově svůj program, kterým se zapojí do 7. ročníku akce Březen – měsíc internetu. Kromě zvýhodněné nabídky služeb a nejrůznějších slev či zcela prominutých poplatků, ať už za →

Chip: antivirový sloupek

Pavel Baudiš,
ALWIL Software

Konec ledna přinesl opravdovou virovou smršť. Ta byla podobná situaci, která nastala v srpnu loňského roku, a v několika ohledech byla dokonce ještě silnější.

Vše začalo v neděli 18. ledna večer, kdy se objevil první exemplář viru **Win32:Beagle**. Ten se šířil tak, že rozesílal sám sebe ve zprávách s předmětem

„Hi“ a s textem Test. Připojený infikovaný soubor měl ikonu programu Kalkulačka a po svém spuštění opravdu tento program spustil, a tak maskoval svoji činnost. Červ se značně rozšířil a po několika dny byl opravdovou hrozbou. Jeho šíření ale bylo omezeno jen do 28. ledna, a tak dnes již takřka vymizel.

V pondělí 26. ledna se objevilo hned několik nových virů: nejdříve to byl **Win32:Dumaru-Y** a jen o několik hodin později lehce polymorfní **Win32:Mimail-Q**. Právě šílenství ale vypuklo až večer – to se hlavně v USA začal šířit nový nebezpečný červ nazývaný **Mydoom** (zpočátku nazývaný také Novarg či Shimg). Po několika hodinách bylo zcela jasné, že se jedná o epidemii největšího rozsahu. A i když antivirové firmy zareagovaly velmi rychle, tento červ se během krátké doby rozšířil natolik, že způsobil nejrozsáhlejší epidemii, s jakou jsme se dosud setkali.

WIN32:MYDOOM

Win32:Mydoom je červem, který se šíří jednak pomocí elektronické pošty, jednak přes síť Peer to Peer. Do infikovaného počítače také instaluje trojského koně typu backdoor (zadní vrátka). Červ vytváří kopie sebe samého ve sdílených adresářích sítě Kazaa a posílá infikované zprávy elektronickou poštou. Přitom falšuje adresu odesílatele a v předmětu zprávy používá jednu z následujících možností: „Error“, „Hello“, „Hi“, „Mail Delivery System“, „Mail Transaction Failed“, „Server Report“, „Status“ nebo „Test“. Připojený soubor je dlouhý 22 528 slabik a má příponu „bat“, „cmd“, „exe“, „pif“ nebo „scr“. Může být také zkomprimován v souboru typu ZIP, který je pak dlouhý 22 788 slabik. Červ hledá e-mailové adresy dalších obětí v souborech na disku, neposílá se ale na vybrané domény – hlavně antivirových a softwarových firem, univerzit a internetových autorit.

Po spuštění červ otevře program Notepad a zobrazí v něm nesmyslná data. Pak nainstaluje knihovnu shimgapi.dll do systémového adresáře Windows. Knihovna je ve skutečnosti trojským koněm, který umožňuje vzdálené ovládání napadeného počítače, a to včetně nahrávání a instalování dalších programů. Otevírá porty TCP v rozmezí 3127 – 3198 a pak je schopen přes ně komunikovat. Worm kopíruje sám sebe do systémového adresáře Windows pod jménem taskmon.exe.

Mydoom je vytvořen tak, že od 1. února provede útok typu DDoS (distributed denial of service) na server www.sco.com. Dne 12. února pak ukončí veškeré své aktivity. Instalovaný trojský kůň však v napadeném počítači zůstane aktivní i po tomto datu.

Je zajímavé, že tento červ nepoužívá žádnou ze známých technik a bezpečnostních děr, které umožňují automatické spuštění programu již při prohlížení zprávy. Spoléhá naopak pouze na „sociální inženýrství“ – na to, že zpráva uživatele zaujme natolik, že připojený soubor spustí. Je až s podivem, jak rychle a úspěšně se tento červ rozšířil! Po čtrnácti dnech dokonce počet infikovaných zpráv přesáhl dosavadní rekord, který v létě loňského roku vytvořil virus **Sobig-F**. Ten ale posílal z infikovaného počítače velké množství zpráv každému adresátovi, takže jím generovaných zpráv bylo řádově více než infikovaných počítačů. Mydoom se zkrátka stal nejrozšířenějším virem v historii. To mělo za následek i to, že napadená doména www.sco.com byla pod tak velkým útokem požadavků, že byla dočasně vymazána ze světa. Její vlastníci porážku uznali i tím, že z DNS byl dočasně odstraněn záznam o její existenci. Útok je naštěstí omezen jen do 12. února, pak by se mělo vše vrátit k normálu. Problémem ale zůstává obrovské množství počítačů, které obsahují výše zmíněného trojského koně a které jsou tak otevřeny následujícím útokům. A že se nejedná jen o teoretické nebezpečí, je jasné už dnes.

MYDOOM-B

Hned o dva dny později se objevila nová varianta červa – Mydoom-B. Hlavní rozdíl byl v tom, že kromě útoku na www.sco.com útočil také na webový server www.microsoft.com. Díky chybě v něm obsažené se ale žádný útok nekonal, navíc jeho rozšíření nedosáhlo ani zlomku rozšíření jeho úspěšnějšího staršího bratříčka.

Po čtrnácti dnech od prvního výskytu červa Mydoom se objevil první virus, který pro svoje šíření využívá zadních vrátek otevřených právě tímto červem. Nese označení **Doomjuice** a nešíří se jinak než komunikací s trojským koněm. Dnes ještě není jasné, zda se mu podaří proniknout na většinu z více než milionu postižených počítačů, nebo ne – je ale jasné, že podobných pokusů se v budoucnu objeví více. Armáda počítačů, které naslouchají a jsou připraveny reagovat na povely, představuje totiž velké pokušení pro autory virů. Doomjuice navíc ukládá na napadené počítače zdrojový kód viru Mydoom, a tak je možno čekat i výskyt dalších variant, které úpravou těchto souborů vzniknou.

Jak předpovídala řada odborníků, rok 2004 začal opravdu ve velkém stylu. Bude zajímavé sledovat, zda se i v dalších měsících bude situace vyvíjet podobně hekticky jako v lednu, nebo zda konečně uživatelé přestanou spouštět neznámé programy, které jim poštou dorazí. To bychom ale asi byli přílišnými optimisty!

Pavel Baudiš, ALWIL Software

Vyhodnocení soutěže z čísla 1/04

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti Mikenopa byly: 1. Mr. Conect, Nomadix, Zyxel. 2. Dle soutěžících. 3. V roce 2004.

Access Point Zyxel ZyAIR B-1000 a bezdrátová karta PCMCIA Zyxel B-101 poputuje k následujícím třem výhercům: **J. Kulkovi** ze Staré Lubovně, **A. Dlouhý** z Kladna a **P. Sedláčkovi** z Velkého Vřeštova.

Vyhodnocení V-klubu z čísla 01/04

Správné odpovědi na soutěžní otázky V-klubu jsou: 1. Marlin a Nemo jsou otec a syn (a); 2. Worms 3D je strategická hra (b).

Výherci se stávají: **J. Vojáček** ze Žatce, **J. Čermák** z Haber, **P. Vévoda** ze Slavičína, **I. Szabová** z Velkého Šenova, **M. Černá** z Vlašimi, **M. Beránek** z Vraňan, **M. Volf** z Krnska, **K. Štefan** z Příbrami, **J. Čurda** z Kaplice, **J. Mulák** z Prahy 10, **A. Hendrych** z Prahy 4, **Ing. J. Ježek** z Jaroměře, **F. Mlejnek** z Prahy 10, **M. Augusta** z Kralovic, **Z. Obstává** ze Štok, **B. Šilhán** ze Železného Brodu, **P. Svoboda** z Hradce Králové, **L. Drábek** z Holešova, **Z. Hošek** ze Železného Brodu a **J. Barták** z Uhlířských Janovic.

Mercury Interactive v Čechách

Jedna z pěti nejrychleji rostoucích firem v oboru podnikového softwaru na světě, společnost Mercury Interactive, otevřela svoji pobočku v České republice. Založení regionálního zastoupení pro Českou republiku a Slovensko je součástí expanze Mercury Interactive do celé střední a východní Evropy. Ředitelem se stal Martin Ambler (dříve CA či Digital).

Firma dodává software a služby pro řízení priorit, lidských zdrojů a postupů spojených s využíváním IT, pro zlepšení kvality a výkonnosti aplikací během jejich zavádění, pro správu aplikací a pro integraci strategických požadavků na IT s řídicími procesy a provozními potřebami podniku. Zaměřuje se na prosazování nového trendu Business Technology Optimization. Mercury Interactive nabízí své nástroje integrované do čtyř optimalizačních center, balíků obsahujících software, služby a optimální postupy a procesy vyvinuté během spolupráce s více než 30 000 zákazníky po celém světě: jedná se o IT Governance Center pro ovládání IT, Quality Center a Performance Center pro zavádění aplikací a Business Availability Center pro správu aplikací.

Odesílání SMS z webu

Nové výhody připravil Contactel pro uživatele vytáčeného připojení k internetu, a to v podobě antivirové ochrany a odesílání SMS z internetu (pro členy Contactel Bonus Clubu).

Contactel Bonus Club je věrnostní program pro uživatele vytáčeného připojení k internetu RazDva a ProActive. Za prosurfované minuty získají registrovaní uživatelé tzv. bony, které mohou později proměnit za některé z bohatého seznamu výhod. Nyní lze za nashromážděné bony posílat SMS prostřednictvím miniportálu www.razdva.cz. Zaváděcí cena je 0,5 bonu za jednu odeslanou SMS.

Dalším vylepšením vytáčeného připojení k internetu je možnost individuálního nastavení antivirové ochrany pro příchozí poštu.

Konference Cisco Expo

Konference Cisco Expo se uskuteční 31. března a 1. dubna 2004 v Kongresovém centru Praha. Tato akce je jednou z největších odborných IT konferencí v České republice. Letošní jubilejní 5. ročník konference volně navazuje na předchozí úspěšné čtyři ročníky (www.ciscoexpo.cz).

Konference je určena všem odborníkům z oblasti informačních technologií, ze všech oborů podnikání, veřejné správy a samosprávy, škol, ale také všem vedoucím pracovníkům z oblasti obchodu, řízení podniků, marketingu, kteří budou mít možnost získat informace o tom, jak využít internetové technologie k dosažení obchodních cílů. K nejžhavějším tématům datových a hlasových sítí budou patřit zejména IP telefonie, IPCC, bezpečnost a management sítí, mobilita, Campus a datová centra, infrastruktura WAN...

Hlavními partnery 5. ročníku konference Cisco Expo jsou společnosti Anect a Core Computer. Na konferenci se budou podílet i další partneři společnosti Cisco Systems, kteří představí svá řešení.

POHODA 2004 Ekonomický systém

Komplexní nástroj pro vedení účetnictví a daňové evidence od 1980 Kč

TAX 2004 Daňová příznání

Software pro pohodové zpracování daňových příznání od 980 Kč

WINLEX 2004 Právní systém

Právní předpisy v plném znění s pravidelnými aktualizacemi jen za 1990 Kč

Volejte **800 178 278** a objednejte si **DEMO CD ZDARMA**

Jihlava, 567 112 612 info@stormware.cz
Praha, 224 941 057 praha@stw.cz
Brno, 541 242 048 brno@stw.cz
Bratislava, 02 64780293 info@stormware.sk

www.stormware.cz

→ připojování k internetu či za jiné služby, a kromě rozšířené provozní doby pro veřejnost se jedná především o velkou nabídku instruktaží, konzultací i řádných dlouhodobějších školení v práci s počítačem a internetem.

Auditované finanční výsledky oznámil **Eurotel Praha**. Oproti roku 2002 vzrostly celkové tržby na 29,078 miliardy Kč a tržby za služby se zvýšily o 3 %, na 27,610 miliardy Kč. Eurotel dosáhl jedno procentního nárůstu EBITDA marže na světovou úroveň 49 %. Čistý zisk se zvýšil o 16 %, na 7,254 miliardy Kč. Eurotel i v roce 2003 zastával pozici jedničky na mobilním trhu v ČR.

Společnosti **Nokia** a **Sega Corporation** představily dva tituly značky Sega určené pro herní platformu **N-Gage** – akční hry *Virtua Cop* a *Alien Front*. Svými mobilními funkcemi a možností zapojení více hráčů poskytují tyto hry hráčům nový způsob vzájemného soupeření a prostřednictvím služby N-Gage Arena jim také umožňují podělit se s ostatními hráči na celém světě o své herní výsledky.

Firma **ProCA** v České republice v roce 2003 vyrobila a prodala 37 881 ks počítačů, z toho bylo 31 327 ks počítačů BRAVE, 2671 notebooků BRAVE a 3883 ks počítačů TESCO.

Společnost **Et netera** dosáhla za rok 2003 obrátu 31,2 milionu korun. V porovnání s rokem 2002 (22,1 mil. Kč) jde o více než 40% nárůst. Zisk společnosti před zdaněním činí 4,2 milionu Kč.

Společnost **Strom telecom** získala od ukrajinského telekomunikačního úřadu certifikaci na zařízení MEDIO IN a MEDIO PCM. Zařízení MEDIO IN se využívá na sítích různých telefonních operátorů v Moskvě, v Toljatti a jinde. Služby realizované na základě platformy MEDIO jsou poskytovány telekomunikačními operátory v České republice, Německu, Rusku, USA a v dalších zemích.

Contactel nesouhlasí se způsobem, jímž společnosti **Český Telecom** a **GTS** prezentují zákazníkům své nové cenové programy pro vytáčený přístup k internetu jako paušální připojení. Obě firmy představily „neomezený“ vytáčený přístup k internetu, který nazývají paušální. Na rozdíl od obecného vnímání vytáčeného připojení za paušální poplatek (tzv. flat rate) jsou však jejich cenové programy omezeny pouze na dobu mimo špičku.

Na základě rozhodnutí představenstva společnosti došlo v **Aliatelu** počátkem února ke sloučení technického úseku a úseku IS/IT. Dosavadní ředitel techniky Petr Kroupa oficiálně převzal odpovědnost i za chod informačních systémů a technologií.

Novinky od Eurotelu

Společnost Eurotel představila několik nových TOP balíčků a prodloužila trvání nabídky některých služeb. Ke stávajícímu balíčku TOP Víkend, který umožňuje za 183 Kč s DPH například 100 minut volání o víkendech, přibýly další balíčky – Top Noc, Top SMS, Top Minuty a Top Pevná.

Cena je jednotná pro všechny balíčky: 183 Kč s DPH. Aktivace je možná u všech tarifů, pouze balíček Top Minuty nelze využít s tarify Individual a Tandem. Balíčky je možné mezi sebou vzájemně kombinovat. S výjimkou balíčku Top Minuty (do konce dubna 2004) není nabídka časově omezena. Smluvní závazek na 24 měsíců není pro aktivaci podmínkou. Aktivace a zrušení jsou možné kdykoli. Top Noc nabízí 150 volných minut do sítě Eurotel a na pevné linky mimo špičku (19 – 7 hod.); Top Pevná nabízí 150 minut na vnitrostátní linku kdykoli; příkoupěním balíčku Top Minuty získá zákazník dvojnásobek svých volných minut, které má u aktuálního tarifu; Top SMS pak dává k využití 200 SMS kdykoli. Prodloužena byla nabídka Eurotel VPN Nonstop, která poskytuje neomezené volání v rámci firmy za 399 Kč bez DPH. Nově se od 1. dubna 2004 vztahuje neomezené volání i na deset čísel mimo VPN (v rámci služby Eurotel Team). Prodloužena byla také zvýhodněná nabídka Eurotel Data Nonstop (649 Kč bez DPH, 100 volných minut).

-ano

Kerio a groupware

Společnost **Kerio Technologies ČR** neudává absolutní čísla svého obrátu, pochlubila se však jeho (v dnešní době) neobvykle vysokým zvýšením za rok 2003, a to o celých 25 %. K tomuto výsledku značně přispělo uvedení nového produktu **Kerio WinRoute Firewall 5**, který získal certifikát **ICSA Labs**.

Podobně relativně ve srovnání s předchozím obdobím udává i obraty docílené u dalších produktů – u **Kerio Mail Serveru (KMS)** to bylo o 38 % více, **Kerio Personal Firewall 4** dosáhl dokonce čtyřnásobného nárůstu, a to přesto, že se prodával až od srpna 2003. Když se už zaobíráme statistikou, ještě jedna zajímavost: 85 % instalací KMS je na platformě Windows, 10 % na Linuxu a 5 % na platformě Mac OS. To platí ve světě, u nás jsou podíly Linuxu a Mac OS podstatně menší, jen pět a jedno procento. Kerio hledí do budoucnosti s důvěrou i díky připravovaným novým verzím svých produktů. KMS 6 má obsahovat groupware funkce, WebMail (i s kontrolou českého pravopisu) a Outlook Connector Basic pro přístup ke groupware funkcím Outlooku a po upgradu očekávaném ve třetím čtvrtletí ke všem funkcím Outlooku včetně synchronizace a off-line přístupu. V polovině roku má být k dispozici **Kerio WinRoute Firewall 6** s antivirovou kontrolou pošty (SMTP a POP3) a s alertingem událostí na firewallu, ve třetím čtvrtletí i s bandwidth managementem.

-abe

Superklastr ve Škodě Auto

Uvedení nové řady serverů SGI Altix 350 se konalo rok po uvedení úspěšné řady 3000. Nová řada je s řadou 3000 technicky v podstatě shodná, ale místo maximálně 64 procesorů jich nabízí pouze 16. U srovnatelně velkého systému je proto cena ještě nižší než rekordně (cena/výkon) nízká cena řady 3000 a díky jednodušším paměťovým cestám je poněkud vyšší i propustnost systému.

Na tiskové konferenci pořádané českým (a zároveň také středoevropským) zastoupením společnosti Silicon Graphics se jeho ředitel a nově také Business Development Manager IPF (produktů s Itálií) pro oblast EMEA (Evropa, Blízký východ, Afrika) Ing. Klimeš zaměřil na budoucnost intelovských strojů SGI, které firma jednoznačně spojuje s Linuxem. Příspěvkem o nových 64bitových procesorech Intel jej doplnil zástupce českého Intelu Ing. Pavlovský.

Podle analytiků Gartner Group je nástup Linuxu tak razantní, že do roku 2008 bude 60 % velkých podniků migrovat asi 80 % svých aplikací z proprietární unixové platformy na Linux. Do roku 2006 by měl Linux mít asi 70 % výkonostních funkcí Unixu a očekává se, že asi do roku 2008 budou velcí dodavatelé Unixu nuceni ukončit vývoj jiných variant unixových systémů než Linuxu a poskytovat jen jejich podporu. Stroje Altix mohou provozovat zcela standardní linuxové aplikace, s rozšířením jádra poskytovaným SGI jsou škálovatelné až do 512 procesorů (pokud NASA AMES v USA, komerčně je nyní podporováno 64 procesorů, ale v době vydání článku to bude 256). Podpora vysokého počtu procesorů se očekává také v příští verzi zcela standardní distribuce SuSE. Od loňského uvedení dodala firma SGI ve strojích Altix už přes 7000 procesorů, 11 systémů se dostalo do listopadového seznamu TOP 500 nejvýkonnějších superpočítačů. Nejvýkonnější z nich byl 416procesorový Altix 3700 v akademickém centru SARA v Holandsku, nyní je nejsilnější zmiňovaný 512procesorový systém v AMES centru. Díky Škodě Auto se do super oblasti dostává i Česko - v lednu firma SGI instalovala ve vývoji Škody Auto superklastr Altix 3700 s 96 (2x 48) procesory, 192 GB paměti a 16 TB diskových polí. Ten by se v posledním Top 500 zařadil asi na 390. místo a je určen pro simulaci crash-testů a pro náročné výpočty proudění známým programem Fluent.

-abe

Server Altix 350

DXT Computer's

ZNACKOVÉ POČITAČE

DRASTICKÉ SLEVY až -50%

SEZÓNNÍ VÝPRODEJ VRCHOLÍ

DOPRAVA ZDARMA
EXPRESNĚ PO CELE ČR DO 24h

SPLÁTKY 0%
VELICE VÝHODNĚ

VÝBĚR Z PC SESTAV:

DXT WORKSTATION	DXT DVD MASTER	DXT GAMES 007	DXT IRIDIUM 2800
AMD Duron 1,8GHz operační paměť 13MB DDR, pevný disk 40GB ATA100, FDD 3.5", 3D grafická karta up 23MB, SB 3D staro samostatně, DVD-ROM, LAN	AMD Duron 1,8GHz operační paměť 25MB DDR, pevný disk 40GB ATA100, FDD 3.5", 3D grafická karta up 64MB, SB 3D staro samostatně, DVD-ROM, LAN	AMD Athlon XP 2600+ operační paměť 25MB DDR, pevný disk 80GB ATA100, FDD 3.5", 3D grafická karta GF 3 64MB, AGP, SB 3D staro samostatně, CD-ROM	Intel Pentium 4 2,8GHz operační paměť 13MB DDR, pevný disk 80GB ATA100, FDD 3.5", 3D grafická karta up 64MB, SB 3D staro samostatně, DVD-ROM, LAN
6.490,-	8.490,-	11.490,-	15.990,-

SESTAVÍME VÁM ZNAČKOVÝ POČITAČ PŘESNĚ NA MÍRU

ZISKANA PRESTIZNÍ OČENĚNÍ:

Celorepublikový expresní servis

Profesionální služby

... A VÍCE NEŽ 10.000 POLOŽEK ZA EXTRÉMNĚ NÍZKÉ CENY!

271 742 467

PRÁHA 10 - Krymská 35, Tel.: 271 742 467, 69, 88, fax: 271 740 124 - **BRNO** - Kamenná 1, Tel.: 721 906 797, 778 149 814 - **PLZEŇ** - Klášterní 25, Tel.: 377 455 388, 49 - **LIBEREC** - Husova 33, Tel./fax: 485 108 644, tel.: 723 373 123 - **ZLÍN** - Vodňák 433, Tel.: 577 421 491, fax: 577 421 491, tel.: 503 547 322
JHLAVA - Havelská 22, Tel./fax: 567 331 673 - **OSTRAVA** - 28. října 215, Tel./fax: 596 634 958, tel.: 776 890 814 - **OLGOMUC** - Masarykova tř. 28, Tel./fax: 585 423 895, tel.: 778 149 814 - **TABOR** - Budějovická 543, Tel.: 381 250 552 - **MARIÁNSKÉ L.** - Kubelkova 805, Tel.: 354 627 801 - **ČESKÉ BUDĚJOVICE** - Husova 109, Tel.: 385 310 025 - **ÚSTÍ N. LABEM** - Hrochůvka 18, Tel.: 476 209 312 - **HRADEC KRÁLOVÉ** - Práská 890, Tel.: 495 935 754 - **KARLOVY VARY** - Sokolovská 66, Tel.: 777 774 752, tel./fax: 353 540 830

www.dxt.cz

MShop.cz

... Vaš obchod na internetu
Telefony (nedotované)

Siemens S55	5 699,-
Siemens M55	4 759,-
Siemens C60	4 299,-
Siemens C62	4 699,-
Siemens A52	2 699,-
Siemens SL55	11 399,-
Siemens MC60	5 999,-
Siemens SX1	16 899,-
Sony Ericsson T100	3 299,-
Sony Ericsson T230	4 899,-
Sony Ericsson T610	10 099,-
Sony Ericsson P900	24 299,-

4 759,-

Kontakty:
244 403 728
603 759 898
608 759 898
607 858 666
info@mshop.cz

Osobní odběry:
Sofijské náměstí 3400
Praha 4 - Modřany
Osobní odběr jen po předchozí objednávce.
Ceny včetně DPH.

Digitální fotoaparáty

Olympus C-750 + Nokia 3510i	14 599,-
Olympus C-740	11 699,-
Olympus C-720 + pouzdro	9 699,-
Olympus C-5000	11 699,-
Olympus Mju 300 Digital	10 399,-
Olympus Mju 400 Digital	11 599,-
Olympus C-5050	20 299,-
Olympus C-5060 Wide Zoom	22 799,-
Olympus C-350	7 499,-
Olympus C-220	3 899,-
Olympus C-450	8 699,-
Olympus C-50	11 599,-

12 999,-

SIEMENS M55

Barevný displej (4096 barev) ●
MMS ● GPRS class 8 ● Možnost připojení fotoaparátu ● e-mailový Klient ● Hmotnost 83g ● Adresář na 500 záznamů ● Polyfonní vyzváněcí melodie

DIMAGE Z1

3,2 mil. pixelů ● Megazoom - 10x ● videosekvence VGA (640 x 480) ● Rychlý start - 2s ● Dokonalé ovládání

Zboží zasíláme také na dobírku.

Minolta DiMAGE S414	10 799,-
Minolta DiMAGE F300	15 499,-
Minolta DiMAGE F100	10 799,-
Canon Power Shot A80	13 099,-
Canon Power Shot S50	17 299,-
Canon IXUS I	11 599,-
Canon EOS 300D KIT	37 999,-
Sony DSC-F717	21 699,-
Sony DSC-F828	31 199,-
Sony DSC-P92	11 099,-
Sony DSC-P32	6 659,-
Fujifilm FinePix F700	13 799,-
Fujifilm FinePix S5000	14 999,-
Nikon Coolpix 3100 *	10 999,-
Nikon Coolpix SQ *	11 399,-

* Karta CompactFlash 128MB zdarma

GARANČE nejnižších cen

Mshop.cz Vám nabízí mobilní telefony, digitální fotoaparáty, PDA a příslušenství za nejnižší ceny. Pokud náhodou naleznete u naší konkurence nižší cenu, zavolejte nám a bude Vám nabídnuta cena ještě výhodnější. Více na našich stránkách.

WWW.MSHOP.CZ

V naší nabídce naleznete digitální fotoaparáty značek Olympus, Canon, Nikon, Sony, Kyocera, DIGICAM, Tekkon, Minolta, Samsung, Fujifilm, Trust, Hewlett Packard, BenQ a Casio.

→ Ve dnech 2. – 3. února se konala pražská konference **Belcom 04**. O den později (3. – 4. února) proběhla v Žilině slovenská **e-Learn 2004**. Často diskutovaným tématem byly na obou konferencích vývoj a použití LMS systémů a Open Source projekty pro e-learning. Zajímavou novinkou byl Open Source projekt LMS eDoceo firmy Trask solutions.

Server www.hormart.cz s přehledem českého webhostingu přináší shrnutí vývoje na trhu s doménovými a hostingovými službami. Největší podíl na liberalizovaném trhu s českými doménami získaly společnosti **Globe Internet** a **Internet CZ**. Stejná je situace i u pronájmů webového prostoru, nejvíce virtuálních serverů hostují **P.E.S. consulting**, sesterská společnost Internet CZ, a Globe Internet.

Společnost **Siemens Business Services** podepsala s americkou společností **Strohl Systems** obchodní dohodu, jež umožní společnosti Siemens nabízet zákazníkům na území České republiky pokročilá řešení pro havarijní plánování.

Počet zákazníků **T-Mobilu** meziročně vzrostl o 12 procent. Ve čtvrtém čtvrtletí přibilo úctyhodných 256 000 zákazníků.

Ve dnech 9. a 10. února proběhla v Praze odborná konference o serverech Microsoftu. Byly prezentovány Exchange Server 2003, Systems Management Server 2003, Identity Integration Server 2003, Windows Storage Server 2003, SharePoint Portal Server 2003 a důležité vlastnosti Windows Serveru 2003.

Od 1. ledna snížil **Alltel** ceny za vysokorychlostní připojení k internetu širokopásmovou technologií ADSL Speedline DSL Light a Speedline DSL. Současně zavedl ve verzi Speedline DSL Light dvě nové varianty s rychlostí 512/128 kb/s a s limitem přenesených dat 3 GB, resp. s rychlostí 1024/256 kb/s a s limitem přenesených dat 6 GB.

V průběhu šesti týdnů představila televize **Prima** seriál dokumentů **Dvanáct odvážných**, který podle námětu mobilního operátora **Oskar** natočilo studio **Febio F. Feniče**. Dokumenty představily zajímavé české podnikatele, jimž se podařilo prorazit s původním nápadem. Na pomyslnou třináctou židli vedle dvanáctky odvážných usedne ten, kdo předloží zajímavý podnikatelský nápad. Na rozjezd svého podnikatelského záměru získá 777 tisíc korun (www.oskar.cz/trinactazidle).

Pracovní skupina pro desktopový Linux

OSDL, Open Source Development Lab, je světové centrum pro posilu šíření Linuxu v průmyslu, podporované nezávislým konsorciem ITC firem (zakládajícími členy byly firmy IBM, HP, CA, Intel a NEC, nyní sdružuje všechny významné firmy, snad jen s výjimkou SCO).

Pracovníky centra jsou významné osobnosti Linuxu v čele s jeho tvůrcem Linusem Torvaldsem a cílem jeho snahy je podporovat a usměrňovat vývoj Linuxu a potřebných specifikací tak, aby získal rysy a funkce vyžadované v profesionálním použití. K jeho dosavadním dvěma pracovními skupinám (Data Centre Linux Working Group a Carrier Grade Linux Working Group – pro aplikace v datacentrech a náročné aplikace k zajištění komunikačních služeb) přibyla třetí, Desktop Linux Working Group. Jak název napovídá, tato skupina se má věnovat rozvoji Linuxu pro desktopové použití, tedy směru, který je v poslední době velmi aktuální. Masová podstata desktopových systémů je pro rozvoj Linuxu velmi podstatná – přinejmenším se tak dá soudit z historie konkurenčního systému Windows.

-abe

Úspěšný rok Sybase ČR

Loňský rok byl jedním z nejúspěšnějších pro české zastoupení společnosti Sybase ČR.

Generální ředitel Tomáš Pavlík označil za milník v rozvoji firmy akvizici majoritního podílu v Sybase EDV-Systeme, GmbH, distributorovi Sybase pro Rakousko; významné bylo i zahájení spolupráce se společností SAP v oblasti prodeje a podpory řešení SAP Business One, určeného malým a středním podnikům. Na sklonku roku 2003 společnost Sybase zahájila spolupráci se společností Trillium Software a převzala pro území České republiky a Slovenska distribuci a technickou podporu softwarových nástrojů pro čištění dat.

V průběhu loňského roku firma Sybase ČR strategicky rozšířila kapacitu oddělení Sybase Professional Services o 60 % proti roku 2002 (výnosy meziročně vzrostly o 52 %). Mezi klíčové zákazníky Sybase ČR v oblasti IT služeb patří například ČSOB Pojišťovna, Česká správa letišť a Česká pošta.

Siemens mobile představil ST60

Od února 2004 by měl být na českém trhu dostupný nový telefon společnosti Siemens mobile – ST60.

Elegantní, malý a šikovný telefon s barevným displejem.

Elegantní, malý telefon s hmotností 87 gramů má lesklý, metalický povrch a barevný displej. Integrovaná kamera dokáže zachytit video, ale má i čtyřnásobný zoom kvůli detailnějším záběrům. I přes malé rozměry obsahuje Siemens ST60 širokou paletu užitečných nástrojů, např.

e-mail, podrobný adresář, organizér s funkcemi připomenutí, převodník měn, kalkulačku. Všechny tyto funkce se snadno používají a je k nim díky pětisměrnému joysticku jednoduchý přístup. Na adrese www.my-siemens.com/city si lze rychle stáhnout vyzváněcí tóny a javovské aplikace, a to díky prohlížeči WAP 2.0 a nejnovější technologii GPRS. Telefon rovněž obsahuje strategické a akční hry založené na Java aplikaci (například dnes již tradiční hru Tetris pro hráčské fandy). Příslušenství telefonu ST60 tvoří náhlavní souprava Headset PTT, sériový datový kabel, lithio-iontový akumulátor (750 mAh) a nabíječka s parametry pro EU nebo Velkou Británii.

inzerce

OBSAH

25	Správná úprava filmů
26	DVD-lab ovládací prostředí
28	Skvělá menu pro DVD
28	Import obrázků z Photoshopu
31	Vytvoření DVD se dvěma zvukovými stopami
32	Archivujete svoje staré (S)VCD na DVD

Úprava a sestavování videozáznamů

Perfektní DVD

Ať to jsou filmy na VHS, televizní pořady, amatérské videozáznamy nebo VCD – z vašeho filmového materiálu se může stát DVD. Chip vám ukáže, jak na disku vyčarujete filmy s ostrým obrazem a kvalitním zvukem.

Hollywoodské DVD oslňují již svými náročně zpracovanými „výběrovými nabídkami“. Po spuštění DVD si na obrazovce můžete vybrat zvukové stopy, spustit jednotlivé kapitoly nebo bonusy. Ještě dříve, než začne běžet film, je divák díky těmto „efektům“ ve správné atmosféře. Filmaři prostě

používají profesionální programy, ty však jsou drahé. Chip vám ukáže, jak vyčarujete skvělé prostředí DVD jen se 120 eury (pro srovnání: velký Cinemacraft Encoder stojí 1950 dolarů, Adobe Encore DVD 640 eur). Během zkušební fáze můžete všechny funkce používat dokonce zdarma.

Protože existuje mnoho zdrojů, jako např. televize, DV kamery, VHS nahrávky nebo (S)VCD, nabídneme vám především ukázkou přípravy souborů pro DVD a sestavení ovládacího prostředí, neboť program TMPGEnc převede beztak téměř každý formát videa. Vše má ale malý háček. Váš PC by neměl být příliš „starý“. Takt procesoru doporučujeme minimálně 1 GHz, paměť minimálně 256 MB, o velkém disku ani nemluvě... →

Správná úprava filmů

Nejprve změňte velikost a formát filmového materiálu do vhodné podoby. K tomu použijte TMPGEnc; ten existuje i jako 30denní zkušební verze.

Nezávisle na tom, ze kterého zdroje vaše videozáznamy pocházejí, program Tsunami MPEG Encoder (zkráceně TMPGEnc) je převede do vhodného formátu. Ať už jde o soubory WMV, DivX nebo AVI, TMPGEnc je všechny převede do toku MPEG2, vhodného pro DVD.

Jako freewareová verze může tento nástroj 30 dní pracovat i se soubory MPEG2. Chcete-li potom tento kodek používat dále, musíte zakoupit verzi Plus. Jako alternativa existuje Cinemacraft Encoder (www.cinemacraft.com). Je rychlejší, ale také dražší: základní verze umí méně než TMPGEnc a stojí 58 dolarů, velká verze stojí téměř 2000 dolarů.

Stáhněte si tedy TMPGEnc z internetu a rozbalte ho do podadresáře ve složce „Program Files“. Vytvořte si zástupce souboru EXE na ploše a spusťte TMPGEnc. Objeví se úvodní obrazovka a průvodce – obojí zavřete.

1 URČIT MÍSTO ULOŽENÍ A NAČÍST SOUBORY

Začněte pracovat s původním souborem: Vedle řádku „Video source“ klikněte na tlačítko „Browse“ a přesuňte se k adresáři, v němž je uložen soubor s vašim videozáznamem. Ten označte a klikněte na „Otevřít“. TMPGEnc nastaví jako zdroj zvuku stejný soubor. To je principiálně v pořádku, nástroj pro authoring DVD-lab, se kterým budete

později sestavovat DVD, však vyžaduje oddělené zvukové a filmové stopy. Proto se nejdříve postarejte o videozáznam a potom o zvukový materiál.

Přepínač na pravé straně pod „Stream type“ nastavte na „ES (video only)“. „ES“ znamená „Elementary Stream“, není tedy obsažena žádná prázdná zvuková pseudostopa. Poté klikněte na „Browse“. Vedle „Output file name“ vyhledejte cílový adresář, pojmenujte soubor a uložte ho. Jako příponu jména souboru zde hned zadejte „.mpv“, neboť tomuto formátu bude později DVD-lab lépe rozumět.

Další soubory, které potřebujete, jsou předlohy. Ty najdete prostřednictvím tlačítka „Load“ vpravo dole. Vyhledejte předlohu „DVD (PAL).mcf“ a klikněte na „Otevřít“. Tímto způsobem převezme TMPGEnc již nyní nejdůležitější nastavení. Mějte však na paměti, že předloha zablokuje také nastavení, ta však ještě musíte změnit. Proto znovu klikněte na „Load“, otevřete v dialogovém okně adresář „Extra“ a zvolte „unlock.mcf“. Tak máte opět přístup ke všem nastavením.

2 PŘIZPŮBIT NASTAVENÍ PRO VIDEOZÁZNAM

Teď přicházíme k podstatě – nejdříve klikněte na tlačítko „Setting“. Objeví se dialogové okno s několika záložkami, z nichž první se jmenuje „Video“. Zde by měla být následující nastavení:

Stream Type: Pro DVD zde musí být vždy nastaveno „MPEG-2 Video“.

Size: Rozlišení pro filmy PAL je „720 × 576“ (pro NTSC „720 × 480“). Teoreticky můžete nastavit také hodnotu „352 × 576“. To má smysl jen tehdy, chcete-li na jeden DVD dostat celé televizní seriály.

Aspect ratio: Zde nastavte formát výchozího materiálu. Materiál nahraný z televize má vždy formát 4 : 3. O který formát se jedná, to zjistíte třeba v softwarovém DVD přehrávači.

NEZBYTNÝ SOFTWARE

■ **TMPGEnc** Verze je po první instalaci plně funkční po dobu 30 dní. Potom nemůžete vytvářet MPEG2.

Cena 48 dolarů (za plnou verzi).

Info www.tmpegenc.net

■ **DVD-lab 1.1**

Cena cca 80 dolarů.

Info www.mediachance.com/dvdlab

■ **IFO-Edit 0.96**

Cena freeware.

Info www.ifoedit.com

Frame rate: Pro evropské filmy je správně „25 fps“ (NTSC má „23,976 fps“).

Rate control mode: Tento bod značně ovlivňuje kvalitu obrazu. Nastavte ho na „2-pass VBR(VBR)“. Zkratka VBR znamená variabilní bitovou frekvenci.

VBV buffer size: Když zde zadáte „0“, bude vyrovnávací paměť „Video buffering verifier“ automaticky přizpůsobena. Ta určuje, kolik videodat může Encoder dočasně ukládat.

Profile & Level: Zde ponechte přednastavenou hodnotu.

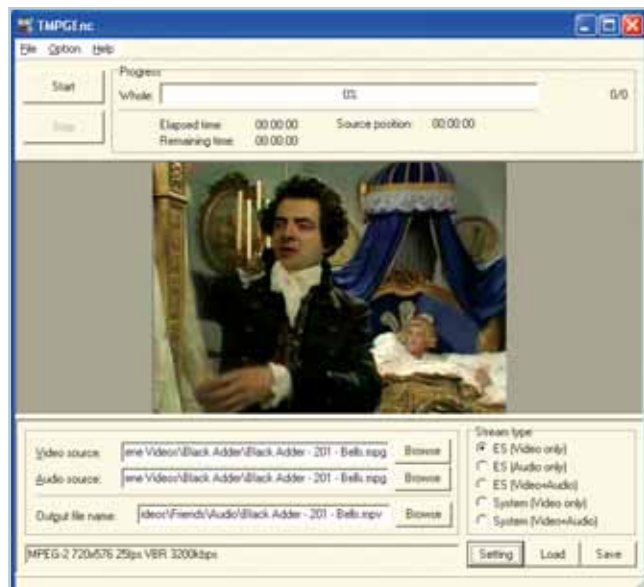
Video format: Pro evropské DVD a videozáznamy vyberte formát PAL.

Encode mode: Nastavte „Interlace“, když používáte nahraný materiál. Toto nastavení musí souhlasit se zdrojovým materiálem.

YUV format: Tento údaj určuje, s jakou přesností budou kódovány informace o barvě. Ponechte 4 : 2 : 0.

DC component precision: Zvyšte na 10 b/s, což zajistí větší přesnost jasu ve filmu.

Motion search precision: Nejlepší kvality dosáhnete nastavením „High quality (slow)“. Trochu horší, ale okem sotva rozpoznatelná bude kvalita při nastavení „Normal“, ušetřete →

1 V hlavním okně TMPGEnc nejprve zadejte cesty pro svůj zdrojový a cílový soubor.

2 Pro kopii DVD jsou tato nastavení na záložce „Video“ správná.

3 NASTAVENÍ VE TŘECH KROCÍCH

Zdrojová videosekvence: Na záložce „Advanced“ zadáte informace o svém výchozím materiálu.

Skupiny obrazů: Zde určíte, kolik různých druhů rámečků se objeví v jedné skupině obrazů.

Struktura MPEG: Pod „Quantize matrix“ odstraňte zatržítka u „No motion search for still picture part by half pixel“.

→ si tím čas. To, co vám lépe vyhovuje, byste si měli vyzkoušet testovacím videozáznamem.

Nyní jste s touto záložkou téměř hotovi – posledním krokem je zadání bitové frekvence. Klikněte na tlačítko „Setting“ vedle položky „Rate control mode“. Objeví se další nabídka:

Average bitrate: Vhodnou hodnotu vypočítáte podle následující rovnice.

$$\text{Střední bitová frekvence} = \frac{35.897.344 \times 1024}{\text{filmový materiál v sekundách} - \text{bitová frekvence zvuku v Kb}}$$

Máte-li více filmů, musíte udat jejich celkovou délku v sekundách. Tu můžete zji-

stít pomocí Windows Media Playeru u každého filmu.

Maximum bitrate: Tuto frekvenci nastavte na hodnotu 9000 minus bitová frekvence vašich zvukových stop, tedy minus 224, když vezmete formát MP2, běžný pro DVD.

Minimum bitrate: Optimální je zde hodnota 2000.

Klikněte na OK – to je na této záložce všechno. Nyní přepněte na „Advanced“.

3 PROVĚST ROZŠÍŘENÁ NASTAVENÍ

Tady zadáte údaje o zdrojovém materiálu. Budete postupovat takto:

Video source type: „Interlace“ pro materiál

z televize nebo kamery, tato hodnota by měla být stejná jako v případě „Encode mode“ na předchozí záložce.

Field order: Toto nastavení má význam, jen když jste nahoře zvolili „Interlace“. „Field order“ určuje, v jakém pořadí budou ukládány poloobrázky. U materiálu DV je zde většinou správné nastavení „Bottom field first (field B)“.

Source aspect ratio: „4 : 3 625 line (PAL)“ pro materiál z televize a kamery.

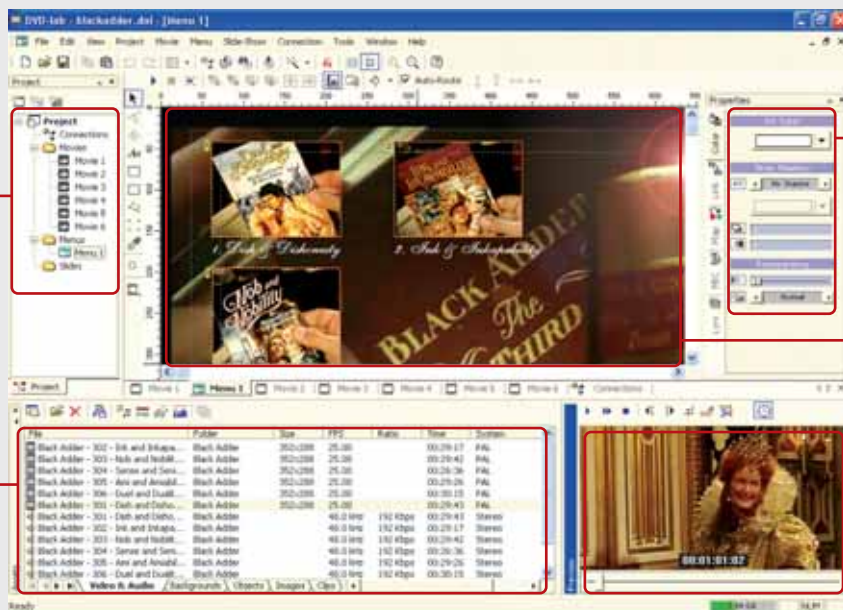
Video arrange method: Tady zvolte „Full screen (keep aspect ratio)“.

Filters: K nastavení jednotlivých filtrů (například pro zostření) se dostanete, když myší dvakrát kliknete na příslušný řádek. →

DVD-LAB – OVLÁDACÍ PROSTŘEDÍ

Project: Ve struktuře podobné průzkumníku vidíte jednotlivé části DVD. Dvojitým kliknutím vyvoláte zobrazení položek v hlavním okně.

Assets: Toto okno „sbírá“ komponenty pro DVD – tedy obrazové a zvukové stopy, obrázky pozadí apod.

Button Properties: Objeví se, když pracujete s nabídkami; určíte mimo jiné barvy a propojení tlačítek.

Hlavní okno: Co vyvoláte v okně projektu, to se objeví tady za účelem editace.

Preview: Zde se můžete dívat na videosekvence a například nastavit značky kapitol.

PŘEVEDENÍ VÍCE FILMŮ V JEDNÉ OPERACI

Kdo chce často převádět filmový materiál, tomu vychází TMPGEnc vstřícnou užitečnou funkcí: nabízí možnost dávkové konverze. To znamená, že nastavení pro všechny filmy musíte provést pouze jednou. Filmy pak můžete dát vypočítat na jeden zátah – nejlépe přes noc.

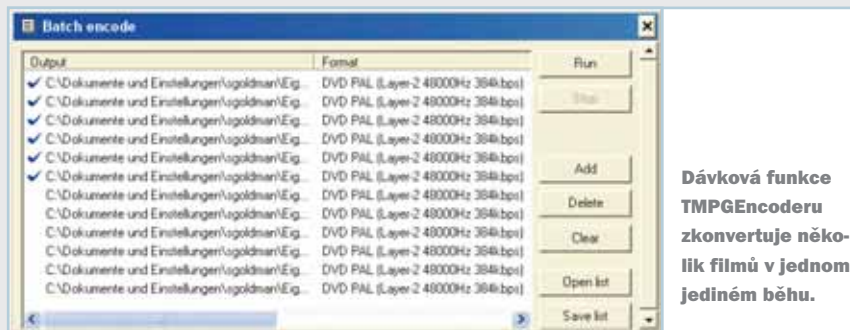
1. Nastavit možnosti: Nejprve proveďte nastavení pro první film, jak je popsáno v kurzu. Místo toho, abyste na konci stiskli tlačítko „Start“, otevřete nabídku „File“. Tam vyberte bod „Save Project“, projekt pojmenujte a uložte. Potom se pusťte do další části filmu a uložte ji také jako projekt – a tak dále. Když jsou všechny části, které chcete převést, uloženy jako projekt, otevřete nabídku „File“ a vyberte bod „Batch encode“. V následujícím dialogovém okně

prostřednictvím „Add“ přidejte uložené projekty. Při stisknutí klávese Ctrl můžete v tomto dialogovém okně označit myší hned všechny soubory.

2. Prověřit nastavení: Dvojitým kliknutím na příslušný řádek následně ještě jednou ověřte „Settings“ pro film a v případě potře-

by proveďte úpravu. Dávejte obzvláště pozor na nastavená rozlišení, neboť ta TMPGEnc občas změní „na vlastní pěst“.

3. Kódovat: Nakonec uveďte do pohybu převod pro veškeré filmové segmenty, a to tlačítkem „Run“. Převádění teď bude nějakou dobu trvat.

Dávková funkce TMPGEncoderu zkonvertuje několik filmů v jednom jediném běhu.

➔ Také tuto záložku jste tedy zvládli. Teď přeskočte na „GOP-structure“. Zde se jedná pouze o malou úpravu. „Number of B picture in GOP“ snižte na 1. Kromě toho ještě

vypněte možnost „Output bitstream for edit (Closed GOP)“.

Dále pokračujte na záložce „Quantize matrix“. Hodnotu „Default“ byste měli

nechat beze změny. Výjimkou může být případ, kdy například převádíte komiksy bohaté na kontrasty; zvolení „CG/Animation“ může přinést o něco lepší kvalitu. V případě ➔

PLACENÁ INZERCE

AVG Anti-Virus

Kompletní ochrana před virovými útoky

AVG Anti-Virus

Professional

Verze 7.0

- AVG Professional pro Windows 9x/Me/NT/2000/XP
- AVG SoHo pro malé firmy
- AVG Multilicence pro počítačové sítě
- AVG Email Server Edice pro emailové servery
- AVG File Server Edice pro souborové servery Windows NT4/2000/2003

víceúrovňová antivirová ochrana :: rychlá reakce na nové viry

:: nepřetržitá technická podpora telefonicky i emailem

:: antivirové i programové aktualizace :: rozšířená ochrana

elektronické pošty :: výhodné ceny pro školství a zdravotnictví

Více se dozvíte na www.grisoft.cz

GRISOFT, s.r.o. Lidická 31, 602 00 Brno, tel.: 549 524 011, fax: 541 211 432, e-mail: obchod@grisoft.cz, <http://www.grisoft.cz>

CIGLER SOFTWARE Slovakia, a.s., Sliachka 10, 831 02 Bratislava, tel.: +421-2-44462746, fax: +421-2-44462291, e-mail: avg@ciglersw.sk, <http://www.ciglersw.sk>

→ potřeby to vyzkoušejte na krátkém testovacím úseku filmu.

V oblasti „Special setting“ nyní zatrhněte „Output YUV data as Basic YcbCr not CCIR601“. Zatržení položky „No motion search for still picture part by half pixel“ oproti tomu zrušte. „Soften block noise“ ponechte také neaktivní; tato možnost sice za určitých okolností vylepšuje materiál pro (S)VCD, u vysoké bitové frekvence DVD je ovšem sotva k užítku.

Nakonec klikněte na OK – a nastavení jsou hotová.

4 POSLEDNÍ TAH, PAK SPUSTIT PŘEVOD

Všechno hotovo? Ano? Pak vám prozradíme ještě jeden tah, který při tvorbě ušetří trochu času: v menu „Option“ otevřete „Preview option“ a zvolte položku „Do not display“. Sice v průběhu převodu nevidíte žádný obraz, ale TMPGEncoder tak má o starost méně při kódování, což šetří čas.

Teď to začíná: Tlačítko „Start“ vlevo nahoře zapne Encoder. Avšak kódování není hračka, a tak například s deseti hodinami práce musíte počítat například v případě počítače Athlon 1800+, když přepočítáváte 90minutový film. V cílovém adresáři nakonec najdete nový soubor MPV; obsahuje videozáznam bez zvuku. Ten vložíte znovu, a to teprve v programu pro authoring. Mimochodem, chcete-li přetvářet několik filmů, je dobré použít dávkovou funkci v TMPGEnc. Ta řídí kódování více úloh – dokonce s rozdílným nastavením.

5 ZVUKOVÉ STOPY PŘEVÉST ZVLÁŠT

Program pro authoring DVD-lab potřebuje oddělené stopy obrazu a zvuku. A protože máte filmy již připravené, pustíte se nyní do zvukových stop.

Pomocí tlačítka pro procházení vedle „Audio Source“ otevřete příslušný zdroj. U materiálu nahraného z televize je to většinou soubor MPEG nebo AVI, který obsahuje i film. Poté aktivujte „ES (Audio only)“ a klikněte na „Setting“. Nyní je vidět záložka „Audio“; zde nastavte „Sampling frequency“ na hodnotu „48000“, „Channel mode“ na „Stereo“ a bitovou frekvenci na „224“ Kb/s. Potvrďte to kliknutím na OK a v hlavním okně v položce „Output file name“ nastavte výstupní cestu. Postarejte se hned o to, aby jméno souboru nové zvukové stopy končilo na „.mpa“. Poté můžete spustit převod zvuku.

Skvělá menu pro DVD

Pro vytváření krásných a efektních uvodních DVD menu potřebujete pouze čas, program DVD-lab a nápady...

Programy pro authoring jako TMPGEnc-DVD-Author nebo „vypalovna filmů“ od firmy Ulead se ovládají pohodlně, ale individuální podobu připouštějí jen do určité míry. Když vás baví úprava nabídek a chcete disku DVD vtisknout vlastní podobu, je potřeba „vypilovanějších nástrojů“. Dosud byly takové programy drahé, ale nyní zamíchal karty DVD-lab: je levný (80 dolarů) a má funkce, které dosud nabízely jen profesionální nástroje jako DVD Maestro. Jak pomocí DVD-lab dáte dohromady svůj vysněný DVD, to ukazuje tento kurz.

Dva tipy předem. Za prvé: svůj projekt průběžně vždy ukládejte – především když pracujete s beta verzí. Za druhé: vypalte hotové DVD soubory vždy nejdříve na RW disk; s ním můžete kompozici vyzkoušet ve svém přehrávači – ušetříte si tak zničené disky.

1 NASTAVIT PROJEKT A NASBÍRAT SOUBORY MÉDIÍ

Nainstalujte a spusťte program. Automaticky se otevře prázdný projekt. Nejprve nastavte vlastnosti projektu. Přejděte do menu „Project | Project Properties“. Důležitá je první záložka „System“. Na ní zvolte televizní normu, tedy buď NTSC, nebo PAL. Položka „Project Size“ by měla být nastavena na „720 x 576 – Full D1“, v případě NTSC se nazývá „720 x 480 – Full D1“. Položka

„Menu/Slideshow Aspect“ by měla být nastavena na „4 : 3 Regular (All Compatible)“. Klikněte na OK.

Nyní importujte hotové soubory MPEG, které jste předtím vypočetili pomocí TMPGEnc. Za tím účelem označte tyto soubory v průzkumníku Windows a přetáhněte je do okna Assets „Video & Audio“. Program soubory prověří, následně jsou k dispozici.

2 NAPLÁNOVAT DVD, VYTVOŘIT ZÁKLADNÍ STRUKTURU

DVD-lab nabízí pohled „Connections“. Jako na kreslicím prkně tu vidíte jednotlivé součásti svého DVD: hlavní nabídku, podnabídky, filmy a vzájemné spojení jednotlivých částí. Tuto centrálu byste měli vždy použít k ověření struktury, třeba když chcete přidat film nebo nabídku kapitoly.

Předběžně zde vytvořte „kontejner“ filmu: Z okna Assets přetáhněte jeden film na jeden z rámečků v podobě filmového pásu. Není-li žádný pás volný, můžete film přetáhnout na běžovou plochu. DVD-lab se vás zeptá, zda má vytvořit kontejnery, a pojmenuje je „Movie 2“, „Movie 3“ atd. „Movies“ se objeví také v okně projektu. Nyní do kontejneru filmu přetáhněte příslušné zvukové soubory. Tím se přiloží k filmu zvuková stopa. Nyní máte základní strukturu pozdějšího DVD. →

IMPORT OBRÁZKŮ Z PHOTOSHOPU

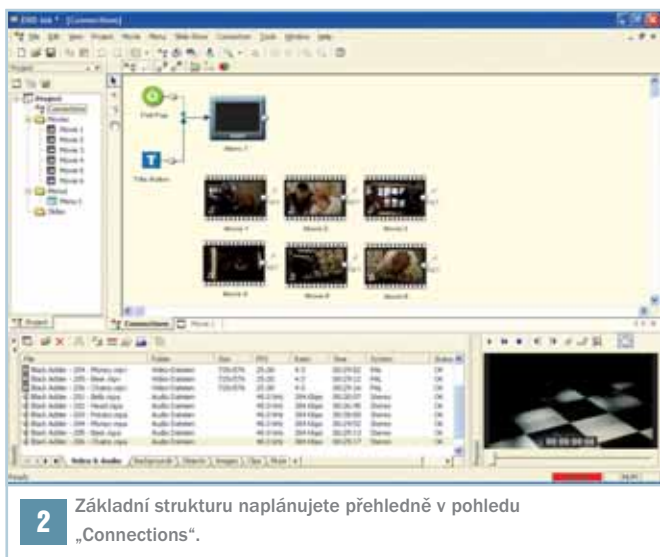
Spolupráce DVD-labu s Photoshopem je jednou z velkých výhod tohoto nástroje pro authoring. Soubory PSD můžete velice jednoduše vložit do okna „Assets“ a přetáhnout je do prázdného menu. DVD-lab se vás zeptá, zda chcete obrázek importovat včetně vrstev („Layers“). Stisknete-li

„Ano“, můžete objekty z Photoshopu, například předem vytvořená tlačítka, použít v DVD-lab. Musíte je už jen pod „Properties | Link | Button Link“ vždy spojit s filmem nebo nabídkou. Chcete-li kromě toho obrázky scén vložit do objektu v přesné podobě, musíte ho v „Button Labels“

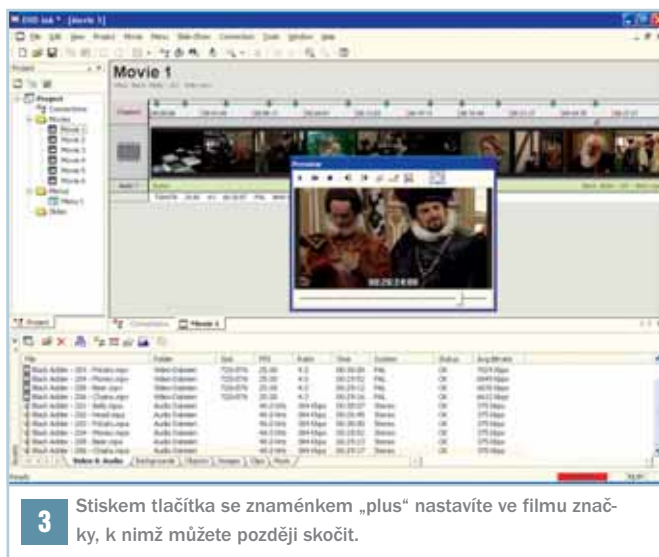
opatřit jménem „Placeholder“. Pak na něj můžete přetáhnout obrázky scén. Tak se dá kompletní menu nejprve vytvořit ve Photoshopu a potom převzít do DVD-lab.

Z Photoshopu importujete zcela jednoduše PSD soubory; vrstvy zůstanou zachovány.

2 Základní strukturu naplánujete přehledně v pohledu „Connections“.

3 Stiskem tlačítka se znaménkem „plus“ nastavíte ve filmu značky, k nimž můžete později skočit.

3 URČIT KAPITOLY VE FILMECH

U delších filmů se vyplatí rozdělit záznam na kapitoly; na ně může divák potom přímo skočit. To se dělá zcela pohodlně v okně „Preview“ v DVD-lab: Klikněte dvakrát na film – buď vlevo v okně projektu, nebo přímo v pohledu „Connections“.

V okně náhledu spusťte film a zastavte ho na místě, kam chcete vložit kapitolu. Pomocí tlačítek „Previous 1-Frame“ a „Next 1-Frame“ (tlačítka s černým trojúhelníkem a čarou) se pohybuje ve filmu obzvláště přesně.

Když jste našli přesné místo, klikněte na „Add Chapter Point“ – to je tlačítko se znaménkem „plus“. Tento postup opakuj-

te pro celý videozáznam a pro všechny další filmy ve svém projektu. Musíte však dát pozor na jejich počet – více než 99 kapitol DVD-lab neneviduje.

4 ZALOŽIT MENU: VLOŽIT POZADÍ

Všechny filmy jsou připravené? Pusťte se tedy do vytváření ovládacího prostředí pro →

PLACENÁ INZERCE

**SILNÝ BAREVNÝ
ČTYŘVÁLEC
S NÍZKOU
SPOTŘEBOU**

BAREVNÝ TISK
12 STR./MIN

ČERNOBÍLÝ TISK
20 STR./MIN

MODEL C5100n
24.990,-
CENA BEZ DPH

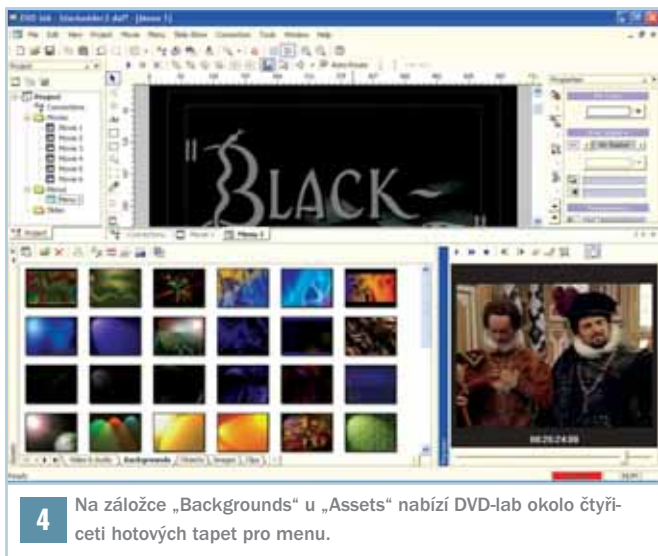

Barevná tiskárna s vynikajícím poměrem cena/výkon, určená pro malé a střední skupiny uživatelů. Rozlišení 600 x 1200 dpi, max. měsíční zatížení 50 000 stran, standardně síťová karta.

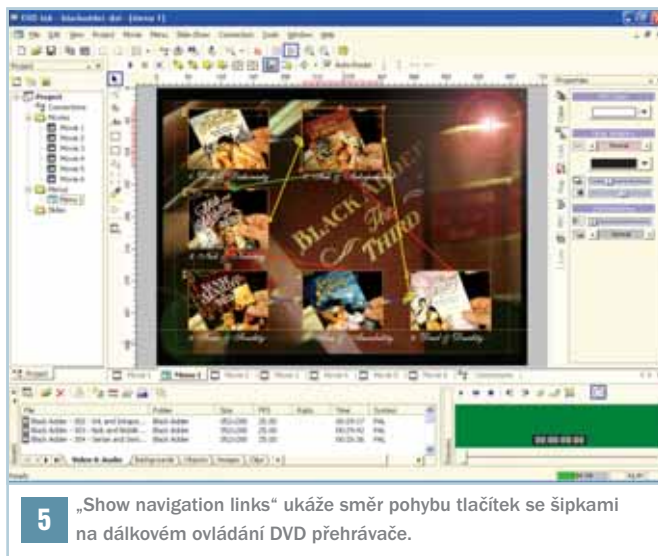

NAVŠTIVTE WWW.OKI.CZ NEBO NÁM MŮŽETE ZAVOLAT: 224 890 157
OKI SYSTEMS (CZECH AND SLOVAK), S. R. O., POBŘEŽNÍ 3, 186 00 PRAHA 8

OKI

4 Na záložce „Backgrounds“ u „Assets“ nabízí DVD-lab okolo čtyřiceti hotových tapet pro menu.

5 „Show navigation links“ ukáže směr pohybu tlačítek se šipkami na dálkovém ovládání DVD přehrávače.

→ DVD -pro DVD-lab je to parádní disciplína. Nejdříve založte výběrové menu pro různé filmy, potom podnabídky, které ukazují výběr kapitol.

V okně projektu vlevo zvolte hlavní nabídku – většinou „Menu 1“ – dvojitým kliknutím. Pak se postarejte o vhodné pozadí. Tady máte následující možnosti:

Použít předlohy z DVD-lab: Klikněte v okně „Assets“ na záložku „Backgrounds“ a přetáhněte předlohy přímo do okna menu.

Vlastní obrázek: Můžete také přetáhnout do nabídky běžný obrazový formát. Obrázek by měl mít rozměry 720 x 576 (rozlišení DVD). Funguje také, když celý vzhled vytvoříte ve Photoshopu a přetáhněte ho do okna nabídky. DVD-lab se pak zeptá, zda chcete objekty zachovat. Později můžete tyto objekty dokonce převést do funkce tlačítek. Musíte je za tím účelem jen propojit.

Vložit obrázek scény: Líbí se vám obrázek z filmu? Nastavte tento motiv v náhledu a přetáhněte ho při stisknutí klávese Shift do nabídky. DVD-lab ho automaticky vloží jako pozadí.

To, co leží mimo vnější čárkované linie v oknu nabídky, již nebude na televizoru zobrazeno.

5 VYTVOŘIT A PROPOJIT TLAČÍTKA PRO VÝBĚR

Máte-li více filmů, jsou jako další na řadě tlačítka pro výběr. Existuje jednoduchá a rychlá možnost: Označte v okně projektu pod rubrikou „Movies“ jeden film a přetáhněte ho myší do menu. DVD-lab ho pak vloží s obrázkem náhledu. Vezme k tomu první obraz videosekvence. Můžete však také na tlačítko přetáhnout jiný obrázek z okna náhledu.

Upřednostňujete-li textové propojení, přetáhněte film při stisknutí klávese Shift do menu. Bude vám navržen text, ten však můžete ještě změnit. Aby v menu bylo správné navigování, klikněte nahoře na šipku vedle tlačítka „Show navigation links“ a zvolte „Show all“. Potom uvidíte, které směry pohybu vyvolá stisknutí tlačítek na dálkovém ovladači. Tažením propojovacích šipek myši můžete průběh pohybu ještě korigovat. Tlačítkem šipky přímo vpravo nad nabídkou spusťte simulační režim; v něm můžete vyzkoušet pohyby a efekty menu.

6 VLOŽIT NABÍDKY KAPITOL

Nyní se věnujte nabídkám s výběrem kapitol. DVD-lab vám nabízí automatický režim: Kliknete-li nahoře v liště na šipku vedle kouzelné hůlky, otevře se menu pomocníka. Zde najdete položku „Add Scene Selection menus...“. Klikněte na ni.

Objeví se dialogové okno s předlohami a z nich jednu vyberte. Kromě toho ještě nahoře v okně nastavte, ke kterému filmu mají být založeny nabídky kapitol a se kterým hlavním menu má být tato podnabídka spojena. Klikněte na OK, na další otázku odpovězte „Ano“, a DVD-lab založí přesně tolik podnabídek, kolik je jich třeba.

Pokud se vám předlohy nelíbí, vytvořte si je sami. To můžete udělat třeba ve Photoshopu a svůj návrh pak můžete do nabídky importovat.

Nebo si pomocí funkcí DVD-lab můžete vytvořit hned nové menu. Pro pozdější obrázky kapitol vytvořte prázdné plochy – ty mohou mít libovolnou podobu. Důležité je pouze to, abyste vpravo ve vlastnostech („Properties“) tlačítek kapitol na záložce „Link“ napsali do řádku „Button Label“ text „Placeholder“. Dejte pozor na to, aby DVD-lab propojení kapitol později rozdělil mezi tlačítka v tom pořadí, ve kterém jste je vytvořili.

Můžete také automaticky vygenerovat čísla: Založte textové pole, zadejte „00“ a napište do políčka vpravo pod „Link | Button Label“ záznam „Number“. Prostřednictvím Ctrl+C a Ctrl+V rozdělíte mezi zbývajících tlačítka kapitol další textová pole podle pořadí – pomocník DVD-lab se postará o jejich očíslování. Je-li to hotové, exportujte své dílo přes „Menu | Export | As Style“ do předlohy pomocníka pro „Add Scene Selection menus...“. Tam pak bude k dispozici.

7 ZKONTROLOVAT SPOJENÍ MEZI MENU A FILMY

Když jsou menu dokončena, prověřte spoje →

6 Pomocí asistenta necháte DVD-lab automaticky založit nabídky kapitol.

VYTVOŘENÍ DVD SE DVĚMA ZVUKOVÝMI STOPAMI

DVD-lab umí od výrobce zpracovávat pouze jednu zvukovou stopu. Programátor sice chce dodat verzi s funkcí „multiaudio“, avšak dokud ta nebude k dispozici, pomůžete si nouzovým řešením. K tomu potřebujete velký IFO-Edit 0.96 z www.ifoedit.com. Trik spočívá v tom, že jeho pomocí namícháte videosoubory předem. Zvukové stopy můžete na hotovém DVD aktivovat prostřednictvím dálkového ovládání.

1. Načíst soubory

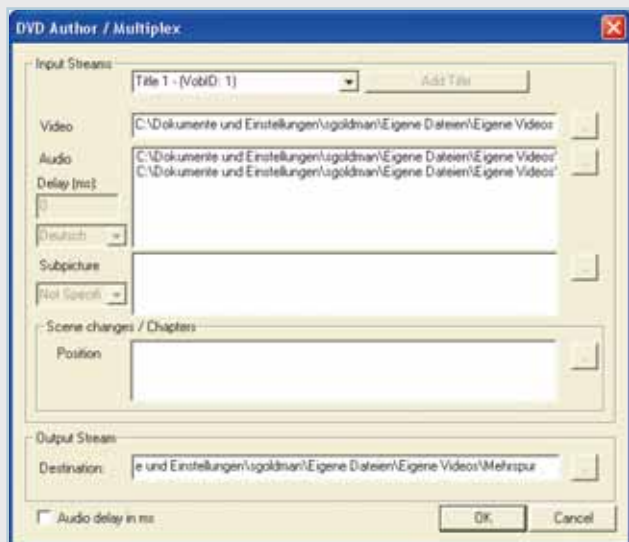
V programu IFO-Edit otevřete menu „DVD Author“ a zvolíte „Author new DVD“. Do řádku „Video“ načtete prostřednictvím tlačítka s tečkou videosekvenci, jde-li o audio, zopakujte to pro každý jednotlivý zvukový tok, který chcete zahrnout. Zvukové soubory musí být kompatibilní s DVD, to znamená, že musí mít 48 kHz. Jako „Destination“ pak zadejte cestu k výstupnímu souboru a klikněte na „OK“. IFO-Edit nyní z jednotlivých toků smíchá soubory VOB – podle délky filmu to trvá až hodinu.

2. Zpracovat soubory VOB v DVD-lab

Přetáhněte soubory VOB do okna „Assets“ programu DVD-lab. Důležité: Otázku, co se s těmito soubory má stát, zodpovězte takto: „Use it directly without Demultiplexing“. Nebo nejdříve můžete jednotlivé soubory VOB spojit do jediného. K tomu použijte ze tří možností tu dolní. Potom dáte dohromady DVD, jak je popsáno v hlavním textu – soubory VOB přetáhněte na kontejner „Movie“. Při kompilaci dejte pozor, aby v dialogovém okně „Compile DVD“ bylo zatrženo „Force Audio for all Movies“.

3. Aktivovat více stop

Po zkompilování otevřete v programu DVD-lab „Tools“ a zvolíte „IFO-Editor – Audio“. Do „IFO Folder“ zadejte adresář, do něhož jste DVD soubory kompilovali. Do „Number of Audio Streams“ zapište počet zvukových stop, které jsou ve VOB integrovány. Tlačítka vedle „Stream #“ vždy nastavte na jedno z čísel po sobě následujících a pro tuto stopu nastavte tyto atributy: zvolte jazyk a určete, zda se jedná o MPEG, nebo o AC3. Klikněte na „OK“ – hotovo.

WiFi PCMCIA klienti
v provedení 802.11b i g.
Dvě antény!

ASUS®
jak ho neznáte

WiFi PCI klient
v provedení 802.11b.
Vnější odnímatelná anténa,
možnost připojení ext. antény!

WL-130b

WL-140b

WiFi USB klient
v provedení 802.11b.
Speciální anténa
s větším dosahem!

WL-330b

WiFi Ethernet klient/
Access Point/Bridge
v provedení 802.11b.
Klient mód, malé rozměry,
kožené pouzdro!

WiFi Access
Point/ Bridge
v provedení 802.11g.
Podpora napájení přes Eth.,
WDS, klient mód,
možnost ext. antény.

WL-300g

WiFi routery
s firewallem a speciálními
funkcemi: Print server,
USB port, WDS, klient mód,
možnost ext. antény.

WL-500b
WL-500g

Hlavní partneři v ČR: 100Mega, Abacus, eD'system • Hlavní partneři v SR: BGS, Libra

✖ Matzenauerova 8, 616 00 Brno ☎ +420 543 236 740 ✉ joyce@joyce.cz

www.joyce.cz

JOYCE ČR je výhradním dovozcem komunikačních zařízení
značek ASUS/ASUScom a WELL do ČR a SR.

ARCHIVUJTE SVÉ (S)VCD NA DVD

1 NAČÍST SOUBORY

Založte do mechaniky CD s videozáznamem. Otevřete adresář „MPEG-AV“ a přetáhněte soubory DAT přímo do okna „Assets“ programu DVD-lab. Pokud se vše podaří, objeví se dialogové okno „demultiplexování souboru“, jak je vidět nahoře. Zde zvolte „Demultiplex to Elementary Streams“. Jestliže se toto dialogové okno neobjeví, DVD-lab soubor odmítne a stěžuje si na chybějící kompatibilitu, pomůže trik: Oddělte obraz a zvuk pomocí TMPGEnc. Otevřete TMPGEnc, zvolte „File“ a potom „MPEG Tools“. Tam přejděte na záložku „Simple Demultiplex“, klikněte vedle řádku „Input“ na tlačítko „Browse“, označte příslušný soubor a klikněte na „Otevřít“. TMPGEnc nyní spodní řádky vyplní samostatně.

Měli byste zvolit místo pro ukládání na pevném disku, jako příponu pro „Video output“ zadat „.mpv“ a jako příponu pro „Audio output“ zvolit „.mpa“. Pak stiskněte tlačítko „Run“. TMPGEnc teď od sebe oddělí zvuk a obraz a soubory nově zapíše. Následně můžete oba oddělené soubory přetáhnout do DVD-lab.

KDYŽ SE OBJEVÍ PROBLÉMY...

Někdy DVD-lab bohužel vyrobí nesmysly. U SVCD se třeba může stát, že váš přehrávač videosekvenci „nenatáhne“ správně. Potom vidíte malý obrázek s černým rámem. Nejdříve proto proveďte test pomocí přepisovatele DVD v přehrávači. Když se to nepodaří, pomůže už jen přepočítání v TMPGEnc. Také u VCD docházelo při testování k podivným

2 ZNOVU VYPOČÍTAT ZVUK

DVD-lab nyní akceptuje obrazový tok, ale na zvukové stopě se tomuto nástroji stále ještě něco nelíbí. Většinou jsou totiž zvuky na CD uloženy na frekvenci 44,1 kHz, DVD však nutně potřebuje 48 kHz. DVD-lab tento problém však hned sám odstraní: Jakmile potvrdíte chybové hlášení kliknutím na OK, nabídne se transkódování zvuku. Klikněte na „Ano“ a v dalším okně na „Transcode“. DVD-lab potom zvukový soubor převede.

Máte-li několik zvukových souborů, přetáhněte je do okna „Assets“ v DVD-lab jeden po druhém, jinak program převede pouze poslední z přetažených stop.

Nyní můžete soubory dále zpracovat, tedy založit nabídky, vytvořit propojení nebo nastavit značky kapitol. Existuje však jedno omezení: Obrazový tok VCD, tedy formát MPEG1, neumí okno náhledu v DVD-lab zobrazit. Místo toho vidíte jen zelené rámečky. Chcete-li pro takové soubory nastavit kapitoly, přejděte ještě ke kroku tři. Ve všech ostatních případech to můžete vynechat.

problémům: DVD-lab u některých záznamů neuložil datovou stopu správně, film a zvuk neběžely synchronizovaně. Tento problém se zákeřně objevil teprve na konci filmů, ale o to intenzivněji. Někdy DVD-lab také usekl části filmů. I zde platí: kompilované DVD soubory otestovat nejdříve na PC, potom vypálit na DVD-RW a vyzkoušet na přehrávači.

3 IMPORTOVAT KAPITOLY

Pro nastavení značek kapitol u obrazových toků, které pocházejí z VCD, postupujte nejlépe takto: Spusťte externí přehrávač a načtěte do něj soubor MPEG – je k tomu vhodný například Windows Media Player. Vedle toho si v programu Poznámkový blok založte ještě prázdný textový soubor. Spusťte videozáznam. Až přijde scéna, na které chcete nastavit kapitolu, stiskněte tlačítko pro pauzu. Přečtěte si čas, na němž se film právě nachází, a zapište ho do textového souboru. Vypadá to potom třeba následovně:

00:02:20:000

Tento příklad nastaví značku na dvou minutách a dvaceti sekundách, místa za tím udávají tisíce. Opakujte to, dokud videozáznam neprojdete. Pro každou značku zapište do textového souboru další řádek s údajem „hh:mm:ss:mss“. Textový soubor potom uložte.

V programu DVD-lab načtěte kapitoly do filmu: V okně projektu dvakrát klikněte na příslušný úsek („Movie“). V pravém okně nyní stiskněte pravé tlačítko myši na pásu s obrázky videozáznamu. Tam zvolte „Chapters | Import Chapters“, označte právě vytvořený textový soubor a klikněte na „Otevřít“. V dalším dialogovém okně program ukáže všechny značky obsažené v textovém souboru. Ty ještě jednou zkontrolujte a klikněte na tlačítko „Proceed“. DVD-lab potom kapitoly definitivně vloží. Nyní můžete pracovat jako obvykle.

Pamatujte však na to, že obrázky pro menu scén musíte nahrát v externím přehrávači, vložit je ručně a propojit je s kapitolou – pomocník to neudělá.

➔ ní ještě jednou v „Connections“. Položte si přitom následující otázky:

- Kam mají jednotlivé filmy skočit po skončení – do nabídky, nebo k další videosekvenci?
- Skládá se film ze dvou videosekvencí (například když originály pocházejí z SVCD)? Pokud ano, spojili jste je dohromady, aby film běžel celý?
- Jsou začleněny podnabídky? Vložili jste tlačítka, jejichž pomocí může divák skočit

z podnabídky opět do hlavního menu?

- Je správný element spojen se spuštěním a je správně propojeno také tlačítko titulu?

8 DÁT VYPOČÍTAT HOTOVOU KOMPOZICI

Všechno je správně? Pak v liště nástrojů klikněte na „Compile DVD“ – to je ikona s modrou šipkou, ukazující na DVD. V dalším dialogovém okně určete cestu

k výstupnímu souboru. Ostatní nastavení ponechte tak, jak jsou. Chcete-li přímo následně vypalovat, aktivujte ještě „Automatically Start Recording when Completed“. Doporučujeme však nejdříve kompilovat na pevný disk, vyzkoušet výsledek v softwarovém DVD přehrávači a pak vypálit. Potom stiskněte „Start“ a počkejte, než bude DVD-lab hotov. Prosim, DVD je připraven na produkci v obývacím pokoji. ■ ■ ■
Stephan Goldmann, autor@chip.cz

inzerce

Intel Pentium 4 3,2E GHz (Prescott)

Další Pentium

První procesor Pentium se objevil už před více než deseti lety. Nyní má Intel pro nás další novinku – sice stále s číslem 4, ale s několika změnami. Stojí za to o ní hned uvažovat?

Každá změna výrobní technologie posune výkon procesorů o něco nahoru. Díky ní je totiž možné vměstnat na stejnou plochu více tranzistorů. Vývojáři pak mohou přijít se

zcela novou a náročnější architekturou, nebo mohou použít stejnou architekturu, ale větší vyrovnávací paměť. Její velikost má totiž na výkon také podstatný vliv. A změněná výrobní technologie vede i k tomu, že se pracovní frekvence procesoru může „vyšponovat“ výše, což je samozřejmě také důležitý faktor růstu výkonu.

Takováto změna nastala u Intelu právě nyní. Výrobní technologie 0,13 mikronu (kterou je vyráběna většina současných procesorů) se nahrazuje technologií 0,09 mikronu (90 nanometrů). Intel chce na tuto novou výrobní technologii přejít velmi rychle – nejrychleji v historii. Jako první se takto začnou vyrábět procesory Pentium 4 s kódovým jménem Prescott. Je to zajímavé, protože v minulosti Intel většinou používal novou výrobní

technologie nejdříve u mobilních procesorů, kde se její výhoda zúročila nejdříve – bylo možné vyrobit rychlejší a energeticky méně náročné produkty. Hlavní bitva se teď ale odehrává na poli desktopových procesorů, kde na Intel tlačí firma AMD se svými Athlony 64, a v oblasti procesorů pro notebooky nemá Intel vážnějšího soupeře.

L2 CACHE JE DVOJNÁSOBNÁ

Změny u procesoru Pentium 4 nejsou nějakého zásadního rázu – to je nakonec vidět i na tom, že Intel nesáhl k přecíslování, ale zůstal u čísla čtyři. Architektura procesoru se totiž výrazně nezměnila, a tak hlavní novinkou je zvýšení velikosti vyrovnávací paměti druhé úrovně z 512 KB na 1 MB (velikost jádra se přesto díky nové technologii zmenšila z 127 mm² na 112 mm²). Není to ale změna jediná. Nové Pentium 4 má nyní 16KB L1 cache (datovou) a také podporuje 13 nových

PROCA BRAVE BLUELINE P950

VÝKONNÝ POČÍTAČ S NOVÝM PROCESOREM

Procesor Intel Pentium 4 3,2E GHz

Základní deska Gainward – Intel D875PBZKL, i875P

Paměť 1024 MB DDR400 SDRAM

Disk WD 1200, 120 GB, SATA, 8 MB cache

Optická mechanika SONY DRU-510A

Grafická karta Gainward, GeForce FX5900, 128 MB DDR

Zvuková karta Creative SB AUDIGY 2

Modem Microcom InPorte Home

Doplňky čtečka paměťových karet, klávesnice Logitech Internet Keyboard, myš Logitech MX700 Cordless Optical Mouse, reproduktory Logitech Z-640

Operační systém Windows XP Professional

Cena s DPH 60 622 Kč

POROVNÁNÍ VÝKONU

PROCESOR	Pentium 4 3,2E GHz	Pentium 4 3,2 GHz	Výkonnostní rozdíl
KÓDOVÉ JMÉNO	Prescott	Northwood	
VÝKONNOSTNÍ TESTY			
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2004	194	190	2,11%
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	210	205	2,44%
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	180	177	1,69%
NÍZKÓUROVNŮVÉ TESTY			
DHRYSTONES	3797448	3304296	14,92%
WHETSTONES	27244	26644	2,25%
PAMĚŤ	1929800	1318500	46,36%
DISK [KB/s, ms]	44483 / 13,4	45783 / 13,6	
DALŠÍ TESTY			
QUAKE 3 ARENA (1024 x 768, 16B) [FPS]	344	340	1,18%
PŘEVOD WAV-MP3 [m:s]	0:41	0:36	-13,89%
PŘEVOD DO DIVX [m:s]	1:32	1:38	6,12%
3DMARK 2001SE (1024 x 768, 32B)	15959	15975	-0,10%
3DMARK 2003	5619	5571	0,86%
UNREAL [FPS]	226,18	226,74	-0,25%
UNREAL [FPS]	80,06	80,9	-1,04%
AQUAMARK 3	37,63	37,68	-0,13%

→ instrukcí, které jsou označeny SSE3 (dříve se objevovalo i označení PNI – Prescott New Instruction) a které by měly opět zrychlit multimédia a hry. Starší technologie (MMX, SSE, SSE2) jsou samozřejmě podporovány taktéž. Procesory pochopitelně podporují hyperthreading (jeden procesor se tváří jako procesory dva) a další funkce a technologie starší řady.

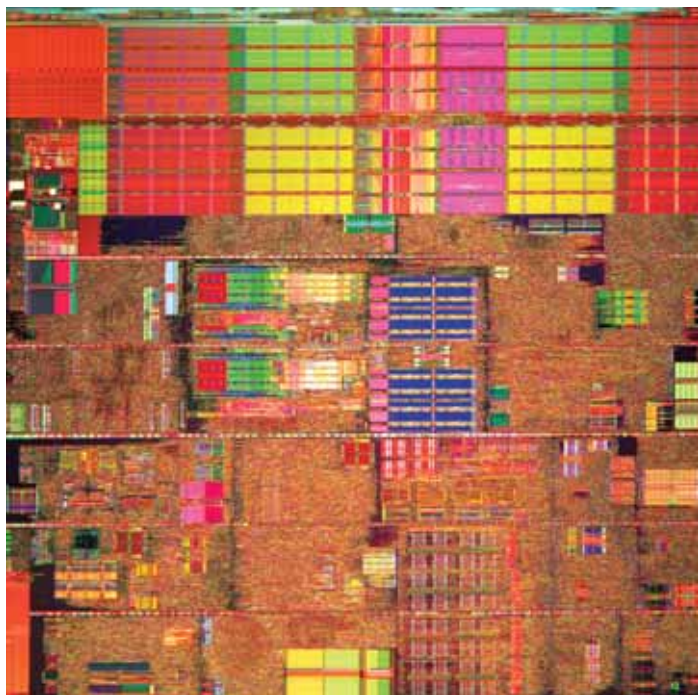
Frekvence nově uvedených procesorů Pentium 4 je 2,8, 3 a 3,2 GHz (verze 3,4 GHz má být velmi brzy) a procesory pracují na sběrnici 800 MHz. Aby se nové procesory odlišily od starších, mají ve svém označení písmeno E, tedy například Pentium 4 3,2E GHz. Současná patice Socket478 sice zatím zůstala zachována, ale ne do všech základních desek bude možné procesor instalovat.

Díky nové výrobní technologii může frekvence procesoru rychle stoupat (minulý rok se totiž příliš nezměnila a stoupla jen o 200 MHz!), a tak Intel počítá, že se do konce roku dostane až na 4 GHz, výhledově možná až na 5 GHz. Ovšem měnit by se měla nejen frekvence, ale i patice, do které se budou procesory vkládat. Přijdou i nové čipové sady a také technologie, jako je PCI Express (nahradí sběrnice PCI i AGP). Nová patice je zatím označována jako LGA775 – Socket T, ale ještě není jasné, odkdy na ni Intel přejde. A chystá se

sestavě firmy ProCA – BRAVE Blue-Line P950. Elegantní černá skříň ukrývala základní desku Intel D875PBZLK s čipovou sadou 875P, tedy v podstatě nejvýkonnější řešení desktopů. V desce byly osazeny dva paměťové moduly s celkovou kapacitou 1024 MB, grafická karta s čipem GeForce FX5900, modem a zvuková karta (deska totiž nemá zvukové výstupy).

Procesor Prescott v patici Socket 478 se dost zahřívá, takže byl použit výkonný chladič. TDP (Thermal Design Power) tohoto procesoru je totiž 103 W a ne v každé základní desce a skříni ho můžete použít – vyžaduje se specifikace FMB 1.5 (Flexible Motherboard). V případě, že deska podporuje jen FMB 1, můžete Prescott použít, ale poběží jen na frekvenci 2,8 GHz.

Pevný disk Western Digital WD1200 byl připojen přes SATA rozhraní a jeho výkon byl dobrý. Jako optickou mechaniku zvolila firma ProCA produkt firmy Sony: RDU-510. Tato mechanika, disketová mechanika i čtečka paměťových karet byly „oděny v černém“, takže výsledný

Velkou část jádra procesoru zabírá 1MB vyrovnávací paměť druhé úrovně („čtverce“ v horní části)

PRESCOTT MÁ SICE DVOJNÁSOBNOU VYROVNÁVACÍ PAMĚŤ, ALE NA VÝKONU SE TO NEPROJEVUJE

samozřejmě i další procesor, tentokrát s kódovým jménem Tejas, který by měl mít opět nové instrukce, vyšší frekvence, větší vyrovnávací paměť L1 a vylepšený hyperthreading.

STOJÍ PRESCOTT ZA TO?

Zůstaňme ale ještě chvíli u Prescottu, tedy konkrétně u verze 3,2 GHz (Pentium 4 3,2E GHz). Samozřejmě jsme byli zvědaví, jak se větší vyrovnávací paměť projeví na výkonu. Nový procesor jsme vyzkoušeli v počítačové

estetický dojem ze sestavy byl velmi dobrý.

Pro test jsme použili standardní testovací programy (SYSmark 2004, 3Dmark) i naše nízkoúrovňové (Bench32) a aplikační testy (převod videa do DivX a převod WAV souboru do MP3). Výsledky testů jsou v tabulce. Pro porovnání jsme ve stejné sestavě použili i procesor Pentium 4 3,2 GHz (Northwood) s 512KB L2 cache. Výsledky nás trochu překvapily, protože rozdíl mezi těmito dvěma procesory jsme nenaměřili skoro žádný (s výjim-

kou převodu do DivX, kde si Prescott vede velmi dobře), a větší vyrovnávací paměť se tím u testů neprojevila. Tedy v případě aplikačních testů. Nízkoúrovňové testy výhody nového procesoru zaznamenaly – hlavně přístup do paměti je podle nich mnohem rychlejší. Reálný výkon v aplikačních testech je ale stejný, v některých případech i o něco nižší.

Může za to patrně delší pipeline (zjednodušeně jakási „pracovní fronta“ instrukcí), která má 31 stupňů místo 20 jako u Northwoodu. Delší pipeline sice umožní podstatně zvyšování frekvence, ale jak se zdá, v počátku zbrzdí výkon procesoru, protože v případě špatného odhadu větvení je obnova do předchozího stavu delší. Větší vyrovnávací paměť tento nedostatek sice eliminuje, ale k vyššímu výkonu bohužel nevede. Možná tedy jde o podobný efekt, jaký se objevil u prvních procesorů Pentium 4, které měly mnohem delší pipeline než procesory Pentium III a vzhledem k frekvenci dost nízký výkon.

Výkon procesoru je tedy sice dobrý, ale při dnešních frekvencích mnoho výhod oproti starší verzi nepřináší; při nákupu tak může být rozhodující jen cena (nový procesor stojí 278 dolarů). Ve vyšších frekvencích už ale bude k dispozici pouze nová verze Prescott, kde by se měla výhoda projevit více. Northwood končí na frekvenci 3,4 GHz (což je nově uvedená verze) a současně byl uveden i procesor Pentium 4 3,4 GHz Extreme Edition, což je nejvýkonnější procesor pro desktopy. Jeho cena je však 999 dolarů. ■ ■ ■ Pavel Trousil

PROCESORY PENTIUM PRO OSOBNÍ POČÍTAČE A JEJICH VLASTNOSTI

PROCESOR	Výrobní technologie [mikrometry]	Počet tranzistorů [milióny]	Frekvence [MHz]	L2 cache [KB]	Rok uvedení
PENTIUM	0,8, 0,6 a 0,35	3,1 – 3,3 (podle verze)	60 – 200	0	1993
PENTIUM MMX	0,35	4,5	150 – 233	0	1997
PENTIUM Pro	0,6, 0,35	5,5	150 – 200	256, 512, 1024	1995
PENTIUM II	0,35, 0,25	7,5	233 – 450	512	1997
CELERON	0,25, 0,18, 0,13	7,5, 19, ..	266 – 2800	128, 256	1998
PENTIUM III	0,25, 0,18	9,5, 28	450 – 3400	256, 512	1999
PENTIUM 4	0,18, 0,13	42, 55	1400 – 3200	256, 512	2000
PENTIUM 4 EE	0,13	178	3200 a 3400	512 + 2048 L3	2003
PENTIUM 4 (PRESCOTT)	0,09	125	2800 – 3400	1024	2004

Srovnávací test tichých počítačů

Nenechte se rušit

Počítač je dobrý sluha, ale zlý pán. To platí v kanceláři i doma, zkrátka všude; počítač by totiž měl být nenápadným pomocníkem, a ne tyranem, jemuž se vše okolo podřizuje. To platí i pro hlučnost, která se stala cílem našeho aktuálního testu.

Možná vás od dlouhého vysedávání u počítače bolí hlava a práce vás velmi rychle unavuje. Jednou z příčin může být to, že počítač je příliš hlučný a často vyluzuje skutečně nepříjemné zvuky. V kanceláři, kde už je beztak hluk, si toho možná nevšimnete, ale když třeba večer doma všechno ztichne, rodina dávno spí (nebo chce spát) a vy zasednete na „noční směnu“, teprve poznáte, jak je váš počítač hlasitý. Je to pak nepřijemné nejen pro vás, ale i pro vaše okolí.

Tichý počítač však samozřejmě ocení i kancelářští pracovníci.

Hluk je nepříjemný a může být i nebezpečný. Počítače sice nevydávají ani hluk okamžitě nebezpečný (práh bolesti je někde u 130 dB), ani nebezpečný (hluk o síle 100 – 120 dB je třeba na diskotéce nebo na rockovém koncertě a několikahodinová přítomnost už může vyvolat poško-

zení sluchu), ale i dlouhodobý hluk nižší intenzity nervovou soustavu ovlivňuje a vede k celé řadě problémů.

PROČ TAKOVÝ HLUK?

Uvnitř počítače pracuje spousta součástek taktovaných na vysoké frekvenci, které pro svůj spolehlivý chod spotřebují desítky wattů. Tato energie se však podle fyzikálních zákonů nemůže nikam ztratit, drtivou většinu jí počítač vyzáří jako odpadní teplo. Toto teplo by se v počítači hromadilo tak dlouho, dokud by se nějaký obvod nepřehřál a počítač by nepřestal pracovat. Proto téměř →

→ v každém počítači naleznete nejrůznější chladiče a ventilátory, které zajišťují cirkulaci chladného okolního vzduchu ve skříní a počítač ochlazují. Tím je problém tepla vyřešen, ovšem za cenu instalace hučících, a někdy dokonce rezonujících ventilátorů, které jsou za provozu nepříjemně slyšet.

Jestliže počítač pracuje někde v průmyslovém prostředí, jeho lehké šumění nikomu nevádí. Pokud jich však několik desítek instalujeme do jedné, jinak tiché místnosti, bude hladina hluku překvapivě vysoká. Celodenní pobyt v takovém prostředí je únavný a komfortu při práci rozhodně nijak nepřidá. A to ani nebereme v potaz prostředí, kde je ticho přímo základním předpokladem, například filmové ateliéry nebo zvuková studia.

I v domácnosti při sledování vypjatých filmových scén je hukot ventilátorů rušivý, nemluvě o svištění, které za provozu vydává většina DVD mechanik. Jestliže navíc přidáme postupné opotřebení ložisek a zvýšení hlučnosti všech pohyblivých komponent v PC, vyjde nám z toho jediná potřeba – sestavit počítač co nejtichší.

Existují způsoby a komponenty, pomocí nichž lze postavit naprosto tichý počítač zcela bez pohyblivých součástí (například místo klasického disku by se dal použít ATA Flash disk). Takový stroj však bude velmi nákladný a nebude mít s obyčejným pracovním PC mnoho společného. Takže pro běžné uživatele takové stroje v úvahu nepřicházejí. U běžné sestavy je třeba vycházet ze standardních komponent, u kterých se určitému hluku vyhnout nelze. Na výrobci počítače tak zůstává, jak si s dodatečným ztišením poradí.

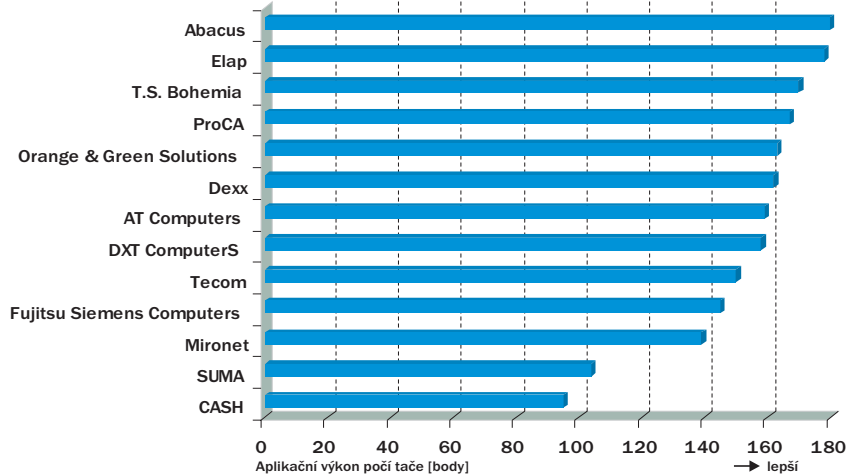
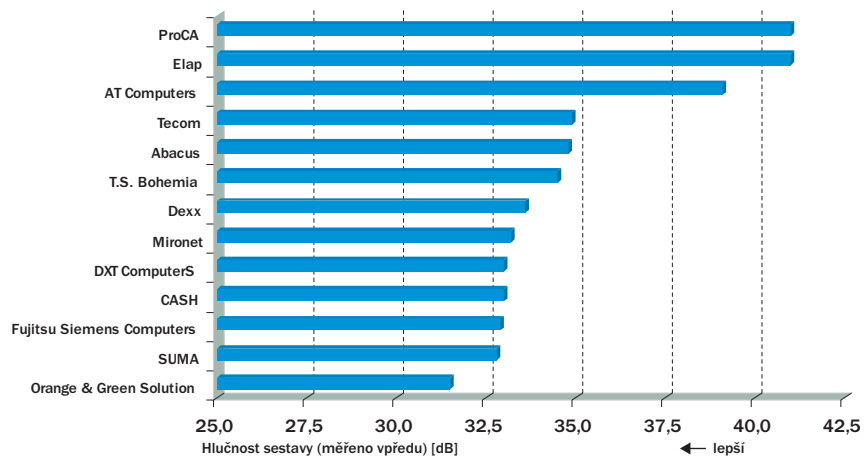
JAK PC UTÍŠIT?

V počítačové skříní běžně nalezneme kromě pevného disku a optické mechaniky ještě minimálně trojici chladících ventilátorů. Pevný disk pracuje téměř neustále, ale jeli-

kož je relativně nejtichší komponentou, většinou není třeba pro jeho odhlučnění podnikat zvláštní kroky. Optická mechanika, zvláště je-li při prostém kopírování dat roztočena na vysoké otáčky, produkuje charakteristický svištivý zvuk, který hlučnost počítače zvýší až několikanásobně. Proti tomu se dá bojovat pouze volbou pomalejší čtecí jednotky s nižšími otáčkami. V rychlejších mechanikách se totiž disk roztočí až nad 10 000 otáček za minutu a vzhledem k potisku není zcela rovný, rychlé otáčení je proto hlučné. Rychlost otáčení lze snížit i speciálním pro-

gramem, jako je například Nero DriveSpeed, který CD či DVD mechanice nadiktuje nižší pracovní otáčky. Další možnosti jsou kryty mechanik, které některé počítačové skříně mají. Manipulace s médii je pak ale méně pohodlná.

Počítač můžete značně ztišit už výběrem komponent. Základní deska může mít čipovou sadu chlazenou aktivním nebo pasivním chladičem – u toho aktivního se dost často po čase poškodí ložisko a hluk z něj může být až nečekaně velký, zvláště při startu počítače. Podobně je tomu u grafických →

Počítače Orange & Green a CASH mají speciální modul „Termo Controller“, který sleduje teplotu a napájení komponent a reguluje otáčky ventilátorů.

TYPICKÉ HODNOTY HLUKU

OBYČEJNÝ HLUK	
47 dB	kancelář s více počítači
65 dB	televizor, otevřené okno do ulice
65 dB	serverová místnost
SILNÝ HLUK	
80 dB	vysavač
80 dB	velké prodejny, továrny
85 dB	tramvaj
NEBEZPEČNÝ HLUK	
95 dB	policejní siréna
100 - 120 dB	diskotéka, koncert
PRAH BOLESTI	
130 dB	pneumatické kladivo

→ karet – méně výkonné čipy (FX5200, Radeon 9200) se často spokojí jen s pasivním chladičem, který samozřejmě hluk nevydává, i když teplo vyzařuje do vnitřku počítače, kde také vadí. Můžete také sáhnout po grafice integrované v čipové sadě, protože ta pro kancelářské počítače zpravidla zcela dostačuje. Vybrat lze i méně výkonný procesor, který se i při zatížení spokojí s menším příkonem a nevyzařuje tolik tepla. Jsou i procesory (od firmy VIA Technology), kterým stačí pasivní chladič.

Ne každému ovšem výkon těchto komponent stačí. Největší alchymie pak rozhodně nastává u chladičích ventilátorů, které v každém případě musí zajistit svou primární funkci – dostatečný průtok chladicího vzduchu skrz počítač. Jelikož platí, že čím vyšší otáčky, tím vyšší je produkovaný hluk, je lepší volbou ventilátor velkého průměru s nižšími otáčkami, který zajistí stejný průtok vzduchu. Dále je třeba dbát, aby nic ve skříni počítače nerezonovalo a cesta chladicího vzduchu byla plynulá a bez překážek. Ve skříni by tedy měl být „pořádek“ a počet kabelů by měl být minimální.

Jestliže máme počítač kompletně osazen tichými ventilátory, nejsou ještě možnosti ztišování vyčerpány. Jelikož odběr a tím i tepelný výkon komponent se v klidu a za provozu liší téměř dvojnásobně, lze otáčky ventilátorů také přizpůsobit aktuální teplotě komponent. Potom je však třeba chlazení správně dimenzovat, protože jinak by se mohlo stát, že po pár minutách zahřívání se všechny ventilátory roztočí na plný výkon a efekt regulace se i přes vynaložené náklady vytratí.

Regulace ventilátorů je blížká i systémům pro řízení spotřeby, které jsou například u notebooků velmi rozvinuté a které v případě nečinnosti zpomalují nebo zcela odpojují jednotlivé komponenty počítače a tím šetří energii. U stolního PC se však musíme spokojit pouze s možností zastavení pevného disku, případně u nových grafických karet s regulací otáček jejich chladiče. Ale to je vše, pro další snížení spotřeby se toho standardně mnoho nedělá.

KONEC TICHÝCH POČÍTAČŮ?

Společnost Mironet, která se vývojem tichých počítačů zabývá už od roku 1998, nás informovala, že má tiché počítače patentované – počínaje nejlevnějším řešením, zajišťujícím kombinaci pasivního utlumení a použitím jednoduché regulace otáček na základě teplotní sondy, přes model nižší střední třídy (v testu) až po hi-end model v ceně přes 5000 Kč za samotné

Pro ztišení počítače se mohou použít i tlumicí materiály, které by ale měly odvádět teplo, aby se počítač „neupekl“. Na obrázku je ztišený počítač Mironet.

Hluk je možné omezit i tlumicími materiály, které se umístí uvnitř skříně. Měly by zároveň odvádět i teplo, aby se nehromadilo uvnitř počítače. Hlasitost můžete někdy ovlivnit i umístěním počítače. Pokud například obsahuje ventilátor s regulovanými otáčkami a vy zamezíte přístupu chladného vzduchu nebo dáte počítač k roztopenému radiátoru, teplota uvnitř počítače se zvýší a ventilátor poběží naplno.

POČÍTAČE V TICHU

Našeho testu se nakonec účastnilo 13 počítačových sestav. Výrobce jsme upozornili, že nám jde tentokrát spíše o tichý provoz počítače než o výkon, s čímž se firmy vyrovnaly různě. Čekali jsme více, protože v řadě případů se veškeré ztišení odehrálo výběrem méně hlučného chladiče procesoru. Jen některé firmy lépe vybraly komponenty (například tišší zdroj) nebo vybavily počítač teplotními čidly a zaměřily se na regulaci otáček, popřípadě použily nějaké tlumicí materiály uvnitř skříně.

ztišení, který zajišťuje provoz počítače pod hranici slyšitelnosti a řeší i odhlučnění mechanik. Společnosti, které používají technologie chráněné firmou Mironet, budou kontaktovány, aby se zdržely protiprávního jednání. Pokud se firma Mironet neseťká s odpovídající reakcí, chce na ně podat žalobu. Uvidíme, jak se tato situace dále vyvine.

Čekali jsme více řešení, jaké dodala například firma ELAP. Ta vybavila počítač vodním chlazením, které se však bohužel v tomto případě ukázalo jako ne zcela ideální, protože hlavní chladič část byla dost hlučná. Jinak jde o zajímavé řešení.

Počítače jsme samozřejmě podrobili i výkonovým testům. Použili jsme nízkourovňové testy pro měření výkonu procesoru a rychlosti přenosu dat do paměti, dále testy pro měření rychlosti disku a optických mechanik. Za nejdůležitější považujeme výsledky nového komplexního aplikačního testu BAPCo SYSmark 2004, který simuluje →

Měření jsme prováděli v odhlučněné místnosti pomocí digitálního měřiče úrovně hluku.

→ pracovní činnost u počítače (používají se kancelářské aplikace a aplikace pro tvorbu internetového obsahu). Použili jsme i další aplikační testy. Grafické testy (herní a syntetické) byly v tomto případě pouze doplňkové, protože u kancelářského počítače není grafický výkon prioritou.

Protože nám šlo tentokrát především o hlučnost, nemohli jsme samozřejmě testovat v našem testlabu, kde je kvůli počítačům a dalšímu vybavení hluku opravdu hodně. Testovali jsme tedy v odhlučněné místnosti, a to digitálním měřičem úrovně hluku Greisinger GSH-8922. Počítače před měřením pracovaly a také při měření vykonávaly běžnou činnost. Hluk jsme měřili

Zajímavé jsou i údaje o spotřebě počítače za provozu. I vypnutý počítač ovšem něco málo spotřebuje.

Chladit lze i vodou. Jediného „vodníka“ dodala firma ELAP. Ventilátor u chladicí jednotky byl však bohužel dost hlučný a ještě byl umístěn v přední části PC.

zepředu, z boku a zezadu počítače, asi 60 cm od něj. Další měření hlučnosti jsme provedli při intenzivní práci s diskem (jeho hlučnost však většinou nepřesahuje hlučnost chladičů počítače) a také při práci s optickou mechanikou. Tu se nepodařilo odhlučnit žádně firmě, a když to mechanika pořádně roztočí, dá to bubínkům zabrat.

Dalším hodnoceným hlediskem bylo vybavení počítačů. Do testu jsme požadovali osobní počítač se síťovou kartou a optickou mechanikou. O jakou mechaniku půjde a co vše ještě v počítači bude navíc, už záleželo na výrobcích. Je samozřejmě podstatné, zda je v počítači DVD vypalovačka, jakou velikost

má pevný disk nebo zda je v počítači nebo k němu další vybavení. Na celkovém výsledku se tedy projevila hlučnost (50 %), vybavení počítače (33,3 %) a výkon (16,6 %).

Nejlépe v našem hodnocení dopadl počítač firmy DXT Computers, který je tichý i výkonný a má velmi dobré vybavení. Dostal tedy naše ocenění. Co se týká nízké hlučnosti, dobře dopadly i počítače Fujitsu-Siemens Computer, Mironet, CASH a Orange & Green. Vzhledem ke své ceně se nám dobrou volbou zdá i počítač PC Suma Office firmy Suma – dostává tedy naše ocenění Chip tip – cena/výkon. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil

Abacus Zajímavá sestava 8600/i865 Arch

Počítač Společnosti Abacus Electric, zabudovaný do designově výrazné skříňe Nexus, připomínal na pohled stroj z dílny společnosti Apple. Uvnitř technicky dobře zpracované skříňe se však ukrýval procesor Intel Pentium 4 2,8 GHz s podporou hyperthreadingu, osazený v desce Biostar s čipovou sadou i865PE. Paměť 512 MB typu PC3200 (DDR400) společně s rychlým, 80GB pevným diskem WD800JB se postara-

la o velmi dobré výkony v aplikačních i syntetických testech. Jediným, v čem počítač trochu zaostal, byla grafika – použitá karta WinFast A340 s čipem GeForce FX 5200 a pouze 64bitovou paměťovou sběrnicí konkurenci nestačila.

V počítači byla instalována 52rychlostní CD-RW jednotka LG a interní PCI faxmodem Well, který však zjevně nebyl již z výroby dostatečně zasunut do slotu a nemohl být funkční.

Odhlučnění počítače bylo realizováno použitím tichého 300W zdroje Nexus a chladiče procesoru PHT-3600 od stejného výrobce. Oba aktivní ventilátory jsou poměrně tiché, ventilátor procesoru má navíc otáčky sniženy odporem. Grafická karta aktivní chlazení nevyžaduje. Skříň však postrádala veškeré další

odhlučnění, takže v testu hlučnosti se sestava umístila spíše na zadních pozicích.

KLADY A ZÁPORY

- + APLIKAČNÍ VÝKON
- + RYCHLÝ PEVNÝ DISK
- + ZDAŘILÁ SKŘIŇ
- ŠPATNĚ INSTALOVANÝ MODEM

AT Comp. Comfor Diablo Fantasy

Počítač společnosti AT Computers spoléhal stejně jako většina strojů v testu na procesor Pentium 4, v tomto případě taktovaný na 2,6 GHz. Základní deska Intel s čipovou sadou i865PE byla dovybavena grafickou kartou Albatron FX5600XTQ, 120GB pevným diskem a 512 MB paměti DDR400. Optická mechanika byla zastoupena DVD+R/RW mechanikou Asus DVR-0402P a do PCI slotu

byl ještě zasunut interní modem InPorte. Příjemnou výbavu počítače uzavíral balíček užitečných programů.

Skříň počítače formátu midi tower je vyvedena v šedém a stříbrném plastu a na přední stěnu má vyvedeny audio a dva USB konektory. Jinak je mechanické provedení skříně spíše standardní – žádné dodatečné tlumicí materiály ani speciální řešení pro snížení hlučnosti uvnitř Diabla nenalezneme. Jedinými prvky použitými ke snížení hlučnosti jsou odpory pro snížení otáček, které výrobce předradil ventilátoru skříně a chladiči procesoru. Jako hlavní chladič procesoru posloužil Igloo 4350 Glacial Tech s rozměrným radiátorem, ale pouze

sedmicentimetrovým ventilátorem, cirkulaci vzduchu ve skříně pak zajišťoval osmicentimetrový modře zářící ventilátor Speeze. Jelikož i na grafické kartě byl použit standardní ventilátor, nejsou výsledky sestavy z pohledu hlučnosti nijak výjimečné.

KLADY A ZÁPORY

- + DVD VYPALOVACÍ MECHANIKA
- + SOFTWAREVÉ VYBAVENÍ
- HLUČNOST

CASH Silent 36

Od společnosti CASH, která se dlouhodobě zabývá tichými počítači, jsme k otestování dostali sestavu v nevelké ploché skříně, osazenou procesorem Intel Celeron 2,0 GHz. Byli jsme proto zvědaví, jak si tato jasně kancelářsky orientovaná sestava povede v konkurenci ostatních.

Z hlediska vybavení opravdu nijak nezazářila. DVD vypalovací jednotka Toshiba SD-R5112 je příjemná, pevný disk Seagate Barracuda V s kapacitou 80 GB však byl již standardem a mnoho dalších komponent v dodávce nenalezneme.

Počítač je postaven na základní desce Gigabyte GA-8LD533 s dnes již stárnoucí čipovou sadou Intel i845G, která se s vestavěným grafickým čipem starala i o zobrazování. Aplikační i grafický výkon sestavy za konkurenci zůstával, cílové stanoviště pro tuto sestavu proto jasně bude spíše v kanceláři než na stole herního fanouška.

V počítači je zabudován zvlášť vyvinutý firemní obvod, který monitoruje teplotu základních komponent, napětí zdroje i chod ventilátorů

a podle aktuální teploty řídí jejich otáčky i plynulost zpomalování a zrychlování. Celkově by tak měl dosáhnout bezpečného a efektivního chlazení s nejnižší možnou hlučností. Napájecí zdroj se obešel bez aktivního chladiče. V disciplíně hlučnosti však vlivem vibrací jednoho z použitých ventilátorů počítač ani s inteligentním řízením teploty na nejvyšší přičky nedosáhl.

KLADY A ZÁPORY

- + CENA
- + MALÉ ROZMĚRY
- + DVD VYPALOVACÍ JEDNOTKA
- + SLEDOVÁNÍ TEPLOTY
- VÝKON
- VYBAVENÍ

DEXX 29i

Ke ztišení počítače společnosti DEXX posloužila izolační hmota nalepená zvnitřku všech volných ploch skříně. Místo dokonce překrývala větrací otvory, které výrobce skříně připravil. Napájecí zdroj je osazen ventilátorem s velkým průměrem a teplotní regulací otáček, takže je velmi tichý, grafická karta s čipem Radeon 9200 i integrovaný obvod

čipové sady mají chladič pasivní. Za největšího výrobce hluku tak musíme označit relativně hlučný ventilátor na procesoru, pocházející z krabicového balení přímo od firmy Intel.

Procesor Pentium 4 na frekvenci 2,6 GHz byl osazen v základní desce Asus P4P800. Ta je postavena kolem čipové sady Intel i865PE a v dodávce k ní nalezneme mimo jiné i program Asus PC Probe, který se stará o monitorování teploty a otáček ventilátorů a který byl na testovaném stroji nainstalován.

Uvnitř počítače dále nalezneme rychlý 80GB pevný disk Western Digital WD800JB se 7200 otáčkami za minutu a CD-RW mechaniku firmy Sony. Vybavení počítače je tak spíše standardní, jako jediný méně

běžný prvek musíme označit digitální zvukový výstup.

KLADY A ZÁPORY

- + HLUKOVÁ IZOLACE
- + TICHÝ NAPÁJECÍ ZDROJ
- + RYCHLÝ PEVNÝ DISK
- CHUDŠÍ PŘÍSLUŠENSTVÍ
- HLUČNÝ VENTILÁTOR NA PROCESORU

DXT XP Silent 2700+

CHIP tip
březen 2004
vítěz testu

S polečnost DXT ComputerS do testu nominovala sestavu s procesorem firmy AMD, konkrétně s Athlonem XP 2700+. Ten byl osazen v základní desce ECS s dnes již prověřenou čipovou sadou nForce2. Operační paměť tvořená DDR400 moduly měla kapacitu standardních 512 MB, pevný disk Seagate Barracuda 7200.7 pak 120 GB. Mezi dalšími zajímavými

prvky sestavy je třeba jmenovat DVD+-R/RW vypalovačku LiteOn LDW-451S, nadprůměrnou grafickou kartu ATI Radeon 9600Pro, a dokonce i modem, televizní tuner (pro kancelářský počítač zbytečný) a šestikanálovou soupravu reproduktorů. Přičteme-li bezdrátovou soupravu klávesnice a myši, vyjde nám velmi pěkně vybavení.

Pro snížení hlučnosti sestavy výrobce použil kromě zdroje s velkým pomaloběžným ventilátorem také několik komponent firmy Arctic Cooling, jmenovitě teplotně řízený chladič Cooper Silent 2 TCR na procesoru a dvojici ventilátorů Arctic Fan Pro pro cirkulaci vzduchu ve skříni.

Za zmínku stojí také chlazení grafické karty, která sice zabírá dvě pozice, ale na zadní strana

ně má vyvedenu miniaturní páčku pro ruční dvoustavovou regulaci otáček, s trochou nadšázky snad pro zimní a letní režim. Celková hlučnost sestavy se i přes použití celkem čtyř ventilátorů udržela v dobrých mezích.

KLADY A ZÁPORY

- + VÝBORNÁ VÝBAVA
- + DOBRÝ VÝKON VE HRÁCH
- + TICHÝ
- GRAFICKÁ KARTA ZABÍRÁ DVA SLOTS

ELAP Gigamax Mach4 NXP-2800 „Vodník“

Přízvisko „Vodník“ není v názvu počítače Gigamax použito náhodou – jako chladič soustava totiž slouží sériově prodávaná sada firmy CoolRiver. Měděné chladiče jsou osazeny na procesoru, na čipové sadě, a dokonce i na grafické kartě a navzájem jsou spojeny gumovými hadičkami velkého průměru. O cirkulaci

chladičích média se stará nevelké tiché čerpadlo, ukotvené zevnitř na zadní straně počítače. Výparník chladičového systému tvoří rozměrný blok měděných trubiček a žeber, který je umístěn vepředu skříňe, kde blokuje vnitřní pozice pro instalaci pevných disků. I tak díky skříňi typu midi tower zůstaly volné tři vnější pozice.

Chladičový systém je sám o sobě příjemně tichý, k ochlazení radiátoru byl zvolen jeden ventilátor velkého průměru s 1500 otáčkami, který byl u testovaného stroje bohužel poměrně hlučný (a umístěn v přední části počítače), což snížilo účinnost tichého vodního chlazení. Druhý, nepoměrně tišší ventilátor velkého průměru sloužil ke chlazení napájecího zdroje.

Počítač díky výkonnému procesoru i čipové sadě Intel i875P dosahoval v testech velmi dobrých výsledků, ošizena však nezůstala ani jeho hardwarová výbava – 120GB S-ATA pevný disk, grafická karta s čipem Radeon 9200 a ViVo funkcemi. Jako optická mechanika pak posloužila kombinovaná CD-RW + DVD-ROM mechanika Teac DW-548D.

KLADY A ZÁPORY

- + VODNÍ CHLAZENÍ
- + VÝKON
- + KONEKTORY NA PŘEDNÍM PANELU
- + BEZDRÁTOVÁ KLÁVESNICE A MYŠ S OPTICKÝM SENZOREM
- HLUČNĚJŠÍ CHLADICÍ VENTILÁTOR

FSC Scenic E600

Počítač Scenic E600 je malý (slim desktop) a vzhledově i funkčně povedený – černošedý kryt je hezký, konektory audio a USB jsou i snadno přístupné zepředu a ke komponentám je snadný přístup. Ve skříni je zabudovaný i malý reproduktor (tedy nejen speaker), pro kancelářské účely dostatečný.

Počítač má skříň typu desktop, ale postavit se může i na výšku. Až na velikost paměti

(mohla být větší) je Scenic slušně vybaven. Má i čtečku karet Smart Card (karty se mohou využít k zabezpečení počítače proti neoprávněnému přístupu a k šířování například e-mailů). Slabší jsou ovšem možnosti rozšíření, a to jak o mechaniku, tak o karty. PC je označen jako Green PC (komponenty mají snížený obsah olova a halogenů) a splňuje tak normu EU, která bude platit od roku 2005.

Chlazení je funkční a tiché. Procesor má pouze pasivní chladič a teplo se od něj odvádí plastovým tunelem na bok počítače, kde je poměrně velký, teplotně řízený a tím i tichý chladič. Další aktivní chladič je u zdroje. Čipová sada s integrovanou grafickou kartou má pouze pasivní chladič, takže zdrojů hluku je opravdu málo. Navíc velmi tichý je i pevný disk, a dokonce i použitá optická

mechanika, konkrétně kombinovaná mechanika. Disk má ovšem kapacitu pouze 40 GB.

Výkonnostně počítač dopadl celkem dobře. Od integrované grafiky se nemohou čekat zázraky, ale pro kancelářský počítač je výkon zcela dostatečný.

KLADY A ZÁPORY

- + ROZMĚRY A PŘEVODENÍ
- + HLUČNOST
- + GREEN PC
- MOŽNOSTI ROZŠÍŘENÍ
- VELIKOST PAMĚTI A DISKU

Mironet 4000

Počítač společnosti Mironet dorazil do testu osazen procesorem AMD Athlon XP 2600+ a i přes teplotní handicap, který Athlony typicky mají, bylo jeho chlazení příjemně tiché. Na procesoru byl upevněn chladič Arctic Cooling Cooper Silent 2 TC, čipová sada nForce2 na základní desce Asus A7N8X-E i grafický procesor GeForce FX 5200 na kartě PixelView byly chlazeny pouze pasivním chladičem.

KLADY A ZÁPORY

- + DVD VYPALOVACÍ JEDNOTKA
- + TICHÝ SAMOTNÝ POČÍTAČ I MECHANIKA
- + REPRODUKTORY
- SLYŠITELNÉ PROMĚNNÉ OTÁČKY VENTILÁTORU

Napájecí zdroj byl vybaven teplotně řízeným ventilátorem standardního, tzn. malého průměru. Volné plochy skříně byly vylepeny izolační hmotou schopnou odvádět teplo.

I když osazený procesor patřil mezi méně výkonné a pevný disk měl kapacitu standardních 80 GB, body do výbavy získal počítač za interní modem, DVD+R/RW mechaniku NEC ND-2500A, sadu bezdrátové klávesnice a optické myši i za reproduktory, které mnoho sestav neobsahovalo.

Ačkoli aplikační i herní výkony počítače byly zřetelně za špicí startovního pole, disciplína tichého provozu se mu povedla a příjemně tichý byl i při roztočení DVD mechaniky, což jiným strojům působilo problémy. Chladi-

cí ventilátor zdroje reaguje snad až příliš citlivě na změnu teploty, což se projevuje slyšitelným kolísáním otáček a nepravidelným zvukem připomínajícím meluzínu.

Orange & Green OG Home 415

Společnost Orange & Green použila ve svém počítači založeném na desce Shuttle a procesoru AMD tzv. Thermo Controller 2 – modul, který hlídá napájení komponent, sleduje teplotu a reguluje podle ní otáčky ventilátorů na procesoru a skříně. Čipová sada i grafická karta mají pouze pasivní chladič. Počítač je tedy tichý – větrák se více roztočí při větším zatížení, ale není hlučný. Informa-

KLADY A ZÁPORY

- + TICHÝ PROVOZ
- + MOŽNOSTI ROZŠÍŘENÍ
- INSTALACE DISKU

ce o teplotě a otáčkách ventilátorů jsou zobrazovány na displeji, který je na přední straně PC. Kombinovaná mechanika TEAC je bohužel hlučná dost.

Na přední straně je i čtečka paměťových karet. Konfigurace byla bohužel taková, že jeden ze slotů čtečky měl písmeno C a bootovací 80GB disk byl označen jako H, což působí zbytečné komplikace. Disk se obecně choval zvláště, protože jsme u něj naměřili velmi nízkou přenosovou rychlost. Výkon sestavy je dobrý, slušná je i grafika s čipem ATI Radeon 9200. Možnosti rozšíření jsou dobré – skříň je prostorná a volných je 5 PCI slotů. K počítači

byla dodána i optická myš a klávesnice od firmy Logitech.

ProCA Brave BlueLine Cube P+

Firma ProCa vybrala pro svůj počítač elegantní, stříbrnou (hliníkovou) malou skříň Shuttle („kostru“) a řešení od firmy Intel. K zajímavostem vybavení patří port FireWire a optický audiovstup. Základní deska má sice čipovou sadu i865G s integrovanou grafikou, ale využil se AGP slot pro instalaci výkonnější grafické karty. Paměti je dostatek, pevný disk nabízí dost prostoru.

KLADY A ZÁPORY

- + ROZMĚRY A PŘEVODNÍ
- + VÝKON
- HLUČNOST
- MOŽNOSTI ROZŠÍŘOVÁNÍ

Chlazení procesoru Pentium 4 2,6 GHz obstarává speciální chladič, který se skládá ze dvou částí. U procesoru je pasivní část, od které se teplo trubkami odvádí na druhou část, která je na zadní straně a kde je i větrák, který zároveň odvádí teplo z celé skříně. Ten je ale poměrně hlučný a další hluk vydává chladič grafické karty a čipové sady a také malý chladič u zdroje napájení. Celkově tedy počítač tichý příliš není.

Vzhledem k velikosti skříně jsou možnosti rozšiřování omezené, ale základní výbava je dostatečná. Výhodou jsou naopak malé rozměry počítače, reprezentativní vzhled a praktičnost. Na přední straně počítače je i čtečka paměťových karet

a konektory USB a audio. Výkon je dobrý, a to i grafický výkon.

Suma Office PC

CHIP tip
březen 2004
cena/výkon

Firma Suma zvolila jednoduché, levné, ale funkční řešení ztišení svého počítače. Výpočetní ani grafický výkon sestavy není sice extrémně vysoký, ale kancelářské nasazení zvládne bez problémů. Prostorná a pěkná skříň obsahuje desku a procesor Intel Celeron, který je méně energeticky náročný než Pentium 4.

KLADY A ZÁPORY

- + TICHÝ PROVOZ
- + CENA
- + MOŽNOSTI ROZŠÍŘENÍ
- GRAFICKÝ VÝKON

O grafiku se stará čipová sada chlazená pasivně, a tedy bez hluku. Zdrojem hluku je tichý chladič procesoru s regulovanými otáčkami (Arctic cooling Super Silent 4 Pro), tichý větrák zdroje – má velké rozměry (12 cm) a nízké otáčky – a třetí, poslední ventilátor, který je ukryt v přední části skříň. Sestava je však velmi tichá i při zatížení. Optická mechanika (kombinovaná mechanika TEAC) je sice za plastovým krytem, ale ke ztišení při jejím roztočení to nepomohlo.

Cena počítače je nízká, dokoupit je možné i různé kancelářské softwarové vybavení a samozřejmě i další doplňky. Grafika

je pro kancelářské účely dostatečná, komu by nestačila, může využít volný AGP slot na základní desce. Možnosti rozšiřování jsou u počítače výborné.

T.S. Bohemia Barbone Ironman

Počítač Barbone Ironman od firmy T.S. Bohemia k nám do redakce dorazil vestavěný do slušivé skříň s rozměrným, modře podsvíceným LCD panelem vprostřed přední stěny. Na tomto panelu se kromě činnosti pevného disku a ventilátoru zobrazuje i aktuální teplota v počítači. Pro ztišení sestavy je vnitřek skříň vylepen izolační pěnou a v místech ventilačních otvorů je nalepen tenký prodyšný molitan. Stejně jsou ošetřeny i obě optické mechaniky.

KLADY A ZÁPORY

- + DVOJICE OPTICKÝCH MECHANIK
- + KONEKTORY USB A IEEE-1394 ZEPŘEDU
- + SOFTWAROVÉ PŘÍSLUŠENSTVÍ
- HLUČNÉ MECHANIKY

V počítači totiž nalezneme 16rychlostní DVD-ROM a 52rychlostní CD-RW mechaniku, obě se značkou TEAC. Chlazení grafického procesoru karty Jetway GeForce FX 5600XT je pasivní, ventilátor však nalezneme na chladiči čipové sady. O chlazení procesoru se pak stará chladič SuperSilent 4 Pro TC firmy Arctic Cooling. Napájecí zdroj sestavy je ve standardním provedení, má však regulované otáčky ventilátoru.

Součástí příslušenství je kromě interního faxmodemu Mr.Connect a bezdrátové sady klávesnice s optickou myší firmy Microsoft i zajímavý balíček programů. Kromě balíku 602 Pro PC, antivirového systému AVG 7.0, studijního anglického slovníku Lingea a jednoho DVD titulu je součástí i distribuce Linuxu firmy Mandrake. Ta je určena uživatelům, kteří

chtějí ušetřit za koupi v sestavě zahrnuté OEM verze Windows XP Home Edition.

Provozní hlučnost sestavy se pohybovala kolem průměru, bohužel jen do okamžiku, než se roztočila DVD nebo CD-RW mechanika. Pak byla jejich vysoká rychlost výrazně slyšitelná. Na sestavu je poskytována dvouletá záruka a navíc tři roky bezplatného servisu.

Tecom Lucky Forte Office

Výkonný a celkem tichý je počítač Lucky Forte Office firmy Tecom. Hezká prosklená skříň (není podmínkou) s USB porty vpředu obsahovala řešení firmy Intel – základní desku i procesor (s frekvencí 2,8 GHz a 1 MB L2 cache paměti – Prescott) od této firmy. Deska založená na čipové sadě i865G má i výstup na monitor, takže dodatečná grafická karta není potřebná. Slot AGP je v přípa-

KLADY A ZÁPORY

- + MOŽNOSTI ROZŠÍŘENÍ
- + CENA
- HLUČNÁ OPTICKÁ MECHANIKA

dě potřeby vyššího grafického výkonu k dispozici stejně jako 3 PCI sloty. Volné jsou i pozice pro mechaniky 5,25". Možnosti rozšíření jsou tedy dostatečné. Síťová karta je už na základní desce. 80GB disk byl v testu standardem, stejně jako 512 MB paměti (sdílené s grafickou kartou).

Svítilný chladič procesoru (Arctic Cooling Super Silent 4 Pro) mnoho hluku nevydává, ale ventilátor zdroje je poměrně hlučný, takže sestava dopadla v testu hlučnosti průměrně. Čipová sada a tím i grafika má pouze pasivní chladič. Vybava je průměrná – k dispozici je ještě DVD-ROM mechanika (poměrně hlučná), optická myš a klávesni-

ce, ale do cenového limitu se počítač vešel s dost velkou rezervou, což je výhoda.

VÝROBCE/POSKYTL	Abacus	AT Computers	CASH	Dexx	DXT ComputerS	Elap
WEB	zajimavasestava.cz	comfor.cz	silent.wz.cz	dexx.cz	dxt.cz	elap.cz
MODEL	Zaj. sest. 8600/i865 Arch	Comfor Diablo Fantasy	CASH Silent 36	Dexx 29i	DXT XP Silent 2700+	Gigamax Mach4 NXP-2800 „Vodník“
ZÁRUČNÍ LHŮTA [ROKY]	2	2	3	2	2 + 5	2, za příplatek 3
CENA VČETNĚ DPH (PLATNÁ 9.2.2004) [Kč]	29 666	29 990	23 363	29 990	29 990	29 988
TECHNICKÉ ÚDAJE						
PROCESOR	Intel Pentium 4 2,8 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,4 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	Intel Celeron 2 GHz @400MHz, 128 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,6 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	AMD Athlon XP 2700+ @333, 512 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,8 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache
OPERAČNÍ PAMĚŤ [MB]/TYP	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR266	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR400
ZÁKLADNÍ DESKA/ČIPOVÁ SADA	Biostar P4TSE/i865PE	Intel RockLake D865PERLX/i865PE	Gigabyte GA-8LD533/i845G	Asus P4P800/i865PE	ECSN2U400-A/NVIDIA nForce2	Gigabyte 8IK1100/i875P
POČET VOLNÝCH SLOTŮ PCI/AMR (CNR)	4/1	4/0	3 LP/0	5/0	3/0	3/0
PORTY SP/PP/USB/PS/2	2/1/6/2	1/1/6/2	0/1/2/2	1/1/6/2	1/1/6/2	2/1/6/2
DALŠÍ ROZHRANÍ	FireWire	-	-	S/PDIF	-	2 × FireWire
DISKY A DISKOVÉ MECHANIKY						
PEVNÝ DISK/OTÁČKY/MIN.	WD800JB/7200	Seagate Barracuda 7200.7 Plus/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200	WD800JB/7200	Seagate Barracuda 7200.7 Plus/7200	Seagate Barracuda 7200.7 Plus/7200
KAPACITA [GB]	80	120	80	80	120	120
PRŮMĚRNÁ PŘENOSOVÁ RYCHLOST [KB/s]	50338	45876	44859	48083	45539	45159
PRŮMĚRNÁ PŘÍSTUPOVÁ DOBA [ms]	14,1	15,3	15,3	14,7	14,6	12,6
OPTICKÁ MECHANIKA	CD-R/RW LG GCE 8525B	DVD+R/RWASUSDRW-0402P/D	DVD-R/RW Toshiba SD-R5112	CD-R/RW Sony CRX230E	DVD+R/RW Lite-on LDW-451S	Combo TEAC DV-548D
PRŮM. PŘENOSOVÁ RYCHLOST CD/DVD [X]	39,9	25,4/8,52	27,99/8,46	30,57	-	37,59/9,61
PRŮM. PŘÍSTUPOVÁ DOBA CD/DVD [ms]	88	125/143	111/111	92	-	84/95
GRAFICKÁ KARTA	WinFast A340	Albatron FX5600XTQ	na desce	Excalibur Radeon 9200	-	Gigabyte Radeon 9200-VH
GRAFICKÝ ČIP/TV-OUT	NVIDIA GF FX5200/ano	NVIDIA GF FX5600SE/ano	i845G/-	ATI Radeon 9200	ATI Radeon 9600 Pro/ano	ATI Radeon 9200/ViVo
VIDEOPAMĚŤ [MB]/TYP	128/DDR	256/DDR	8/sdílená	64/DDR	128/DDR	128/DDR
SKŘÍŇ						
POČET EXT. VOLNÝCH POZIC 5,25"/3,5"	3/1	3/1	0/0	3/1	3/1	3/0
POČET INT. VOLNÝCH POZIC 5,25"/3,5"	2/0	0/3	0/0	3/0	0/0	0/0
USB/AUDIO VEPŘEDU	ano/ano	ano/ano	-/-	ano/-	ano/ano	ano/ano + FireWire
PŘÍSLUŠENSTVÍ						
MYŠ	A4tech Swop35 - optická	Samsung Optical Wheel Mouse - optická	-	Genius NetScroll+ Eye - optická	Logitech Optical Cordless Desktop - opt. bezdr.	set Chicony WUR0108 - opt. bezdrát.
KLÁVESNICE	Ergo A-shape - multimediální	BENQ 6511-UP	-	Genius Comfy KB-10x	Logitech Optical Cordless Desktop - bezdr.	set Chicony WUR0108 - bezdrát.
ZVUKOVÁ KARTA	na desce	na desce	na desce	na desce	na desce	na desce
REPRODUKTORY	-	-	-	-	Creative Inspire P580 5.1	-
MODEM/PROVEDENÍ	Well 56PCI/interní	InPorte Home/PCI	-	-	ActionTec 56K/PCI	za příplatek
OSTATNÍ PŘÍSLUŠENSTVÍ	-	-	-	-	TV Tuner Leadtek Winfast TV 2000XP Expert	-
SOFTWARE						
OPERAČNÍ SYSTÉM	Windows XP Home	Windows XP Home	Windows XP Professional	Windows XP Home	Windows XP Home	Windows XP Professional
OSTATNÍ SOFTWARE	Lingea Lexicon 2002	MS Works 7.0, Zoner Media Explorer Home, AVG 7.0, 3 hry	-	-	AVG 6.0	-
APLIKAČNÍ TESTY						
SYSMARK2004 - CELKEM [BODY]	163	156	89	148	144	161
INTERNETOVÉ APLIKACE [BODY]	180	159	95	162	158	178
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE [BODY]	148	153	82	136	131	145
KOMPRIMACE DIVX [M:S]	1:49	1:58	2:54	1:59	2:19	1:50
PŘEVOD WAV/MP3 [M:S]	0:41	0:44	1:02	0:44	0:39	0:40
3DMARK 2003 (1024 × 768/32b) [BODY]	1089	1871	77	1160	3335	1225
AQUAMARK3 (1024 × 768/32b) HQ [FPS]	7,61	13,09	2,83	12,16	26,18	12,46
NÍZKOUROVNŮVÉ TESTY						
DHRYSTONES	2852488	2706712	2239088	2696768	3736400	1975576
WHETSTONES	24075	21470	13397	21785	19223	25848
PŘÍSTUP DO PAMĚTI	1179100	1181400	426250	1058250	600050	1218450
ERGONOMIE						
HLUČNOST (VPRĚDU/BOK/VZADU) [dB]	34,8/35,1/35	39,1/39,6/39,8	33/33,6/34,3	33,6/32,9/34,4	33/33,1/34 (36)	41/37,7/38,8
HLUČNOST OPTICKÉ MECHANIKY [dB]	46,9/45,4	40,8/41,5	41,8/41	40,2/39,7	44,5/39,8	47/44,4
SPOTŘEBA (VYPNUTO/ZAPNUTO/ZÁTĚŽ) [W]	5/68/118	4/75/120	3/47/93	4/74/129	2/82/141	3/80/146
HODNOCENÍ						
HLUČNOST	7	6	9	8	9	5
VÝKON	10	9	4	8	8	10
VYBAVENÍ	5	7	4	4	10	6
CELKOVÉ HODNOCENÍ	7	7	6	7	9	6

Fujitsu Siemens Computers	Mironet	Orange & Green Solution	ProCA	SUMA	T.S. Bohemia	Tecom
fujitsu-siemens.cz	mironet.cz	og.cz	proca.cz	sumanet.cz	barbone.cz	tecom.cz
Scenic E600	Mironet 4000	OG Home 415	Brave BlueLine Cube P+	PC Suma Office	Barbone Ironman	Lucky Forte Office
3	2	2 + 5	2	3	2 + 3	3
29 988	29 569	30 000	29 969	17 913	29 792	25 499
Intel Pentium 4 2,6 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	AMD Athlon XP2600+ (1921MHz) @333MHz, 512 KB L2 cache	AMD Athlon XP 2800+ (2081 MHz), 512 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,6 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	Intel Celeron 2,4 GHz @400, 128 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,8 GHz @800MHz, HT, 512 KB L2 cache	Intel Pentium 4 2,8 GHz @533 MHz, 1 MB L2 cache
256/DDR333	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR400	512/DDR400
FSC D1534/865G	ASUS A7N8X-E/NVIDIA nForce2	Shuttle AN35N/NVIDIA nForce2	Shuttle XPC SB61G2/i865G	Intel Bayfield/i865G	Gigabyte GA-8IPE1000Pro/i865PE	Intel D865GRH/i865G
2/0 + AGP LP	3/0 + WiFi slot	5/0	1/0 + AGP	6/0 + AGP	1/0	3/0 + AGP
2/1/6/2	1/1/6/2	2/1/4/2	1/0/6/2	2/1/8/2	2/1/8/2	1/1/6/2
-	S/PDIF, FireWire	Game Port	S/PDIF/FireWire	-	S/PDIF, FireWire	-
Samsung SP0411N/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200	Seagate Barracuda 7200.7 Plus/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200	Seagate Barracuda 7200.7/7200
40	80	80	120	80	120	80
46106	45851	21315	45158	45949	45842	45350
14,4	15,6	14,3	13,2	16,1	16,3	16,3
Combo Lite-on LTC-48161H	DVD+R/RW NEC ND-2500A	Combo TEAC DW-548D	Combo LG GCC4521B	Combo TEAC DW-548D	CD-R/RW+DVD, TEAC CD-W552E, DV-5160	DVD-ROM Toshiba SD-M1802
18,51/5,45	8,05/31,45	36,12/9,31	40,57/10,73	37,78/9,59	35,82/10,78	36,88/3,26
99/95	130/113	86/96	98/97	85/95	98/96	88/95
na desce	PixelView GF FX5200	Sapphire Radeon 9200	FIC A96P	na desce	Jetway GF FX5600	na desce
i865G/-	NVIDIA GF FX5200/ano	ATI Radeon 9200/ano	ATI Radeon 9600 Pro/ano	i865/-	NVIDIA GF FX5600XT/ano	i865G/-
8/sdílená	128/DDR	64/DDR	128/DDR	64/sdílená	256/DDR	64/sdílená
0/0	3/1	2/0	0/0	3/0	2/0	3/1
0/0	0/0	3/0	0/0	0/2	0/5	0/3
ano/ano	ano/-	ano/-	ano/ano	ano/ano	ano/ano + FireWire	ano/ano
KBPC S2	Chicony Cordless Fun- touch – opt. bezdr.	Logitech Wheel Mouse – optická	Logitech B58 – optická	Logitech Wheel Mouse – optická	MS Wireless Optical Desk- top Elite – opt. bezdr.	Logitech Wheel – optická
KBPC S2	Chicony Cordless Fun- touch – bezdr.	Logitech Internet Keyboard	Logitech Black Internet	Samsung SWT1000	MS Wireless Optical Desk- top Elite – bezdr.	Logitech Internet KB
na desce	na desce	na desce	na desce	na desce	na desce	na desce
-	Creative Inspire 2.1 P380	-	-	-	-	-
-	WELL FM-59/PCI	-	Connect Connexant II/PCI	-	Connect Connexant/PCI	-
Smart Card Reader		čtečka paměťových karet interní	čtečka paměťových karet	-	Návod (Kniha)	-
Windows XP Professional	Windows XP Home	Windows XP Home	Windows XP Professional	Windows XP Professional	Windows XP Home	Windows XP Professional
Nero 5, WinDVD, SecureIT Suite	AVG 7.0, Nero Express 6	Ahead Nero Express 6.0	Avast, účetnictví DECE	(možno dokoupit za 6680 Kč)	AVG 7.0, Software602 Dokumenty& Internet, DVD Film, Lingea Lexicon	Trusted Platform Module
123	125	150	152	98	148	130
145	139	163	167	104	170	150
104	112	136	137	92	128	110
2:12	2:34	2:27	1:56	2:28	1:51	1:52
0:45	0:44	0:40	0:44	0:52	0:40	0:47
53	1407	1129	3364	111	1864	80
3,49	8,49	11,9	26,23	3,27	12,91	4,12
2727416	3398992	3675168	2729408	2703712	2969616	3122200
21867	16613	18170	22164	15844	23503	16171
589300	647100	668600	1233400	604900	1184350	1390800
32,9/33,8/33,8	33,2/33,2/34,5	31,5 (33,8)/31,9/31,8	41/41,4/40,5	32,8/32,8/32,9	34,5/33,8/35,7	34,5/34/36,1
36,1/41	38/38,2	44,8/39,8	46,6/42,9	43,1/39,3	42,6/42,5	49,1/53,4
1/67/111	7/96/130	5/75/128	1/67/127	2/57/107	5/80/140	4/95/162
9	9	10	5	9	7	7
7	7	9	9	6	9	8
4	8	5	7	5	9	3
7	8	8	6	7	8	6

Club 3D XGI Volari Duo

Třetí do karetní hry

Zvykli jsme si, že novinky v oblasti grafických čipů už dlouho uvádějí v podstatě jen dvě firmy – ATI a nVidia. Teď tu máme dalšího „hráče grafických karet“, a to firmu XGI – čas ukáže, jak dlouho a úspěšně bude hrát. Nástup nemá tak špatný.

Firmy ATI a nVidia se drží na špici vývoje grafických čipů a konkurují si nejen v oblasti nejvýkonnějších GPU, ale nabízí i méně výkonné a levné řešení a společně zabírají většinu trhu s grafickými procesory. Důležití jsou sice i výrobci čipových sad s integrovanou grafikou (především Intel), ale jinak tyto dvě firmy v podstatě výraznějšího konkurenta nemají. Čas od času se samozřejmě některé společnosti snaží se k nim přidat, ale úspěšné zatím příliš nejsou (vzpomeňme třeba na projekt Xabre firmy SiS).

Novým hráčem, který se snaží do „karetního kroužku“ přidat, je společnost XGI Technology (založená v květnu 2003 a sídlící na Tchaj-wanu). Toto jméno vám sice asi nic neřekne, ale nový produkt se většinou nemůže zrodit zcela úplně bez rodičů – většinou je nutné se poohlédnout po firmách a lidech, kteří mají v této oblasti už nějaké zkušenosti. XGI tedy navazuje na projekty společnosti Trident Microsystems (její grafické divize) a firmy Silicon Integrated Systems (SiS).

VOLARI

XGI vyrábí hned několik grafických čipů nazvaných Volari. Nejvýkonnější z nich je Volari Duo (využívají se dva grafické procesory pro jednu kartu), následují čipy Volari V8/V8 Ultra, V5/V5 Ultra a nejméně výkonný a nejlevnější čip V3/V3 Ultra. Verze Ultra se liší frekvencí jádra a paměti. Čipy jsou kompatibilní s DirectX 9 (s výjimkou Volari 3, která podporuje DirectX 8.1) a podporují i OpenGL 1.4. XGI tak nabízí široké spektrum produktů pro různé potřeby uživatelů. Čipy se vyrábí 0,13mikronovou technologií, verze V8 má asi 90 milionů tranzistorů, 2 vertex shadery a 4 pixel shadery.

XGI má se svými produkty smělé plány – od roku 2005 chce být finančně v plusu, a do roku 2007 se chce dokonce stát světovou jedničkou. Její produkty zatím ve svých grafických kartách používá holandská firma Club 3D, ale následovat by měly i další společnosti (například PowerColor, a mluví se i o firmách ASUS, ABIT, Gigabyte, MSI nebo ECS Elitegroup).

CLUB 3D VOLARI DUO V8 ULTRA (CGX-UD86VTVD)

Výkonná grafická karta.

GPU 2x XGI V8 Volari, 350 MHz

Paměť 256 MB DDR II, 450 MHz

Konektory DVI, D-Sub, VIVO

Výrobce Club 3D

Poskytl BGS Distribution

Cena s DPH 12 798 Kč

PIXELY ZE DVOU ČIPŮ

Grafickou kartu firmy Club 3D jsme měli možnost vyzkoušet a porovnat s konkurencí.

Firma BGS Distribution nám zapůjčila zatím nejvýkonnější model – kartu Volari Duo V8 Ultra, což je právě verze se dvěma grafickými čipy, které běží na frekvenci 350 MHz. Výkonostně by měla tato karta konkurovat grafickým kartám s čipy nVidia GeForce FX5800 nebo ATI Radeon 9800, což se v testech v podstatě potvrdilo.

Využití dvou čipů na grafické kartě není úplně novinkou. Měly je i například karty Voodoo 5 nebo ATI Rage Fury Maxx. Správa dvou grafických čipů ovšem není jednoduchá, protože procesor může po AGP sběrnici komunikovat jen s jednou GPU. XGI to řeší tak, že jeden grafický čip je hlavní a s druhým grafickým čipem komunikuje přes sběrnici BitFluent (něco jako režim Master – Slave). Paměť grafické karty má sice celkovou kapacitu 256 MB, ale každý grafický čip z ní využívá polovinu, tedy 128 MB.

Kvůli použití dvou GPU je karta poměrně rozměrná, navíc i dost energeticky náročná. Vyžaduje totiž 400W zdroj a napájí se hned dvěma konektory (jakými se napájí například disky). Každý čip je chlazen aktivním chladičem, a tak je karta také dost hlučná.

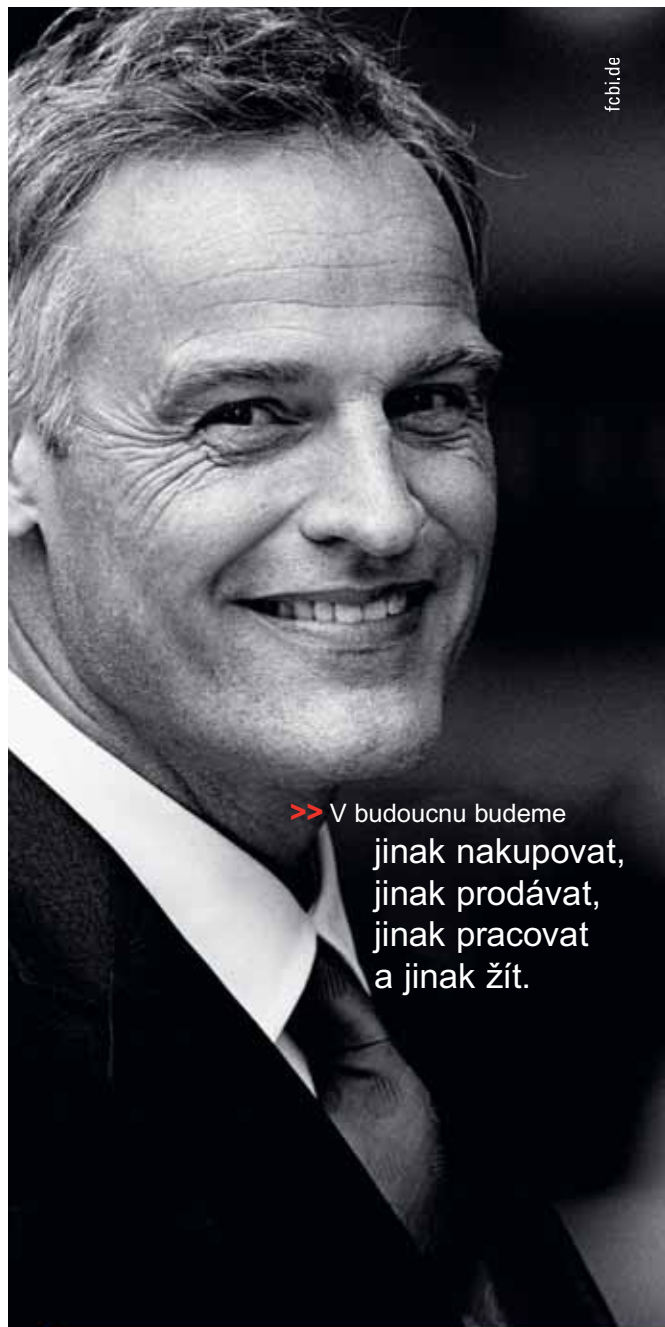
Ovladač této karty se jmenuje Reactor. Instalace je bezproblémová, možnosti nastavení jsou tradiční, někdy nabízí i více možností (nastavení frekvence). Při provozu jsme měli problémy s některými testy (neproběhly korektně), především s OpenGL testy, jako je například Serious Sam. Novější ovladače, které jsme našli na webu výrobce, nepomohly, a navíc vedly ke zpomalení a zhoršení některých výsledků. Na ovladačích tedy bude ještě potřeba zapracovat.

GRAFICKÁ KARTA	nVidia FX5900 Ultra	3D Club XGI Volari V8 Duo	nVidia FX5600
3DMARK 2001 SE [BODY]			
800 x 600	14 105	12 790	10 839
1024 x 768	13 082	11 737	9626
1280 x 1024	11 991	10 120	7721
1600 x 1200	10 702	8440	6091
3DMARK 2003 [BODY]			
800 x 600	7001	5594	3572
1024 x 768	5753	4511	2714
1280 x 1024	4470	3314	1918
1600 x 1200	3501	2577	1611
UNREAL TOURNAMENT 2003 (FLYBY) [FPS]			
800 x 600	178,1	172,85	165,32
1024 x 768	178,12	170,95	12,97
1280 x 960	172,35	154,97	85,47
1600 x 1200	172,35	127,3	57,21
UNREAL TOURNAMENT 2003 (BOTMATH) [FPS]			
800 x 600	60,46	66,96	60,56
1024 x 768	60,43	66,79	59,7
1280 x 960	60,26	64,04	53,88
1600 x 1200	60,26	66,1	40,18
AQUAMARK 3 [FPS]			
800 x 600	43,08	38,41	21,79
1024 x 768	39,08	35,57	18,07
1280 x 960	32,89	31,7	14,04
1600 x 1200	26,45	28,18	11,1
CODE CREATURES [FPS]			
1024 x 768	48,1	28,2	22,4
1280 x 1024	39,3	21,4	17,5
1600 x 1200	31,5	12,5	13,5
VIEWPERF 7.1 [BODY]			
3DS MAX	12,16	4,35	7,55
DESIGREVIEW	45,94	17,22	45,33
DATA EXPLORER	59,91	18,79	52,83
LIGHSCAPE	10,77	3,03	10,77
PRO/ENGINEER	12,76	3,50	11,99
UNIGRAPHICS	8,78	1,93	6,69

→ Kartu jsme provozovali na sestavě, která se skládala ze základní desky Intel s čipovou sadou 875P, z procesoru Pentium 4 2,4 GHz, 512 MB paměti a pevného disku Seagate Barracuda 7200. Ve stejné sestavě jsme pro porovnání použili i grafické karty s čipem nVidia FX5900 Ultra a FX5600. Výkonnostně je Volari V8 Duo někde mezi nimi. V některých testech se této kartě dařilo lépe a za kartou s FX5900 Ultra nebyla příliš pozadu, v některých (Code Creature, ViewPerf 7.1) jsou její výsledky slabší. Na úplnou špičku tedy určitě nesahá (což se ani nedalo čekat), ale výsledky to nejsou na první pokus špatné. Cena je samozřejmě nižší než u špičkových karet firem ATI a nVidia.

Zajímavé jistě budou i levnější čipy V5 a V3, kde má XGI jako začínající firma větší šanci se prosadit. Uvidíme, jak se jí to podaří a zda o ní ještě koncem roku vůbec uslyšíme. Zatím plánuje na dlouho dopředu a připravuje nový čip XG45, určený už pro sběrnici PCI Express a podporující API DirectX 9.1, což znamená, že by měl mít vertex i pixel shadery ve verzi 3.0. Společnost XGI ale není jediná, která se chce se svými grafickými čipy dostat do co největšího počtu osobních počítačů. Firma S3 Graphics se chce prosadit se svými čipy DeltaChrome. Uvidíme, jak si s nimi nVidia a ATI poradí. ■ ■ ■ Pavel Trousil

fcbi.de

>> V budoucnu budeme
jinak nakupovat,
jinak prodávat,
jinak pracovat
a jinak žít.

100.000 odborníků představí nová řešení
pro aktivity budoucnosti.

HANNOVER
18. – 24. 3. 2004

The world's leading event.

Information Technology
Telecommunications
Software & Services

Největší kongres informační a telekomunikační techniky na světě zahrnující přes 300 volně přístupných firemních přednášek.

Informace, registrace, profit:
www.cebitt.de

CeBIT
Get the spirit
of tomorrow

Další informace, předprodej vstupenek a katalogů: ing. Eva Václavíková, výhradní zastoupení Deutsche Messe AG, Hannover v ČR, Myslbekova 7, 169 00 Praha 6, tel. +fax 220 510 057, 220 517 837, 220 516 218, 220 514 284, info@hf-czechrepublic.com, www.hf-czechrepublic.com
Autobusové zájezdy a individuální ubytování: cestovní kanceláře BVV FAIR TRAVEL, s. r. o. Brno, tel. 541 159 190, fax 541 159 172, ft@bvv.cz, www.bvv.cz/ft a FRACTAL, s. r. o. Praha, tel. 222 512 000, fax 222 515 000, office@fractal.cz, www.fractal.cz

Test čtyř přenosných tiskáren

Bez tiskárny ani ránu

Přenosné počítače jsou stále populárnější a jejich uživatelé s nimi mohou pracovat na nejrůznějších místech. Pro ty, kteří se při práci neobejdou bez tisku, jsme připravili test tiskáren, které pohodlně můžete přibalit do kufru k notebooku a pracovat i s nimi v terénu.

Bez počítače si už provoz v kanceláři dokážeme jen těžko představit. Řada uživatelů však chce mít kancelář stále s sebou i na cestách. Výrobci jim vycházejí vstříc, a notebooky jsou proto stále populárnější. Ovšem ani počítač někdy nestačí – například jedete k zákazníkovi nebo s ním máte někde sraz, upravíte ještě na notebooku smlouvu a dojednáte poslední detaily. Pak je ale potřeba to „hodit na papír“ a případně podepsat. Ani to však již není problém. V prodeji jsou totiž tiskárny, které můžete nosit s sebou a používat v podstatě kdekoli. Mají bate-

rie a k notebooku se mohou snadno připojit třeba i bezdrátově.

Nabídka přenosných tiskáren ovšem není nijak široká – přece jen to není zcela běžný produkt. A další smutná zpráva – přenosné tiskárny jsou velmi drahé a drahý je i jejich provoz. Na našem trhu seženete čtyři modely a ty jsme také vyzkoušeli. Po jedné tiskárně nám zapůjčily firmy Canon a HP a dvě tiskárny jsme získali od firmy Complet, která distribuuje produkty značky Olivetti.

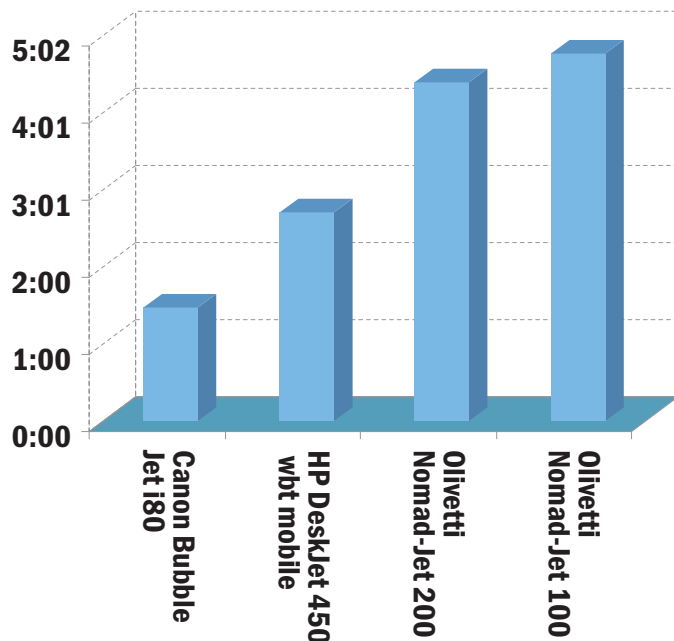
I v případě přenosných tiskáren vede rozhraní USB – najdete ho u všech testo-

vaných tiskáren. Ovšem mobilní kancelář často vyžaduje i bezdrátový tisk. Pro tyto případy je tu infračervené rozhraní, kterým disponuje většina tiskáren. Má ale nevýhodu v tom, že je směrové a že tiskárna a počítač na sebe musí „vidět“. Dvě testované tiskárny měly moderní bezdrátové rozhraní Bluetooth, díky němuž můžete dokumenty z notebooku nebo z jiného zařízení (telefonu, PDA) poslat do tiskárny i rádiovými vlnami na vzdálenost až 10 metrů.

TISK V TERÉNU

I když bezdrátové spojení bylo k dispozici, při testu jsme pro připojení použili rozhraní USB, kterým disponují všechny tiskárny a při kterém také podávají optimální

Rychlost tisku: dopis 10 stran Č/B

→ výkony (bezdrátová rozhraní jsou přece jen pomalejší). Jako testovací počítač posloužil notebook (jak jinak), a to IBM ThinkPad R40 se systémem Windows XP Professional. Tiskárny měly za úkol vytisknout podle nás obvyklé, běžně na ně kladené úlohy – musely tedy zvládnout tisk desetistránkového testovacího dokumentu (konkrétně desetistránkového dopisu, ale mohla by to být i smlouva) z programu MS Word, dále tisk PDF dokumentu a prezentace (po pěti stránkách). Navíc jsme vytiskli i další naše testovací dokumenty, na kterých se lépe hodnotí kvalita tisku písma, ale také grafiky.

Přenosné tiskárny Canon a HP se co do kvality tisku mohou směle rovnat s běžnými, tzn. stolními inkoustovými tiskárnami. Vyzkoušeli jsme na nich i tisk fotografií na fotografický papír a uspěly dobře i v této disciplíně. Mohou se tedy téměř označit jako přenosné fotografické tiskárny. K tiskárnám Olivetti jsme měli bohužel jen černou náplň, takže tuto disciplínu ani absolvovat nemohly, ale vzhledem k jejich rozlišení se od nich záranky čekat nedají.

U přenosných tiskáren není ale samozřejmě důležitá jen rychlost tisku a jeho kvalita – to jsou priority u stolní tiskárny. Při každodenním nošení se totiž budete →

Tiskárnu Canon můžete použít i pro tisk z digitálních fotoaparátů. HP Deskjet 450wbt zase podporuje tisk z Compact Flash karty.

Užívejte si ten pocit

S notebooky UMAX můžete tvrdě pracovat i bezmezně se oddávat zábavě. Kdykoliv a kdekoliv. Doma nebo na cestách, sami nebo s přáteli. S notebooky UMAX zažijete ten pravý pocit pohody a nezávislosti. Přímou na míru vyrobíme „ten Váš“ přenosný počítač. Víme dobře, že prodejem náš vztah nekončí. Můžete se spolehnout.

VisionBook 685WX

- 17" WXGA (16:10)
- 128 MB ATI Radeon
- Vestavěný TV Tuner
- 800 MHz FSB

můžete se spolehnout

UMAX

Podpora rozhraní Bluetooth je u tiskárny HP realizována formou zásuvné karty CompactFlash.

→ určitě zajímat především o hmotnost tiskárny a někdy vám bude stačit opravdu pouze to, když bude tiskárna tisknout čitelně, třeba pouze černobíle. Testované tiskárny jsme tedy také zvážili a zvážili jsme i jejich napájecí adaptéry, bez kterých se dlouhodobě neobejdete.

Adaptéry vám ale nebudou moc platné na místě, kde není rozvod elektrické energie. Výrobci dodávají i různé adaptéry do auta, ale použít můžete u všech tiskáren

Nejlépe vybavená tiskárna HP Deskjet 450wbt zvládá i bezdrátový tisk přes rozhraní Bluetooth.

i akumulátory. Akumulátor nám k tiskárně dodala jen firma Hewlett-Packard. V tiskárnách Olivetti lze použít klasické tužkové baterie a k tiskárně Canon lze akumulátor objednat – připne se na její zadní bok.

HODNOTÍME KANCELÁŘ V KUFRU

Co se týká rozměrů a hmotnosti, jsou na tom dobře téměř stejné tiskárny Olivetti. Komu jde tedy jen o snadné přenášení, může si z nich vybrat podle požadavků na způsob připojení (líší se totiž hlavně svým rozhraním). V ostatních disciplínách ale dost zaostávají. Kvalita tisku není příliš

dobrá a rychlost také neoslňuje. Jejich cena je 9248, respektive 11444 Kč (se síťovým adaptérem), což je poměrně dost. Náročnější uživatelé, kteří chtějí i barevný tisk, si tedy mohou vybrat z tiskáren HP a Canon. Tiskárna Canon je rychlejší, ale lépe vybavená tiskárna HP zase zvládne více úkolů. Kvalitou tisku jsou na tom téměř stejné a trůfám si říct, že uspokojí hodně náročné uživatele. V obou případech ale také budete muset sáhnout hluboko do peněženky. Celkově jsme bodově nejlépe ohodnotili tiskárnu Canon, především za rychlejší tisk. ■ ■ ■ Pavel Trousil

Olivetti Nomad-Jet 100

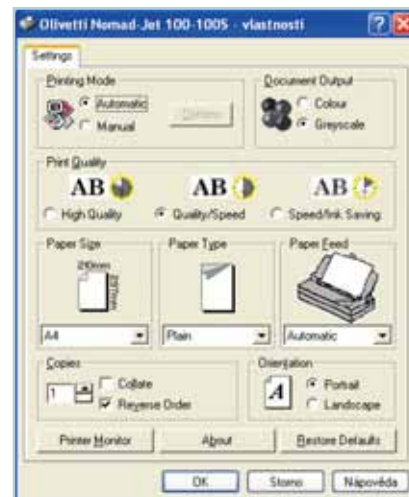
Nejmenší a nejlehčí tiskárnou v testu byla přenosná tiskárna Olivetti Nomad-Jet 100. Velmi málo místa zabere i při provozu. Vstupní zásobník je vertikální a také po potištní papír vyjíždí nahoru, takže tiskárna je, co se týká místa, opravdu skromná, a může tedy být i za provozu třeba v kufříku. Tiskárny Canon a HP na roz-

díl od ní potřebují před sebou místo na výjezd papíru.

Nomad-Jet 100 se připojuje přes paralelní port nebo USB a napájí se z adaptéru. Další možností je použití deseti AA baterií nebo akumulátorů (Ni-MH modul stojí 2440 Kč) a doplňkem je i přípojka pro autozapalovač. Místo na ně v tiskárně je, takže stačí dokoupit baterie. V tiskárně se používá pouze jedna kartridž, takže chcete-li tisknout barevně a pak černobíle, musíte kartridž v tiskárně vyměnit. My jsme vyzkoušeli pouze černou náplň – barevná nebyla v době testu k dispozici.

Kryt tiskárny slouží jako držák papíru a jsou pod ním i tři ovládací tlačítka. Ovladače jsou pouze v angličtině a po jejich zavedení se musí počítač restartovat. Kromě ovladače se nainstaluje i „monitor“, který informuje o stavu tiskárny. Kvalita tisku za tiskárnami HP a Canon značně zaostává a to samé se týká i rychlosti. Hlavní výhodou tiskárny je tedy vedle malých prostorových nároků hmotnost.

OLIVETTI NOMAD-JET 100

Celkové hodnocení 5

Cena s DPH 9248 Kč

- + HMOTNOST A ROZMĚRY
- + VERTIKÁLNÍ VÝSTUP PAPIRU
- KVALITA TISKU
- RYCHLOST TISKU
- NUTNOST VÝMĚNY KARTRIDŽÍ

HP DeskJet 450wbt mobile

Tiskárnu HP jsme dostali plně vybavenou a v této verzi uspokojí i skutečně náročné mobilní uživatele. V její výbavě totiž bylo i rozhraní Bluetooth a akumulátor (Li-Ion). Podle výrobce vydrží baterie na vytištění 350 stránek a nabíjí se hodinu a půl. Bluetooth adaptér se dodává v podobě CompactFlash karty. Na zadní straně tiskárny je totiž pro CF karty určený slot, který se dá využít i pro vložení paměťové karty – obrázky na ní uložené můžete také

vytisknout. Dokoupit lze i tašku pro tuto tiskárnu a notebook a autoadaptér, takže si můžete pořídit skutečně profesionální řešení.

Při testu tiskárna zvládla tisk přes Bluetooth bez problémů. Na disku najdete také ovladače vhodné pro kapesní počítače (s Palm OS nebo MS Windows Mobile), což firma HP nabízí jako jediná. Hmotnost tiskárny je ale celkem vysoká – je asi o 100 g těžší než Canon a tím pádem nejtěžší v testu.

Tisk je rychlý, i když pomalejší než u tiskárny Canon, a i kvalita výstupu je velmi dobrá. Pro tisk se totiž používá technologie PhotoREt IV, a použit tedy můžete dokonce i fotografickou kartridž. I bez ní (pomocí technologie PhotoREt III) ale tiskárna vytiskla velmi hezkou fotku. Se stolními tiskárnami si tedy nezádá ani v rychlosti, ani v kvalitě. Také design je velmi hezký. Co však potěší méně, je cena tiskárny, tedy především námi testované „nadupané“ verze. Základní verze bez akumulátoru a Bluetooth stojí 9991 Kč s DPH, což není ve srovnání s ostatními tolik.

HP DESKJET 450WBT MOBILE

Celkové hodnocení 8

**Cena s DPH 9990 Kč (základní verze),
13 490 Kč (plná výbava s baterií a Bluetooth)**

+	NÁKLADY NA TISK
+	MOŽNOSTI PŘIPOJENÍ
+	SPOLUPRÁCE S PDA
+	VELIKOST PODAVAČE
-	CENA
-	HMOTNOST

Canon Bubble Jet i80

Canon i80 je elegantní a rychlá barevná tiskárna. Má stříbrnou barvu a je „placatá“ – připomíná tedy menší a baculatější zavřený notebook, a vhodně ho tedy může doplňovat. Víko slouží zároveň jako držák listů papíru (maximem je 30 ks). Připojit ji můžete přes USB port nebo přes infračervené rozhraní. Dokoupit lze i interní Bluetooth adaptér – v základní výbavě však není. Voli-

telná je i baterie (tedy přesněji akumulátor), která se připojuje na zadní stranu tiskárny. My jsme neměli možnost ji vyzkoušet, podle výrobce však udrží tiskárnu dost dlouho v chodu – tiskárna je schopna s ní vytisknout asi 450 stránek.

Ovladač poskytuje řadu možností nastavení a připraven je i na tisk barevné fotografie (jsou tu funkce na optimalizaci barev). Kromě ovladačů se na CD dodávají programy Easy-WebPrint, Easy-PhotoPrint.

Rychlost i kvalita tisku nás mile překvapily a tiskárna je srovnatelná s běžnou stolní tiskárnou. Zkoušeli jsme i tisk fotografie na fotografický papír a výsledky také nejsou špatné (tisk je navíc bezokrajový). V terénu tak můžete tisknout i fotky, a to třeba i bez počítače – tiskárna se totiž může propojit přímo s fotoaparátem (Canon). Rychlost je opravdu výborná a v tomto ohledu Canon jasně vede (a to se při tisku někdy čeká na zaschnutí papíru), především proti tiskárnám Olivetti. Celkově se nám tiskárna Canon velmi líbila.

CANON BUBBLE JET I80

Celkové hodnocení 8

Cena s DPH cca 9890 Kč

+	DESIGN
+	RYCHLOST
+	KVALITA TISKU
-	BATERIE NENÍ V CENĚ
-	NEMÁ V ZÁKL. VÝBAVĚ BLUETOOTH

TISKÁRNA	Canon Bubble Jet i80	HP DeskJet 450wbt mobile	Olivetti Nomad-Jet 100	Olivetti Nomad-Jet 200
VÝROBCE	Canon	Hewlett Packard	Olivetti	Olivetti
POSKYTL	Canon CZ	Hewlett Packard	Complet	Complet
CENA S DPH [Kč]	cca 9890	13 490 (9990 základní verze)	8296 + 952 (adaptér)	10 492 + 952 (adaptér)
PARAMETRY				
ROZLIŠENÍ TISKU ČB [DPI]	-	1200 × 1200	600 × 300	600 × 300
ROZLIŠENÍ TISKU BAREVNĚ [DPI]	4800 × 1200	4800 × 1200	600 × 300	600 × 300
PAMĚŤ TISKÁRNY	-	16 MB	128 KB	128 KB
NOMINÁLNÍ RYCHLOST TISKU ČB/BAREVNĚ [STR./MIN.]	14 / 10	9 / 8	4 / 2	5 / 3
GRAMÁŽ MĚDÍ [g/m ²]	64 – 270	75 – 200	-	-
KAPACITA PODAVAČE [LISTŮ]	30	45	20	20
KOMUNIKAČNÍ ROZHRAŇÍ	USB, IrDA 1.1 (doplňkově Bluetooth)	USB, paralelní, IrDA, Bluetooth	USB, paralelní, IrDA	USB, Bluetooth
OVLADAČ V ČESKÉM JAZYCE	ano	ano	ne	ne
OSTATNÍ SOFTWARE V DODÁVCE	Easy-WebPrint, Easy-PhotoPrint	-	-	-
PODPOROVANÉ OPERAČNÍ SYSTÉMY	Windows 9X/XP/2000, Mac OS	Windows 9X/NT/2000/XP, Mac OS, Palm OS v 3.x a novější, MS Win CE 3.0/Pocket PC	Windows 9X/NT/2000/XP	Windows 9X/NT/2000/XP
ROZMĚRY (Š × V × H) [MM]	310 × 174 × 51,8	338 × 82,5 × 164	300 × 67 × 132	300 × 67 × 132
HMOTNOST: TISKÁRNA / ADAPTÉR / AKUMUL. [g]	1812 / 284	1984 / 324 / 172	1198 / 270	1208 / 270
TISKOVÉ NÁPLNĚ (PODLE ÚDAJŮ VÝROBCE)				
ZÁSOBNÍK INKOUSTU	CMY, K	CMY, K	CMY, K	CMY, K
VÝDRŽ ČERNÉ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 5 %) [STRAN]	80	450	170	170
VÝDRŽ BAREVNÉ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 15 %) [STRAN]	100	400	95	95
CENA ČERNÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]	315	699	1342	1342
CENA BAREVNÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]	490	1149	1757	1757
CENA STRANY A4 ČERNOBÍLÉHO / BAREVNÉHO TISKU [Kč]	3,97 / 4,90	1,55 / 2,90	7,90 / 18,50	7,90 / 18,50
RYCHLOST TISKU [MIN:S]				
DOPIS 10 STRAN ČB / B	1:29 / 2:25	2:44 / 3:47	4:48 / -	4:26 / -
PRVNÍ STRANA	0:16	0:37	0:34	0:29
PDF DOKUMENT 5 STRAN ČB / B	1:12 / 1:18	1:09 / 1:38	2:34 / -	2:33 / -
POWERPOINT 5 STRAN ČB / B	1:45 / 3:13	2:39 / 3:57	5:42 / -	5:44 / -
HODNOCENÍ [1 – 10 BODŮ]				
	VÁHA [%]			
HMOTNOST	30	7	6	9
KVALITA TISKU TEXTU	20	9	9	6
KVALITA TISKU GRAFIKY	15	9	9	3
PROVOZNÍ NÁKLADY	15	6	8	3
RYCHLOST TISKU	20	9	7	3
CELKOVÉ HODNOCENÍ		7,95	7,55	5,4

Olivetti Nomad-Jet 200

Tato tiskárna vychází z modelu Nomad-Jet 100 a na první pohled se od ní ani neliší. Obě jsou černé, velmi malé a lehké. Model 200 má ovšem navíc Bluetooth rozhraní, chybí naopak paralelní rozhraní a infračervený port.

Ačkoli výrobce udává u tohoto modelu rychlejší tisk, my jsme při tisku zrychlení nezaznamenali, a tak i tato tiskárna nedo-

padla v rychlosti tisku příliš dobře. Desetistránkový dokument z Wordu tiskne čtyři a půl minuty, což je dost. U tohoto modelu se používá stejná inkoustová kartridž a opět jsme vyzkoušeli pouze černou. Kvalita tisku je dostatečná pro běžný tisk, ale pro náročnější úlohy se nehodí. Linky jsou schodkovité a menší písmo už špatně čitelné (dobře se čte až od velikosti 5). Barevný tisk jsme bohužel vyzkoušet nemohli. Výrobce udává stejně jako v případě černobílého tisku rozlišení 600 × 300 dpi.

Víko tiskárny slouží jako podavač listů, ovšem do tohoto zásobníku se jich vejde jen dvacet. Ovladače jsou dostupné pro systém MS Windows. Pomocí ovladače můžete nastavit kvalitu tisku a sledovat průběh činnosti. Stejně jako u modelu 100 je hlavní výhodou vysoká mobilita (váží jen 1200 g). Černá náplň stojí 1342 Kč a vydrží na cca 170 stran (údaj výrobce), takže jedna stránka by měla přijít na 8 Kč. To je vysoká cena.

OLIVETTI NOMAD-JET 200

Celkové hodnocení 5

Cena s DPH 11 444 Kč

- + HMOTNOST A ROZMĚRY
- + BLUETOOTH ROZHRANÍ
- + VERTIKÁLNÍ VÝSTUP PAPIŘU
- MALÝ PODAVAČ
- RYCHLOST

PLACENÁ INZERCE

► **Objevte efektivní produkt, který vydrží až do cíle**

Technologie tisku a kopírování společnosti Kyocera Mita určuje měřítko pro efektivní kancelářské práce. Naše multifunkční zařízení, vybavené součástmi s dlouhou životností, Vám zajistí vynikající síťovou kompatibilitu a nepřekonatelnou efektivitu nákladů. Svěřte tisk, kopírování, faxování a skenování tomuto inteligentnímu zařízení od společnosti Kyocera Mita – a to vše při extrémně nízkých celkových provozních nákladech. Dosáhněte svých cílů se zařízením KM-2530.

► **KM-2530** • Tisk, skenování, kopírování formátu A4 s rychlostí 25 str./min. • Super G3 Fax až do formátu A3 (volitelné) • Řadič tiskárny (volitelný) s rozhraním Fast Ethernet, 2 patice pro volitelné rozhraní • Skenování do počítače, skenování do elektronické pošty (volitelné) • Standardní kapacita 1 200 listů papíru, volitelně až 4 200 listů • Kompaktní konstrukce volitelné vnitřní jednotky pro konečné úpravy dokumentů

autorizovaný distributor Kyocera Mita
 JANUS spol. s.r.o. • www.janus.cz • info@janus.cz
 Sarajevská 8 • Praha 2 • tel. 222 562 246 • fax. 222 563 255

KYOCERA MITA Corporation – www.kyoceramita.com

KYOCERA

print • copy • scan • fax

Osm mobilů s fotoaparátem ve srovnávacím testu fotografií

Více než jen legrace na party?

Prakticky každý nový mobil vyšší kategorie je již vybaven digitálním fotoaparátem. Jsou však tyto fotografie použitelné? Chip podrobil osm právě dostupných modelů testu.

Jsou záběry z aktuálně dostupných mobilů již použitelné, nebo stále na vyhození? Je již možné uvažovat o archivování fotografií z mobilu? K zodpovězení těchto otázek prozkoumal Chip osm vybraných mobilních telefonů s digitálním fotoaparátem novým měřicím postupem, zaměřeným na kvalitu fotografií. Abychom podtrhli význam kvality obrazu, zvýšili jsme její váhu na 30 procent – funkce fotoaparátu normálně dostává pět procent. Na celkové hodnocení samozřejmě mají vliv také všechny jinak běžné vlastnosti, jako je ergonomie, vybavení a rozsah základní výbavy.

DOBŘE ROZLIŠENÍ JE PŮL VÍTĚZSTVÍ: ROZLIŠENÍ VGA PROTI CIF

Čtyři z osmi testovaných kandidátů nabízejí integrovaný digitální fotoaparát s plným rozlišením VGA (640 × 480); ostatní čtyři zvládají rozlišení CIF (Common Interchange Format), tedy 352 × 288 obrazových bodů. Vyšší rozlišení má většinou za následek lepší kvalitu obrazu, ale fotografie také spotřebovávají více paměti. Příliš velké obrázky (nad 40 KB) není ani většinou možné přes MMS odeslat. Obrázky CIF mají průměrně 15 KB a zabírají tak podstatně méně místa. U mobilů s VGA můžete samozřejmě rozlišení snížit, ale na úkor kvality.

PŘENOS FOTOGRAFIÍ DO POČÍTAČE: NUTNÉ ZLO PŘES MMS NEBO E-MAIL

Jak dostat fotografie do PC? Test ukázal, že výrobci mají sklon ke vnucování placeného zaslání prostřednictvím MMS nebo e-mailu.

MOBIL VERSUS DIGITÁLNÍ FOTOAPARÁT: POROVNÁNÍ KVALITY OBRAZU

ZATÍM ŽÁDNÁ KONKURENCE PRO DIGITÁLNÍ FOTOAPARÁT

MOBIL S FOTOAPARÁTEM: ROZLIŠENÍ VGA

VGA (640 × 480) odpovídá 307 200 obrazovým bodům – tedy 0,3 megapixelu. Výsledek: Vytváření schodů na Siemensově hvězdičce. Malé čocky deformují záběry.

CANON A70 DIGITÁLNÍ FOTOAPARÁT PRO ZAČÁTEČNÍKY: 3 MEGAPIXELY.

Dokonce fotoaparáty pro začátečníky dnes nabízejí 3 megapixely (většinou 2048 × 1536 obrazových bodů). Výhoda: Žádné viditelné schody, také věrnost barev je nesrovnatelně vyšší.

U Nokie 3200 ani u Alcatelu se fotografie nedaly přenést přes infračervený port, přestože byl přítomen. U Samsungu E700 se až po pečlivém hledání na internetu podařilo najít speciální software, který zapnul infračervený přenos. Kdo chce nejjednodušší cestu, musí si připlatit.

Dobré řešení naproti tomu nabízí u Nokie 6600 paměťová karta MMC (MultiMedia-Card), kterou lze načíst jednoduše pomocí čtečky karet. Například Sony Ericsson T610 nabízí kromě posílání fotek zprávami MMS a e-mailem také posílání přes Bluetooth, IrDA a kabel (přes SW aplikaci). Samsung P400 přenáší přes kabel. Přesto by vše mohlo být ještě snazší: USB port včetně kabelu by byl pro všechny výrobce bez velkých nákladů technicky snadno zvládnutelný.

STARTOVNÍ POLE TESTU: NĚKTERÍ KANDIDÁTI NEDORAZILI VČAS

Startovní pole testu není bohužel kompletní: Sony Ericsson P900 dorazil až po ukončení testu. Jeho plnou recenzi si nicméně můžete přečíst v recenzích hardwaru v krátkodobých testech.

SGH-E700: Díky rozlišení VGA jsou na fotografiích pořízených přístrojem SGH-E700 detaily lépe rozlišitelné než například na fotografiích pocházejících z jeho „malého bratra“ P400 (s rozlišením CIF). Barvy jsou ale v tomto případě poněkud intenzivní; fotografie ukazují zřetelný červený nádech ve středě obrazu. Celkově jsou však obrázky použitelné pro výtisky v menších formátech (cca do 6 × 8 cm). Bohatá paměť 9 MB zajišťuje přístroji SGH-E700 třetí místo v tomto testu. →

Alcatel OneTouch 735: Malé kulaté zrcátko usnadňuje autoportréty.

Nokia 3200: Když vyměníte kryt, zbavíte se také škrábanců přes objektiv.

→ Zvláštním nadstandardem je to, že jak vnitřní (TFT), tak i vnější displej (OLED) fungují jako hledáček. Za zmínku stojí obsáhlá nabídka přídatných funkcí pro obrazové efekty a série záběrů. E-mailový klient bohužel chybí. Celkově je však E700 solidní telefon, který obstojí jak při pořizování obrázků, tak při všedním mobilním provozu. Nutné je pochválit kvalitu displeje. Pořízené obrázky na displeji vypadají velmi dobře a například zoom je u tohoto telefonu velmi dobrý.

SIEMENS ST55: Tento model dosahuje v kvalitě obrazu nejlepšího hodnocení – i jemnější struktury lze díky velké ostrosti rozpoznat (například síto v testovacím obrázku Chipu). Také fotografie pořízené tímto přístrojem však trpí slabými typickými pro mobilní telefony – okraje působí lehce neostře, barvy velmi intenzivně: Siemensova barevná hvězdička je co do kontrastního poměru příliš zdůrazněná. Digitální fotoaparát se dá dobře ovládat, obrazové paměti je však k dispozici stěží stačících 1,3 MB. Velikost displeje příjemně vyniká. Mohl by být sice trochu ostřejší, ale dá se dobře nastavit.

JAK TESTUJE CHIP MOBILY S FOTOAPARÁTEM

KVALITA FOTOGRAFIÍ ROZHODUJE

V tomto testu hodnotí Chip mobilní telefony s digitálním fotoaparátem trochu jinak než v pořadí Top 10 pro mobily. Kvalita fotografií má v tomto zvláštním případě obzvláště velký význam. Celkové hodnocení ovlivňují výsledky čtyř kategorií.

KVALITA FOTOGRAFIÍ

Všechny mobily musí za přesně definovaných podmínek prokázat své schopnosti na zkušebním motivu Chipu (viz ukázka). Optimální osvětlení zajišťují dvě anagramová plošná svítidla o výkonu 6×55 wattů. Vzdálenost je zvolena tak, aby zobrazení zkušebního motivu vždy zaplnilo formát. Kvalita obrazu je následně hodnocena na třech různých výstupních médiích: fotografie musí prokázat svou ostrost a barevnou věrnost na displeji mobilu samotného, na monitoru PC (v nativním rozlišení) i na výtisku z inkoustové tiskárny (HP 1215) na vysoce lesklém fotopapíře ve formátu 6×8 cm – a sice v přímém srovnání mezi sebou. Navíc Chip testuje volitelná nastavení záběru, jako je noční nebo portréťový režim, z hlediska jejich praktické využitelnosti.

ERGONOMIE

Hodnocení ergonomie obsahuje všechny vlastnosti a znaky, které ovlivňují ovládání telefonu s fotoaparátem. Kromě rozměrů a hmotnosti sem patří také kritéria jako výdrž akumulátoru v pohotovostním režimu a pro hovory, akustická kvalita při mluvení a poslechu, srozumitelnost nabídek nebo zpracování krytu a klávesnice. Také displej se počítá do hodnocení ergonomie: vedle plochy, rozlišení a barevné hloubky

ST55 působí stabilně a hodnotně, slabiny má však v klávesnici: tlačítka jsou umístěna příliš blízko u sebe, bod stisknutí je špatně definován. Bluetooth a infračervený port si Siemens ušetřil, datový kabel je za příplatek.

NOKIA 3200: Kvalita fotografií nás příliš nepřesvědčila. Obrázky působí měkce a sepraně a nehodí se pro výtisky. Šum obrazu je příliš silný, detaily se kvůli nízkému rozlišení úplně ztratí. Fotografie se tedy dají použít jen pro MMS. Navíc paměť přišla bohužel příliš zkrátka – fotografie, MMS zprávy a Java aplikace se společně perou o 1 MB paměti, což je skutečně málo.

Obsluha telefonu je naproti tomu jednoduchá. Trochu levně působící plastový kryt má

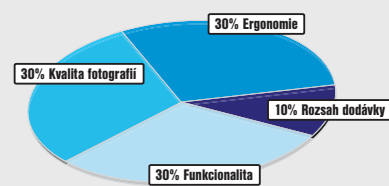
displeje zajišťuje další body navíc vysoký kontrast a jas.

FUNKCIONALITA

Aktuální mobilní telefony jsou již vybavené velkým rozsahem funkcí. Co se týká digitálního fotoaparátu, vchází do hodnocení vedle rozlišení také dostupná paměť pro fotografie, kromě toho se počítají dodatečné snímákové režimy (např. noční), barevný filtr a digitální zoom – pokud jsou v praxi použitelné. V případě funkcí specifických pro telefon se jedná o vyzváněcí tóny, záznamy v telefonním seznamu, hlasové ovládání a hlasité telefonování. Také rozličné možnosti zpráv (SMS, MMS) mohou přinést body. Dále se počítají možnosti přenosu dat WAP nebo e-mailů přes infračervené rozhraní, USB nebo Bluetooth – čím flexibilnější, tím lepší. Do hodnocení se s malým procentuálním podílem započítává také faktor zábavy, tedy počet her a podpora jazyka Java.

ROZSAH DODÁVKY

Pouze nabíjecí kabel je pro obsah dodávky příliš málo. Kandidáti v testu sbírají body za užitečnou výbavu, jako je datový kabel, dobrý synchronizační software, druhý akumulátor nebo sluchátka pro poslech MP3 a telefonování.

jednu výhodu: u ostatních mobilů kazí škrábance na objektivu radost z fotografování natrvalo, v případě Nokie 3200 se s vnějším krytem vymění také kryt objektivu. Zajímavým prvkem je LED svítidla v dolním rohu telefonu.

ALCATEL ONETOUCH 735: Zkušební fotografie z přístroje OneTouch 735 jsou kvůli nízkému CIF rozlišení velmi bodovité. Celkově je kvalita obrazu lepší než u Nokie 3200, i když Siemensova hvězdička je příliš silně osvětlena. Alespoň kontury jsou reprodukovány přijatelně. Co při fotografování vadí, je cukající displej. U výbavy chybí vlastně jen e-mailový klient, Bluetooth a přizpůsobitelné profily. Stahování her podporuje tento Francouz stejně jako polyfonní vyzváněcí tóny, které si můžete sami →

PRODUKT	Nokia 6600	Motorola V300	Samsung SGH-E700
CENA VČETNĚ DPH	17 990 Kč	9999 Kč	14 489 Kč
INTERNET (WWW)	www.nokia.cz	www.motorola.cz	www.samsung.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	90 ■■■■■■	87 ■■■■□	87 ■■■■□
KVALITA FOTOGRAFIÍ (30 %)	96	87	96
ERGONOMIE (30 %)	92	92	100
FUNKCIONALITA (30 %)	100	91	77
ROZSAH DODÁVKY (10 %)	34	57	49
CENA/VÝKON	uspokojivý	velmi dobrý	uspokojivý
SHRNUTÍ	Velká věrnost detailů a barev, díky MMC může uložit mnoho fotografií.	Slušná kvalita obrazu, jen lehké barevné nádechy, 5 MB paměti.	Kvalita fotografií podobná jako u vítěze testu; velká paměť.
TECHNICKÁ DATA DIGITÁLNÍHO FOTOAPARÁTU			
VOLITELNÁ ROZLIŠENÍ (V PIXELECH)	640 × 480, 80 × 96	640 × 480, 320 × 240, 160 × 120	640 × 480, 320 × 240, 160 × 120, 128 × 120
REŽIMY ZÁBĚRU	noční režim, portrét -	noční režim	funkce série, noční režim
RÁMĚČEK OBRAZU		-	15 typů; u 128 × 120
STUPNĚ KOMPRESI	3	-	4
BAREVNÉ FILTRY	-	-	šedý, negativ, sepia, ražba, skica
OSTATNÍ	slot pro Multimedia Card; samospoušť (10/20/30 s); 2× digitální zoom	korekce osvětlení; samospoušť (10 s); 5 přednastavení pro vyrovnání bílé	zrcadlení a otáčení fotografií; samospoušť (3/5/10 s); 5× digitální zoom
TECHNICKÁ DATA MOBILNÍHO TELEFONU			
VELIKOST (V × Š × H)	109 × 58 × 24 mm	109 × 49 × 25 mm	90 × 45 × 24 mm
HMOTNOST	128 g	121 g	89 g
HLAVNÍ DISPLEJ (PLOCHA/ROZLIŠENÍ/BARVY)	35 × 41 mm/176 × 208 pixelů/65 536 barev	30 × 37 mm/176 × 220 pixelů/65 536 barev	28 × 30 mm/128 × 160 pixelů/65 536 barev
STANDARDY	Triband, GPRS, HSCSD	Triband, GPRS	GPRS
VELIKOST PAMĚTI (BEZ PAMĚTOVÉ KARTY)	6 MB	5 MB	9 MB
VÝZVÁNĚCÍ TÓNY PEVNÉ / PŘÍJEM/POSÍLÁNÍ/KOMPOZOVÁNÍ/NAHRÁVÁNÍ	34/•/•/•/•/•	56/•/•/•/•/•	39/•/•/•/•/•
USB/INFRAČERVENÝ PORT/BLUETOOTH	-/•/•	•/•/•	- (sériové) / • / •
PROHLÍZEČ WAP/E-MAILOVÝ KLIENT	• (2.0) / •	• (2.0) / •	• (2.0) / -
HRY	2	2	5
MAX. VÝDRŽ BATERIE V POKYTOVNÍM REŽIMU PODLE VÝROBCE	240 h	196 h	230 h
VÝZAŘOVÁNÍ (HODNOTA SAR) PODLE VÝROBCE	0,80 W/kg	0,93 W/kg	0,80 W/kg
DOBA HOVORU	2:46 h	2:39 h	3:23 h
ROZSAH DODÁVKY (KROMĚ NABÍJEČKY)	synchronizační software	anténní vstup	sluchátka, anténní vstup
TESTOVACÍ OBRÁZKY			
TESTOVACÍ OBRAZ CHIPU: ORIGINÁLNÍ MOTIV VLEVO; ZÁBĚRY Z TESTOVACÍ LABORATOŘE V NEJVYŠŠÍM MOŽNÉM ROZLIŠENÍ			

Siemens ST55	Nokia 3200	Alcatel OneTouch 735	Sony Ericsson T 610	Samsung SGH-P400
8999 Kč	8900 Kč	7490 Kč	9490 Kč	zatím není k dispozici
http://www.siemens.cz	www.nokia.cz	www.alcatel.cz	www.sonyericsson.cz	www.samsung.cz
78 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	75 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	71 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	70 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	70 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
100	52	61	26	35
91	93	83	98	98
68	82	81	87	68
0	70	36	70	100
velmi dobrý	dobrý	velmi dobrý	dobrý	dostatečný
Nejlepší kvalita obrazu v testu, jemné struktury, snadná obsluha.	Vybledlé obrázky, malá paměť; výměnný vrchní kryt.	Bodovité, ale dobré kontury; rušivě působí nervózně cukající displej.	Vybledlé barvy, sotva rozpoznatelné detaily, přespícené, bodovité.	Slabý kontrast, efekt rybiho oka; dobré otočný displej.
640 × 480, 320 × 240, 160 × 120	352 × 288 (80 × 96)	352 × 288, 352 × 128, 128 × 128, 64 × 64, 32 × 32, 16 × 16	352 × 288, 160 × 120	352 × 288
noční režim	noční režim, portrét	animace (ze čtyř jednotlivých obrázků), mozaika	noční režim	-
-	-	u 128 × 128	-	-
3	3	3	-	-
modrý, černobílý, sepia	-	barva, černobílý, sepia, negativ, kontury	černobílý, sepia, negativ samospoušť (10 s)	-
regulace jasu a kontrastu; frekvence obrazu 50/60 Hz; 4× digitální zoom	samospoušť (10 s)	pět přednastavení pro vyrovnání bílé	-	regulace jasu; samospoušť (10 s); 2× digitální zoom
99 × 48 × 22 mm	107 × 44 × 21 mm	106 × 47 × 21 mm	102 × 44 × 19 mm	110 × 59 × 24 mm
89 g	94 g	89 g	94 g	107 g
30 × 39 mm/120 × 160 pixelů/65 536 barev	27 × 27 mm/128 × 128 pixelů/4096 barev	31 × 31 mm/128 × 128 pixelů/4096 barev	29 × 35 mm/128 × 160 pixelů/65 536 barev	30 × 38 mm/128 × 160 pixelů/65 536 barev
GPRS	Triband, GPRS, HSCSD	GPRS	Triband, GPRS, HSCSD	Triband, GPRS
1,3 MB	1 MB	1,8 MB	2,0 MB	1,2 MB
20/•/•/•/•	14/•/•/•/•	59/•/•/•/•	20/•/•/•/•	25/•/•/•/•
-/-/-	•/•/•	•/•/•	•/•/•	-/•/•
• (2.0) /•	• (2.0) /-	• (2.0) /-	• (2.0) /•	• (1.2) /-
3	2	3	5	4
140 h	288 h	300 h	315 h	120 h
0,47 W/kg	0,56 W/kg	1,118 W/kg	0,89 W/kg	1,18 W/kg
3:00 h	2:38 h	2:37 h	3:05 h	3:28 h
-	sluchátka, výměnný kryt	anténní vstup	synchronizační software, anténní vstup	sluchátka, druhá baterie, synchronizační software, datový kabel, anténní vstup

Siemens ST55: Digitální zoom zvětšuje výřezy – ledaže by již bylo zvoleno nejvyšší rozlišení fotografie.

Nokia 6600: Jediný mobil v testu, který má slot pro paměťové karty (MMC karty).

nahrát. Kompaktní telefon sice přesvědčí v oblasti zvuku, ale zpracování vykazuje nedostatky – jako vibrační zvonění bručí již při lehkých otřesech. Struktura menu vyžaduje čas od času sáhnout po návodu k obsluze.

SONY ERICSSON T610: Tento telefon šel do testu jako favorit desítky nejlepších mobilů – a propadl kvůli nejhorší kvalitě obrazu: barvy jsou seprané, malé předměty sotva k rozeznání. Všechny testovací záběry působí přesvědčivě a silně bodovitě – ze struktur v Siemensově hvězdičce mnoho nezůstane. Na displeji lze obrázky akceptovat; vytisknuté nebo na monitoru jsou jednoduše příliš špatné. Přesto je T610 „šik“ telefon – díky jiným přednostem. Žádný jiný mobil v tak malém formá-

tu nenabízí více výbavy a technického zázemí. Displej je povedený; u výrobního zpracování a struktury menu si tento telefon nedovolí téměř žádné přehmaty. Kdo tedy chce fotografii jen na displeji, neměl by T610 přehlédnout. Je však nutné dodat, že Sony Ericsson Z600 (de facto věčkové provedení T610) je vybaven ještě lepším displejem typu TFD, jehož kvalita zobrazení je o kategorii výše.

SAMSUNG SGH-P400: Fotoaparát se dá dobře ovládat, pořizuje ale fotografie jen v rozlišení CIF. Artefakty jsou v obraze rozloženy a zřetelně viditelné. Siemensova hvězdičce vypadá dost roztrpčeně, kontrastní poměr je také slabý; objektiv protahuje linie a vnučuje obrazu velmi nápadně dojem rybího oka. Zato

otočný displej je dobrý nápad: je praktický a vylepšuje ergonomii. Silné stránky přístroje P400 však leží jinde: bezchybné zpracování, dobrá akustika a jednoduchá obsluha činí zacházení s ním požitkem. Jedná se však o drahý „špás“: problémem P400 je jeho pyšná cena.

SHRNUTÍ

Ne, „fotografie“ v obvyklém smyslu slova ještě ani aktuální evropské mobily s fotoaparátem pořizovat neumějí. Co se nehodí ani pro levné snímky na papír 9 × 13 cm, nezaslouží si jméno „fotografie“. Více než hračkou tedy digitální fotoaparát v mobilu ještě není – ale proč bychom si neměli užít alespoň trochu legrace? Funkce mobilního telefonu a digitálního fotoaparátu nejlépe spojuje Nokia 6600, aniž by byla tak neohrabaná jako její předchůdkyně 7650. Motorola V300 přesvědčuje svou cenou: 9999 Kč za přístroj s dobrou kvalitou fotografií a hodnotným dojmem je v pořádku. Překvapením je slabý výsledek přístroje Sony Ericsson T610.

Trend pro budoucnost: musí přijít více megapixelů! Teprve až budou mobily pořizovat fotografie použitelné k tisku, stane se integrovaný fotoaparát rozhodující vlastností – především když UMTS dá k dispozici šířku pásma potřebnou pro rychlé posílání velkých souborů. Ovšem na UMTS si ještě počkáme minimálně do příštího roku. ■ ■ ■ Daniel Wolff, Christian Friedrich

CHIP tip
březen 2004
vítěz testu

VÍTEŽ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■ ■

CENA/VÝKON: uspokojivý

CENA: cca 17 990 Kč INFORMACE: www.nokia.cz

NOKIA 6600

Konečně ve skvělé formě

Nokia 6600 nabízí (stejně jako Samsung SGH-E700) druhý nejlepší obraz v testu (po Siemensu ST55). To je v neposlední řadě způsobeno plným rozlišením VGA, díky němuž lze vytisknout fotografii alespoň ve formátu 6 × 8 cm v dobré kvalitě. Siemensova hvězdičce a malé detaily jsou reprodukovány opravdu dobře. Barvy jsou téměř neutrální, i když světlé a červené barevné tóny září o něco intenzivněji. Jako nepostradatelný pro časté fotografování se prokázal slot MMC, kterým se dá Nokii 6600 propůjčit potřebná kapacita paměti. Ta stačí dokonce i pro videoklipy (176 × 144 pixelů, 15 snímků/s), které umí model 6600 nahrávat jako jediný mobil v testu. Jinak je Nokia 6600 kompaktní, chytrý telefon s velkým displejem a dobrou klávesnicí. Nevýhoda: Při době bootování 30 sekund se leccjaká momentka propásne.

CHIP tip
březen 2004
cenový tip

CENOVÝ TIP

CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■ □

CENA/VÝKON: velmi dobrý

CENA: cca 9999 Kč INFORMACE: www.motorola.cz

MOTOROLA V300

Kvalita za málo peněz

Výhodný, ale přesto hodnotný integrovaný fotoaparát pořizuje fotografie v plném rozlišení VGA (640 × 480 pixelů). Detaily a barvy působí lehce seprané, ale ani tento nedostatek, ani lehký barevný nádech (jednou červený, jednou zelený) nemohou celkově slušný dojem vážně ohrozit. Díky VGA je výsledek ještě ve formátu 6 × 8 jako výtisk použitelný. Paměťové kapacity je k dispozici už slušných 5 MB. V300 padne dobře do ruky, působí hodnotně a je bezvadně zpracována. Za intuitivní vedení menu sice Motorola ještě nevyhrála žádnou cenu, ale nejasná označení zůstávají výjimkou a společně s obsahově jasnými ikonkami působí menu skutečně přehledně. Obsluha obecně profituje z velkého světlého displeje. Skutečnou slabinou je vyčnívající pahýl antény, který bude mnohým vadit.

SONY ERICSSON CAR – 100

Bluetooth autíčko

TYP VÝROBKU hračka**ROZHRANÍ** Bluetooth 1.1**HMOTNOST** 31 g**DĚLKA** 7 cm**VÝROBCE/POSKYTL** Sony Ericsson**CENA S DPH** 2575 Kč**ZÁRUKA** 24 měsíců**HODNOCENÍ** ■ ■ ■ ■ ■

Sony Ericsson CAR - 100 je odpovědí na velký zájem, který vzbudila miniaturní dálkově ovládaná autíčka na výstavě CeBIT. Jedná o nový model, který je již prodáván. CAR – 100 je oproti modelu na výstavě již samozřejmě schopen jízdy do všech čtyř stran. Zajímavým prvkem je kalibrace předních koleček. Ta pomáhá řešit situaci, kdy autíčko nejede zcela rovně, tedy má tendenci stáčet se více na jednu stranu. Náruživí jezdci jistě ocení regulaci rychlosti ve třech stupních, která umožňuje přizpůsobit rychlost okolním podmínkám. Používáte-li autíčko například v omezeném prostoru, regulace přijde skutečně vhod. Při třetím rychlostním stupni je autíčko skutečně velmi svižné a chce již dostatek prostoru, na první rychlost můžete s autíčkem jezdit bez problémů i po stole. Autíčko je ovládáno mobilními telefony Sony Ericsson, které disponují technologií Bluetooth. Ovládání je možné dvěma způsoby – joystickem a klávesnicí. Nám nejvíce vyhovovalo ovládání prostřednictvím joysticku – bylo intuitivnější, někomu však bude více vyhovovat klávesnice. U smartphonů P800/P900 je k ovládání využíváno postranní kolečko JogDial. Autíčko má dosah do 10 m, pak se již zpravidla odmlčí. Nabíjení probíhá připojením k systémovému konektoru mobilního telefonu a trvá zhruba hodinu a asi 20 minut pak jezdí. Autíčko CAR – 100 je uvedeno v limitované sérii, což bohužel zvyšuje jeho cenu. Nicméně už teď je prakticky vyprodané. ■ ■ ■ Adam Nosek

ASUS WL-130B A ASUS WL-330

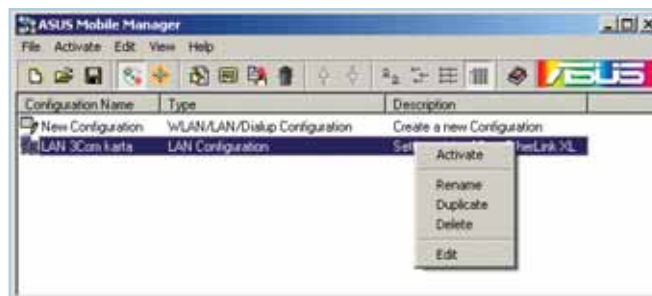
Ustřížené dráty

ASUS WL-330**TYP VÝROBKU** kapesní Wireless access point**STANDARD** IEEE 802.11b (max. 11 Mb/s)**ROZHRANÍ** 1 × 10/100Base-T RJ-45**ANTÉNA** zabudovaná, 2x**ROZMĚRY** 86 × 82 × 17 mm**VÝROBCE** Asus**POSKYTL** Joyce**CENA S DPH** 1824 Kč**HODNOCENÍ** ■ ■ ■ ■ ■

Dvojici zajímavých zařízení pro realizaci bezdrátové sítě jsme dostali od společnosti Joyce. Výrobce obou zařízení je společnost Asus a obě pracují se standardem 802.11b. Tím však společné rysy končí. Zatímco bezdrátová síťová karta WL-130b je určena do slotu PCI ve stolním počítači, modul WL-330 má využití daleko širší.

ASUS WL-130B**TYP VÝROBKU** bezdrátová síťová karta**STANDARD** IEEE 802.11b (max. 11 Mb/s)**ROZHRANÍ** PCI 1.0**ŠIFROVÁNÍ** 64/128 b WEP**OPERAČNÍ SYSTÉMY** Windows 98 až XP**VÝROBCE** Asus**POSKYTL** Joyce**CENA S DPH** 988 Kč**HODNOCENÍ** ■ ■ ■ ■ ■

mace včetně záznamu kvality signálu a přenosové rychlosti. Užitečným nástrojem je program Mobile Manager, který schraňuje všechny konfigurace různých síťových adaptérů (bezdrátová i drátová síť, telefonické připojení) do profilů a umožňuje mezi nimi snadno z jednoho místa přepínat.

Pomocí Mobile Manageru lze snadno přepínat různé způsoby propojení

Interní PCI síťová karta Asus WL-130b podporuje přenosovou rychlost do 11 Mb/s, v případě horšího příjmu pak i pomalejší rychlosti, tedy 5,5, 2 nebo 1 Mb/s. Přenos je šifrován podle WEP standardu 64- nebo 128bitovým klíčem. Komunikační anténa adaptéru je na kloubu, pro spojení s externí anténou ji však lze odpojit.

Po nenáročném instalaci přidá karta do systému balíček programů pro kompletní řízení provozu jak samotného adaptéru, tak i souvisejícího síťového připojení. Kromě vyhledání a konfigurace připojení k dostupným sítím podává i detailní infor-

Druhý bezdrátový prvek, pojmenovaný WL-330, označuje firma Asus jako kapesní access point a právě tak tento produkt funguje. Má miniaturní rozměry, a dodává se dokonce s transportním pouzdem. Díky vyvedenému RJ-45 ethernetovému portu však lze modul použít i jako běžný bezdrátový adaptér. V režimu access pointu také umožňuje přemostění dvou nezávislých sítí a současně i sdílení síťové tiskárny nebo připojení k internetu. Síťové zařízení WL-330b podporuje šifrování WPA-PSK a filtrování MAC adres.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Kodak EasyShare DX6440

Čtyři megapixely za hubičku

Vytrvale se na nás hrnou další a další modely digitálních fotoaparátů nejrůznějších výrobců. Donedávna však stranou tohoto kolotoče zůstávala firma Kodak, s jejímiž přístroji jsme se příliš často nesetkávali. Naštěstí je vše již jinak a my se nyní můžeme podívat na novinky, které se mezi digitálními fotoaparáty objevily. V krátkém testu si představíme fotoaparát EasyShare DX6440.

Návrh tohoto poměrně lehkého a rozměry nevelkého přístroje můžeme označit jako 4 × 4, jedná se tedy o přístroj s čtyřmegapixelovým CCD snímačem a čtyřnásobným optickým zoomem. Při návrhu fotoaparátu byl místo technických parametrů kladen důraz hlavně

na uživatelskou stránku, tedy na snadnost obsluhy samotného přístroje a na následující práci s pořízenými snímky. Koncepce samotného fotoaparátu je tak z větší části automatická, použít lze jeden z pěti expozičních programů nebo „ruční“ nastavení. I to však pracuje pouze v režimu nastavení clony nebo času – nikdy s plně ručním nastavením. Kompenzace expozice je přítomna pro všechny režimy, je však třeba nastavovat ji naslepo v menu, takže pravděpodobně příliš využívána nebude. Automatické pracovní režimy zahrnují takové úlohy, jako je portrét, rychlý sportovní záběr, noční scéna nebo krajina, takže pro valnou většinu snímků nebude ruční nastavení nutné.

Výběr pracovního režimu se provádí prostřednictvím vzadu umístěného otočného voliče, který zároveň slouží jako vypínač. V jeho středu je pak umístěn čtyřsměrový joystick pro ovládání menu přístroje. Tyto prvky jsou však překvapivě umístěny na levé straně zadní stěny, takže pravák bude pro to, aby se s přístrojem opravdu sžil, potřebovat více času. Vpravo od displeje jsou totiž pouze tlačítka pro vstup do menu a pro přepnutí fotoaparátu na prohlížení pořízených snímků. Transfokátor se ovládá vpravo nahoře umístěným kolébkovým přepínačem, který ovládá jak čtyřnásobný optický zoom, tak po chvilkové prodlevě

Stiskem tlačítka Share se vyvolá nabídka pro sdílení aktuálního snímku.

i doplňující digitální zoom, až do celkového 15násobného přiblížení obrazu. Sestava ovládacích prvků je doplněna na horní ploše kamery spouští a tlačítka pro nastavení blesku a samospouště, která také aktivuje sekvenční snímání až 6 snímků.

Kromě série snímků je u fotoaparátů pro širokou uživatelskou obec nutné i pořizování ozvučených videosekvencí. I u DX6440 je tato funkce přítomná – jako samostatný program na otočném voliči režimů. Filmovou sekvenci můžeme předem omezit na pět až třicet sekund nebo snímat až do volné kapacity paměti. Rozlišení sekvence je 320 × 240 bodů a snímáno je 15 snímků za sekundu. Při použití pouze vnitřní paměti kamery lze pořídit maximálně 63 sekund záznamu.

Umax compact LE107

Levné kino

Datový projektor se používá většinou pro prezentace nebo pro promítání filmů. Přístroj Umax compact LE107 zvládne v podstatě obě tyto činnosti (například umí přepínat obraz do režimu 16 : 9).

Jde o projektor založený na technologii DLP, tedy na čipu, který je složen z malých zrcátek, která se vyklápí a zajišťují zobrazení správné barvy každého bodu. V tomto případě je zrcátek na čipu skoro půl milionu, protože rozlišení projektoru je 800 × 600 bodů. Svítivost je 1100 ANSI lumenů, takže při prezentaci nemusíte mít místnost zcela zatemněnu.

Projektor umožňuje nastavení jasu, kontrastu, teploty barev a dalších vlastností; některá nastavení jsou již připravena (film, prezentace). Obraz je možné zastavit (freeze) nebo zvětšit (funkce zoom). Důležitá je i funkce vyrovnání obrazu keystone. Nastavení se nejlépe provádí pomocí dálkového ovladače, který má podsvícená tlačítka, takže ho lze snadno použít i v šeru. Ovládací tlačítka jsou i na projektoru (na jeho horní ploše), ale není tam kupodivu tlačítko pro vypnutí. Vstupy a výstupy jsou na straně. Projektor se polohuje pomocí

výsuvné nožičky a zaostření i zoom se provádějí manuálně.

Cena projektoru je vzhledem k ceně televizoru s velkou úhlopříčkou už celkem přijatelná, často i výhodnější. Problémem ale stále zůstávají provozní náklady – konkrétně v projektoru se musí měnit lampa a ta není právě nejlevnější. Například v případě projektoru

Paměťová karta standardu SD Card se do přístroje vkládá zprava, kde sdílí společný kryt s konektory videovýstupu a komunikačního USB rozhraní. V dodávce však žádnou paměťovou kartu nenalezneme a musíme vystačit pouze s 16 MB vnitřní paměti. Přístroj v nejvyšší kvalitě pojme

KODAK EASYSHARE DX6440

Kompaktní digitální fotoaparát

Efektivní rozlišení 4 miliony pixelů

Zoom 4× optický a 3,8× digitální (celkem 15×)

Objektiv 5,5 – 21,8 mm (ekvivalent pro kino-film 33 až 132 mm)

Světelnost F2,2 až F13, omezena pozicí transfokátoru

Citlivost ISO 100 až 400; automaticky 100 – 200

Hledáček optický a barevný LCD displej 1,8"

Rozsah snímání 10 cm až nekonečno

Závěrka 1/2200 s až 4 s

Velikost obrazu 1200 × 900 bodů až 2408 × 1758 bodů

Formát dat komprimovaný JPEG

Záznamové médium interní paměť 16 MB, volitelně paměťová karta SD

Příslušenství záporní řemínek, datový a video kabel, baterie, stojánek

Rozměry 110 × 65 × 40 mm

Hmotnost 220 g (včetně baterie a paměťové karty)

Výrobce/poskytl Kodak

Cena včetně DPH 11 990 Kč

maximálně cca 17 snímků, dokoupení paměťové karty tedy bude nutné. Není divu, že jinak výrobci od koncepce vestavěné paměti většinou upouští.

Další zvláštností je způsob komunikace s počítačem, protože fotoaparát nepodporuje standardní USB storage class režim, ale ohlásí se přímo jako digitální fotoaparát. To znemožňuje práci s obrázky jako se soubory a například i jejich zpětné kopírování.

Pro obsluhu fotoaparátu je totiž primárně určen speciální program Kodak EasyShare. Ten kromě samotného přenosu pořízených záběrů spravuje i rozšířené funkce, které fotoaparát odlišují od průměru. Přímo ve fotoaparátu totiž můžeme nastavit, do jakého alba ten který snímek patří, kolikrát se má vytisknout, případně komu všemu má být zaslán. Seznam alb a příjemců se do fotoaparátu uloží předem, takže po připojení se mohou snímky zpracovat již zcela automaticky, včetně odeslání e-mailem. Uživatel, který fotografuje pouze pro svoji potřebu a plánuje následné ruční zpracování snímků, však z těchto automatických funkcí mnoho nevyužije.

Celkový dojem jak z přístroje, tak hlavně z jím pořízených záběrů je příjemný a automatické obrazové funkce většinou ani v obtížnějších světelných podmínkách neselhávají, takže uživatelům můžeme Kodak EasyShare DX6440 doporučit. Nikdo by od něj však neměl očekávat špičkové výkony jako od náročnějších přístrojů, je to spíše aparát pro každodenní pořizování momentek na výletech a při rodinných oslavách. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Umax stojí 15 000 Kč bez daně (téměř polovina ceny projektoru), což při její životnosti 4000 hodin znamená, že vás hodina promítání stojí 4,6 Kč. I když je to cena poloviční, než jaká bývala před pár lety, stále je znát. Projektor se tedy hodí jen jako kino; náhradou televizoru nebo monitoru zatím být nemůže. ■ ■ ■ Pavel Trousil

UMAX COMPACT LE107

Kompaktní levný projektor

Projekční technologie DLP

Svítivost 1100 ANSI lumenů

Lampa 150 W, SHP

Vstupy a výstupy USB, audio, video, S-Video, D-Sub

Rozměry 249 × 318 × 106

Hmotnost 3,1 kg

Výrobce/poskytl Umax

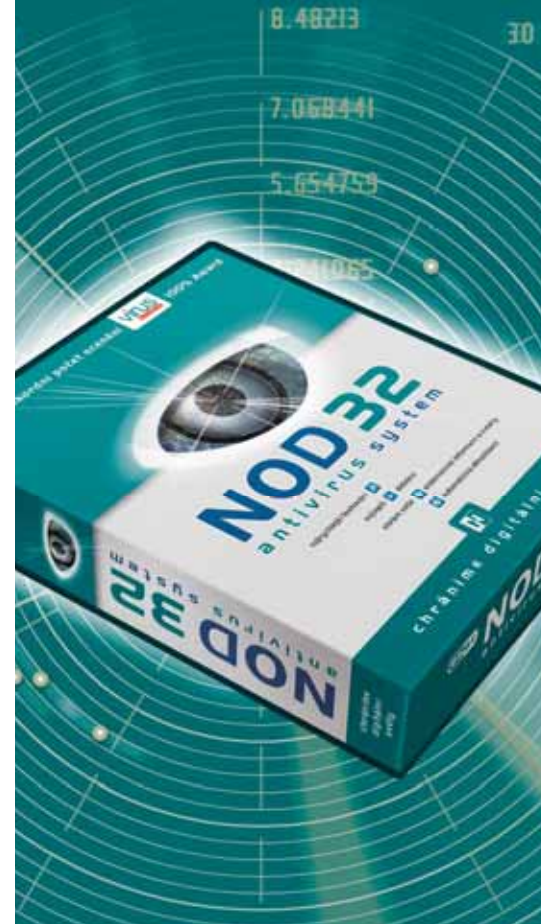
Cena s DPH 48 788 Kč

Záruka 36 měsíců

Ovládací tlačítka na projektoru. Chybí tlačítko pro vypnutí – to je jen na dálkovém ovladači.

Jenom jeden antivirus na světě...

NOVINKA: Remote Administrator Console

...za více jak 5 let v testech VB neminul ani jeden „In The Wild“ virus!

Žádný jiný antivirus se tomuto výsledku ani nepřiblížil.

Nejlepší je jen jeden. Proč přemýšleto jiném?

www.nod32.cz

Sony Ericsson P900

Kapesní sekretářka

CHIP tip
březen 2004

Předchozí model P800 měl četné nedostatky, které nejednoho zájemce odradily. Mezi prohřešky tohoto telefonu jistě patřil například design, jenž neodpovídal dané kategorii. Také provedení samotného ovládacího pera a jeho umístění na boku přístroje většinu uživatelů dohánělo až k nepříčetnosti. Model P900 přináší inovace, které jsou, zdá se, poučením z P800.

Co do velikosti si model P900 (rozměry 115 × 57 × 24 mm a hmotnost 150 g) zlepšil „figuru“, stále je však poměrně velký a také dost těžký. Srovnáme-li ho například

s Nokií 6310i, je na výšku menší, takže do kapsy se vejde snáze, nicméně kapsa od košile mu je zapovězena asi provždy. Design prošel výraznou změnou k lepšímu. Od plastů připomínajících dětskou hračku se přešlo ke kvalitnějším – šedý povrch přístroje dodává profesionálnější vzhled.

Na samotné koncepci zařízení nebylo prakticky nic změněno. Hlavní tělo přístroje je de facto PDA obohacený v dolní části o odklápěcí flip. Provedení flipu je bytelnější a také tlačítka doznala změn – jen málo vystupují, jsou tenká, podlouhlá a pochromovaná (nebo tak alespoň vypadají). Píše se pomocí nich velmi dobře a rychle, nicméně je pravda, že po delším psaní se ruka unaví.

Jako u předchozího modelu je i zde možné flip odstranit a nahradit záslepkou ze základního balení, kde také naleznete minišroubovák k tomu určený. Při využívání funkcí telefonu (např. vytáčení čísla) můžete flip postrádat, a tak lze vyvolat flip virtuální, který ho supluje. Spuštění je rychlé – poklepnem na ikonu v „systémové liště“.

Slot paměťové karty je určen pro MemoryStick DUO a je na pravém boku přístroje. Je kryt záslepkou, což je vhodné už jen kvůli prachu. Ovládací pera jsou dvě, jedno náhradní v krabici, druhé v přístroji. Tentokrát je však na vrchu „telefonu“. Jedná se o běžný stylus s kovovým tělem, a ne plastové „cosi“, jež jsme viděli u P800. K ovládání je kromě stylusu využíván také JogDial na levém boku, na který je nutné chvíli si zvykat, který je pak ale dobrým pomocníkem.

Při volbě operačního systému opět došlo na Symbian (UIQ 2.1). V základu nabízí telefon 16 MB interní paměti a 32 MB na paměťové kartě MemoryStick DUO, která je součástí balení včetně adaptéru na standardní MemoryStick. Volba typu paměťové karty je z pohledu výrobce prosazujícího svůj standard pochopitelná. Nicméně mezi

uživateli není toto paměťové médium moc rozšířené a cena je také vyšší než u konkurenčních formátů.

Displej s rozlišením 208 × 320 bodů je schopen zobrazit až 65 tisíc barev. V případě zavřeného flipu je aktivní jen ta část displeje, která je vidět. V „uzavřeném“ stavu jsou opět možnosti ovládní a funkcí omezeny jen na volby související s mobilním telefonem. Například ale přehrávač hudby (MP3) lze spustit i v tomto modu. K poslechu je nutné využít speciální headset, který slouží současně jako handsfree a lze ho najít v balení.

Na displeji lze samozřejmě zobrazit obrázek – pozadí může být odlišné v uzavřeném stavu, případně je možné měnit témata. Na velkém displeji je radost číst a psát zprávy SMS, MMS, EMS či e-mailů – P900 vše zvládá.

SONY ERICSSON P900

Smartphone

Operační systém Symbian 7.0 (UIQ 2.1)

Sítě GSM 900/1800/1900 MHz

Paměť v tel./Memory Stick 16 MB/32 MB

Displej TFT, 65 536 barev, 208 × 320 bodů

Polyfonie 24 hlasů

Funkce MMS, Audio MP3, Video MPEG-4, Internet, WAP 1.2.1 a 2.0, Java, WTLS, cHTML, ovládání hlasem, Sync ML, QuickShare, e-mail, EMS, GPRS, Bluetooth, kamera/foťáček, Video MMS a další...

Baterie Li-Polym

Pohotovostní režim (max.) 400 h

Doba hovoru (max.) 780 min

Rozměry 115 × 57 × 24 mm

Hmotnost 150 g

Výrobce/zapůjčil Sony Ericsson

Cena s DPH do 24 000 Kč

Při psaní SMS zpráv si zaslouží pochvalu zobrazení počtu napsaných znaků a počtu SMS zpráv, na které bude zpráva rozdělena. Psát lze prostřednictvím flipu, softwarové klávesnice či na displeji díky systému rozpoznávání znaků. Ten je odlišný například od toho v Pocket PC, ale je vcelku intuitivní. Zajímavostí je psaní velkých písmen – na displeji je napíšete skutečně velká, jako při psaní rukou, není tedy nutné složité přepínání.

Samozřejmostí je WAP (1.2.1 a 2.0) a také webový prohlížeč. Prohlížení plně

webové stránky je na tak „malém“ displeji obtížné. Pochvalu si proto zaslouží funkce prohlížeče (scan text), jež umožní automaticky najít na stránce sekce s textem, není tedy nutné ruční rolování.

Uživatelé jistě potěší spojení GPRS stejně jako to, že pokud jste připojeni, stačí klepnout na ikonu v liště a dozvíte se množství odeslaných a přijatých dat. V kontrolním panelu se pak lze dozvědět množství dat přenesených celkově, což je dobré pro představu o „prodatované“ částce.

Telefon disponuje foťáčkem/kamerou. K dispozici je řada nastavení, která byste u telefonu ani nečekali. Kromě fotografií je možné pořizovat také videozáznamy ve třech stupních kvality. Při nejvyšší kvalitě je video ukládáno ve formátu MP4. Fotky lze přiřadit jednotlivým kontaktům v seznamu. Pokud vám daný člověk volá, vidíte foto na displeji. Je jen škoda, že při zavřeném flipu vidíte při vyzvánění pouze foto, bez jakýchkoli dalších informací. Ty se sice dají vyvolat jedním stiskem tlačítka, což není problém, ale je to přece jen další krok navíc.

Jinak samotné provedení telefonního seznamu zaslouží velkou pochvalu. Na displeji vidíte u zobrazeného kontaktu základní údaje, jako je číslo faxu, mobilu, pevné linky, ale také informace o společnosti, ve které daný člověk pracuje, včetně jeho postavení. Synchronizace s PC je samozřejmostí. Škoda však je, že se P900 po připojení prostřednictvím USB kolébky neobjeví jako další disk. Se soubory je nutné pracovat přes speciální rozhraní dodávaného programu, dobré ale je, že se integruje do prohlížeče Windows. Pokud cestujete například letadlem, jistě oceníte mod, při kterém je mobilní část zcela vypnuta a jsou aktivní pouze funkce PDA.

Používáte-li notebook převážně pro vyřizování pošty a vedení osobní agendy, pak je SEP900 plnohodnotnou alternativou, která ho zastoupí. Kdekoli budete schopni vyřídít došlé e-maily či svolat rychle kolegy SMS zprávou na náhlou poradou. Můžete prohlížet tabulky a textové přílohy, ale také hrát hry či poslouchat muziku. To vše P900 zvládá, ale s cenou skoro 24 tisíc korun se stává pracovním nástrojem, který si nebude moci dovolit každý. ■ ■ ■ Adam Nosek

PLACENÁ INZERCE

BUSINESS DAY bez starostí ...

Unikátní skenování do mailu, složky, vstup pro archivaci dat, nová řada RICOH Aficio™ 2015/2018/2018D.

www.ricoh.cz

Aficio® 2015

Aficio® 2018

Aficio® 2018D

RICOH
Image Communication

IBM ThinkPad T41	
VÝKONNOSTNÍ TESTY	
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE (SYSMARK 2001)	153
NÍZKOUROVŇOVÉ TESTY	
DHRYSTONES	2744856
WHESTONES	11848
PAMĚŤ	937893
DISK [KB/s, ms]	21215 / 21,3
DALŠÍ TESTY	
QUAKE 3 ARENA (1024x768, 16B)[FPS]	77,3
PŘEVOD WAV-MP3 [M:S]	0:53
PŘEVOD DO DIVX [M:S]	2:44
3DMARK 2001SE (1024x768, 32B)	4361
UNREAL [FPS]	43,98 / 28,94
VÝDRŽ NA AKUMULÁTOY [H:M]	4:58
HMOTNOST [G]	2050

IBM ThinkPad T41

Titanový obrněnec

Pokud jste s notebooky IBM ještě nepřišli do kontaktu, můžete být při setkání s modelem ThinkPad T41 mírně zaskočení. Vaše reakce mohou být totožné s reakcemi

některých mých kolegů – „Fuj, proč to vypadá tak staře?“. Ano, notebooky IBM prošly za několik let jen drobnými designovými úpravami. S trochou nadsázky lze říci, že zůstávají stejné, jen velikost a tloušťka se radikálně zmenšují. Design je totiž podřízen jedinému – práci. Důraz je kladen na komfort při práci, na praktičnost a odolnost. Testovaný „notes“ patří do modelové řady „T“, což s sebou přináší řadu vlastností typických pro tuto řadu. Pro příklad uvedme kryt displeje z titanového kompozitu. Víko je tedy velmi odolné a náhodné promáčknutí 14" displeje s rozlišením 1024 × 768 pixelů je tak minimalizováno. Další zajímavostí je přítomnost šifrovacího čipu na základní desce, který plně nahrazuje řešení, jako je SmartCard. Tento čip může (implicitně je deaktivovaný a je nutný download SW – zdarma) šifrovat veškerá data v notebooku. Navíc vše probíhá „on the fly“, a tedy proces uživatele nikterak nezdržuje. Toto opatření zajistí bezpečnost uložených dat. Bez znalosti hesla jsou totiž veškerá data nepoužitelná a bezcenná – zašifrovaná.

Ale zpátky ke konstrukci. Příjemnou vlastností je celistvost těla. Po zavření je notebook jedno „tělo“ – nikde nic nevykukuje. Nicméně abych jen nechválil. U testovaného kousku jsem našel drobnost, která mě vzhledem k celkové kvalitě zamrzela. Baterie, která tvoří „zadek“, se u testovaného přístroje dost viklala. Měl jsem možnost tento kus porovnat s kolegovým ThinkPad T40. Zde

byla ale vůle baterie minimální, a tak se nejspíše jedná o vlastnost kusu. Model T40 je předchůdcem testovaného modelu a s T41 sdílí zcela totožné provedení. Rozměry 311 × 255 × 26 mm a hmotnost lehce přes 2 kg zůstaly také shodné.

Ke změnám došlo na úrovni vnitřností. Základem je opět Centrino, procesor Pentium M zde však „buší“ na 1400 MHz. V základu má notebook 256MB DDR RAM, což je pro práci v prostředí MS Windows XP nutný základ. Dlužno dodat, že 512 MB operační paměti v základu by tomuto stroji jistě slušelo více. Grafická karta je stejná jako u předchůdce, tedy ATI Mobility RADEON 7500, tentokrát už s 32MB DDR VRAM. Neodpustím si opět dodat, že 64 MB videopaměti by ale byla vhodnější hodnota. Zvláště vezme-li v potaz, že jsou na trhu notebooky, které mají až 128 MB videopaměti. Zajímavá je rovněž síťová karta, která již podporuje gigabitový Ethernet. Samozřejmostí je přítomnost Wi-Fi, kterou zaručuje Centrino. Notebook je osazen interním Bluetooth a připojení mobilního telefonu či jiné periferie s touto technologií je otázkou chvilky. Úložným prostorem je disk IBM s kapacitou 40 GB. Optická mechanika je typu combo. Přečte tak disky CD/DVD a je schopna zapisovat na CD-R/RW. Sledování DVD si můžete zpestřit díky S-Video výstupu na televizi či projektor. Pro připojení běžného monitoru nechybí VGA port. Jak je u IBM již zvykem, k dispozici jsou dva USB 2.0 porty, které

IBM THINKPAD T41

Výkonný a odolný notebook

Procesor Intel Pentium M 1400 MHz/400 MHz, 1 MB L2 cache

Paměť 256 MB DDR SDRAM/2048 maximum

Pevný disk IBM IC25N040ATCS05-0, 40 GB

Optická mechanika TOSHIBA DVD-ROM SD-R9012

Grafická karta ATI Mobility RADEON 7500, 32 MB DDR SDRAM

Displej TFT, 14,1", 1024 × 768 bodů

Síťová karta Intel PRO/Wireless LAN 2100 3B Mini PCI Adapter, Intel PRO/1000 MT Mobile Connection

Modem Agere Systems, AC97

Porty 2× USB 2.0, FIR, S-Video, VGA, LPT, 2× PCMCIA cardbus II/1× typ III, Dock/port replikátor

Rozměry 311 × 255 × 26 mm

Hmotnost 2050 g

Operační systém Windows XP Professional

Výrobce/Poskytl IBM

Cena s DPH 60 817 Kč

však nemusí každému stačit. Porty jsou umístěné nad sebou, což není zrovna optimální, chcete-li využívat například myš a USB Flash disk, které mají větší těla a znemožňují tak osazení druhého portu. Infračervený port zvládá i standard FIR (až 400 Mb/s), jeho umístění v levé čelní části notebooku je však poněkud nešťastné. Kromě LPT (ten je vzadu společně s konektorem pro nabíjení) je naprostá většina portů na levé straně, na pravé pak VGA. Toto řešení je důsledkem toho, že v zadní části je baterie. Posouzení, nakolik je toto řešení vhodné, ponechám na vás. Já bych jen uvítal Ethernet v zadní části. Škoda také chybějícího rozhraní FireWire.

Klávesnice je pro IBM typická a maximálně kopíruje desktopovou. Pracuje se s ní příjemně. Lampičku ve víku displeje je možné využít na její osvětlení – při práci ve tmě je lampička nepostradatelná. ThinkPad je vybaven UltraNav, tedy jak trackpointem, tak touchpadem. Obě rozhraní můžete do detailu nastavovat, a na své si tedy přijdou obě skupiny uživatelů.

Asi největší inovací je u tohoto modelu systém APS. Co to je?

Jedná se o systém ochrany pevného disku. V notebooku je několik čidel, včetně například i gyroskopu. Ta stále monitorují otřesy, pohyb a náklon. V případě, že APS usoudí, že je notebook vystaven příliš silným vibracím, či snad dokonce právě dochází k pádu, zaparkuje čtecí hlavičky disku, čímž zabrání poškození disku. Činnost disku je obnovena po ustanovení stability. V utilitě ovládající tento systém je řada nastavení. Je například možné dočasně aktivovat ignorování pravidelných otřesů (jízda vlakem, autem). APS lze také zcela deaktivovat. O aktuálním stavu notebooku v této utilitě informuje obrázek, který přesně odpovídá pozici notebooku v prostoru (využívá se zde hlavně gyroskopu). Informaci také podává ikona v systémové liště, a to prostřednictvím čtyř obrázků (ochrana vypnuta/disk zastaven/disk běží/ignorování otřesů).

V průběhu testování jsem byl s APS spokojen – systém pracoval korektně a je zřejmé, že skutečně může poškození zabránit.

Velkou pochvalu si zaslouží pro IBM typický, do detailu nastavitelný power management, díky němuž má uživatel 100% kontrolu nad spotřebou a výkonem. Již detailem je

pak například možnost regulovat hlučnost optické mechaniky.

IBM ThinkPad T41 neosloví uživatele, kteří prahnou po dech beroucím designu, jenž strhává všechny pohledy. ThinkPad je určen pro práci a tomu plně vychází vstříc jak softwarovou (systém pro zálohování systému), tak i hardwarovou výbavou (ochrana disku, lampička ve víku, kvalitní klávesnice apod.). Hledáte-li pracovního společníka na cesty i do kanceláře, T41 je optimální volbou. ■ ■ ■ Adam Nosek

PLACENÁ INZERCE

**FAXUJTE,
TISKNĚTE,
SKENUJTE,
KOPÍRUJTE**

RYCHLOST TISKU
8 str./min

RYCHLOST MODEMU
33,6 kb/s

OKIOFFICE 86
13.990,-
CENA BEZ DPH

Kompaktní digitální LED fax s rozlišením Q600 dpi. Paměť 4 MB, počet stránek v paměti cca 320. Síťové připojení: standardně modem 33,6 kb/s, volitelně ISDN 64 kb/s, T.37 - email, T.38 internet - fax.

NAVŠTIVTE WWW.OKI.CZ NEBO NÁM MŮŽETE ZAVOLAT: 224 890 157

OKI SYSTEMS (CZECH AND SLOVAK), S. R. O., POBŘEŽNÍ 3, 186 00 PRAHA 8

OKI

Sony VAIO GRT996VP	
VÝKONNOSTNÍ TESTY	
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2004	100
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	120
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	83
NÍZKOÚROVŇOVÉ TESTY	
DHRYSTONES	3151448
WHETSTONES	18638
PAMĚŤ	723300
DISK [KB/s, MS]	22419 / 20,1
DALŠÍ TESTY	
QUAKE 3 ARENA (1024 × 768, 16B) [FPS]	224
PŘEVOD WAV-MP3 [M:S]	0:41
PŘEVOD DO DIVX [M:S]	2:08
3DMARK 2001SE (1024 × 768, 32B)	9292
UNREAL [FPS]	107,21 / 58,70
HMOTNOST [G]	4100

SONY VAIO GRT996VP

Multimediální cvalík

Firma Sony u nás prodává své notebooky Vaio teprve od loňského Invexu. V nabídce jsou dva modely: snadno přenosný notebook VAIO PCG-Z1RMP, který jsme vám představili nedávno, a výkonný a dobře vybavený notebook SONY VAIO GRT996VP, který je spíše jakousi přenosnou pracovní stanicí.

Na výkonu ani na vybavení firma Sony u tohoto modelu nešetřila. Přesnou technickou specifikaci najdete jako vždy v naší tabulce parametrů, takže bych se zastavil jen u některých bodů. Notebook má zajímavý displej, a to nejen velikostí (16 palců) a rozlišením (1400 × 1050). Jde o displej Ultra bright – má tedy mnohem jasnější barvy a černá je skutečně tmavě černá. To jsou oproti klasickým displejům samozřejmě výhody. Ovšem našly by se i slabší stránky. U okrajů je displej jinak podsvícený, takže jsou na něm jakoby fleky. Jeho povrch je z jiného materiálu – ten je sice velmi hladký, což působí pěkně, ale poměrně nepříjemně se v něm odráží světlo. Nadějná technologie tedy bude chtít možná ještě trochu dopilovat.

Za pozornost stojí i grafická karta – nVidia GeForce FX5600 je i u desktopů slušně výkonné řešení, a u přenosného počítače zvlášť. V tomto případě jde o verzi Go přizpůsobenou potřebám přenosných počítačů. Doplněna je 64 MB pamětí.

Notebook je poměrně mohutný, už jen kvůli velkému displeji. Najdete v něm ale i třeba

DVD+-R/RW mechaniku. Příslušný software (Click-To-DVD) pro její snadné využití je k dispozici. Softwaru vůbec dostanete k notebooku hodně (především pro zpracování zvuků, videa a obrázků), a to jde o takové programy, jako je Adobe Premiere 6.0 LE, Adobe Acrobat Elements 6.0 nebo PhotoShop Elements.

V notebooku Sony nemůže chybět ani slot pro karty Memory Stick a i.LINK (což je rozhraní IEEE-1394 neboli FireWire), které se hodí například pro připojení videokamery. Síťová i bezdrátová síťová karta už bývají u notebooku běžné. Sony má bezdrátovou síťovou kartu také, a to dokonce vysokorychlostní (54 Mb/s – 802.11 g).

Klávesnice má díky rozměrům notebooku hodně prostoru, takže klávesy mají klasické rozměry, Enter je dostatečně velký. Pod klávesnicí je velký touchpad, nad ním speciální tlačítka pro regulaci jasu a pro zapnutí a další pro regulaci hlasitosti a přepínání bezdrátové síťové karty.

Komu by nestačilo množství konektorů, které jsou na notebooku, může si pořídit port replikátor, na kterém je například i S/PDIF konektor a sériový port. Baterie ovšem takto výkonný a vybavený notebook dlouho neuživí – i výrobce udává hodinu a půl. Druhou baterii můžete umístit místo optické mechaniky.

Sony Vaio se díky výkonu, vybavení a velkému displeji hodí například pro sledování a zpracování videa a grafiky. Velmi dobré jsou i vestavěné reproduktory, takže i zvuky

dobře uslyšíte. Výsledky testů vidíte v tabulce a je na nich vidět, že výkon je výborný. I u grafických testů jsou výsledky skvělé (3Dmark 2001 – 9292 bodů), rychlý procesor zase třeba rychle zvládne převod videa do DivX. K méně příjemným stránkám patří hmotnost, rozměry, výdrž na baterie, a výhrady by se našly i k displeji. ■ ■ ■

Pavel Trousil

SONY VAIO GRT996VP

Výkonný multimediální notebook

Procesor Intel Pentium 4 M 2,8 GHz, 512 KB L2 cache

Paměť 512 MB DDR333, max. 1 GB

Grafická karta nVidia GeForce Go FX5600, 64 MB DDR SDRAM

Displej TFT Ultra Bright, 16,1", 1400 × 1050

Pevný disk Hitachi TravelStar 80GN, 60 GB

Optická mechanika DVD+-R/RW

Síťová karta Wi-Fi 802.11 b/g, 10/100 BaseT

Modem V.92

Porty slot PC Card Type III, i.LINK S400, 3× USB 2.0, D-Sub, paralelní, video, slot Memory Stick Pro

Rozměry 357 × 44,8 – 47,4 × 300,3 mm

Operační systém MS Windows XP Professional

Cena s DPH 86 990 Kč

Umax PowerCam 670

3 + 3

Není to tak dávno, co se v testlabu objevil fotoaparát Umax s označením AstraPix 430 – a už tu máme další model. PowerCam 670 je označován jako digitální fotoaparát střední třídy. S tím lze víceméně souhlasit. Design přístroje je proveden pěkně a plastové tělo je pro tuto třídu typické. Objektiv disponuje AF ostřením a je s ním možné fotografovat v rozsahu od 50 cm do nekonečna. Makrorežim lze využít podle

údajů výrobce 1 cm od foceného objektu. Naše zkušenosti však ukazují spíše na 2 – 3 cm pro použitelný výsledek.

U předchozího modelu, který jsme testovali, byl na škodu pouze čtyřnásobný digitální zoom. V tom jde „šestsetšedesátka“ dál a nabízí trojnásobný optický zoom, který je pro rozumnou práci s jakýmkoli digitálním fotoaparátem myslím již nutností. Nechybí však ani zoom digitální, a to dvojnásobný při focení a až osminásobný při prohlížení fotek na barevném TFT displeji s úhlopříčkou 3,8 cm či na televizi prostřednictvím TV výstupu. Fotografie se ukládají do interní paměti o velikosti 16 MB – další paměť lze přidat díky slotu pro paměťové karty typu SD. PowerCam spojíte s počítačem USB kabelem a fotoaparát se objeví jako výměnný disk.

Pro focení ve zhoršených světelných podmínkách je možné do vzdálenosti 3 metrů použít interní blesk. Ten zvládá režimy „auto“, „vypnutý“, „fill“ (trvale zapnutý) a nabízí také redukci červených očí. Citlivost CCD snímače s rozlišením 3,3 megapixelu (efektivní 3,1 megapixelu) je v rozsahu 100, 200 a 400 ISO. Pokud rádi pořizujete noční snímky, jistě vám přijde vhod dlouhý čas závěrky v rozsahu jedné, dvou, čtyř a osmi sekund stejně jako zdiřka pro stativ. PowerCam 670 podporuje přímý tisk na tiskárnách kompatibilních s protokoly DPOF a PIM. Samospoušť se zpožděním 2 nebo 10 sekund také nechybí. Jak už se poslední dobou stává zvykem, aparát lze využít i jako kameru pro videozáznamy ve formátu AVI se zvukem.

Fotoaparát je nejvhodnější pro nenáročnou rodinnou focení. Pro odvážnější experimenty však stačit nebude. Má problémy s jednotlivými objekty. Například černý notebook IBM vypadal na fotce naprosto bezrozměrně. Naopak s focením zvířat, členitých objektů a krajin jsme byli docela spokojeni. Pokud zvažujete nákup tohoto fotoaparátu a nemáte doma žádné akumulátory, doporučujeme koupit verze označené PowerCam 670 PowerPack, která již obsahuje akumulátory. Stojí sice více, ale celkově náklady ušetří. Námí použité baterie Duracell vydržely stěží 15 minut focení a prohlížení nafocené materiálu, což opravdu není mnoho. Jak u standardní verze, tak i u „powerpackové“ najdete v balení i pouzdro, řemínek, CD s programy pro úpravy fotografií a s videostřížnou, USB kabel, videokabel a baterie (normální, nebo akumulátory – závisí na zvoleném balení). ■ ■ ■ Adam Nosek

POWERCAM 670

Kompaktní digitální fotoaparát s optickým zoomem a s barevným LCD displejem.

Snímač CCD, 3,3 megapixelu

Objektiv 3x optický zoom, pasivní TTL AF, 37 – 108 mm ekv. kinofilmu, F2,6/5,6 – F4,9/10,0

Rozsah zaostření 50 cm – nekonečno, super makro od 1 cm

Rozlišení snímků 2048 × 1536, 1600 × 1200, 1024 × 768, 640 × 480 bodů

Formát souborů PEG, AVI, podpora EXIF 2.1, DPOF, PIM

Videozáznam ozvučený, 320 × 240 bodů, bez časového omezení (podle volného místa v paměti)

LCD displej barevný TFT displej, úhlopříčka 3,8 cm

Interní paměť 16 MB Flash (cca 8 – 174 snímků)

Paměťové médium SD karta (volitelně)

Rychlost závěrky 8 – 1/2000 s

Expozice vícezónová TTL AE, možnost kompenzace v rozsahu -2EV až +2EV, krok 1/3EV

Vyvázení bílé automatické, možnost ručního výběru režimu (denní světlo, zataženo, žárovkové nebo zářivkové osvětlení)

Citlivost ISO automatická, možnost ruční volby mezi 100, 200 nebo 400 ISO

Blesk dosah 20 cm až 3 m, režimy auto/vypnutý/fill (trvale zapnutý)/redukce červených očí

Rozhraní USB, TV výstup

Napájení 2 × AA alkalické baterie, možnost NiMH nebo NiCD akumulátorů

Rozměry 10,7 × 6,3 × 3,6 cm

Hmotnost 160 g

Záruka 2 roky

Výrobce/poskytl UMAX

Cena s DPH 6989 Kč

... když mi to šlape

COOLPIX 2200

2 Mpx • 3x optický zoom • interní paměť 14,5 MB • paměťové SD karty • motivové programy pro snadnou a přesnou fotografii • podpora panoramatického snímání • 5 barevných režimů (mj. černobílý, sépie, modrotisk) • BSS - automatický výběr nejlepšího snímku • makro od 4 cm • dobíjecí NiMH baterie (až 350 snímků) a nabíječka v balení

COOLPIX 3200

3Mpx • ekvivalent Coolpixu 2200, vybavený čipem se 3 miliony bodů a záznamem videosekvence se zvukem, ostatní parametry jsou shodné

COOLPIX 3700

3Mpx • 3x optický zoom • kovové tělo • motivové programy • časosběrné snímání • zvukové poznámky • rychlý start • zvuková aktivace spouště • přímý tisk z fotoaparátu • paměťové karty SD

COOLPIX SQ

3Mpx • 3x optický zoom • kovové tělo • přesný AF • patnáct motivových programů • podpora panoramatického snímání • makro od 4 cm • BSS • vyvážení na bílou • kapselní velikost s kvalitním zpracováním obrazu • dodáván s multifunkčním stojánkem pro přenos dat a dobíjení baterií • volitelně příslušenství: externí blesk SB-30, originální pouzdro

Ocenění TIPA: Nejlepší design produktu v Evropě roku 2003-2004

Aktuální ceny na

www.nikon.cz

Prezentační centrum Nikon: Longin Business Centrum, Na Rybníčku 5, 120 00 Praha 2, tel.: 296 368 555

Datový projektor ASK M1

Projektůrek

Datový projektor, který do písmene splňuje požadavky ultrapřenosného přístroje, se na našem trhu objevil pod označením ASK M1 a k otestování nám jej zapůjčila společnost AV Media. Tento méně než kilogram vážící přístroj si i přes v tuto chvíli jasné nejmenší rozměry zachoval parametry svých rozměrnějších konkurentů.

Svítilivost 1000 ANSI lumenů patří v kategorii osobních přenosných projektorů ke standardu, stejně jako nativní rozlišení projekčního DLP čipu 1024 × 768 bodů, takže kvalita promítaného obrazu je podle očekávání dostatečná. Netypický je použitý objektiv s ručním ostřením a nastavením zoomu, který ve srovnání s jinými přístroji vyzařuje v úzkém úhlu a pro pokrytí plátna vyžaduje téměř dvojnásobný odstup – objektiv pracuje v rozsahu 1,8 : 1 až 2,1 : 1 s minimální vzdáleností 90 centimetrů. To může působit problémy při instalaci, na druhou stranu je tím v horších světelných podmínkách zaručena subjektivně lepší čitelnost obrazu.

Světelný výkon je ale dostatečný; v případě, že promítaná plocha není na přímém slunci, lze prezentaci uspořádat i v jen nouzově zatemněné místnosti. Projektor si dobře poradí i s videosignálem, pro promítání filmů jsou však již nutné lepší světelné podmínky. Jas projekce lze do určité míry zesílit, utrpí tím však prokreslení barevných polotónů.

Ačkoli jsou rozměry projektoru bez přehánění minimalistické, vešla se na jeho horní plochu plná sada ovládacích tlačítek. Samostatné dvojice membránových senzorů slouží pro nastavení lichoběžníkové korekce a hlasitosti vnitřního reproduktoru, což jsou asi tak nejpoužívanější funkce. O vše ostatní se postará tlačítko s všefajčím názvem „auto image“. Jestliže se ponoříme do nabídek projektoru, nalezneme potřebné funkce pro ruční doladění obrazu, barevného podání včetně například digitálního doostřování obrazu. Zajímavé je nastavení jasu lampy ve třech stupních, které ovlivňuje ekonomičnost provozu.

V oblasti vstupů a výstupů je projektor M1 vybaven poměrně chudě. Integrovaný M1-DA konektor sdružuje analogový VGA vstup a USB port dálkového ovládání počítače a je doplněn S-Video vstupem a 3,5" jack konektorem určeným pro zvuk. Vestavěný monofonní reproduktor má v průměru pouhé dva centimetry a zvukové charakteristiky projektoru tomuto minimalistickému řešení zcela odpovídají.

Odbočka s USB konektorem, která se ze signálového kabelu odděluje, emuluje po zasunutí do počítače USB klávesnici, přesněji klávesy PageUp a PageDown, zastoupené dvěma šípkami na ovladači. Standardně dodávaný prezentační ovladač kromě laserového ukazovátka a tlačítka „efekt“ totiž ani více funkcí nemá. Efektem se rozumí aktivace jedné z vybraných funkcí, například zatmění nebo pozastavení obrazu, přepnutí vstupů nebo zvětšení výřezu.

Kupující dostane k projektoru kromě sady kabelů a již zmíněného základního ovladače

Ovládací tlačítka na těle projektoru ASK M1

také přepravní brašnu. V ní se projektor téměř ztrácí a sada kabelů tak zabere více místa než samotný přístroj.

Po krátkou dobu, kterou jsme měli možnost projektor testovat, jsme nezaznamenali žádné zásadní problémy týkající se jeho provozu. Vypínač je pouze elektronický a projektor je tak stále pod napětím, ale to u přenosného, často odpojovaného projektoru nehraje velkou roli. Nestandardní chování však předvedl chladicí ventilátor, který alespoň u testovaného přístroje pracoval neustále, i když byl projektor vypnutý a dostatečně chladný. Přístroj proto nelze doporučit nechávat trvale připojený.

Projektor M1 firmy ASK je z hlediska výkonů a rozměrů jedinečný, pro časté a dlouhodobé přenášení bude výbornou volbu. Jak je však běžné, za jeho vysokou mobilitu je třeba zaplatit vyšší cenu, zřetelně vyšší než za méně mobilní konkurenty. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

ASK M1

Datový projektor.

Rozlišení promítacího prvku 1024 × 768 bodů

Projekční technologie DLP čip

Promítací lampa 120 W

Svítivost 1000 ANSI lumenů

Kontrast 2000 : 1

Objektiv ruční ostření a zoom, rozsah 1,8:1 až 2,1:1

Formát obrazu 4 : 3, lze přepnout na 16 : 9

Vstupy M1-DA sdružený konektor, S-Video, 3,5" jack audio

Výstup USB port emulace myši

Příslušenství dálkový ovladač, sada kabelů, transportní brašna

Rozměry 248 × 52 × 94 mm

Hmotnost 0,9 kg

Výrobce ASK

Poskytl AV Media

Záruka 36 měsíců

Cena včetně DPH 128 100 Kč

www.computerhelp.cz

computer help

Počítačové kurzy

- Digitální video ← (9.4.2004)
- Adobe Photoshop ← (22.3.-24.3.2004)
- Digitální fotografie ← (11.3.2004)
- ECDL - přípravný kurz ← (5.4.-9.4.2004)
- Designing and Managing a Public Key Infrastructure ← (8.3.-10.3.2004)
- Implementing and Administering MS Exchange 2000 ← (15.3.-19.3.2004)
- MS SQL Server 2000 Administration ← (8.3.-12.3.2004)
- Planning, Implementing and Maintaining a MS Windows Server 2003 Active Directory ← (15.3.-19.3.2004)

COMPUTER HELP, s. r. o.
Blanická 16, Praha 2, tel.: 221 503 111
cohe@computerhelp.cz

www.epox.cz

... jsme rychlejší

EPX

EP-4PCA3+
socket 478, FSB533/800HT, LAN 1Gb, Intel 875P + ICH5R, SB 6ch, S-ATA RAID, 4x DDR400 Dual-Channel, AGP 8x, ATA133 RAID, USB 2.0

EP-8KRAI
socket A, FSB400, VIA KT600, LAN, SB 6ch, 3x DDR400, AGP 8x, S-ATA, ATA133, USB 2.0

Bluetooth Dongle BT-DG02A
USB 2.0, dosah 100m, rychlost 1Mbps, frekvence: 2.400 - 2.4835GHz

Distributor ABI s. r. o., Pujmanové 1221, 140 00 Praha 4, tel.: 241 731 503-5, www.abi.cz

ABI
MULTIBRAND BY

Bez drátů na internet

INFO

VÝHODY MOBILNOSTI

Úplně původně se Wi-Fi čili bezdrátové sítě budovaly jako propojení místních LAN sítí všude tam, kde z různých důvodů nebylo možné vést kabely. Tedy například v budovách, které podléhaly státní památkové péči. Budování bezdrátových sítí zde bylo velmi výhodné, protože připojit se k místní síti bylo možné i z mobilních zařízení (tedy například z notebooků a z kapesních počítačů PDA), a to kdekoliv, kde byl dosah vysílače. V praxi jste tedy mohli chodit po kancelářích například s notebookem a mít stále přístup k firemním sítím, aniž byste se připojovali kabely do síťových zásuvek.

Wi-Fi

aneb Věrní „bezdrátu“

Najít dobré připojení k internetu je v České republice stále ještě problém. Nejrozšířenější vytáčené připojení prostřednictvím telefonní linky (a modemu) je velmi drahé, ADSL je kvůli politice Českého Telecomu (a potažmo vlády) také předražené, kabelová televize nemá všude pokrytí a internet přes mobil je všeobecně pomalejší. Mnoho uživatelů internetu, kteří požadují internet rychlý a za ceny, jež by je úplně neožebračily, přemýšlelo, jak tuto situaci vyřešit. A napadlo je využít stejně jako v zahraničí bezdrátových sítí Wi-Fi.

CO JE TO WI-FI?

Samotná zkratka Wi-Fi pochází z anglického výrazu Wireless Fidelity, což můžeme česky přeložit jako „bezdrátová věrnost“,

přičemž jde o narážku na pojem Hi-Fi neboli High Fidelity, kterým se označovala zvuková zařízení s velmi věrnou reprodukcí. Označení Wi-Fi je pouze komerční – jde

o označení protokolu 802.11b, na jehož základě přenos probíhá. Jedná se o vysokorychlostní přenos v pásmu 2,4 GHz nebo 5 GHz. Tyto sítě jsou v České republice díky Generální licenci Českého telekomunikačního úřadu bezlicenční a za jejich používání se neplatí žádné poplatky. Hlavní výhodou Wi-Fi sítí je tedy vysoká přenosová rychlost (až 11 Mb/s) a také levný provoz těchto sítí. →

→ JAK NA TO

Bezdrátové sítě Wi-Fi pracují na tzv. buňkovém efektu. To znamená, že jeden centrální přístupový bod vysílá signál, na jehož základě se zprostředkovává přístup k síti ostatním zařízením a ta v důsledku vytváří jakousi plášt. Prakticky se tedy jedná o to, že existuje jedno zařízení, které je klasicky připojeno k internetu (prostřednictvím nějaké širokopásmové technologie, většinou ADSL) a které tuto svoji konektivitu poskytuje i dalším zařízením a sdílí ji tak s nimi. Pro vybudování sítě Wi-Fi je tedy v první řadě třeba přístupový bod neboli Access Point. To je vysílač, který šíří signál prostřednictvím antény buď všesměrově, nebo pouze určitým směrem. Dosah tohoto signálu není nijak zvlášť velký – ve volném prostoru (tedy tam, kde nejsou žádné překážky) je to kolem půl kilometru, pakliže se pohybujete v zastavěném prostředí, je to kolem 100 až 150 metrů. Rychlost tohoto přenosu může být velmi vysoká. Jak již bylo řečeno, mezní (nejvyšší) rychlostí je rychlost až 11 Mb za sekundu, ta se však vzdáleností od vysílače snižuje, přesto se jedná o rychlost v řádu stovek kB. Lokalita, kde vysílá přístupový bod signál a kde se lze tímto způsobem připojit k internetu, se nazývá hotspot.

JAK PŘIJÍMAT

Zařízení (počítač, notebook), které přijímá signál, musí mít odpovídající přijímač. Ten má v tomto případě podobu karty PCMCIA do notebooku nebo PCI Lan karty do osobního počítače. Speciální notebooky se dnes prodávají již s touto kartou zabudovanou a velké úspěchy slaví společnost Intel se svojí mobilní technologií Centrino. Do budoucna se počítá s velmi výrazným rozšířením této technologie – odhaduje se, že do roku 2010 by na světě mělo existovat kolem 2,5 miliardy zařízení, která tento druh připojení budou podporovat! Na to reagují výrobci hardwaru, takže vestavěné karty pro přijímání signálu by měly být do budoucna samozřejmostí.

WI-FI SÍTĚ

Bezdrátové Wi-Fi sítě můžeme rozdělit na sítě veřejné a soukromé. Síť soukromé si vytváří skupina lidí pro vlastní potřebu a přístup do sítě poskytuje pouze jedincům, kteří jsou jí známí, případně pro ni představují nějakou výhodu, jako např. poskytování příspěvků pro budování sítě apod. Soukromé sítě jsou v zásadě neziskovou aktivitou a jedná se většinou o jedince, kteří jsou technicky nadaní a řeší tak svůj problém s připojením k internetu. U nás je typickým příkladem soukromých sítí sdružení CZFree.net, o kterém ještě bude řeč. Jedná se tedy o skupiny nadšenců, kteří ke svým aktivitám potřebují širokopásmový přístup k internetu

CENTRINO

Centrino je označení technologie stojící na třech pilířích: na procesoru Intel Pentium M, na čipové sadě Intel 855 a na bezdrátovém adaptéru Intel PRO/Wireless (podle standardu 802.11). Technologie je zaměřena především na zvýšení mobility, a to jak přidáním bezdrátové technologie, tak i prodloužením výdrže na akumulátory.

Potřebujete být s notebookem online i na cestách? Investujte do wifi karty...

tu a mají potřebné znalosti a schopnosti k vybudování sítě. Dále se soukromé Wi-Fi sítě budují v různých organizacích.

VEŘEJNÉ SÍTĚ

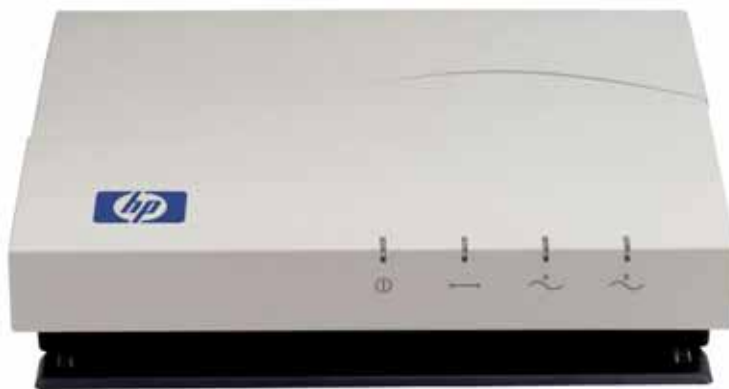
Veřejné sítě můžeme dále ještě rozlišit na sítě komerční a nekomerční. Se sítěmi nekomerčními (v tom smyslu, že za jejich používání neplatíte žádné poplatky) se setkáte většinou na letištích, na nádražích, v kavárnách a v hotelích. Pokud jste např. na cestách a jste zaměstnaný manažer, který cestuje

s notebookem nebo s jiným mobilním zařízením, které je vybaveno pro příjem signálu, stačí síť vyhledat a okamžitě můžete „surfovat“ po internetu a využívat všech jeho služeb. Připojení k internetu se v těchto místech většinou poskytuje z propagačních důvodů, jako další služba, která je navíc poskytována zdarma. Komerční Wi-Fi sítě fungují na stejné bázi jako poskytovatelé připojení pevného a z této služby profitují. Tedy v první řadě je třeba si službu objednat a zaplatit. Způsobů placení se nabízí hned několik – lze zaplatit →

CO JE TŘEBA?

Budete-li se chtít připojit k Wi-Fi síti doma, budete ze začátku nuceni investovat nezanedbatelnou částku do hardwaru. Největší náklady podstoupíte ovšem v případě, když budete chtít Wi-Fi síť začít budovat sami. V tomto případě musíte zakoupit tzv. Access Point neboli přístupový bod. Ten nejlevnější vás přijde tři až šest tisíc. Neobejdete se také bez speciální antény. Ta může být několikasměrová nebo pouze jednosměrová. Za nejlevnější jednosměrovou anténu zaplatíte

kolem 2500 korun. Anténu si však můžete postavit, pokud jste technicky zdatnější, sami, případně se zúčastnit některého kurzu, které se běžně pořádají. I absolvování tohoto kurzu vás však přijde na nemalé peníze. Dále je třeba zakoupit různé propojovací kabely a konektory v řádu několika stokorun. Pokud se budete k někomu pouze připojovat, vystačí se s kartou do počítače, případně do notebooku. Za tu zaplatíte od jednoho tisíce výše.

Access point už má v nabídce celá řádka firem.

→ např. prostřednictvím mobilní platby, zprávy SMS nebo kreditní karty.

JAK POZNAT HOTSPOT?

V každém případě však zůstává základní problém, a to jak poznat, že v dané oblasti je pokrytí signálem bezdrátového internetu. Jestliže by si uživatel nebyl jistý, zda je v dané lokalitě signál, pak by mu nezbylo nic jiného než otevřít notebook a „naslepo“ vyhledávat, zda je v konkrétním místě dostupná síť a zda je možné se k ní připojit. To je pochopitelně velmi pracné a zdlouhavé. Na trhu jsou dokonce všechny ke klíčům, které dokáží odhalit, zda je

v daném místě signál pro bezdrátový internet. Bohužel však již nejsou schopny odhalit, o jakou síť se jedná. Může totiž jít např. o soukromou síť nějaké organizace, která veřejné připojení neposkytuje, a ke které se tedy není možné připojit. Proto se v současné době zavádí jednotné označení míst, kde je možné se bezdrátově připojit k internetu. To má podobu nálepky s logem Wi-Fi zone, avšak zatím se toto označení ještě příliš nerozšířilo. Navíc nálepek např. na dveřích kaváren je mnoho a může se stát, že nálepku s logem Wi-Fi jednoduše přehlédnete. Otázka značení míst s přístupem k veřejným Wi-Fi sítím tedy zůstává v jednání

a je jasné, že do budoucna bude nutné připravit jednotný systém. Další možností, jak zjistit, zda je na daném místě bezdrátové Wi-Fi připojení, je informovat se na speciálních internetových stránkách, jako je např. mezinárodní vyhledávač Wi-Fi sítí na adrese <http://www.wi-fizone.org>. Zde si vyberete zemi, ve které se chcete připojit, a dále stále přesněji specifikujete lokalitu. Výslednou nabídku si můžete stáhnout jako textový dokument nebo tabulku a vytisknout. Bohužel nikdy nemůžete mít naprostou jistotu, že ve vybrané lokalitě nejsou ještě další možnosti, protože nabídka hotspotů je vytvářena na základě dobrovolnosti.

Stav Wi-Fi v zemích českých

Technologie připojení k internetu prostřednictvím sítí Wi-Fi se u nás začala oproti civilizovanému světu rozvíjet poněkud později, ale zdá se, že v současné době u nás nastává její „boom“. Není se čemu divit – kvalitní internetové připojení zde není samozřejmostí, a tak bylo nutné poohlédnout se jinde.

WI-FI NA INVEXU

Tomuto způsobu připojení byl na zatím posledním veletrhu Invox dokonce zasvěcen celý pavilon. Hlavní prezentaci zde měla společnost Intel, která představovala mobilní řešení Intel Centrino. V tomto pavilonu bylo možné se zcela zdarma (ale bohužel ne zcela spolehlivě) připojit k internetu prostřednictvím Wi-Fi sítí a dozvědět se vše potřebné o těchto sítích. Pavilon slavnostně otvíral ministr informatiky Vladimír Mlynář, který přiznal, že je sám k internetu prostřednictvím Wi-Fi připojen a že této technologii prorokuje velkou budoucnost. Za současného vývoje situace mu ovšem musíme dát za pravdu – rok 2003 je označován jako rok

Wi-Fi, vždý počet tzv. přístupových bodů neboli hotspotů, a to jak veřejných, tak domácích, neustále roste.

VEŘEJNÉ WI-FI SÍTĚ

Zatímco síť domácích uživatelů se postupně rozrůstala, systém veřejného připojení k internetu tímto způsobem byl donedávna ještě v plenkách. Naštěstí se i v tomto segmentu začíná něco „dít“. Wi-Fi síť byla totiž prvotně koncipována jako mobilní řešení – tzn. že se lze připojit k internetu kdekoliv, kde je patřičný signál, pakliže máte nějaké mobilní zařízení (notebook, PDA), které je vybaveno kartou pro přístup do sítí. To je velmi praktické – představte si, že jedete

na cesty a můžete se např. při čekání na vlak nebo letadlo pohodlně připojit k internetu. Veřejné přístupové body vznikají hlavně v kavárnách, v hotelích a na letištích a jejich počet ve světě roste ročně o 86 procent. V těchto místech je často připojení k internetu bezplatné, a to za účelem „zatraktivnění“ tohoto místa pro zákazníky. I u nás je v současné době těchto míst již několik. Avšak dlouho nebylo možné připojit se běžně na ulici za určitý poplatek – tedy nefungoval projekt veřejných komerčních Wi-Fi sítí. Společnost Widenet však nedávno přišla s nabídkou komerčního připojení pro domácnosti, firmy a uživatele na ulicích. Představila několik svých programů, kdy je toto připojení nabízeno za určitý poplatek. Tento poplatek se může platit několika způsoby – zprávou SMS, převodem na účet nebo kreditní kartou prostřednictvím internetu. Bohužel pokrytí společnosti Widenet se zatím soustřeďuje na Prahu a okolí (v nabídce je ještě Kladno a okolí), do budoucna však firma slibuje rozšíření sítí.

ČESKÝ TELECOM

Se zajímavou nabídkou přišel také Český Telecom. Ten se kupodivu rozhodl spustit pilotní projekt veřejného bezdrátového přístupu k internetu. V rámci tohoto projektu vybudoval několik desítek hotspotů, které zpřístupnil zdarma. Stačilo se pouze zaregistrovat na internetových stránkách Českého Telecomu. Tato akce byla v době, kdy jsme připravovali tento článek, stále aktuální. Připojit jste se mohli i na mnoha veřejných místech, a to v jídelnách KFC, u benzínových čerpadel Shell a např. v síti kaváren Star Cafe. To, zda je připojení v dané lokalitě možné, zjistíte z internetových stránek Českého Telecomu (adresu najdete na konci →

ODHADY POČTU HOTSPOTŮ V ZAHRAŇÍCH PODLE TYPU UMÍSTĚNÍ					
	2000	2001	2002	2003	2004
LETIŠTĚ	85	152	292	378	423
HOTELY	569	2.274	11.687	22.021	23.663
RESTAURACE A OBCHODY	474	11.109	50.287	82.149	85.567
SÍDLA FIREM	84	624	1.762	3.708	5.413
NÁDRAŽÍ A PŘÍSTAVY	0	88	623	2.143	3.887
KOMUNITNÍ SÍTĚ	2	266	5.637	20.561	30.659
JINÉ	0	240	790	1.526	2.156
CELKEM	1.214	14.753	71.078	132.486	151.768

POČET UŽIVATELŮ WIFI HOTSPOTŮ A ODHADY DO BUDOUCNA (V MILIÓNECH)							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
SEVERNÍ AMERIKA	1,6	4,7	13,1	17,5	20,3	21,5	22,6
EVROPA	0,2	1,7	7	12,3	15,7	18,2	20,3
ÁSIE/PACIFIK	0,6	2,7	9,8	16,6	21,6	25,6	28,6
ZBYTEK SVĚTA	0,1	0,2	0,7	2,2	2,8	3,2	3,8
CELKEM	2,5	9,3	30,5	48,5	60,4	68,5	75,3

zdroj: Gartner Public Wireless LAN Hot Spots

KDE ZJISTÍTE NABÍDKU HOTSPOTŮ

Nejlepším způsobem, jak zjistit, zda je v určitém místě pokrytí, je poohlédnout se na internetových stránkách poskytovatele. Zda je v pokrytí i ve vaší lokalitě, se dozvíte na následujících stránkách:

http://www.widenet.cz/hifi_mapa.php

<http://www.telecom.cz/wifi/lokalita.php>

<http://t-mobile.cz/cms/c.asp?z=1433&w=1>

<http://www.czfree.net>

→ článku), kde je přesný seznam lokalit s pokrytím.

NABÍDKA HOTSPOTŮ

Bohužel ani u nás doposud neexistuje nějaké společné značení míst, kde je pokrytí přístupovými body. Takže máte na výběr ze dvou možností: buď si zapnout notebook nebo zařízení PDA a dát si vyhledat, zda je v blízkosti nějaká dostupná síť, nebo se podívat na internetové stránky poskytovatelů tohoto připojení. Společnost Intel však připravuje projekt standardizace těchto přístupových bodů. Do tohoto projektu hodlá vrhnout dokonce 150 milionů dolarů a prověřené body chce standardně označovat.

DOMÁCÍ NEZISKOVÉ PŘIPOJENÍ

Připojení domácích uživatelů (tedy uživatelů s pevnými přijímacími stanicemi) k Wi-Fi síti se děje hlavně na základě projektu CZfree.net. Na stránkách Chipu jste se již o něm mohli dočíst, takže vám pouze ve zkratce sdělíme, že se jedná o neziskovou aktivitu, kdy jednotliví uživatelé sdílejí prostřednictvím Wi-Fi sítě svou konektivitu do internetu (hlavně prostřednictvím služby ADSL). Jedná se většinou o fandů informačních technologií (velmi často studenty vysokých škol), kteří z nejrůznějších důvodů (opět velmi často kvůli možnosti hrát hry online) potřebovali širokopásmový přístup k internetu. Naprosto klíčové pro tento pro-

U notebooků už brzy bude patřit wifi k základní výbavě. A PCMCIA karty se stanou historií.

jekt jsou stránky www.czfree.net. Zde se setkávají jak uživatelé, kteří již Wi-Fi síť provozují, tak uživatelé, kteří se teprve chtějí připojit, případně vybudovat přístupový bod a shánějí další uživatele ve své lokalitě, kteří mají stejný záměr. Na stránkách je totiž k dispozici speciální mapa, kde lze „zakreslit“ jednak stávající místa, odkud je možno se připojit, jednak místa plánovaná spolu s kontaktem (e-mailová adresa a adresa WWW stránek) na sebe. Součástí nabídky hotspotů jsou také fotografie z místa, kde je umístěna anténa. To je velmi důležité, jelikož uživatel, který se chce k některému hotspotu připojit, na něj musí „vidět“. Je však nutno přiznat, že provozovatelé těchto stránek se nechovají demokraticky, protože některá místa svévolně z mapy mažou, pokud se domnívají, že jde o ziskovou aktivitu. Každý provozovatel hotspotu (ačkoliv jsou tito provozovatelé z právního hlediska

většinou pouze sdružením, a nemohou tedy generovat zisk) vám však potvrdí, že v současné době nemohou drobní poskytovatelé na Wi-Fi připojení nějak vydělat, jelikož veškeré příjmy jdou zatím pouze do provozu a vylepšování sítě.

BUDOUCNOST

Pokud i vy potřebujete přístup k širokopásmovému internetu v lokalitě, kde není možnost připojení ke kabelové televizi apod., nebo vám jiné možnosti připojení nevyhovují a zamlouval by se vám stálý přístup za zajímavé ceny (ty začínají již na částkách kolem pěti set korun za linku 64 kB/s s neomezeným přístupem), můžeme vám jenom doporučit se o tento způsob zajímat. Už z pozornosti, kterou na Wi-Fi soustřeďují velcí světoví operátoři, je jasné, že půjde o plnohodnotnou alternativu k ostatním způsobům internetového připojení.

Wi-Fi v zahraničí

Jak již bylo řečeno, na západ od našich hranic se Wi-Fi sítě začaly rozvíjet o něco dříve. Je tedy jistě zajímavé podívat se, na jakém stupni rozvoje jsou nyní, a podle toho zjistit předpokládaný stav v naší zemi za pár let. Pro ty, kteří cestují s notebookem, je jistě také žádoucí zjistit, kde mají možnost připojit se k internetu.

KDE V ZAHRANIČÍ HLEDAT HOTSPOT?

Podíváte-li se na tabulku s nejčastějšími místy výskytu hotspotů, zjistíte, že hlavně zpočátku byl jejich výskyt nejčastější na

letišťích a v hotelích, tedy všude tam, kde „hrozil“ častý výskyt cestujících manažerů s notebooky v ruce. Dalším místem, kde se lze často k síti Wi-Fi připojit, jsou kavárny, restaurace a obchody. Např. velká síť kava-

ren Starbucks ve Spojených státech je proslulá právě tím, že se zde lze připojit takto k internetu. Takových míst je čím dál tím více. Mnoho firem nabízí svým návštěvám a lidem, kteří přicházejí na jednání, možnost připojit se pomocí notebooku nebo jiného mobilního zařízení k internetu také ve vstupních halách. Dále se lze často takto připojit v knihovnách a na nádražích. I v zahraničí vznikají tzv. komunitní sítě, podobně jako →

Do stolního počítače můžete wifi nastěhovat i pomocí PCI karty.

→ u nás síť CZFree.net, které budují počítačová nadšenci a odborníci pro svoji potřebu.

KTERÉ STÁTY?

Je jasné, že situace ve světě se velmi liší. Jedničkou, co se rozvoje sítí Wi-Fi týče, jsou jednoznačně Spojené státy. Podle databáze Jiwire zde v současné době naleznete kolem 11 tisíc hotspotů. V USA také najdete několik tisíc komerčních hotspotů. Jejich největším provozovatelem je nadnárodní operátor T-Mobile, který jich provozuje přes dva tisíce – mimo jiné ve zmiňovaném řetězci kaváren Starbucks, v prodejních knih Borders, v kopírovacích

centrech Kinkos, ale také ve svých prodejních. Americký telekomunikační operátor AT&T plánuje dokonce během tří let zprovoznit ve Spojených státech až 20 tisíc hotspotů! Až daleko za Spojenými státy je potom Velká Británie, kde byste měli najít kolem 2300 hotspotů. Zde je však třeba zmínit, že tato čísla nemusí být zcela přesná. Registrace v databázi je pochopitelně zcela dobrovolná a týká se hlavně těch, kteří vůbec stojí o to, aby se k nim někdo připojil a jejich síť využil. Je tedy možné, že skutečná čísla budou ještě vyšší. Z dalších evropských zemí máte dobrou šanci připojit se k Wi-Fi také v Německu, kde najdete přes šest stovek hotspotů. Z asijských zemí se Wi-Fi rozvíjí tradičně v Japonsku a na Tchajvanu. Vedoucí úlohu má však Jižní Korea, kde bývalý monopolní telekomunikační operátor zprovoznil přes osm tisíc hotspotů a ve své expanzi chce i nadále pokračovat.

JAK NAJÍT HOTSPOT?

Vyhledání hotspotu je tradičně problém. Značení míst vpravdě není dokonalé, takže pokud nechcete náhodně zjišťovat možnosti připojení, nezbude vám než obhlédnout situaci v určité lokalitě na speciálních internetových stránkách – vyhledávacích hotspotů. Těch existuje hned několik. Doporučit vám můžeme např. stránky www.jiwire.com nebo www.wi-fizone.org, kde zadáte lokalitu, ve které se chcete připojit, a bude vám nabídnut dostupný hotspot. Takto je však třeba se informovat ještě předtím, než do dané lokality cestujete. Mnoho společností (jako ve Spojených státech třeba síť kaváren Starbucks nebo u nás prodejce elektroniky Datart) také své jméno v souvislosti s Wi-Fi připojením propaguje a veřejně deklaruje jeho podporu.

JAK ZAPLATIT

Jak již bylo zmíněno, veřejné Wi-Fi sítě (tedy ty, kam má za určitých podmínek přístup kdokoli) můžeme rozdělit na komerční a nekomerční. Za nekomerční sítě (v kavárnách, prodejních) platit nemusíte, protože připojení k Wi-Fi je poskytováno k ztraktivněji jistého místa, takže se připojíte bez problémů. Horší to je již u komerčních sítí. Zde poskytují připojení do Wi-Fi sítě komerční firmy a za jejich služby je nutno logicky zaplatit. Tyto ceny však celosvětově neustále klesají. Poříditi si lze buďto krátkodobé připojení (to je vhodné pro cestující byznysmeny), nebo připojení dlouhodobé, které uvítají ti, kteří se v určité lokalitě připojují k internetu velmi často nebo se připojují v několika lokalitách, kde provozuje síť Wi-Fi určitý operátor. Krátkodobé připojení se hradí třeba prostřednictvím různých kuponů, podobně jako v případě předplacených služeb GSM, kde uživatel najde přihlašovací jméno a heslo, po jehož zadání začíná běžet doba vyznačená na kuponu. Pravidelní uživatelé budou spíše platit měsíční paušál, v rámci kterého se mohou u vybraného operátora připojit kdykoliv a kdekoli. Měsíční paušál totiž obvykle stojí přibližně dvojnásobek ceny denního připojení, takže se lidem vyplatí – zvláště pokud se pohybují na místech, kde hotspoty jejich operátora jsou. Je třeba také zvážit, kterého operátora zvolit. Nejvýhodnější bude ten, který provozuje nejvíce hotspotů nebo je provozuje v určité konkrétní lokalitě. Velmi expanzivním nadnárodním poskytovatelem hotspotu je např. mobilní operátor T-Mobile, který je poskytuje po celém světě. Skutečné ceny za měsíční neomezené připojení se velmi liší. Zatímco podle průzkumu firmy Planet Wireless se ve Spojených státech pohybují poplatky průměrně kolem 40 USD, v Evropě je tato cena mnohem vyšší – a to přes 110 USD. V Japonsku a v Jižní Koreji jsou tyto poplatky ještě nižší – kolem 17 USD. Je tedy jasné vidět, že všude tam, kde je hotspotů větší množství, fungují klasické ekonomické zákony a cena se snižuje.

VYHLÍDKY

Jak můžete vidět z našich tabulek, počet hotspotů rychle roste (v současné době by jich mělo být kolem 70 tisíc) a je jasné, že do budoucna bude tato dynamika ještě výraznější. Co však roste ještě rychleji, je počet uživatelů tohoto připojení. Dnes by se k Wi-Fi sítím mělo připojovat kolem 10 milionů uživatelů, avšak během tohoto roku by se tento počet měl dokonce ztrojnásobit! Připojení přes Wi-Fi má tedy ve světě zelenou a nás může těšit, že Česká republika za světem příliš nezaostává.

■ ■ ■ Michaela Kadlecová, autor@chip.cz

KDE HLEDAT INFORMACE O WI-FI

<http://www.weca.net>

Oficiální stránky Wi-Fi Alliance, kde najdete vše podstatné, průzkumy, analýzy.

<http://www.jiwire.com>

Vyhledávač hotspotů po celém světě.

<http://www.wi-fizone.org>

Vyhledávač Wi-Fi Alliance.

Wifi už najdete téměř všude...

WWWorkshop

Kam kráčí webdesign?

PRIBINA

WWW.PRIBINA.CZ

Nový produktový web pro tavené sýry Pribina je součástí rozsáhlého projektu, v jehož rámci klient požadoval vytvoření jednotlivých internetových prezentací pro své výrobky Géramont, Hermelín – Král sýrů, Pribináček a pro řadu tavených sýrů. iMagic jako realizátor celého projektu navrhl jednotný layout i základní strukturu produktových webů. Tyto návrhy využil i na prezentaci tavených sýrů, která obsahuje především seznam a popis jednotlivých výrobků. Grafické řešení vychází z corporate identity klienta.

U větších projektů, kterým web Pribina je, iMagic implementuje vlastní publikační systém MagicWebDrive. Ten umožňuje manažerům Pribiny snadnou a okamžitou aktualizaci nejen obrázků a textů, ale i samotné struktury. Technickou zajímavostí je, že přes jeden publikační systém může klient současně spravovat všechny své weby.

Bohužel manažeři Pribiny mají nejspíše jiné starosti než aktualizovat internetové stránky, a tak například na webu dětské pochoutky Pribináček najdete upoutávku na soutěž, která skončila již 17. listopadu 2003. Naopak sympaticky působí recepty na přípravu pokrmů z produktů z portfolia přibyslavské potravinářské společnosti. Stále ve stadiu příprav je web posledního z výrobků společnosti Pribina – měkkého sýru s bílou plísní na povrchu Géramont.

PRIBINA

Zadavatel Pribina

Tvůrce iMagic

Použité technologie HTML, CSS, PHP

Realizace 09/03 – 11/03

FIT-SLIM.CZ

WWW.FIT-SLIM.CZ

Nechtěným vánočním dárkem byla pro řadu z nás kila navíc, kterých není snadné se zbavit. Proces nabírání a následného hubnutí je pro mnoho lidí stejně nekonečný jako televizní reklamy s hvězdami showbizny, kterým se podařilo díky tomu či onomu dietnímu přípravku zhubnout o několik desítek kilogramů. Jedním z těchto produktů jsou i koktejly Ultra Fit'n Slim.

Vybudování portálu o zdravém životním stylu, který by zároveň sloužil jako jeden z nástrojů pro komunikaci se zákazníky, to byl úkol pro společnost Advertures. Základ prezentace tak pochopitelně tvoří především informace o produktech Ultra Fit 'n Slim. Kvůli použitému grafickému stylu a množství praktických rad vypadají stránky jako webzín pro ženy, což možná byl i záměr – touha po štíhlé linii je přece jen vlastní spíše ženám.

Za pozornost stojí aplikace Osobní deník, umožňující uživatelům vést si deník, do kterého si zapisují důležité denní záznamy, jež se vztahují ke zdravé výživě. Díky Osobnímu deníku tak můžete získat přehled o svém životním stylu a zároveň je možné sledovat vybrané hodnoty v měsíčním přehledu. Nedílnou součástí jsou též diskusní fóra pro uživatele nebo on-line poradny, ve kterých jsou na dotazy uživatelů připraveni odpovídat odborníci z různých oborů.

FIT-SLIM.CZ

Zadavatel Delpharmea

Tvůrce Advertures

Použité technologie Redakční systém postavený na PHP, XHTML 1.0

Realizace 10/03 – 11/03

DIVADLO ARCHA

WWW.ARCHATHEATRE.CZ

Divadlo Archa patří mezi nekonvenční divadelní scény. Na rozdíl od někdejšího klasického repertoárového Divadla E. F. Buriana se 120 zaměstnanci, z nichž pouze třetina tvořila umělecký ansámbl, nemá dnes Archa stálý soubor. Její provoz zajišťuje asi dvacítka stálých pracovníků, kteří se starají o dramaturgii, marketing, technické zabezpečení a administrativu. Divadlo tak pracuje na principu produkčního domu, tedy poskytuje umělcům produkční i technické zázemí pro jejich tvorbu.

Nový web seznamuje návštěvníky s aktivitami Divadla Archa a klubu RAS/Art. Najdete tu aktuality, aktuální program a informace o připravovaných představeních. Ke každému představení je možné vložit podrobný popis, fotografie, audio- a videosoubory, případně také plakát. V případě zájmu se můžete zaregistrovat, díky čemuž vám bude pravidelně zasílán automaticky generovaný program divadla na příští měsíc. Na stránkách lze on-line rezervovat vstupenky na jednotlivá představení.

Samozřejmostí je vyhledávání v obsahu prezentace nebo možnost zanechat svůj názor na dění v divadle i mimo něj. Minout byste neměli rubriku Archiv, ve které je možné dohledat všechny publikované informace o vybraných představeních (fotografie, plakáty nebo audio- a videozáznamy).

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

DIVADLO ARCHA

Zadavatel Divadlo Archa

Tvůrce GLOBEDESIGN.CZ

Použité technologie HTML, CSS, PHP

Realizace 8/03 – 10/03

Technologie a možnosti internetového připojení prostřednictvím ADSL

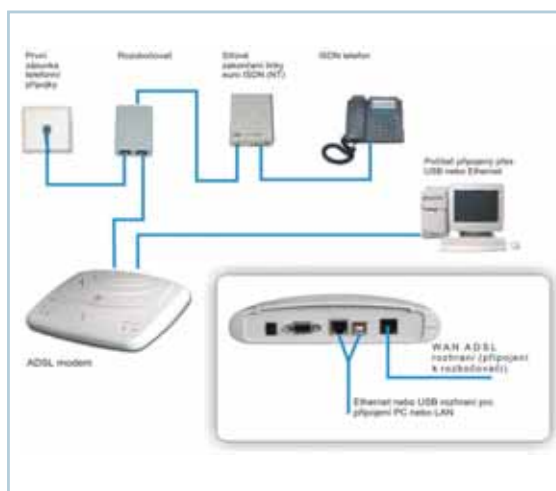
ADSL – skrytá touha domácího internetu?

S příchodem technologie ADSL se pro stále více lidí otevírá možnost vysokorychlostního a trvalého připojení k internetu. Odhlédněme protentokrát od cenové politiky Telecomu, která je pro masovější rozvoj ADSL stále velkou brzdou, a pojďme se podívat na celou věc z technologického hlediska.

ADSL čili Asymmetrical Digital Subscriber Line je technologie přenosu dat po klasických telefonních linkách. Umožňuje dosahovat přenosové rychlosti až 8 Mb/s směrem k uživateli. V opačném směru je maximální rychlost nižší (až 1 Mb/s), proto má tato technologie v názvu slovo „asymetrická“. Díky tomu, že běžný uživatel připojený k internetu potřebuje zejména vysokou rychlost směrem ze sítě

ke svému počítači, je tato technologie ideální právě pro domácí uživatele.

Každá linka ADSL sestává vždy ze dvou zařízení, která spolu komunikují na obou koncích telefonní linky: jedná se o ADSL modem, který se instaluje u zákazníka, a ADSL koncentrátor (což je v podstatě také ADSL modem, jen jich je několik desítek či stovek integrováno do jednoho zařízení), instalovaný na straně poskytovatele služby.

Příklad zapojení ADSL modemu a rozbočovače pro uživatele s linkou euroISDN2 (pro analogovou linku je zapojení obdobné, pouze se nepoužije „NT“ zakončení linky euroISDN2). Jako příklad je použit modem CellPipe 22A-BX (tento modem je jedním z doporučených modelů pro ADSL službu), který nabízí možnost připojení počítače nebo sítě LAN a variabilní volbu portu Ethernet nebo USB 1.1. Mohou být použity i oba porty současně a vytvořeny tak dvě oddělené sítě.

K ČEMU MNĚ TO ADSL VLASTNĚ BUDE?

Díky vysoké přenosové rychlosti nabízí technologie ADSL v první řadě zejména komfortní přístup k internetu. ADSL však umožňuje nabízet řadu služeb, které byly pomocí analogových modemů jen těžko myslitelné. Jde zejména o plynulý přenos audia (například internetové rádio v CD kvalitě) a videa (digitální televize). Na rozdíl od klasického televizního vysílání pomocí vysílačů, kabelových rozvodů či satelitu je komunikace na lince ADSL obousměrná, a umožňuje tedy interaktivní spolupráci zákazníka. Tím se otevírají nové možnosti pro služby jako např. „Video on Demand“.

Další oblastí, rozvíjející se zejména díky technologii ADSL, jsou síťové on-line

hry. Příkladem neuvěřitelně se rozvíjejícího herního průmyslu může být celosvětově populární hra EverQuest (www.everquest.com). Ta má už dnes přes půl milionu platících hráčů, kteří přinášejí provozovateli každý měsíc zisk více než 6,5 milionu dolarů.

Na rychlejší připojení domácností k internetu se těší také internetoví obchodníci. Podle provedených průzkumů bude do roku 2007 nakupovat na internetu více než 50 % všech internetových uživatelů. Už dnes představuje například nejpobulárnější internetové tržiště „eBay“ prostředí, ve kterém se denně uskuteční obchody za více než 40 milionů USD.

Technologie ADSL je specifikována mezinárodními standardy ITU a ETSI, a proto je v zásadě možné kombinovat ADSL modemy a ADSL koncentrátoři od různých výrobců. To umožňuje větší konkurenci a výsledkem je tlak na nižší ceny, což na druhou stranu zpřístupňuje tuto službu stále většímu počtu zákazníků.

ADSL modem pracuje ve vyšším frekvenčním pásmu než klasická analogová či euroISDN2 telefonní linka. Díky tomu je možné používat připojení k internetu pomocí ADSL modemu a současně telefonovat či faxovat. Aby se oba druhy komunikace vzájemně nerušily, používá se na obou koncích metalické (telefonní) linky zařízení nazývané rozbočovač (anglicky splitter).

JAKÝ MODEM ZVOLIT?

Předpokládáme, že jste přesvědčeni o tom, že ADSL musíte mít. Nejlépe na webových stránkách poskytovatelů služeb (či přímo na stránkách Českého Telecomu) si zjistíte, zda je možné na vašem telefonním čísle ADSL linku zřídit. To je první a nutný předpoklad. Nyní máte možnost zvolit si poskytovatele služby. Ačkoliv doposud jsou všechny ADSL linky instalovány na ADSL koncentrátořech Českého Telecomu, můžete si jako poskytovatele služby zvolit také některou z dalších 19 firem, které s Českým Telecomem podepsaly smlouvu o poskytování služeb ADSL. Jejich kompletní seznam naleznete na adrese http://wholesale.telecom.cz/sluzby/pri-stup_k_siti_internet/index.php v sekci označené Carrier Broadband.

Při objednávce ADSL služby budete patrně vyzváni k volbě některého z nabízených ADSL modemů. Zde se nabídky jednotlivých operátorů liší. Někteří nabízejí ADSL službu pouze se svým vybraným typem ADSL modemu, u jiných si lze vybrat z rozsáhlejší nabídky či zvolit modem vlastní, pokud splňuje požadavky na připojení k ADSL síti Českého Telecomu. (Seznam doporučených zařízení pro připojení k ADSL síti Českého Telecomu najdete například na adrese www.telepoint.cz. Požadované podmínky mohou splňovat samozřejmě i další modemy, nicméně vždy se raději informujte u prodejce, zda

→ vámi vybraný typ tyto podmínky skutečně splňuje.) Řada operátorů pak nabízí i možnost pronájmu ADSL modemu. K měsíčnímu poplatku za ADSL službu si pak případný zákazník připočte cenu tohoto pronájmu.

Protože současně s ADSL modemem budete potřebovat ještě rozbočovač pro připojení stávajícího telefonního přístroje a řadu kabelů, je výhodné kupovat tzv. samoinstalační balíčky, které už obsahují modem i rozbočovač, potřebné kabely a návod na instalaci – tak říkajíc – vlastními silami.

Co se týká nabídky ADSL modemů, v současné době si lze vybrat některý z dále popsanych typů.

ADSL MODEM POUZE S ROZHRANÍM USB

Jedná se obvykle o nejnepřehlednější typy modemů, které se k počítači připojují prostřednictvím USB portu, jenž zároveň zajišťuje i napájení modemu. Modem samotný nemá žádné sofistikovanější funkce, vše zajišťuje softwarový ovladač instalovaný na klientský počítač. Tento typ modemu se hodí pouze pro připojení jediného počítače a je nutné se předem informovat na výkonové požadavky na daný počítač.

ADSL MODEM S ROZHRANÍM ETHERNET

Tento typ modemu je na trhu zastoupen v největší míře a kromě připojení jednoho počítače umožňuje už i připojení celé počítačové sítě (s využitím ethernetového přepínače). Tyto modemy jsou obvykle vybaveny řadou funkcí, jako například integrovaným DHCP serverem pro automatické přidělování IP adres pro připojené počítače, podporou IP směrování, překladem adres, bezpečnostními funkcemi integrovaného firewallu a ochranou proti DoS útokům (Denial of Service). Některé z těchto modemů nabízejí navíc kombinaci ethernetového a USB portu,

ADSL VE SVĚTĚ A U NÁS

Zejména na západ od našich hranic jsou služby ADSL nabízeny už několik let a nabídka je opravdu velmi pestrá. Jeden z průkopníků multimediální zábavy, kanadská společnost Sasktel, například nabízí na ADSL linkách digitální televizní vysílání (v základu více než 25 stanic), nelimitovaný přístup k internetu se čtyřmi e-mailovými účty přes PC nebo TV, více než 30 rozhlasových stanic a přes 30 hudebních kanálů v CD kvalitě za necelých 35 kanadských dolarů měsíčně (tj. asi 699 Kč).

Nemusíme však chodit tak daleko. U našich západních sousedů nabízí německý alternativní operátor Arcor službu ADSL s omezením datového provozu již od 4,95 eura za měsíc (zcela nelimitované připojení s rychlostí 768 kb/s pak za 24,95 eura).

Situace v naší republice není ve světle těchto nabídek právě růžová. Za více než 1000 Kč můžete být připojeni k internetu rychlostí 512 kb/s (128 kb/s směrem do internetu), a to s limitem na přenos dat 3 GB.

kteří lze použít i současně a vytvořit tak dvě nezávislé sítě (například modem CellPipe 22A-BX od Lucent Technologies).

ADSL MODEM S VÍCE ROZHRANÍMI ETHERNET

Tento typ modemu nabízí obvykle integrovaný čtyřportový ethernetový switch, který často pokryje potřeby připojení počítačů pro domácí síť či malé kanceláře. Co do počtu nabízených funkcí je obvykle srovnatelný s modely s jedním ethernetovým portem. Protože samostatný ethernetový hub nebo switch není právě levná záležitost, vyplatí se koupě tohoto typu modemu v případě, že více než čtyři porty nebudeme s největší pravděpodobností potřebovat. (Příkladem tohoto typu ADSL modemu je například CellPipe 22A-FX. Stejně jako model Cellpipe 22A-BX je i tento typ v nabídce Českého Telecomu i řady dalších alternativních operátorů).

ADSL MODEM S PODPOROU WI-FI

Některé z ADSL modemů nabízejí integrovanou funkci Wi-Fi Access Point (tj. přístupový bod bezdrátové ethernetové sítě pracující obvykle podle standardu 802.11b). Tyto

modemy mohou být zajímavou alternativou pro domácí počítačové síť nebo síť v menších kancelářích, kde není vytvořena klasická kabelová infrastruktura. Časté využití těchto modemů je pro pokrytí tzv. hot-spotů, přístupových míst k internetu.

HIGH-END MODEM

Tyto modemy obvykle nabízejí kromě už zmíněných vlastností i speciální funkce, jako například podporu zabezpečené VPN komunikace prostřednictvím IPSec tunelů, automatickou ISDN zálohu spojení při výpadku služby ADSL, podporu IP QoS (kvalita služby, představující obvykle možnost nastavit priority pro některý druh provozu na úkor provozu ostatního – například VoIP či podnikové informační systémy), podporu tzv. Accounting (zde modem sám umí hlídat například množství přenesených dat či dobu připojení, pokud je takto služba ADSL limitována) apod. Tyto modemy jsou dražší, nahrazují ale řadu dalších komunikačních zařízení (routery, VPN brány a specializované firewallly).

STÁLE S KOMPROMISEM

Závěrem je třeba říci, že popisovaná řešení vycházejí ze stávající situace, kdy služby ADSL jsou nabízeny na jednom technickém řešení Českého Telecomu, a to i při nákupu služby od jiného alternativního operátora. To samozřejmě do značné míry limituje možnost odlišností služeb a cenových nabídek. V současné době nicméně probíhá jednání o zpřístupnění účastnického vedení (tzv. Local Loop Unbundling) pro jiné zájemce z řad telekomunikačních operátorů. Technicky tak bude možné nabízet i odlišné služby na jiných technických zařízeních. V blízké budoucnosti se tak možná dočkáme dalších konkurenčních nabídek za výhodnější ceny.

■ ■ ■ Petr Kadmas

Samoinstalační balíčky obsahují vše potřebné pro instalaci ADSL služby zákazníkem. Na obrázku je jeden z doporučených modemů pro připojení k síti ADSL Českého Telecomu CellPipe 22A-FX. Nabízí integrovaný čtyřportový ethernetový přepínač a plně tak pokrývá potřeby pro vybudování počítačové sítě doma nebo v menší kanceláři.

Weby pro milovníky bílé stopy

Zasněžený internet

Globální oteplování jednou možná zavře všechna tuzemská lyžařská střediska a lyžovat se bude jen na ledovcích nebo na internetu. Druhou variantu si můžete vyzkoušet již teď. Uvařte si čaj s rumem, nasadte palčáky a vydejte se na výpravu zasněženým internetem.

Letošní zimní sezonu mohou lyžaři hodnotit kladně. Po nesmělém rozjezdu, kdy provozovatelé lyžařských středisek marně vyhlíželi sněh a sněhová děla jela naplno, se příroda umoudřila a nabídla lyžařům dostatek opravdového sněhu. Začátkem roku jste mohli prakticky do každého alespoň trochu výše položeného lyžařského areálu vyrazit bez obav, že byste si odřeli skluznice. Jenže nyní již zima pomalu ztrácí dech a je potřeba se více než kdy jindy informovat o podmínkách, které vás na horách čekají.

SNĚHOVÉ WEBY

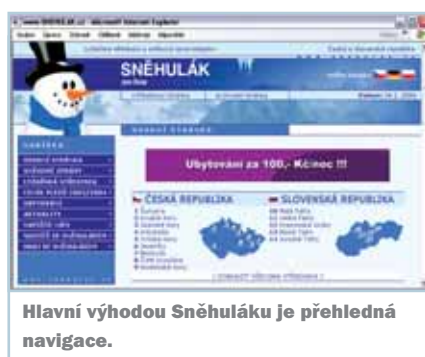
Kdeže ty loňské sněhy jsou, může vás napadnout při pohledu na web **Sníh** (www.snih.cz). Zásah lidské ruky stránky již asi hodně dlouho nepoznaly, o umělé udržování webu při životě se stará jen automatická aktualizace stavu sněhu na tuzemských svazích.

O poznání lépe je na tom další web s typicky zimní adresou – **Lyžování** (www.lyzovani.cz) –, na kterém najdete informace o horských střediscích a o aktuálním stavu sněhu, předpověď počasí nebo obrázky z webových kamer. Též zde můžete v bazaru nakoupit či prodat

lyžařské vybavení, seznámit se v seznamce nebo najít spolucestující pro cestu za sněhem. Největší zájem však návštěvníci mají o nabídku ubytování a zimních zájezdů.

Web **Sněhulák** (www.snehulak.cz) vznikl na podzim roku 2002, a protože jej provozuje společnost zabývající se pronájmem rekreačních chat a chalup v České republice, asi nepřekvapí, že prvotním záměrem autorů bylo poskytovat na tomto webu podrobné zimní informace především zájemcům o pronájem některého rekreačního zařízení.

Konkurenční výhodou webu je nabídka údajů o výšce sněhové pokrývky

Hlavní výhodou Sněhuláku je přehledná navigace.

a o cenách vleků i ze slovenských hor (Malá a Velká Fatra, Nízké a Vysoké Tatry a Kremnické vrchy). Návštěvníci oceňují i srovnání cen v jednotlivých střediscích. A pokud zrovna není sněh, zkuste se zabavit flashovou hrou, ve které sněhovými koulemi sestřelujete sněhuláky.

Zatímco web Sněhulák se na internetu objevil jako podpora prodeje ubytovacích kapacit, web **Skinet.cz** (www.skinet.cz) vznikl již v roce 1998 jako zájmový projekt vytvářený pro zábavu ve volném čase. V té době bylo na českém internetu informací pro lyžaře velmi málo. Tuzemská lyžařská střediska se prezentovala v minimální míře a o zahraničních zimních centrech jste se toho bez znalosti cizích jazyků také příliš nedozvěděli.

Základem webu Skinet.cz byl tehdy skiatlas, který však i dnes patří k nejnavštěvovanější částem webu. A není divu, neboť v něm kromě popisů tuzemských středisek najdete také informace o velkém množství zahraničních lyžařských středisek (Itálie, Francie, Rakousko, Německo i Rumunsko).

Web Skinet.cz sice nabízí též článkovou část, ta však není vzhledem k časovému zaneprázdnění autorů webu příliš často aktualizována. „Nechceme držet Skinet.cz uzavřený. Rádi poskytneme prostor komukoliv, kdo projeví zájem a bude se →

Na Skinetu nenajdete jen strohé sloupce čísel, ale i příjemné čtení!

→ držet tématu. Mám na mysli zejména autory malých webových prezentací týkajících se jejich lyžařských zájmů na freewebech a podobně. Pokud někdo projeví zájem spolupřevést Skinetu.cz, jistě se dohodneme. Nejvíce by se mi líbilo, kdyby vznikl jistý druh komunitního webu,“ hovoří o možném budoucím vývoji webu jeden z jeho autorů Jan Havlíček.

LYŽOVÁNÍ NADIVOKO

Navzdory svému názvu nejsou na webu **Laviny.cz** (www.laviny.cz) publikované informace zúženy pouze na problematiku lavin.

Právě naopak. Více o obsahu serveru snad napovídá dodatek k samotnému názvu – „laviny informací o horách“.

„Prvotním impulzem pro vznik webu *Laviny.cz* bylo, jak z názvu vyplývá, přiblížit otázky bezpečnosti zejména mladým lidem provozujícím snowboarding. Právě tyto informace v médiích zaměřených na

Nezbytné čtení pro každého „nezávislého“ lyžaře.

tuto skupinu lidí prakticky zcela chyběly či stále v velké části chybí. Nejedná se však pouze o problematiku lavin, ale i dalších faktorů spolu souvisejících a vzájemně vytvářejících mozaiku „bezpečnost v horách“,“ popisuje hlavní důvod vzniku

nového zimního webu jeho zakladatel Marek Toušek.

Postupem času se však ukázalo, že konečným produktem by neměly být jen úzce zaměřené stránky pro pár jednotlivců, kteří mají zájem dovědět se něco o aspektech bezpečnosti v horách, ale že je nutné tento původní záměr rozšířit pro širší publikum. V současné podobě se tedy jedná o informační portál pro získávání jak „specializovaných“ článků, tak aktuálních informací podporujících rozhodování o cestování – jsou zde cestopisy, sněhové zpravodajství i předpověď počasí.

Záměrem magazínu *Laviny.cz* je také informovat a inspirovat snowboardisty a freeskiery, kteří našli zálibu zejména v ježdění ve volném terénu neboli zálibu ve freeridingu. Server dále hodlá přinášet názory na nejrůznější vybavení a materiály, tipy ke zvýšení bezpečnosti, rozhovory se zajímavými lidmi a jezdci nebo jejich profily.

Freeskiing je sport a životní styl, jehož hlavními atributy jsou adrenalin, lyžování a nesvázanost pravidly. Pod tento pojem lze zařadit nejen lyžování ve volném terénu, ale →

PLACENÁ INZERCE

CHRAŇTE SVŮJ POČÍTAČ

symantec™

Symantec GmbH (ČR & SR), Office Park Nové Butovice – budova A, Bucharova 2, 150 00 Praha 5
e-mail: prague@symantec.com • www.symantec.cz

Symantec a logo Symantecu jsou obchodní známky registrované v USA, Norton AntiVirus je obchodní známka společnosti Symantec Corporation. © 2002 Symantec Corporation. Všechna práva vyhrazena.

Norton Internet Security™ 2004 (česká verze)

- Máte problémy s ochranou vašeho počítače?
- Používáte několik produktů k zajištění kompletní bezpečnosti a přesto máte problémy?
- Trápí vás stahování nechtěných reklam?
- Obtěžují vás nevyžádané maily?

Máme pro vás řešení:

Norton Internet Security™ 2004 (česká verze) rozšiřuje standardní vlastnosti AntiVirusu o další neméně důležité bezpečnostní funkce:

- **AntiVirus**
- **AntiSpam**
- **Personal Firewall a Detekce narušení**
- **Ochrana vašeho soukromí a vašich dětí**
- **Snadná instalace a aktualizace LiveUpdate™*)**

*) Při koupi Norton Internet Security 2004 CZ získáte aktualizace po dobu dvanácti měsíců zdarma, pro následné aktualizace je k dispozici roční předplatné.

AntiVirus+

Další bezpečnostní funkce:
• Personal Firewall • Detekce narušení
• AntiSpam • Ochrana vašeho soukromí a vašeho PC

symantec.

→ i předvádění krkolomných triků ve snowparcích nebo dynamickou jízdu ve skicrossu. Asi nepřekvapí, že tato poměrně nová lyžařská disciplína je doménou mladých lidí, kteří k internetu nemají daleko, díky čemuž je i český web bohatý na kvalitní magazíny věnované freeskiingu.

Před dvěma lety se objevil server **FreeSkiing** (www.freeskiing.cz), k jehož založení motivovalo autora webu Tomáše Matwika kromě lásky k freeskiingu také seznámení s jedněmi z nejlepších freeskiérů u nás – Robinem Kaletou a Tomášem Guziurem –, které posléze začal fotografovat.

Přímo propagační Freeride lze nazvat galerií na tomto webu.

Dalším podobně zaměřeným webem je magazín **Freeride** (www.freeride.cz). Zde se v reakci na rychle se rozvíjející freestyleové a freeridové lyžování v Čechách objevila nová sekce Skiing, která doplnila stávající sekce Snowboarding a Biking. Na obou výše zmíněných webech najdete zajímavé články a upoutávky na chystané akce, ale největší pýchou magazínů jsou rozsáhlé fotogalerie.

Prostřednictvím fotogalerií se totiž lyžaři mohou předvést potenciálním sponzorům. „Jedna z hlavních věcí, kterou potřebují,

NEJLEPŠÍ WEB

HOLIDAYINFO (WWW.HOLIDAYINFO.CZ)

Holidayinfo je primárním informačním zdrojem českých lyžařských středisek. Základní verze tohoto informačního systému byla vytvořena před zimní sezonou 1999/2000. Návštěvníci webu zde najdou především aktuální informace o stavu sněhu, o podmínkách pro lyžování a o počasí, aktuální obrázky z webových

jsou sponzoři a ty nezískají, pokud nemají fotky nebo pokud je nemají kde zveřejnit. Takovou možnost máme zase my,“ vysvětluje jeden z autorů webu Freeride známý pod přezdívkou Pedro.

ZIMA NA PORTÁLECH

Bez povšimnutí nemohou nechat spadnout první sněhovou vločku také provozovatelé největších portálů, kteří nechtějí zájemce o zimní informace odkázat na specializované servery. Největší zájem na portálových speciálech je pochopitelně o předpověď počasí a o informace o stavu sněhu v horských střediscích, ale snad každý speciál se snaží v něčem odlišovat.

kamer nebo aktuální textový komentář k situaci ve střediscích. Vše je denně aktualizováno po dobu celé zimní sezony. Dále web obsahuje kompletní představení středisek, jejich technické parametry, aktuální informace o provozu lanovek a vleků, sjezdových a běžeckých tratí, ceníky, panoramatické mapy, denně aktualizovaný komentář Horské služby České republiky apod. Systém je hlavním informačním zdrojem z toho důvodu, že data o sněhových podmínkách jsou přebírána do televizí, na texty, do rozhlasu a novin, na internetové portály a webové prezentace a dalšími zhruba pěti sty subjekty nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí. V průběhu zimní sezony systém navíc odešle zhruba 100 000 e-mailových zpráv ve formátu HTML a XML.

Web **Snih.atlas.cz** (snih.atlas.cz) pamatuje také na lyžaře, kteří upřednostňují lyžování v zahraničí, a přináší zevrubné informace o střediscích v Rakousku, v Itálii, ve Francii a ve Švýcarsku, a to včetně výběru nejlepších zahraničních webů vztahujících se k dané lokalitě. **Snih.atlas.cz** je propojen se specializovanými weby Atlasu, na nichž si lze objednat zájezd nebo ubytování. Atlas jako jediný portál nabízí zimní informace také v geografickém kontextu, v návaznosti na produkty **Mapy.atlas.cz** a **Jizdnirady.atlas.cz**. V tomto případě je tedy velmi

Databáze zimních středisek a informace o nich patří nejrozsáhlejším.

jednoduché zjistit, kde přesně se dané středisko nachází a jak se do něj autem, autobusem nebo vlakem dostanete.

Portál Tiscali nabízí ve svém speciálu **Zima 2003 – 2004** (zima.tiscali.cz) mimo jiné školu lyžování a poradnu pro výběr lyží, **Zima iDNES** (zima.idnes.cz) uveřejňuje kromě aktuálního zpravodajství z českých i světových hor tipy, kam vyrazit na lyže, které sjezdovky či běžky si vybrat, informace z horských středisek a o počasí na horách, databázi ubytování a dopravní zpravodajství. Novinkou letoš-

NEJLEPŠÍ OBCHOD

LEVNÉ LYŽE (WWW.LEVNELYZE.CZ)

Ve většině kamenných obchodů je výběr lyžařských potřeb značně omezený. Jedná se většinou o neúplné kolekce několika málo značek, často ještě proložené zastaralými modely. Proč se tedy pro lyže nevypravit na internet? Jednu z nejširších nabídek tuzemských e-shopů s lyžařským vybavením najdete v obchodě **Levné lyže**, který je v provozu již třetím rokem. Každou sezonu se zde objeví nějaká novinka – ať již oddělení v nabídce produktů nebo v ovládání obchodu. Zatím poslední novinkou, a to poměrně zásadní, je odstranění registrace zákazníka. Vzhledem k tomu, že lyže se nekupují tak často, lze tento revoluční krok hodnotit kladně, neboť ušetří čas spojený s registrací.

Nedělitelnou součástí internetového obchodu **Levné lyže** je poradenství, kdy se provozovatelé obchodu snaží odpovídat na každý e-mail, textovou zprávu nebo telefonický dotaz. Do nedaleké budoucnosti je připraveno spuštění tzv. **Ski Wizardu**, pomocí kterého si budete moci vybrat lyže přesně na míru.

Stránky Aleše Valenty patří k těm nejpovedenějším...

➔ ního roku je Skiporadna. Zimní příloha iDNES bude aktualizována až do konce dubna.

Zcela originálně pojali zimní přílohu na portálu Centrum. **Velká lyžařská příloha** (finance.centrum.cz/velka_lyzarska_priloha) je součástí speciálu Centrum Finance, což se pochopitelně odrazilo na jejím obsahu. Příloha tak obsahuje zejména aktuální ceny skipassů v České republice a ve vybraných střediscích Slovenska, Itálie, Francie a Rakouska. Tyto ceny nejsou dostupné pouze v podobě strohé tabulky, ale pomocí interaktivního formuláře snadno zjistíte například to, kolik za týdenní permanentky vydá čtyřčlenná rodina. Dále jsou zde k dispozici ceny ubytování a půjčovního lyžařského vybavení (tuzemsko i zahraničí), lyžařské odkazy nebo ceny servisních prací.

„Zjistili jsme, že například ceny skipassů se jen velmi těžko hledají a prakticky neexistuje stránka, na které by byla zmapována většina středisek. V naší příloze jsme tedy všechny dostupné informace sumarizovali a našim čtenářům nabídli v podobě, která jim ušetří spoustu času stráveného procházením řady internetových stránek a hledáním potřebných informací týkajících se lyžování,“ popisuje hlavní důvod vzniku zimní přílohy Tomáš Kostrhoun z portálu Centrum.

WEBY SPORTOVCŮ

Co nabízejí fanouškům stránky našich nejznámějších lyžařů? Obsahem se od sebe weby **Martina Koukala** (www.martinkoukal.cz), **Lukáše Bauera** (www.lukas-bauer.cz) nebo **Aleše Valenty** (www.alesvalenta.cz) příliš neliší. Najdete na nich reportáže ze závodů a z různých akcí, exkluzivní rozhovory nebo obligátní fotogalerie. Pojdme se ale blíže podívat na webovou prezentaci naší nejuspěšnější lyžařky současnosti **Kateřiny Neumannové** (www.neumannova.cz).

Stránky rodačky z Písku jsou od roku 1999 dílem jejího velkého fanouška Zdeňka Klučky. Na podzim roku 2000 se web stal po navázání přímé spolupráce s Kateřinou a její agenturou oficiálním webem české běžkyně. Největšímu zájmu návštěvníků se těší rozhovory a fotografie ze závodů a společenských akcí. Obrovský zájem vzbudily exkluzivní fotografie přímo od Kateřiny z jejího pobytu a tréninku na olympiádě v Salt Lake City 2002. Zajímavostí jsou průběžně doplňované podpisové kartičky, které si fanoušci mohou stáhnout a doma vytisknout, případně si o ně napsat.

„V nejbližší době se na web opět vrátí krátké videozáznamy ze závodů, tréninků a sportovně-společenských akcí. Rozšíření se rovněž dočká současná fotogalerie, do které budou doplněny vybrané snímky ke stažení v tištitelné fotokvalitě,“ slibuje Zdeněk Klučka.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

@vast!

antivirus

»Komplexní ochrana technologií Microsoft:

- avast! 4 Server Edition
- avast! 4 Exchange Server Edition
- avast! 4 ISA Server Edition
- avast! 4 SharePoint Server Edition
- avast! 4 Professional Edition
- avast! 4 PDA Edition

»Pro uživatele Microsoft Small Business Server 2000/2003 cenově výhodný:

- avast! 4 Small Business Server Edition

»Více informací na:

www.avast.com

ALWIL Software
Průběžná 76
100 00, Praha 10
tel.: +420 274 005 666
fax: +420 274 005 888

Internetové stránky Marianne a Kupony na slevy

Časopis pro ženy a slevové kupony

Internetová podoba ženského časopisu Marianne a web nabízející slevové kupony jsou dalšími novinami, se kterými vás seznámíme ve volném seriálu o zajímavých webech českého internetu.

MARIANNE.CZ | WWW.MARIANNE.CZ

OBSAH

Magazín Marianne, určený především pro ženy středního věku, se na konci listopadu dočkal svého premiérového internetového zpracování. Webová podoba časopisu nabízí čtenářkám kromě pravidelných rubrik, na které jsou zvyklé z tištěného časopisu, také řadu užitečných funkcí, specifických právě pro internet. Hlavním lákadlem tak bude zejména trojice poraden. Uživatelky mohou zadávat své dotazy v psychologické, vlasové nebo kosmetické poradně a do týdne naleznou na stránkách odbornou odpověď specialisty na danou problematiku. Na zveřejnění odpovědi na webu může být tazatelka také upozorněna e-mailem.

V budoucnosti by měly přibýt další dvě rubriky, a to rubriky Recepty a Décor. V dubnu totiž začnou vycházet nové časopisy Appetit a Marianne Bydlení, jejichž redakce budou své příspěvky poskytovat také webu Marianne.cz.

A jak si čtenářku magazínu představuje manažerka webu Adéla Kubičková? „Je to žena vzdělaná, zaměstnaná, s vlastní rodinou a kariérou, samostatná, společenská a finančně zajištěná. Průměrný věk 30 let, s vlastní rodinou a kariérou, sebevědomá, aktivní, zvidavá. Sleduje módní trendy, má ráda kvalitní zboží. Svůj život chce prožít naplno, a proto ochotně přijímá nové podněty, nápady a trendy. Hodně utrácí za sebe

i celou svou rodinu, a proto chce slyšet rady, jak utrácet efektivně. Návštěvnice webových stránek Marianne spojuje zájem o své okolí, rády samy píše a sdílí své osudy, radosti i starosti s ostatními návštěvnicemi webu.“

NAVIGACE

Články jsou rozděleny do několika kategorií (Vztahy, Móda, Krása, Zdraví, Děti apod.) a dostanete se k nim pomocí menu na levé straně. Odkazy z menu v záhlaví stránky vás dovedou do komunitní části webu (Klub, Fórum, Chat, Freemail) nebo na stránku s formulářem pro objednání předplatného. Nic víc, nic míň.

GRAFIKA

Grafika webu je střídá, stejně tak není čtenář zahlcován velkým množstvím textu na stránce. Internetová podoba časopisu nabízí výběr mezi čtyřmi barevnými schémata webu, což je u magazínu pro ženy trefa do černého. Návštěvníci stránek tak mohou jednoduše volit mezi modrým, zeleným, růžovým nebo žlutým tématem. Zatímco internetový prohlížeč Mozilla zvládal přepínání mezi barevnými kabátky bez problémů, Internet Explorer překvapivě kolaboval.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

Cosmopolitan

(www.stratosfera.cz/cosmopolitan)

Web Cosmopolitanu je určen pro mladou ženu, kterou zajímají vztahy, sex, móda, kosmetika, ale i publicistika a zdravý životní styl. Články vesměs pocházejí z tištěného měsíčníku a tím, že jsou umístěny na web, poskytují čtenářkám možnost na ně reagovat a diskutovat o tématech v nich popisovaných.

Internetová podoba časopisu navíc obsahuje rubriky a články, které se v tištěné verzi vůbec neobjevují – jedná se například o interaktivní testy, povídky o dietách, výpočet body mass indexu, celoroční horoskop, fotogalerii sexy mužů, vykládání tarotu, Kámásútru nebo láskoměr. Právě vyjmenované oblasti patří mezi nejnavštěvovanější.

RODNÝ LIST WEBU

Tvůrce Advertures

Provozovatel Vydavatelství Hachette Filipacchi 2000

Použité technologie HTML, CSS, PHP, MySQL, PostgreSQL

Doba realizace 2 měsíce

Datum spuštění 12. prosince 2003

Hosting Hosting 90

KUPONY NA SLEVY |

WWW.KUPONYNASLEVY.CZ

OBSAH

Podpora prodeje prostřednictvím kuponů na slevy má ve světě dlouhou tradici. Slevové kupony jsou nejrozšířenější především v USA, po celém světě se pak ročně uplatní miliardy kuponů. Publikování kuponů na slevy v tištěných periodikách je však spojeno s nižší účinností a s nízkou časovou pružností. Ideálním médiem se i pro tyto účely stává internet. Našinec si však zatím na využívání slevových kuponů nezvykl, a proto bude zajímavé sledovat, jak se tomuto webu povede.

Web Kupony na slevy má přitom ambici stát se největším přehledem akčních nabídek a slev obchodníků v celé ČR. Kupony zde najdete rozčleněné podle jednotlivých kategorií, a pokud vás některý z nich zaujme vyšší svého benefitu, jedním kliknutím si jej můžete vytisknout. Inzerentům →

→ (poskytovatelům slev) systém umožňuje on-line vkládání kuponů pomocí editoru, a to včetně grafiky a vkládání čárových kódů. Hlavním mediálním partnerem projektu je portál Atlas.cz.

NAVIGACE

V nabídce slevových kuponů se můžete orientovat několika způsoby. Jestliže neshánete nic konkrétního, ale hledáte spíše inspiraci, bude pro vás řešením procházení katalogu, ne nepodobného obvyklým katalogům, které najdete na internetových portálech. Pouze názvy jednotlivých kategorií se odlišují.

Dalším způsobem, jak se dobrat nalezené slevové kuponu, je zadat klíčové slovo do formulářového políčka *Najdi svůj kupon*. Hledáte-li tedy kupříkladu slevový kupon na nákup televizoru, zadejte do vyhledávacího klíčové slovo „TV“, „televizor“ nebo „elektronika“. Spolu s rostoucím počtem kuponů v databázi ale bude nabývat na významu třetí možnost – podrobnější formulář zobrazený po kliknutí na odkaz *Vyhledávání*, ve kterém můžete vyhledávat podle firem, kategorií (bydlení, cestování, elektronika, oděvy, stravování apod.), lokalit nebo klíčových slov.

GRAFIKA

Pamatujete-li si dřívější podobu katalogu Atlas, bude vám vzhled katalogu dominujícího titulní stránce webu Kupony na slevy připadat velmi povědomý. „Není naším záměrem na předmětném webu podbízet se podobností grafiky nějakého systému,“ zareagoval Jan Kolár ze společnosti Carte, provozující zmíněný web. V každém případě grafika webu neurazí, ale ani nenadchne. Grafické podobě tak přidávají na přitažlivosti především dvě fotografie sympatických dívek. Jedna je přítomna na každé stránce, druhá čeká na stránce s vyhledávacím formulářem. Kupony se zobrazují v samostatném okně, přičemž jejich grafická podoba se prakticky neliší.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

Kupony a slevy (www.kuponyaslevy.cz)

Tento „slevový“ web (pozor na téměř totožnou adresu s výše popisovaným serverem) provozuje společnost Mediatel, vydávající Zlaté stránky. Obsahem webu jsou proto především kupony zveřejňované v telefonních seznamech v Praze a v Brně. Kromě toho se na webu objevují kupony objednané speciálně pro tyto

stránky. „V současné době jsou kupony uvedeny pouze v samostatné sekci, chystáme propojení s databází Zlatých stránek. Návštěvník pak bude moci při

RODNÝ LIST WEBU

Tvůrce IQ net

Provozovatel Carte

Použité technologie HTML, PHP, Javascript, Flash

Doba realizace 5 měsíců

Datum spuštění 20. listopadu 2003

Hosting IQ net

vyhledání konkrétní firmy zjistit, jestli tato firma má slevový kupon, a rovnou jej použít,“ říká o budoucnosti webu Lenka Kulíšková ze společnosti Mediatel. Popisované propojení je ale možné vyzkoušet již dnes, a to v nové verzi vyhledávání, umístěné na adrese www2.zlatestranky.cz, kde lze mimo jiné při vyhledávání zaškrtnout políčko „sleva“, čímž budou vyhledány jen firmy, které slevu poskytují.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

NÁZOR PROFESIONÁLNÍHO WEBDESIGNÉRA

MARIANNE.CZ

Příjemnou drobností je možnost volby jednoho ze čtyř barevných schémat, i když nadpisové lišty drží stále stejnou barevnost. Těžko říci, zda jde o záměr, nebo o nedokonalost. Layout je přehledný, základní ovládací prvky jsou stále na stejných místech, takže i méně zkušená uživatka internetu se v nabídce položek neztratí.

Grafika celkově působí decentně a svěže. Lze vnímat snahu autorů o minimalizaci datové velikosti stránek, kterou by ocenili lidé připojení pomocí telefonní linky. S tím poněkud kontrastuje mnoho nadpisů a odkazů v menu řešených prostřednictvím obrázků, což může jít na vrub velkému důrazu zadavatele na dodržení fontu podle grafického manuálu.

Web dává zapomenout na tabulkové řešení designu – v plném rozsahu využívá pozicování pomocí DIV, které přináší řadu výhod. Jako typ dokumentu zvolili autoři přísný XHTML 1.0 Strict, který, jak název napovídá, není příliš tolerantní k chybám. Validátor jich příliš mnoho nenašel, většina z nich se týká nekorektní podoby adresy počítačla ze serveru <http://dot.idot.cz/>.

Pochvalu zaslouží i řešení tiskové verze – plně s využitím CSS pro příslušný typ média. Je nutné ocenit také využití technologie přepisování adres článků generovaných z databáze publikačního systému. Díky tomu mají články pro vyhledávače přívětivou, staticky vyhlížející adresu (např. <http://www.marianne.cz/content/view/full/12844>). Výtku je třeba vznést k provedení ankety – lze hlasovat několikrát, což dokáže tento interaktivní prvek znehodnotit.

KUPONY NA SLEVOU

Grafické ztvárnění neoslňuje kreativitou, ale požadavky na přehlednost splňuje. Nic zbytečně nezdržuje, neruší. Hlavní ovládací prvky jsou vhodně rozvržené, i když políčko pro přihlášení uživatele by prospělo umístění níže do stránky. Řazení mnoha kuponů pod sebe není zrovna nejšťastnějším řešením. Přehlednost by se snad zlepšila, kdyby se kupony alespoň na homepage zobrazovaly například dva vedle sebe.

Velkou část horního prostoru zabírá image proužek s logem a animací. V prvním okamžiku ho autor považoval za vánoční přání, teprve při bližším zkoumání zjistil, že heslo-

vitě popisuje princip projektu (najít, vytisknout, koupit). Reklamnímu sdělení čtverce by měl spíše dominovat výše uvedený text, nikoliv čísla coby kroky, navíc trochu podivně včetně předchozí nuly (01, 02, 03). Pochvalu si rozhodně nezaslouží vyhledávání, které je přitom pro takový server zásadní. Zadáte-li jako slovo „obuv“, vypíše vám server jiné firmy než při zadání slova „boty“. Vyhledané společnosti se navíc nepřekrývají, takže inzerenti mohou být ochuzeni o část potenciálních zákazníků. Při výběru kategorie Oděvy, Obuv, Doplnky a zadání lokality Praha systém vypíše i poukázku autoopravny či finančního magazínu. Jistě, člověk potřebuje obutí nohou i vozu, ale... Jedinou podstatnější technickou připomínkou je umístění celkového webu do rámu se 100% výškou i šířkou, aniž by byla do sekce NOFRAME uvedena alternativní URL adresa. Některé vyhledávače proto takový web vůbec nezaindexují.

Jakub Švestka, iMagic

Domovská stránka: www.imagic.cz
Reference: ASPI (www.aspi.cz),
Pražská teplárenská (www.ptas.cz),
Pribina (www.pribina.cz)

Vypalovací software

Nero není absolutní vládce

Nero Burning ROM je pravděpodobně nejrozšířenější vypalovací software. Kromě populární aplikace z dílny německé firmy Ahead ovšem existuje řada alternativních vypalovacích programů, které jsou často neprávem opomíjeny.

Z méně známých aplikací na vypalování CD nebo DVD stojí za pozornost zejména ty, které umí překonávat různé typy ochrany proti kopírování, dále aplikace určené primárně pro práci s hudebními disky a nepochybně i vypalovací programy, které jsou k dispozici zdarma.

NEDEJTE SE ZASTRAŠIT OCHRANOU

Překonání různých druhů ochrany je doménou speciálních vypalovacích aplikací, které však, v závislosti na zákonech dané země, často balancují na samé hraně zákona. Kdybychom nahlédli do našeho autorského zákona č. 121/2000 Sb., § 43, odst. 1, zjistili bychom, že překonávání prostředků sloužících k ochraně autorských práv je nezákonné. Nicméně pokud kopie chráněných disků nijak dál nešíříte, žádné problémy vám, jako soukromému uživateli, nehrozí. Do rozporu se zákonem se však dostávají například dovozci a prodejci vypalovacích mechanik, které bez problému překonají ochranu hudebních CD Cactus Datashield (namátkou jmenujme třeba mechaniky Plextor), stejně tak dovozci a distributoři v podstatě všech aplikací uvedených v této části článku.

CLONECD

Nekorunovaným králem mezi prolamovači ochrany je aplikace, která dokonce přežila i vlastní „smrt“ – slavný CloneCD. Program CloneCD vyvíjela německá firma Elaborate

Bytes, která se však kvůli konfliktům s autorským právem v řadě států Evropské unie musela přestěhovat do Švýcarska. Bohužel ani stěhování nepomohlo, a tak byl letos v září prodej aplikace ukončen. Truchlení „pozůstalých“ však nemělo dlouhého trvání. Firma Elaborate Bytes prodala práva na CloneCD firmě SlySoft, která sídlí na ostrově Antigua v Karibiku, a tak vývoj aplikace dále pokračuje.

Co se týče překonávání ochrany proti kopírování, dokáže CloneCD ve spolupráci s kvalitní vypalovací mechanikou opravdová kouzla. Hravě si poradí se standardními ochranami typu SafeDisc, SecuRom či LaserLock, o primitivní ochraně pomocí vadných sektorů nemluvě.

CloneCD je naprostá jednička v kopírování chráněných CD.

Méně zkušeným uživatelům pomohou s nastavením potřebných parametrů doplňkové aplikace, ke kterým se ještě dostaneme, mimo to jsou připraveny i profily pro kopírování hudebních či datových CD. Pokročilí uživatelé oceňují širokou škálu detailních nastavení programu.

CloneCD kromě přímého kopírování CD zvládá i práci s image soubory a mazání přepisovatelných disků. Aplikace je k dispozici

v řadě jazyků včetně češtiny, použití demo-verze je omezeno na 21 dní.

BLINDWRITE

Nový vzhled aplikace BlindWrite v řadě označené číslem 5 láká uživatele zejména přehledným uživatelským rozhraním (v nabídce jazyků včetně češtiny) a snadným ovládáním. BlindWrite sice neumí vypalovat datové

V programu BlindWrite není třeba nic nastavovat.

CD přímo ze souborů uložených na pevném disku, na druhou stranu však podporuje dlouhou řadu image souborů vytvořených v ostatních aplikacích.

Nabídka podrobnějších nastavení není nijak široká, běžné uživatele však plně uspokojí. Kopírování chráněných disků probíhá naprosto automaticky pomocí přednastavených profilů.

Demoverzi BlindWrite můžete testovat 14 dní, žádné funkce nejsou omezeny.

GAMEJACK

Vypalovací program GameJack přináší slušnou nabídku funkcí v inovovaném uživatelském rozhraní →

→ ském rozhraní, ovšem stále s poněkud překombinovaným ovládáním. Přestože GameJack obsahuje mnoho profilů, které vám usnadní správné nastavení parametrů kopírování, není tato aplikace určena pro začátečníky. Pokročilí uživatelé si naopak užijí jak detailního nastavení parametrů, tak i řady podporovaných formátů, včetně

GameJack je robustní software pro pokročilé.

DVD±R nebo DVD-RAM. GameJack obsahuje rovněž užitečnou aplikaci ClonyXXL, pomocí které snadno zjistíte typ použité ochrany.

Kromě vypalování a ukládání image souborů umí GameJack vytvářet virtuální CD-ROM mechaniky, a překonávat tak sofistikované ochrany proti kopírování založené na sledování fyzických parametrů média. Malou třeshičkou na dortu je šikovný editor bookletů.

Demoverzi můžete používat 14 dní, bez dalších omezení.

CDRWIN

Nejen úvodní obrazovka, ale i všechna další okna programu CDRWIN, i v nejnovější beta verzi čtyřkové řady, stále vypadají, jako by patřily do doby Windows 3.11. Jednoduchý vzhled ovšem nic neubírá na značně široké funkcionalitě programu.

V nabídce kopírování disků máte na výběr slušnou řádku parametrů, díky kterým můžete obelstít kdejakou ochranu proti kopírování. Stejně jako GameJack ani CDRWIN tedy rozhodně není nástrojem pro amatéry.

Kromě vypalování datových CD a práce s image soubory je velmi dobře vyřešeno i vypalování souborů typu WAV jako audio CD, včetně editoru CD-Textu.

Design programu CDRWIN patří do minulého století, nabídka funkcí je však výtečná.

Autoři aplikace CDRWIN mají prazvláštní způsob uvádění nových verzí programu, které se často liší jen minimálně (nejčastěji přidávají podporu nových vypalovaček), číslování verzí

je neskutečně zmatečné a ne všechny verze pracují na všech systémech. Podstatné změny by mohla přinést verze označená číslem 5, nad jejímž uvedením však stále visí otazníky.

Demoverze umožňuje pouze jednorázovou vypalování, používat ji můžete 30 dní.

ALCOHOL 120% A CD MATE

Aplikace Alcohol 120% a CD Mate jsme vám již v našem časopise představili, zmíním se o nich tedy jen velmi stručně.

V zásadě se jedná o velmi podobné programy, jež jsou určeny zejména méně zkušeným uživatelům, kterým většinou postačí přednastavené parametry vypalování. Zkrátka však nepřijdou ani experti, kteří si mohou pohrát s nastavením řady dalších vlastností.

CD Mate je velmi dobře vybavená aplikace, ovšem bez podpory DVD.

Znáte-li typ použité ochrany, stačí jen vybrat odpovídající profil nastavení a program se postará o všechno za vás. Obě aplikace pracují s image soubory a umí vytvářet virtuální mechaniky. Ovládání v obou případech maximálně zjednodušuje i bohatá nápověda (anglická) a uživatelské rozhraní v češtině. Ve zkušební době nejsou omezeny žádné funkce.

V aplikaci Alcohol 120% zkopírujete chráněný CD pomocí přednastavených profilů.

Osobně bych dal přednost lépe vybavenému programu CD Mate, kterému ovšem citelně chybí možnost vypalování DVD.

DOPLŇKOVÉ APLIKACE

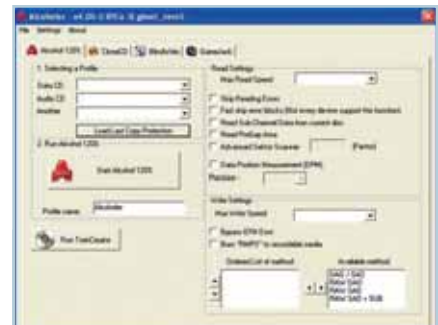
Na závěr části zabývající se kopírováním chráněných CD je třeba se zastavit u aplikací, které sice samy o sobě neslouží k vypalování, nicméně vám velmi pomohou s nastavením parametrů kopírování pro určitý typ ochrany.

Jako první bych zmínil aplikaci **ClonyXXL**, která dokáže rozpoznat všechny běžné pou-

ClonyXXL spolehlivě odhalí typ použité ochrany.

žívané typy ochrany, dále pak jednoduchý prográmk **Profiler**, který načte údaje z Clony XXL a předá je kopírovacímu programu CloneCD, a konečně i aplikaci **Alcoholer**, která na rozdíl od Profileru spolupracuje nejen s CloneCD, ale i s programy BlindWrite, Alcohol 120% a GameJack. Všechny tři aplikace si můžete stáhnout například z českého serveru s tematikou vypalování na adrese www.cdr.cz.

Alcoholer vám pomůže s nastavením řady kopírovacích programů.

Ani patřičná softwarová výbava ovšem není zárukou úspěšného zkopírování chráněného CD. Velký díl zodpovědnosti zároveň leží na použité vypalovací mechanice.

VYPALUJEME (NEJEN) HUDEBNÍ CD

V kategorii aplikací určených primárně pro vypalování hudebních disků je skutečný nával. Přestože všestranný program Nero umí rovněž vypalovat audio CD z WAV, MP3 či WMA souborů, pokusíme se vám nabídnout aplikace, které to umí ještě lépe a přidávají i něco navíc.

FEURIO!

Již po prvním „osahání“ aplikace je znát, že Feurio! slouží zejména ke kopírování a k vytváření hudebních CD. Pro tuto čin-

→ nost je program řádně vybaven funkcemi, z nichž namátkou jmenujme například editor CD-Textu, čtení subkanálových dat pro maximálně věrnou kopii, spolupráci s internetovými databázemi CD nebo editor zvukových souborů. Obrovská nabídka nastavitelných parametrů uspokojí snad každého perfekcionista, bohužel však možná odradí některé méně zkušené uživatele. Samozřejmostí je podpora souborů ve formátu MP3, OGG a WMA.

Jedinečnou funkcí, kterou byste v podobném programu asi nehledali, je měření skutečné kapacity prázdných médií. Feurio! dokáže určit, kolik MB dat nebo minut hudby se skutečně vejde na váš prázdný disk, a to zcela jednoduše, pomocí simulovaného zápisu. Nečekejte však žádné závratné MB navíc, mimo to úspěšnost tzv. overburnu závisí z podstatné části na schopnostech vaší vypalovací mechaniky.

DISCJUGGLER PROFESSIONAL EDITION

Velmi širokou nabídku funkcí a podporovaných formátů v přehledném uživatelském rozhraní nabízí aplikace DiscJuggler. Program umí kopírovat CD a DVD disky, vytvářet datové CD a DVD ze souborů na pevném disku a také hudební CD ze souborů MP3, WMA a WAV. Velmi kvalitní kopírování hudebních CD doplňuje editor CD-Textu, ID3 tagů a spolupráce s databází CD disků. Bohatá nabídka nastavitelných parametrů uspokojí i náročnější uživatele,

oproti tomu začátečníci si s nimi hlavu příliš lámat nemusejí.

Další výhodou programu je podpora současného vypalování na více mechanikách a rovněž spolupráce s vypalovacími jukeboxy a roboty.

Demoverze má některá funkční omezení, mimo to vypaluje pouze nejvyšší možnou rychlostí.

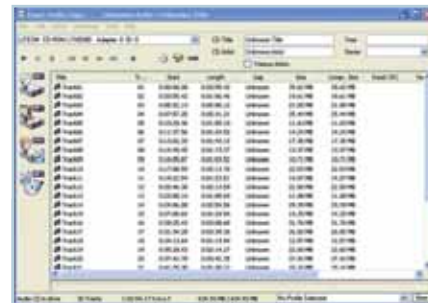

DiscJuggler Professional Edition vám vypálí, na co si jen vzpomenete.

EXACT AUDIO COPY

Freewareová aplikace Exact Audio Copy (EAC) od německého autora je odborníky uznávaným nástrojem pro grabování a vypalování hudebních CD. EAC nabízí dva druhy rozhraní – pro pokročilá a méně zkušené uživatele. Ve spolupráci s externím kodekem LAME (download hledejte na www.cdr.cz) je možné nagrahované skladby přímo komprimovat do MP3. Další šikovné funkce slouží například k vytváření ID3 tagů a CD-Textu.

Pro zkušené uživatele je připravena slušná řádka podrobných nastavení a užitečných nástrojů.

Exact Audio Copy umí vytvářet jen hudební CD, zato však v maximální kvalitě.

VYPALUJEME ZDARMA

I mezi vypalovacími programy se občas najde nějaký ten freeware, nicméně nečekejte, že si budete moci vybírat z būhvíjak široké nabídky, navíc se často jedná o software s velmi omezenými možnostmi.

CHEETAH CD BURNER

Vypalovací program Cheetah CD Burner se na první pohled tváří jako shareware v ceně 15 USD, se zkušební dobou 45 dní. Ovšem na domácím webu aplikace její autoři nabízejí zajímavou dohodu – pokud zveřejníte odkaz na jejich web, pošlou vám registrační kód zdarma.

Vypalovat můžete pouze datové či hudební CD (z WAV nebo MP3), s naprostým minimem nastavitelných

	CloneCD 4.3.1.9	BlindWrite 5.0.5	GameJack 4.0	CDROWIN 4.0A	Alcohol 120% 1.4.7.1005	CD Mate 2.5.4.17
STRÁNKY PROGRAMU	www.slysoft.com	www.vso-software.fr	www.gamejack.org	www.goldenhawk.com	www.alcohol-soft.com	www.cd-mate.com
JAZYK ROZHRANÍ	čeština, angličtina a další	čeština, angličtina a další	angličtina, němčina	angličtina	čeština, angličtina a další	čeština, angličtina a další
OPERAČNÍ SYSTÉM	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 98/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	shareware	shareware	shareware	shareware	shareware	shareware
CENA [USD]	39	39,9	19,95	39	49,95	39
VELIKOST SOUBORU [MB]	2,3	2,2	6,4	0,7	3,6	8,4
VYPALOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH SOUBORŮ	-	-	jen WAV	ano	-	ano
VYPALOVÁNÍ MP3, OGG, WMA JAKO AUDIO CD	-	-	-	-	-	ano
PRÁCE S IMAGE	ano	ano	ano	ano	ano	ano
PŘEKONÁVÁNÍ OCHRAN	ano	ano	ano	ano	ano	ano
VYPALOVÁNÍ DVD	-	ano	ano	-	ano	-
PLUSY	v současnosti asi nejlepší aplikace svého druhu	snadné ovládání, přednastavené profily	vypalování DVD, emulace disků složitější ovládání	široká nabídka funkcí	snadné ovládání, přednastavené profily	všestranná aplikace s velmi snadným ovládáním
MINUSY		málo nastavitelných parametrů		strohý, nedomoderní design	málo nastavitelných parametrů	chybí vypalování DVD

→ parametrů. Výběr souborů probíhá tak, jak jsme zvyklí v Nero, tedy prostým přetažením vybraných souborů z průzkumníka do kompilace; samotné vypalování se spouští patřičnou ikonou.

Cheetah CD Burner má sice velmi snadné a intuitivní ovládání, nabídka funkcí však uspokojí jen naprosté začátečníky.

BURN4FREE

O freewaru Burn4Free jste se už v našem časopise rovněž mohli dočíst. Na rozdíl od předchozího programu nabízí podporu DVD a vytváření audio CD nejen z MP3, ale i z OGG. Práce s Burn4Free je rovněž velmi snadná, nastavitelných parametrů je opět minimum, na webu výrobce si můžete stáhnout i češtinu.

Specialitou, která by slušela i vyspělejší aplikacím, je plovoucí okno sloužící k přidávání souborů do kompilace, stejně tak integrace základních funkcí programu do kontextové nabídky pod pravým tlačítkem myši.

VYBERTE SI TEN PRAVÝ

Účelem tohoto článku není a ani by nemohlo být vyjmenování všech dostupných vypalovacích programů. Z porovnání byly vynechány některé aplikace, které jsou sice velmi kvalitní, ovšem jejich autoři neposkytují demoverze k otestování (např. Easy CD & DVD Creator 6, WinOnCD 5 a řada dalších). Kromě výše uvedených

CDBURNXP PRO 2.1.5

CO JEŠTĚ NAJDETE NA CHIP CD

Do přehledu vypalovacích programů jsme na poslední chvíli zahrnuli ještě vydařený software CDBurnXP. Jedná se o freewarový vypalovací nástroj, který umí vypalovat nejen audio a data CD, ale také DVD±R/RW a soubory ISO. Instalace programu je velmi jednoduchá, není nutné ani restartovat počítač. V hlavní nabídce máte na výběr z těchto možností: vypálit data disk, vypálit DVD disk, vypálit audiodisk, kopírovat hudbu z audiodisku a vypálit soubor ISO. (Jediným rozdílem mezi první a druhou možností je různá velikost zapisovaného

média.) Jak je vidět, program obsahuje vše důležité, co běžnému uživateli stačí k práci se záznamy na CD/DVD. Vzhledem k tomu, že program je k dispozici zdarma, překvapí jeho možnosti především při kopírování audio CD: práce s ID3 tagy, využití služeb CDDb a hledání názvů skladeb na internetu, práce s různými kodeky. Volit lze mezi rychlým kopírováním bez kontroly chyb a pomalým nahráváním s precizní kontrolou chyb. Podrobný návod, popis všech možností a samozřejmě také plnou instalaci CDBurnXP naleznete na Chip CD Amplion.

aplikací existují desítky dalších, méně známých a prověřených programů; dlouhou řadu jich najdete na serverech Slunečnice (www.slunecnice.cz), Studna (www.studna.cz) nebo Stahuj.cz (www.stahuj.cz). Nezapomínejme ani na funkci vypalování disků integrovanou do operačního systému Windows XP, která však svými možnostmi může uspokojit jen opravdu svátečního uživatele.

Všemocný program Nero Burning ROM značně pokulhává v oblasti kopírování chráněných disků, a tak si tuto část trhu rozdělují zejména výše popisované aplikace. Pro zkušeného uživatele je jasnou vol-

bou Clone CD nebo CDRWIN, začátečníkům jsou přizpůsobeny programy Alcohol 120% a CD Mate.

Pro vytváření opravdu kvalitních kopií hudebních disků bych doporučoval v první řadě programy Feurio! a Exact Audio Copy. V kategorii freewaru moc aplikací na výběr není, oba představené programy poskytují služby přibližně na stejné úrovni.

Může se stát, že některé vypalovací programy budou vyžadovat dodatečnou instalaci ASPI rozhraní, v tom případě najdete vše potřebné na webu firmy Adaptec (www.adaptec.com).

■ ■ ■ Radek Kubeš

	Feurio! 1.66	DiscJuggler Professional Edition 4.10.1128	Exact Audio Copy	Burn4Free	Cheetah CD Burner
STRÁNKY PROGRAMU	www.feurio.com	www.padus.com	www.exactaudiocopy.de	www.burn4free.com	www.cheetahburner.com
JAZYK ROZHRAŇÍ	angličtina, němčina	angličtina	angličtina	čeština, angličtina a další	angličtina
OPERAČNÍ SYSTÉM	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší	Windows 95/NT a vyšší
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	shareware	shareware	freeware	freeware	shareware/freeware
CENA [USD]	29	59	-	-	15/-
VELIKOST SOUBORU [MB]	2,4	13,1	1,7	1,4	5,1
VYPALOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH SOUBORŮ	-	ano	jen WAV	ano	ano
VYPALOVÁNÍ MP3, OGG, WMA JAKO AUDIO CD	ano	ano	-	ano	ano
PRÁCE S IMAGE	ano	ano	ano	ano	ano
PŘEKONÁVÁNÍ OCHRAN	-	-	-	-	-
VYPALOVÁNÍ DVD	-	ano	-	ano	-
PLUSY	široká nabídka funkcí pro práci s hudbou, měření skutečné kapacity médií	podpora dlouhé řady formátů CD a DVD	vysoce kvalitní kopírování audio CD	užitečné plovoucí okno málo nastavitelných parametrů	snadné ovládání
MINUSY	složitější ovládání		omezeno pouze na práci s hudebními CD		málo podporovaných formátů

Adobe Encore DVD 1.0

Zdatný palič DVD

Firma Adobe to myslí v oblasti digitálního videa opravdu vážně, a nenasvědčuje tomu jen nový a výborný program Premiere Pro. Přichází i s dalšími produkty, které společně vytvářejí kompletní sadu nástrojů pro zpracování videa. Kromě aplikace Premiere Pro, šesté verze After Effects, staronového audioeditoru Audition mezi ně patří i novinka – Encore DVD.

Program na přípravu DVD ohlásila firma Adobe již při uzavření spolupráce s firmou Sonic Solutions, která má s vývojem authoringových aplikací mnohaleté zkušenosti. Ta poskytla Adobe i jádro programu, na němž byl DVD Encore postaven. Encore je směřován do řad náročných uživatelů

a profesionálů, takže je rovnocenným partnerem Premiere a After Effects. Čím se liší od běžných komerčních programů? Především je to podpora osmi zvukových stop ve formátu Dolby Digital 5.1 a 32 stop titulků.

Tyto možnosti by domácí uživatel zřejmě nevyužil, podobně jako jiné nadstandardní

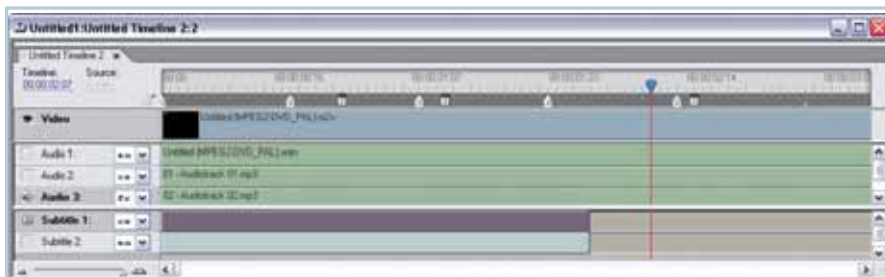
vlastnosti. Ve své cenové třídě nemá Encore velkou konkurenci – podobné schopnosti má jen Reel DVD (paradoxně od Sonic Solutions), nová verze Ulead DVD Workshopu 2.0 nebo Pinnacle Impression Pro a na platformě Mac DVD Studio Pro. Ostatní programy to, co nabízí Encore, nenabízejí vůbec nebo za podstatně vyšší cenu.

Adobe sází na úzkou integraci s programy nabízenými v „balíku“ Adobe Video Collection. Například v aplikaci Premiere Pro můžeme sestříhat video a označit začátky kapitol, které Encore ve svém projektu rozpozná. Tento způsob je dokonce výhodnější, protože videoeditor je v tomto směru rychlejší a pohodlnější. V programu Premiere lze také namíchat prostorový zvuk Dolby Digital 5.1 nebo připravit zdrojové video přímo ve formátu MPEG-2. After Effects je pak vhodný pro vytvoření animací pro menu nebo animovaná tlačítka. V kolekci není nabízen Photoshop, přesto i on je s programem Encore úzce provázán.

Pracovní prostředí programu Encore je odvozeno od jiných Adobe aplikací, jako je zejména Premiere a Photoshop. Jednotlivé nástroje jsou soustředěny na plovoucích paletkách a některé lze vzájemně sdružovat. Snaha zachovat podobné ovládání je pochopitelná, ale pro Encore se příliš nehodí. Na ploše je mnoho oken a málo místa pro práci, a není tedy snadné je všechny rozumně uspořádat. Naopak citelně chybí grafické znázornění provázání jednotlivých částí projektu, jako například v Reel DVD nebo DVD Labu. →

Prostředí programu s mnoha plovoucími a sdruženými nástrojovými paletkami je poměrně nepřehledné.

Časová osa s podporou dalších osmi zvukových stop a dvaatřiceti stop pro titulky připomíná časovou osu videoeditoru.

→ Dobře je řešena příprava zdrojového materiálu. V okně Project lze uspořádat zdrojové video, statické obrázky apod. do složek (binů) podobně jako v programu Premiere. Bohužel zde nejsou k dispozici náhledy jednotlivých položek, které by usnadnily vyhledávání. Encore zpracuje všechny běžné grafické a audio/video formáty. Video a zvukové soubory nemusí být jen v MPEG, ale díky integrovanému kodéru lze pracovat i s běžnými AVI, WAV, nebo dokonce WMA a MP3. Soubory, které

Funkčnost DVD lze ověřovat interním přehrávačem v průběhu jeho přípravy.

neodpovídají normě DVD, jsou v závěru projektu překódovány do regulérního formátu.

Časová osa je podobná timeline videoeditoru, ale není určena ke střihu. Slouží k označení kapitol, k výběru statických náhledů a k ne příliš pohodlnému zkrácení vloženého videa. Je trochu zarážející, že film nelze sestavit do jedné časové osy z několika krátkých částí. Pro každé video

ADOBE ENCORE DVD

Poloprofesionální program pro authoring DVD.

Minimální požadavky Pentium 4, 256 MB RAM, 2 GB na HD, podporovaná DVD vypalovací mechanika, Windows XP

Výrobce/poskytl Adobe Systems, San Jose, CA, USA

Cena 17 995 Kč včetně DPH

musí být vytvořena samostatná osa, což může být zbytečně komplikované.

Timeline slouží i k umístění doplňkových zvukových stop a stop s titulky. Aby DVD přehrávač rozpoznal jazykovou verzi, je nutné ji v záhlaví stop definovat. Titulky lze vytvářet přímo v programu Encore; prostě v ose umístíte kurzor na žádanou pozici, titulek zapišeme do náhledového okna a nakonec v titulkové stopě upravíme délku a pozici titulku. Tento způsob je vhodný pro jednodušší projekty. Při authoringu vícejazyčného filmu s titulky budou titulky vytvořeny ve speciálním programu a uloženy do samostatného souboru, v němž budou i odkazy na jejich pozici a délku.

S mnohojazyčnými verzemi souvisí i rozšířené schopnosti prolínání tlačítek, například definování další akce po stisknutí jednoho tlačítka. Pokud například v menu pro volbu titulků „odklepnete“ požadovanou verzi titulků, program se automaticky vrátí do hlavního menu na volbu Play. Nebo když pro zvukový doprovod zvolíte angličtinu, začne přehrávání filmu s českými titulky. Vše záleží na tom, jak jsou akce předdefinovány. Tím odpadá dlouhé „brouzdání“ po položkách menu – u komerčních programů byste tuto možnost hledali marně, protože má uplatnění právě při volbě zvuku a titulků.

Vytváření struktury se neliší od podobných programů. Encore podporuje „drag and drop“, takže umístění náhledů kapitol do menu je otázkou okamžiku. Pokud v ose vyberete všechny značky, lze je do menu přenést a upravit najednou. Podporována jsou animovaná menu i slideshow.

Při vytváření tlačítek náhledů kapitol ve Photoshopu je třeba dodržet přesný postup. Nejde jen o to, vytvořit rámeček s průhlednou výplní, ale také o pořadí vrstev pro vytvoření tzv. highlight tlačítek. Nicméně v návodu najdete přesný popis a k pochopení pomohou i šablony otevřené ve Photoshopu. V jedné z paletek je zobrazen podrobný výpis všech prvků použitých v menu včetně vrstev, z nichž jsou složeny. „Rozbalením“ všech atributů (např. tlačít-

ka) získáme dokonalejší přehled i kontrolu pro editaci. Celkově lze říci, že Encore poskytuje výborný přehled o struktuře menu. Od začátku je však nutné jednotlivé prvky logicky pojmenovat, abyste se neztratili v záplavě nic neříkajících názvů. Pochvalu si zaslouží i bohaté možnosti pro editaci textu v menu. Jedinou výtku mám k absenci řezu písma v paletce.

Z dalších užitečných vlastností programu Encore lze jmenovat automatickou kontrolu provázání tlačítek a nabídek nebo simulaci vytvářeného DVD pomocí interního přehrávače. V něm lze prověřit funkčnost menu kurzorovými tlačítky jako na běžném ovladači i myši nebo volit různé titulky a zvuk. Samozřejmě nechybí ani nastavení ochrany proti kopírování (CSS, Makrovision, Region Code nebo povolení k vytvoření kopie), výstup na DLT pásku, podpora různých typů médií včetně dvouvrstvých i oboustranných nebo doplnění disku o soubory DVD-ROM.

Encore je dobře vybavený a v rámci Adobe Video Collection i relativně levný authoringový nástroj (jeho trial verze byla na DVD přiloženém k Chipu 1/04). Jako samostatný program je srovnatelný s konkurencí. Encore je v nevýhodě, protože jde o nový produkt v kategorii, kde hraje velkou roli kompatibilita a spolehlivost – tyto vlastnosti prověřit teprve čas. Už nyní však může sklízet body za výbornou integraci s dalšími firemními programy, což je výhodné zejména pro uživatele produktů Adobe. O body naopak přichází za trochu nepohodlné ovládání. Celkově vzato se však premiéra Encore DVD zdařila.

Jan Kosnar

PLACENÁ INZERCE

není cesta zpátky, nakupujte za dealerské ceny :-)

Značkový LCD monitor 17" LG L1710S

- kontrast 450:1
- odezva 16ms
- rozlišení 1280x1024
- pěkný design

Doporučená cena:

~~17.499Kč~~

14.995Kč s DPH

skvělé ceny na www.mironet.cz
ušetříte 2.504Kč, (cena bez DPH 12.290Kč)
tel. 234 700 800

MIRONET
COMPUTERS

Programy pro zpracování daňových přiznání

Daně pomocí softwaru

Formuláře daňových přiznání patří k tomu nejsložitějšímu, s čím se lze v oblasti státní správy setkat. Většina poplatníků se shoduje, že Ministerstvem financí schválené formuláře daňových přiznání jsou náročné, příliš obsáhlé a nepřehledné. Stejně jako v mnoha jiných oblastech však může pomoci počítač.

Na trhu je k dispozici několik produktů, které jsou určeny pro zpracování daňových přiznání. Jednotlivé aplikace, které jsou uvedeny níže, mají rozdílné způsoby ovládání a rozdílné postupy, které vedou k cíli. Společným výstupem každé z nich je však k tisku připravený formulář, který věrně kopíruje papírové formuláře dostupné na finančních úřadech, a tudíž schválené Ministerstvem financí.

Výběr nejhodnější aplikace bude značně záviset na tom, kdo a pro jaký účel si produkt pořizuje. Zájem o programy pro zpracování a vyplňování daňových přiznání budou mít zcela jistě profesionálové (daňoví poradci, auditoři, právníci) a osoby odpovědné za účetní závěrku ve velkých firmách. Určitě se však jedná o zajímavou nabídku i pro mnohé živnostníky, kteří tak mohou ušetřit čas a vyvarovat se nejčastějších chyb. Povinnost podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob má také část zaměstnanců, kteří kromě své zaměstna-

necké „kariéry“ navíc podnikají, resp. mají příjmy podle jiného paragrafu zákona o daních z příjmů, než je standardní § 6 (tj. příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky).

Producenti jednotlivých aplikací nabízejí většinou několik variant programu a zákazník má možnost vybrat si verzi, jejíž funkcionalitu plně využije, a nekupovat tedy zbytečnosti.

TAXEDIT S3

Společnost Cíglér Software (výrobce známého ekonomického systému Money S3) přichází s vylepšeným produktem TaxEdit S3. Jedná se o upravenou verzi standardního TaxEditu (známého zejména mezi daňovými poradci), která je navíc doplněna o propojení s Money S3, díky čemuž produkt dokáže sestavovat přiznání a výkazy přímo z prostředí Money.

TaxEdit lze charakterizovat jako software určený pro sestavení a tisk různých typů

daňových přiznání s přímým přístupem k nápovědě a poučení podle jednotlivých řádků formuláře. Údaje jsou vkládány do obrazkových šablon, které věrně zobrazují reálné formuláře. Hotová přiznání jsou ukládána k poplatníkovi do spisového archivu, do kterého je možné vložit i jiné dokumenty libovolného typu (např. smlouvy ve Wordu). Díky automatizovanému propojení s Money S3 je aplikace ideálním nástrojem pro daňové poradce, účetní firmy a další uživatele, kteří využívají služeb tohoto ekonomického systému.

Po spuštění nově nainstalovaného TaxEditu uvidíte okno, ve kterém je nahoře lišta s nabídkami, pod ní panel nástrojů a dále databázové okno rozdělené na tři části. V horním databázovém okně se později objeví jednotliví poplatníci, pro které chcete zpracovávat přiznání. V dolním okně se budou zobrazovat dokumenty s vytvořenými přiznáními. Levé okno nabízí možnost seskupit poplatníky například podle finančních úřadů a zobrazit jen poplatníky spadající pod jeden finanční úřad – tuto funkci využijete, pokud zpracováváte přiznání pro větší počet poplatníků. →

CHIP CD
ZKUSTĚ SI SAMI

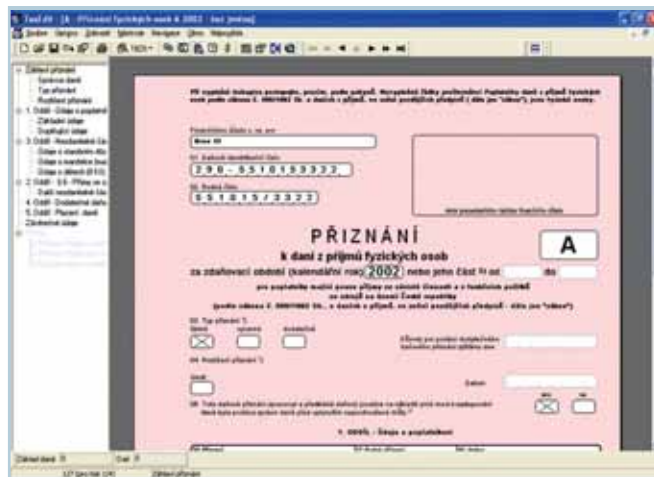
TAXEDIT S3**Výrobce** Cíglar Software**Info** www.money.cz**HW a SW nároky** Pentium 100, 16 MB RAM, 50 – 80 MB místa na disku, Windows 95 a vyšší**Cena** varianta Lite 2300 Kč, Professional 4200 Kč (ceny bez DPH)

➔ Nyní je potřeba založit nového poplatníka, k čemuž slouží Průvodce přidáním nového klienta. Je pozitivní, že většinu údajů můžete vybrat z číselníků. Po vytvoření prvního poplatníka můžete začít zpracovávat jeho daňová přiznání. Údaje, které jste předtím zadali do databáze, už budou vyplněny (IČO, DIČ, jméno a adresa...). Při vyplňování přiznání probíhají automatické výpočty a kontroly, můžete průběžně sledovat základ daně a daň na Panelu hodnot ve spodní části obrazovky.

TaxEdit nabízí možnost odvodit z vytvořených dokumentů dokumenty další (např. přehledy pro správu sociálního pojištění a zdravotní pojišťovnu), přičemž v novém formuláři bude nutné vyplnit jen ty údaje, které ve

SOFTWARE NA CHIP CD**FORMFILLER**

Ve spolupráci s firmou Magicware jsme pro vás připravili speciální verzi programu FormFiller, který by vám mohl výrazně pomoci při vyplňování daňových tiskopisů. Balíček obsahuje formuláře pro přiznání daně z příjmů právnických osob, fyzických osob (A i B) a přílohy. V plné verzi je FormFiller koncipován jako univerzální editor pro práci s libovolnými tiskopisy. Je plnohodnotnou náhradou psacího stroje a s jeho pomocí vyplníte a vytisknete přímo z počítače jakýkoliv formulář, ať už se jedná o daňová přiznání, poštovní poukázky, účetní doklady nebo méně obvyklé tiskopisy. Jednotlivé formuláře odpovídají originální předloze a s podporou výpočtových vzorců proces vyplňování významně urychlí. Potřebné údaje (např. na složenkách) se po zadání ihned na požadované místo sama duplikují nebo počítají, zadané finanční částky se okamžitě převádějí na text, k formuláři lze připojit databázi. Vytisknutí 50 poukázek s adresami je tak po prvotním nastavení jen otázkou rychlosti tiskárny. S formuláři se pracuje stejně jako s jinými dokumenty na počítači, lze je tedy libovolně ukládat, tisknout, k vyplněným dokumentům se vracet.

TaxEdit S3: Z každé šablony je možné vytvořit, uložit a upravovat libovolný počet exemplářů daného formuláře, které lze vytisknout v kvalitě blízké originálnímu tiskopisu, v případě použití barevné tiskárny i v originálních barvách.

zdrojovém nebyly. Kromě tisku a ukládání ve vlastním formátu programu je dále možné vyplněná daňová přiznání exportovat do souboru TIFF.

TaxEdit S3 je k dispozici v cenově zvýhodněných variantách Lite a Professional, přičemž tyto verze jsou určeny výhradně pro uživatele Money S3. Verze Lite je určena pro jednoho poplatníka s možností aktivace na jednom počítači a obsahuje mj. moduly pro zpracování účetních výkazů včetně cash-flow, DPH, daní z příjmů jak fyzických, tak právnických osob (dále přihlášky k registraci atd.). Varianta Professional je určena pro maximálně tři poplatníky s možností aktivace na jednom hlavním a jednom dalším počítači uživatele. Obsahuje totéž co verze Lite a navíc zejména moduly pro evidenci nemovitostí, zpracování přiznání k dani z nemovitostí, dani darovacích, dědické a z převodu nemovitosti a spotřební dani.

Pokud nepatříte mezi uživatele Money S3, můžete si zakoupit TaxEdit Complet (ve třech verzích), určený pro neomezený počet poplatníků, přičemž cena začíná na částce 8100 Kč bez DPH.

FORM STUDIO 2004

Jedná se o aplikaci určenou pro vyplňování a tisk formulářů z různých oblastí, tedy nejen daňových přiznání. FORM Studio je nástupcem produktu STEREO – Daňová kancelář, který firma Kastner software nabízela ještě v minulém roce, přičemž celá aplikace byla znovu naprogramována s využitím modernější databázové platformy. Je zajištěna možnost převodu dat ze „staré“ Daňové kanceláře do FORM Studia.

Před vlastním započítáním vyplňování jakéhokoliv formuláře je vhodné zadat informace o klientovi – o osobě nebo firmě, pro kterou budete formuláře vyplňovat. Pro každého klienta je tedy vhodné definovat základní údaje, jako jsou jméno/obchodní jméno,

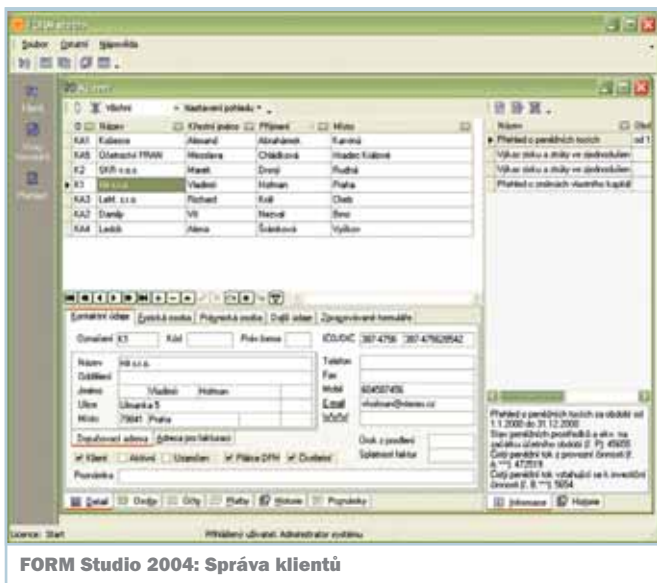
adresa/sídlo, používané bankovní účty, plátce/neplátce DPH, používané automobily apod. Při samotném vyplňování jakéhokoliv daňového přiznání se FORM Studio nejprve snaží údaj převzít nebo vypočítat z již zadaných hodnot v databázi klientů nebo v předchozích částech formuláře.

V případě problémů s vyplňováním formulářů si lze kdykoli zobrazit Ministerstvem financí (v případě daňových formulářů) nebo jinou státní institucí dodávané pokyny k vyplňování konkrétního tiskopisu. Data, která jsou vypočtená nebo která se dají odvodit z jiných údajů, obsahují odkazy na tyto údaje. Tak se jednoduše přepnete na zdrojové údaje a zpět (například údaje rozepsané v přílohách daňových přiznání). Na kterémkoliv údaji ve formuláři můžete nastavit záložku, která urychlí návrat na údaj a ušetří vám čas, který byste strávili listováním ve formuláři.

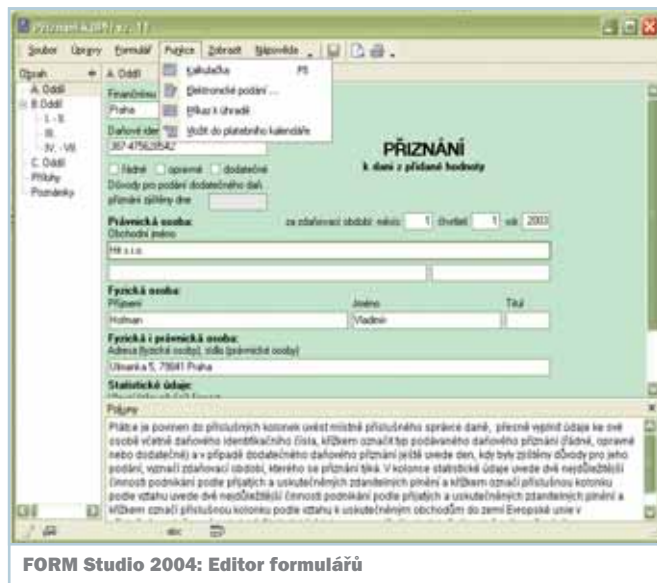
Po úspěšném vyplnění formuláře následuje proces tisku. Zde je k dispozici mnoho variant nastavení, lze tisknout barevně, černobíle nebo jen hodnoty do originálního formuláře. Pokud nechcete tisknout na papír, ale pouze předat zpracovaná data, lze využít export do PDF a XML. Importovat je možné data ve formátu XML nebo lze využít import účtového rozvrhu pro zpracování výkazů a daňových přiznání právnických osob.

Cenová politika výrobce umožňuje zákazníkovi zakoupení FORM Studia v několika variantách, přičemž je dále uplatněn systém ➔

FORM STUDIO 2004**Výrobce** Kastner software**Internet** www.formstudio.cz**HW a SW nároky** Procesor 233 MHz, 32 MB RAM, 100 MB místa na disku, Windows 98 a vyšší**Cena** od 1290 Kč bez DPH (modul Základní formuláře, verze Standard)

FORM Studio 2004: Správa klientů

FORM Studio 2004: Editor formulářů

→ modulů. Verze Standard je určena pro zpracování formulářů pro dvě osoby (firmy) na jednom počítači. S variantou Professional můžete na jednom počítači zpracovávat formuláře pro neomezené množství osob (firem), verze Multi může být navíc provozována na více počítačích.

Zakoupíte-li si modul Základní formuláře, získáte všechny formuláře Ministerstva financí s výjimkou registrací k daním, daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (tj. formuláře používané zaměstnavatelem), spotřebních daní a majetkových daní. Tento modul navíc obsahuje desítky nedaňových formulářů – pracovněprávní, účetní a platební (faktura, dodací list...), poštovní a formuláře zdravotních pojišťoven. Názvy dalších modulů poměrně jasně specifikují jejich obsahovou náplň: Registrace k daním, DPFO závislá činnost, Spotřební daně, Trojdaní (tj. majetkové daně). Při zakoupení celého kompletu obsahujícího všechny formuláře zaplatíte samozřejmě nižší cenu, než činí součet cen jednotlivých modulů.

TAX 2004

Způsobem ovládání je tento produkt velmi podobný už dříve v Chipu recenzovanému ekonomickému systému POHODA. Jak by také ne, když je vyvíjen stejnou firmou. TAX 2004 umožňuje automatické načtení dat

TAX 2004

Výrobce Stormware

Internet www.stormware.cz

HW a SW nároky Pentium 300, 64 MB RAM, 100 MB místa na disku, Windows 95 a vyšší

Cena varianta Mini 980 Kč, Standard 1980 Kč, Profi 2980 Kč (ceny bez DPH)

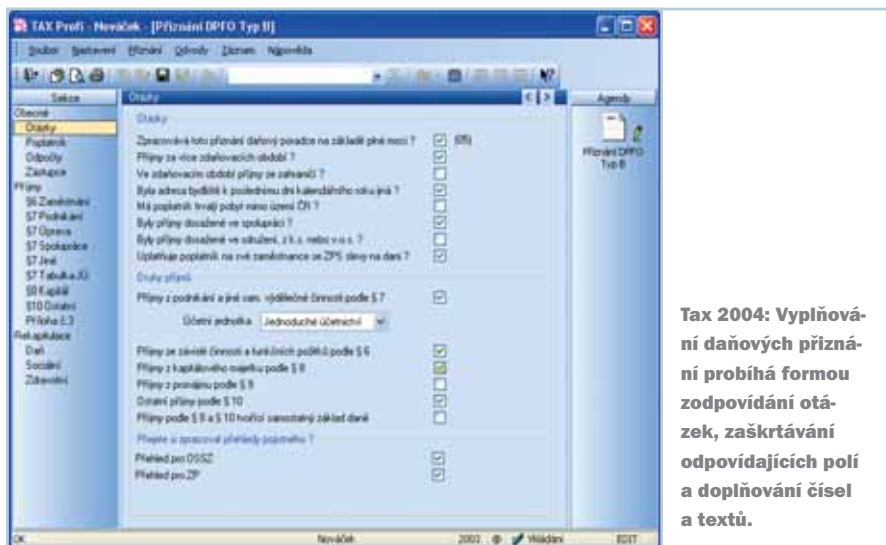
z databáze systému POHODA, což uživateli značně zjednoduší práci, neboť nemusí většinu údajů příznání vyplňovat ručně. Stačí pouze doplnit údaje, které v účetnictví obsaženy nejsou, a daňové příznání je hotové.

Vyplňování daňových příznání probíhá formou zodpovídání otázek, zaškrtnutí odpovídajících polí a doplňování čísel a textů. Program tedy zpřístupňuje jen skutečně potřebné části daňového příznání na základě zodpovězených otázek v úvodním nastavení, čímž uživateli/daňovému poplatníkovi šetří čas i nervy. Náповěda ke každému vstupnímu poli obsahuje příslušný text z pokynů ministerstva i návod k použití v programu TAX.

TAX 2004 je k dispozici ve třech variantách. TAX Mini zvládne zpracovat daňové příznání pro daň z příjmů fyzických osob typu B maximálně dvou poplatníků a silniční daň (omezení na dvě vozidla). TAX Standard umožňuje zpracovat daňová příznání pro daň z příjmů (fyzických osob typu A i B, právnických osob) a DPH maximálně 10 poplatníků

a dále silniční daň pro neomezený počet vozidel. Nejvyšší varianta – TAX Profi – je komplexní software pro zpracování daňových příznání, určený pro účetní a daňové poradce. Tato verze umožňuje zpracovat daňová příznání pro neomezený počet daňových poplatníků a dále příznání k majetkovým daním, nastavit přístupová práva uživatelů a centrálně zakotvit údaje o daňovém poradci zpracovávajícím příznání.

Jak tedy probíhá např. zpracování daňového příznání pro daň z příjmů fyzických osob typu B? Při založení příznání se v agendě Adresář poplatníků předvyplní údaje o poplatníkovi a jeho rodinných příslušnících, na které uplatňuje odpočty. Volitelně se převezmou i vstupní údaje z jednoduchého/podvojného účetnictví fyzických osob programu POHODA. Vstupní formulář pro zápis příznání daně z příjmů je rozdělen do několika sekcí, které stačí postupně projít a doplnit. Součástí jsou

Tax 2004: Vypíňovací formulář probíhá formou zodpovídání otázek, zaškrtnutí odpovídajících polí a doplňování čísel a textů.

→ i přehledy pro správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny.

Po dokončení práce můžete kompletní priznání uzamknout. Současně si můžete nechat vygenerovat příslušné závazky doplatků daně a pojištění a ty pak lze vložit do příkazu k úhradě a odeslat do banky třeba elektronicky.

TAX 2004 má přehledně zpracované prostředí, které se dynamicky přizpůsobuje aktuální činnosti uživatele, jemuž zjednodušují práci také předvyplněné seznamy (např. finančních úřadů). Veškeré údaje o poplatnících se ukládají do databáze pro použití ve více typech daňových priznání. Užitečných drobností je více, třeba automatické doplnění názvu obce nebo města po zadání jeho PSČ. TAX obsahuje tiskové formuláře všech zdravotních pojišťoven. Ve verzi 2004 jsou (na rozdíl od předchozích verzí) data každého poplatníka uložena v samostatném databázovém souboru, což umožňuje oddělené zpracování jednotlivých poplatníků na různých počítačích.

DAŇOVÁ KANCELÁŘ

Daňová kancelář z dílny společnosti Atlas Consulting je produktem, který je v nejvyšší verzi schopen zpracovat daňová priznání ke všem typům daní, tedy k daním z příjmů fyzických a právnických osob, DPH, sportovní daně, silniční daně, daně z nemovitostí a rovněž darovací, dědické a z převodu nemovitostí. Další výpočetní moduly jsou určeny pro zpracování výkazů týkajících se sociálního a zdravotního pojištění a povinných příloh k některým typům daní (rozvaha, výsledovka).

Jádrum aplikace je Správce daňové kanceláře, který zastřešuje veškeré společné funkce. Je reprezentován lištou v horní části obrazovky. Prostřednictvím nabídky v menu lišty se provádí základní operace – spouštění archivu dokumentů, výpočetních modulů,

Modul pro zpracování priznání k daní z nemovitosti na rok 2004 v Daňové kanceláři

společných číselníků, správa uživatelů, nastavování parametrů apod.

Údaje o jednotlivých poplatnících stačí zadat jednou a následně jsou do jednotlivých typů daňových priznání vkládány automaticky. Vstupní údaje doplňujete na základě otázek, na které program nabízí odpovědi, případně požaduje zadání hodnoty. Ke každé zadávané položce lze vyvolat nápovědu obsahující pokyny Ministerstva financí a také vhodný způsob práce s aplikací v dané situaci.

Aplikace má velmi podrobný číselník finančních úřadů, podle jména města nebo obce můžete dokonce vyhledat místně příslušný finanční úřad. Příjemnou funkcí je také automatické připomínání blížících se termínů souvisejících s daněmi. Tiskové výstupy mohou být kromě češtiny také v angličtině a němčině.

Dokumenty vytvářené všemi výpočetními moduly jsou ukládány do Archivu dokumentů, který má široké možnosti filtrování pro snadné hledání. Archiv umožňuje vytvářet vazby mezi samostatně pořízenými dokumenty (např. mezi priznáním k daní z příjmů fyzických osob a přehledem pro správu sociálního pojištění, resp. přehledem pro zdra-

DAŇOVÁ KANCELÁŘ

Výrobce Atlas Consulting

Internet www.atlascon.cz

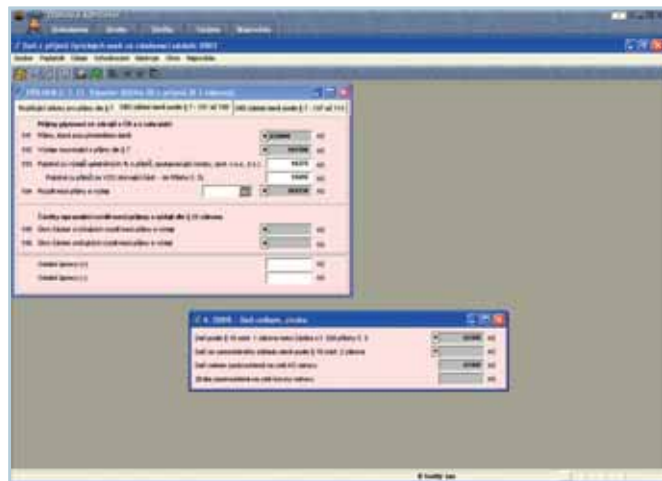
HW a SW nároky Pentium, 32 MB RAM, 10 MB místa na disku pro každý výpočetní modul, Windows 95 a vyšší

Cena podle počtu modulů, např. modul pro daň z příjmu fyzických osob 4270 Kč v základní nebo 6450 Kč v plné verzi (ceny bez DPH)

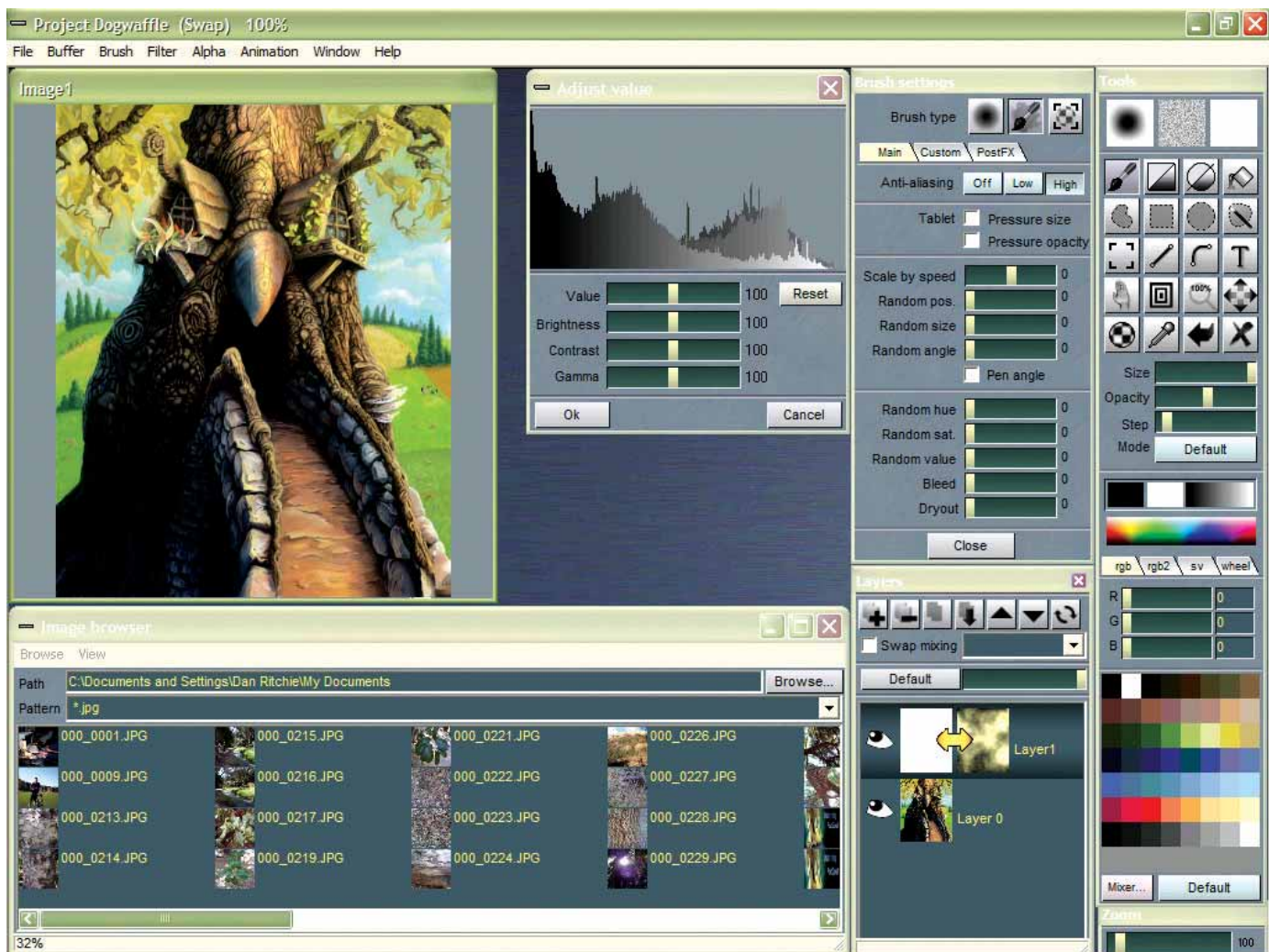
votní pojišťovnu). Mezi propojenými dokumenty pracují kontrolní mechanismy, které hlídají vazební hodnoty. Pomocí archivu je také možno slučovat údaje z více dokumentů (např. pro spojení údajů z několika priznání k silniční dani do jednoho celku).

Vzhledem ke své komplexnosti a možnosti zpracovávat veškeré případy daňových priznání se produkt hodí zejména pro nasazení ve firmách, jejichž hlavní nebo alespoň významnou náplní činnosti je zpracování daňových priznání (tedy zejména u daňových poradců), případně tam, kde firma chce optimalizovat daňový základ. Uživatelé tohoto typu budou zcela jistě využívat plnou verzi Daňové kanceláře. Základní verze je naopak určena pro nekomerční použití u jednoho uživatele, který za pomoci Daňové kanceláře bude zpracovávat své vlastní daňové priznání. Uživatel si může zakoupit pouze výpočetní moduly, které potřebuje (každá daň představuje samostatný výpočetní modul).

Daňová kancelář samozřejmě spolupracuje s dalším produktem společnosti Atlas Consulting, tedy s právním systémem PROFIDATA. Z výpočetních modulů Daňové kanceláře je tedy možno otevírat právní dokumenty instalovaného systému PROFIDATA a může tak být zajištěn aktuální, popřípadě i historický pohled na potřebnou legislativu. ■ ■ ■ Michal Prádka

Daňová kancelář: Modul pro zpracování priznání k daní z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2003

Pracovní prostředí nového programu Dogwaffle 2.0

Project Dogwaffle

(Ne)přirozené malování

Přesně tento slogan – (un)natural painting – vévodí 2D kreslicímu a animačnímu programu pro PC s podivným názvem Dogwaffle. Ten se počátkem roku dopracoval už k verzi 2.0, která znamená razantní nástup mezi konkurencí. A díky zajímavé licenční politice naleznete na Chip CD plnou verzi Dogwaffle 1.1b.

Autorem celého projektu je Dan Ritchie, který tento bitmapový kreslicí program s animačními možnostmi stvořil. V jedné aplikaci tak spojil základní funkce bitmapových editorů a možnosti kreslicích programů. K tomu přidal ještě možnost animace, částečkový simulátor, animované štětce – a Dogwaffle byl na světě. A k tomu (až do verze 1.1b) zadarmo!

V minulém roce Ritchie představil verzi 1.6, která už byla komerčním produktem. Prodávala se sice za (mezi programy své kategorie) symbolickou cenu 45 dolarů, fakt ale je, že měla ještě několik nedostatků – program neumožňoval příliš dobrou práci

s textem, stopy štětců také nebyly bez chyby a celkově nepříliš pohodlné ovládání odsouvalo program do kategorie zájemců o kreslení na počítači, případně tvůrců s nízkým rozpočtem. Přes všechny nedostatky ale přinesl mnoho užitečných funkcí – zajímavostí je například možnost přímého vytváření barevných palet, plně editovatelné uživatelské prostředí či možnost vytváření vlastních plug-inů.

DOGWAFFLE 2.0

V lednu byla představena nová verze programu Dogwaffle s pořadovým číslem 2.0, která přinesla řadu novinek pro všechny

typy uživatelů. Vylepšení se dočkaly umělecké kreslicí nástroje, stopy štětců a textury papíru – práce s nimi je rychlejší, výsledky lepší a realističtější. V programu je také implementována kompletní podpora tabletů. Rozšířena byla i nabídka efektů – Dogwaffle jich už nabízí skoro stovku. Zpracování a vykreslování obrázků funguje v reálném

DOGWAFFLE 2.0

Kreslicí a animační program.

Minimální požadavky Pentium 300 MHz, 128 MB RAM, grafika 1024 × 768 16bit, Windows 95/98/Me/NT4.0/2000/XP

Výrobce/poskytl Dan Ritchie, www.squirreldome.com

Cena 67 USD

DOGWAFFLE NA CHIP CD

Nabízíme vám k vyzkoušení i k volnému využití plnou verzi kreslicího programu Dogwaffle 1.1b. Na Chip CD v rubrice Zkuste si sami naleznete kromě instalace programu také jeho podrobný popis a tutoriál, který vás provede základy kreslení na počítači. Project Dogwaffle budeme i nadále sledovat a určitě se k němu ještě vrátíme. Zájemce o nejnovější informace můžeme odkázat na stránky www.thebest3d.com/dogwaffle.

Dogwaffle pomáhá tvořit i dokonale umělecké kresby (autor Janis Labelle).

čase, při tvorbě také potěší vícenásobné a interaktivní Undo (krok zpět). Počet podporovaných grafických formátů vzrostl téměř na šedesátku.

Práce s vrstvami byla už i v předchozích verzích, verze 2 přináší Mix buffers pro míchání vrstev jednoduchým způsobem. Samozřejmostí je už také plná podpora alfa kanálů včetně jejich vykreslování. Program podporuje klíčování modré, zelené i uživatelem definované barvy. 3D grafici ocení možnost přímé přípravy „bezešvé“ textury.

Animace lze ukládat jako řady obrázků nebo ve formátu Windows Media. Byla pře-

pracována také časová osa, která podporuje klasickou animaci pomocí klíčových snímků. Pro pohodlnější práci nechybí ani funkce vícesnímkového zobrazení, tzv. Onion skin. Program obsahuje také tzv. Fieldpack – nástroj pro deinterlace a retiming videa.

Zvláštností projektu Dogwaffle je podpora částic (particles). Ty lze nejen použít ke kreslení, ale také animovat. Novinkou je kreslení fraktálových stromů v reálném čase.

ZÁVĚR

S cenou stanovenou na 67 USD je Dogwaffle velmi zajímavým produktem, který osloví mnoho uživatelů. Díky animačním funkcím by mohl najít využití při vytváření animaticů, s klíčováním a zpracováním textur se zase hodí pro matte painting – a to jsem z celého programu vybral jen nejzajímavější funkce. Je to zkrátka dokonale (ne)přirozené malování. ■ ■ ■ Vlastnil Bret

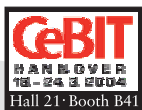
PLACENÁ INZERCE

AOC[®]
EYES VALUE

DISPLEJE PRO DIGITÁLNÍ SNY

Plnit přání, realizovat sny -
podílet se na digitální budoucnosti!
Displeje AOC přesvědčují svou technikou,
designem a dobrým poměrem výkonu a ceny.
Udělejte si vlastní obrázek.

Distributoři AOC:
100Mega,
Levi International A.S.
Na všechny monitory je poskytována
záruka v délce 36 měsíců.

AOC LM 729

17" model s designem Slim Line
Kontrast 450:1
Doba odezvy 25ms
Výškově přestavitelný o 110mm
Funkce 90° natočení (portrét)
Otočný o 70°, Sklopný o 25°
Reproduktory 2x2W
Upevnění na zeď VESA
Zdířka pro bezp. klíč Kensington

www.werbooster-rocking.de

AOC International (Europe) GmbH · Lahnstraße 86 a · 12055 Berlin · Germany · phone +49 30 68 40 99 0 · fax +49 30 68 40 99 100 · www.AOCmonitor.com
© 2003 Monitory AOC. Všechna práva vyhrazena.

Programy pro defragmentaci pevného disku

Celek ve fragmentech

Často se pomocí nejrůznějších složitých postupů snažíme donutit svůj počítač pracovat rychleji, ale přitom obvykle zapomínáme na elementární a důležitou operaci, jakou je defragmentace pevného disku.

Začínáme si uvědomovat, že náš počítač pracuje čím dál pomaleji, že potřebuje více času při otevírání souborů, při spuštění programů atd. Pevný disk přitom stále hřčí, jako by se snažil něco najít. Každý více či méně zkušený uživatel ihned pochopí, že je načase přistoupit k defragmentaci pevného disku. Mohu jen doplnit, že fragmentace disku nejen zpomaluje práci systému, ale i přispívá k opotřebení pevného disku. Vždyť při vyhledávání kousíčků toho či onoho souboru se musí hlavičky pevného disku neustále přesouvat po celém povrchu, čímž se samozřejmě zkracuje jeho životnost.

Ještě nedávno, když byl nejrozšířenějším souborovým systémem FAT 16/FAT 32, byla fragmentace obvyklým jevem a disky bylo zapotřebí defragmentovat s nezáviděníhodnou pravidelností. V současnosti, kdy se nejrozšířenějším operačním systémem stávají Windows XP a standardně se používá souborový systém NTFS, je problém fragmentace neméně aktuální. Bohužel mezi uživateli převládá chybný názor, že se soubory na NTFS nefragmentují anebo že NTFS fragmentaci brání. Ve skutečnosti se NTFS fragmentuje, zvláště pokud je disk zaplněn více než na 70 % (viz rámeček „Trocha teorie“).

Součástí Windows XP je poměrně dobrý vestavěný nástroj, který umožňuje defragmentovat soubory jakékoli velikosti, ale ne všem vyhovuje, především kvůli rychlosti

a také proto, že neobsahuje spoustu důležitých funkcí. Proto se na softwarovém trhu neustále objevují nové programy, které mají za úkol rychle a lehce zjednat pořádek na našich pevných discích.

Podíváme se na několik aplikací, pomocí kterých se (podle názoru jejich vývojářů) defragmentace disku stává rychlou a pohodlnou záležitostí. Programy jsme v našem přehledu seřadili podle abecedy.

DISKEEPER

Velmi kvalitní program, ve kterém jsou realizovány funkční možnosti a technologie defragmentace Set It and Forget It. Program je distribuován ve dvou verzích. Verze Home Edition

je určena pro Windows XP Home Edition a pro starší verze Windows – 95, 98, Me. Přitom má nastavené omezení rozměru oddílů na 512 GB. Tato verze není určena pro Windows XP Professional a Windows Server 2003. Druhá varianta, Professional Edition, je univerzální – pracuje nejen s Windows XP Professional, ale i s celou řadou dalších OS, včetně Windows Tablet PC, Windows Media Center a NT 4.0. Na rozdíl od jednodušší verze umožňuje Professional Edition defragmentaci do čtyř logických oddílů o rozměru 512 GB a podporuje také síťová prostředí. Z hlediska rychlosti práce se Diskeeper jeví jako jeden z nejrychlejších programů.

Diskeeper umí defragmentovat dokonce i otevřené soubory. Ve víceuživatelských operačních systémech je tato otázka více než aktuální a program ji řeší bez problémů. V NT systémech tento program umožňuje Boot-Time →

The screenshot shows the Diskeeper Professional interface. On the left is a sidebar with navigation options like 'Set It and Forget It', 'Analyze selected drive', and 'Defragment selected drive'. The main window displays 'Analyzed' results for drive C: with a table showing drive status and space usage. Below this, there are performance graphs comparing 'Current read time' (red bars) with 'Optimum read time' (green bars) for fragmented files. The graphs show a 61% improvement in read times. A 'Recommendations' section on the right provides advice on defragmentation and scheduling. A small text box on the right side of the screenshot reads: 'Diskeeper – jeden z nejlepších programů pro defragmentaci'.

→ Defragmentation. To dovoluje začít defragmentaci při startu počítače, kdy MFT a stránkovací soubor virtuální paměti nejsou pod úplným řízením OS.

Velmi často nemá uživatel nebo administrátor čas na defragmentaci. V tom případě pomůže automatický režim. V něm aplikace samostatně určuje dobu a podmínky spuštění defragmentace. Nepochybnou výhodou režimu Smart Scheduling je to, že Diskeeper samostatně sleduje míru fragmentace dat uložených na pevných discích a podle získaného výsledku je schopen provést potřebnou práci.

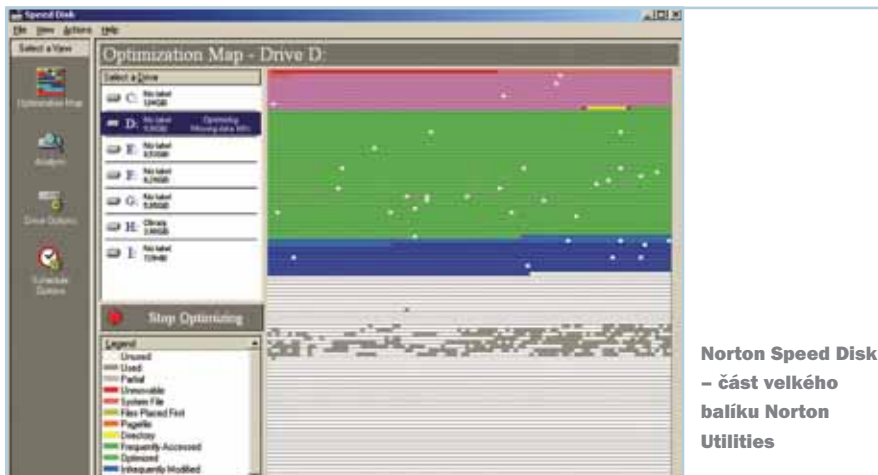
NORTON SPEED DISK

Tento nejpopulárnější program pro defragmentaci je součástí balíčků Norton Utilities a Norton System Works. Jeho instalace je možná pouze po koupi krabicové verze. Pomocí Speed Disku se dají jednotlivé soubory

přemísťovat na začátek disku; tímto způsobem se zvýší přístupová rychlost k nim, což bude mít kladný vliv na rychlost práce systému (View – Drive Option – Files First – Add Files). Kromě toho je zde obsažena možnost kontroly přítomnosti chyb na discích před vlastní optimalizací a řízení zatížení procesoru. Speed Disk často vyžaduje předběžné spuštění jiného nástroje – nástroje Norton Disk Doctor –, který interpretuje systémové problémy a nabízí jejich vyřešení.

Vestavěný plánovač umožňuje uživateli nelamat si hlavu s datem poslední defragmentace – stačí zapnout tuto položku v oddílu *Schedule Options* a přikázat defragmentovací programu provádět své povinnosti pravidelně.

Celkově program zanechává příjemný dojem: rychlost práce a pečlivost defragmentace oddílů v NT systémech vyzdvihuje tuto aplikaci na vysokou úroveň.

Norton Speed Disk – část velkého balíku Norton Utilities

POPISOVANÉ PROGRAMY

DISKEEPER 8.0

- + výborné, přátelské rozhraní
- + bohatý výběr parametrů a nastavení
- + informativnost a názornost
- + režim práce programu na pozadí
- nepodařené odinstalování

Vývojář Executive Software

Stránky vývojáře www.diskeeper.com

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 19 MB

Operační systém Windows

Cena 45 USD (Professional Edition)
30 USD (Home Edition)

NORTON SPEED DISK (NORTON UTILITIES) 2004

- + pružná nastavení programu
- + názorná analýza a proces defragmentace
- + možnost přesunutí souborů na začátek disku
- nutnost instalace celého balíku utilit

Vývojář Symantec

Stránky vývojáře www.symantec.com

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 32 MB

Operační systém Windows

Cena 64 USD

O&O DEFRAG 6.0

- + několik metod defragmentace
- + defragmentace systémových souborů při spuštění OS
- zbytečné vizuální efekty
- neumí přesunout soubor pagefile.sys

Vývojář O&O Group

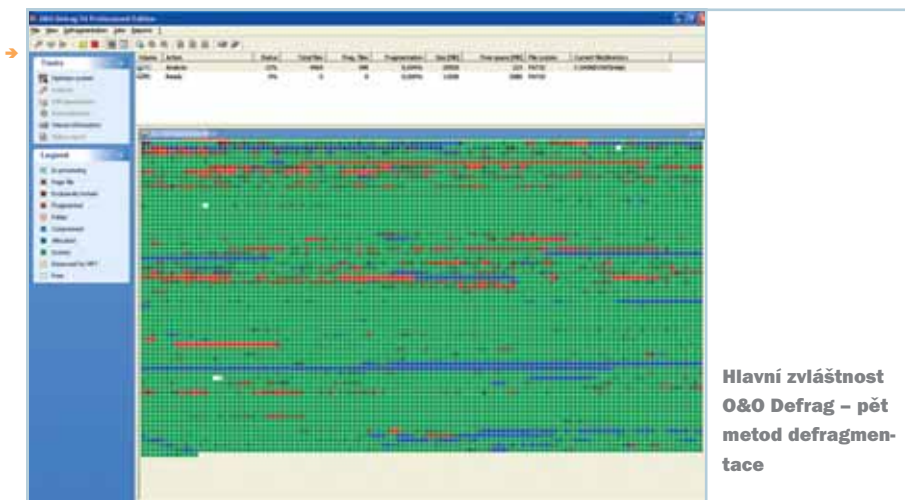
Stránky vývojáře www.oo-software.com

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 10 MB

Operační systém Windows

Cena 45 USD (Professional Edition)
219 USD (Server Edition)

Hlavní zvláštnost O&O Defrag – pět metod defragmentace

→ O&O DEFRAG

Již během instalačního procesu je tato aplikace připravena vzít na sebe funkce standardního defragmentátoru, integrovat se do Microsoft Management Console anebo se skromně usídlit ve svém adresáři a čekat na povel uživatele. Tento program umí pracovat pouze s NT systémy, včetně Windows NT 4; distribuuje se ve dvou verzích – Professional a Server Edition.

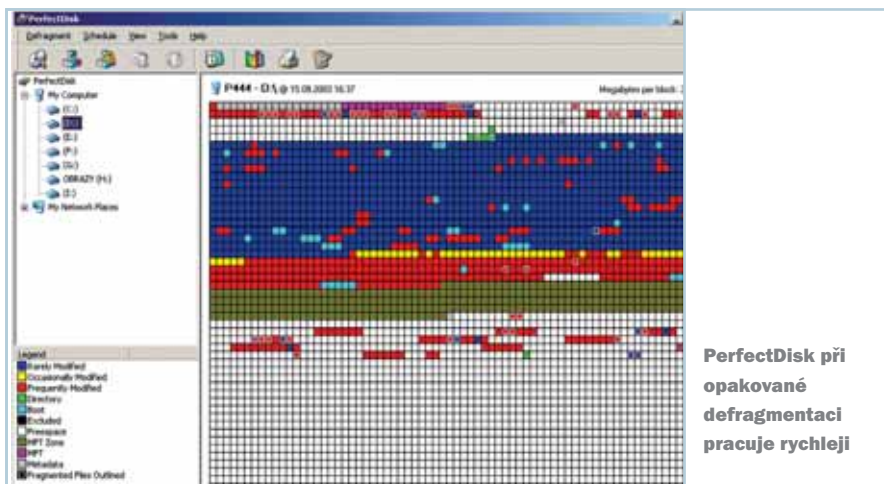
Zdá se, že hlavní hodnota tohoto nástroje spočívá v existenci pěti následujících unikátních metod práce, které napomáhají k optimálnímu umístění souborů: *Stealth* (komfortní v pracujících systémech, neubírá prostředky), *Space* (vývojáři doporučují tuto metodu pro první defragmentaci disku, dále se provádí obyčejná defragmentace souborů), *Complete/Access*, *Complete/Date*, *Complete/Name* (tyto metody provádějí defragmentaci a reorganizaci struktury souborů třemi algoritmy – používání, datum, jméno).

Program nabízí možnost automatické práce, to znamená, že se aplikace aktivuje při dosažení určité úrovně fragmentace. Existuje také funkce *ActivityGuard* pro monitorování systémových zdrojů při práci programu a možnost

defragmentace swapovacího souboru a systémových souborů (registr, MFT a jiné) již během spuštění systému (*File – Settings – Boot – Time Defragmentation*). Na záložce *File – Settings – Advanced* je také přístupný oddíl *File Exclusion/Inclusion*, kam je možné zapsat soubory, které se mají, nebo naopak nemají defragmentovat.

RAXCO PERFECTDISK FOR WORKSTATION/SERVER

Tento program obsahuje novou technologii Smart Placement, která umožňuje citelně zrychlit práci samotné aplikace při opakované defragmentaci disků: provádí se sjednocení volných míst na disku do jednoho pro minimalizaci fragmentace souborů během procesu práce počítače. Program provádí svůj úkol poměrně rychle, protože používá jednorůchodovou metodu defragmentace. Aplikace pracuje v libovolném souborovém systému, dokonce i při minimu volného diskového prostoru umožňuje optimalizovat nejen soubory, ale i MFT oddíl, metasoubory, databáze MS Exchange. Raxco PerfectDisk umí optimalizovat adresáře, odstraňuje smazané položky, umí defragmentovat

PerfectDisk při opakované defragmentaci pracuje rychleji

swapovací soubor, umísťovat soubory na disku podle frekvence jejich použití a také spojovat volné místo.

Zajímavé jsou také funkce nastavení přes profily síťového plánování defragmentace, automatického obnovení přes internet, plně nastavitelného protokolování práce a podpory diskových polí RAID. V nové verzi je zajištěna plná podpora Windows 2000, XP a Windows Server 2003.

Neméně důležité je i jednoduché, ale na druhou stranu funkční rozhraní tohoto programu: žádné vizuální zbytečnosti, vše je podřazeno hlavnímu úkolu – optimalizaci souborového podsystemu.

POPISOVANÉ PROGRAMY

JET DEFRAG FROM VCOM SYSTEMSUITE 5

- + pružná nastavení a příjemné rozhraní
- neumí přemisťovat soubor pagefile.sys
- nutnost instalace celého balíku

Vývojář VCOM Software

Stránky vývojáře www.v-com.com

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 54 MB

Operační systém Windows

Cena 60 USD

PERFECTDISK 6.0 FOR WORKSTATION SERVER

- + malá velikost distribučního souboru
- + jednoduché a pochopitelné rozhraní
- minimum uživatelských nastavení

Vývojář Raxo Software

Stránky vývojáře www.raxo.com

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 4,8 MB

Operační systém Windows

Cena 45 USD (Workstation Edition)
840 USD (Server Edition)

VOPTXP V7.21

- + malá velikost distribučního souboru
- + jednoduché a pochopitelné rozhraní
- různé verze pro systémy Windows 9x/Me/2000/XP a Windows NT4

Vývojář Golden Bow Systems

Stránky vývojáře <http://goldenbow.com>

Podmínky šíření shareware

Velikost distribučního souboru 3 MB

Operační systém Windows

Cena 40 USD

→ VCOM JET DEFRAG

Tento nástroj je součástí balíku VCOM SystemSuite. Nastavení se skrývá pod tlačítkem *Optimize&Maintain* na záložce *Jet Defrag*; tam se zadává četnost kontroly poslední defragmentace a zobrazení stavu disku po analýze. Po zmáčknutí tlačítka *Boot Defrag* donutíme aplikaci provést defragmentaci swap souboru a systémového registru. Je pravda, že máte-li Windows 2000/XP, provede se defragmentace těchto souborů při startu systému, neboť vývojáři se čestně přiznávají, že ještě neumí provádět obdobné procedury během chodu NT systémů, stejně jako přemísťovat swapovací soubor virtuální paměti na začátek disku.

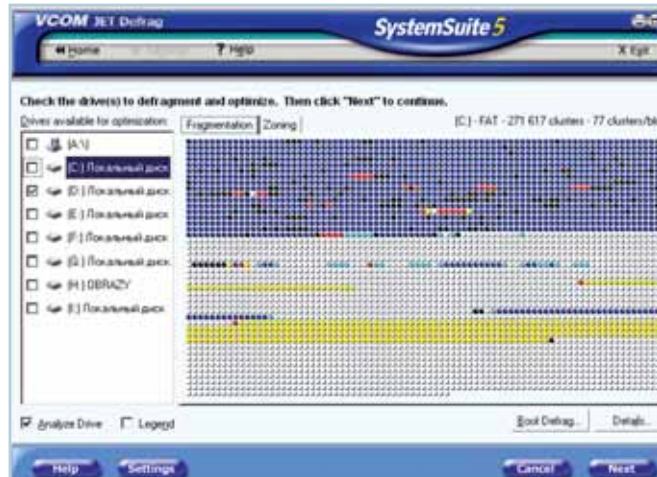
Okno programu má minimum řídicích tlačítek při maximu informativnosti. Po provedení analýzy souborového systému disku vám JETDefrag poví, které soubory jsou nejvíce fragmentované, což znamená, že mohou být příčinou zpomalení práce systému.

VOPTXP

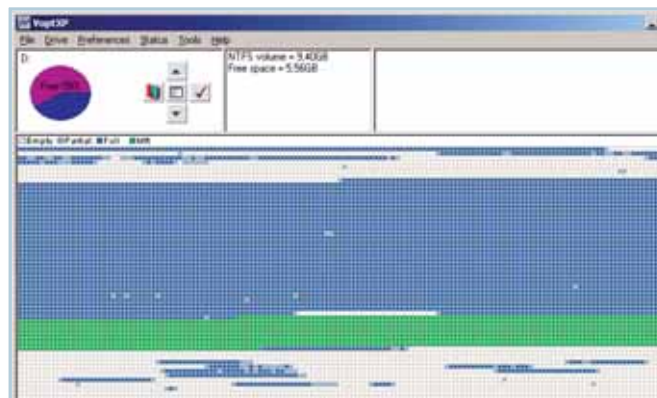
Poměrně malý, ale rychlý a lehce nastavitelný nástroj pro defragmentaci. Umí pracovat podle rozvrhu, má vestavěné funkce ochrany dat před ztrátou kvůli různým chybám, které mohou vzniknout během defragmentace. Mezi doplňkové možnosti patří odstranění dočasných souborů a očistění pevného disku.

Program umí změnit velikost swapovacího souboru a také názorně zobrazuje úroveň defragmentace diskového podsystému a procesů, které probíhají v daném okamžiku v OS. Příjemně překvapila možnost optimalizace odkládacího souboru a také možnost plánování úkolů.

Rozhraní je poměrně asketické, více se říci nedá. V každém případě je to jediná funkční aplikace pro defragmentaci s tak malou velikostí distribučního souboru.

VCOM Jet Defrag umí optimalizovat odkládací soubor virtuální paměti a registr.

VoptXP - malá velikost a velká funkčnost

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

Domácímu uživateli můžeme směle doporučit Deskeeper, a to jako nejjednodušší, přehledný a zároveň velmi rychlý a informativní program, který umožňuje bez zvláštní námahy optimalizovat diskový souborový systém. Dal by se nazvat i nejlepším defragmentovacím programem, pokud bychom nebrali v úvahu poněkud nepodařenou deinstalaci. Jestliže máte k dispozici utility od Symantecu, nezapomeňte se blíže seznámit se Speed Diskem, který může přemísťovat soubor *pagefile.sys* na začátek disku.

Fanoušci programů od společnosti VCOM, která je vyhlášená svými nástroji pro řízení spouštění a svými utilitami pro práci s diskovými oddíly, budou zcela jistě spokojeni s kompletem utilit VCOM System Suite, mezi které patří celkem dobrý defragmentovací program JET Defrag, antivirový modul a firewall. Nepochybujeme však o tom, že i programy O&O Defrag, Raxco PerfectDisk a VoptXP si najdou své uživatele. ■ ■ ■ Jevgenij Javorskych

PLACENÁ INZERCE

TROCHU TEORIE

0 FRAGMENTACI NTFS

Bez ohledu na klasický omyl je fragmentace souborového systému NTFS možná. Pojdme se podívat, jak fragmentace na NTFS vzniká. Standardně je velikost klastru na NTFS 4 KB. Na jedné straně díky tomu vzniká velká úspora diskového prostoru, na druhé straně, když dochází volné místo na disku a soubory se fragmentují nejvíce, mohou vyplnit všechny malinké dířky volného prostoru. Takže teoreticky může být soubor fragmentován na kousíčky o velikosti jednoho klastru, to znamená 4 KB. Existuje důvod, který může ztížit vlastní

proces defragmentace. Oddíl NTFS je rozdělen na dvě části. Je to vlastně volné místo a také zóna MFT (Master File Table), která je obvykle umístěna na začátku oddílu a která zabírá maximálně 12 % celkového objemu. MFT - to je určitý strukturovaný centralizovaný katalog všech ostatních souborů daného oddílu. Master File Table nelze kamkoli přemístit ani provést restrukturalizaci. A proto když je oddíl zaplněn více než z 88 %, jeho defragmentace se stává nemožnou, protože již není volný prostor k manévrování.

není cesta zpátky, nakupujte za dealerské ceny :-)

15" LCD monitor GNR SilverXG

- kontrast 350:1
- odezva 30ms
- svítivost 250cd/m²
- rozlišení 1024x768

Doporučená cena:

~~11.999Kč~~

9.992Kč s DPH

skvělé ceny na www.mironet.cz
ušetříte 2.007Kč, (cena bez DPH 8.190Kč)
tel. 234 700 800

MIRONET
COMPUTERS

Operační systém

Linux kernel 2.6.0

Ako darček pod vianočný stromček prišlo vydanie prvej oficiálnej verzie jadra rady 2.6 s číslom 2.6.0. Nejednalo sa však o obrovské prevrpenie. Na tejto rade jadra sa pracovalo už tri roky a v posledných mesiacoch minulého roka sa prestala pridávať nová funkcionálna a hlavný dôraz sa preniesol na testovanie.

Od rady 2.6 sa dosť očakávalo – agresívnejší prienik do oblasti embedded a hi-end systémov, podpora nového HW a pod. Pozrieme sa, v čom sa skrývajú hlavné zmeny – v čom má 2.6 navrch oproti rade 2.4 a či sú očakávania vložené do 2.6 oprávnené.

Najdôležitejšie zmeny v novom jadre sú ukryté „pod kapotou“. Pri vývoji rady 2.6 bolo viacero subsystémov prepísaných, niektoré dokonca aj viackrát. Výsledkom je prehľadný kernel poskytujúci čisté a jasné rozhrania. Tým sa zjednodušuje portovanie na nové architektúry a pridávanie novej funkcionality.

HLAVNÉ ZMENY

Zvyšovaním škálovateľnosti zväčšuje Linux radou 2.6 svoju atraktivitu pre enterprise sektor. Krokom za SMP by sa dala označiť podpora architektúry NUMA. Nové jadrá podporujú hyperthreading, viac ako 64 procesorov, 64bitové procesory od AMD či až do 64 GB RAM. Rozšírením dátových štruktúr sa zvýšil maximálny počet užívateľov na 4 milióny, maximálna veľkosť súborových systémov na 16 TB. Z doposiaľ dostupných 255 sa počet major čísiel zvýšil na 4095, minor čísiel na milión. To umožní osadiť jeden stroj s podstatne viac HW ako doteraz. Od systému sa dá očakávať vyššia priepustnosť ako od jadier 2.4.

Nové jadro však neškáľuje len smerom nahor. Druhou oblasťou s výdatnými zmenami je podpora embedded zariadení. Kernely rady 2.6 podporujú viaceré CPU používané v telefónoch či PDA a portovanie na nové by vďaka väčšej podpore štandardov nemal byť problém (toto je fokus projektu uClinux).

Ak používate Linux ako pracovnú stanicu, určite vás poteší nový preemptný a IO scheduler, nový druh mutexov (fast user-space mutex) či optimalizácie vo filesysteme. Majitelia notebookov uvítajú dostupné možnosti konfigurácie v oblasti power managementu

```
Linux version 2.6.0 (root@burn) (gcc version 3.3.3 20031229 (prerelease) (Debian)) #4 Sat Jan 10 18:04:35 CET 2004
BIOS-provided physical RAM map:
BIOS-e820: 0000000000000000 - 000000000009e800 (usable)
BIOS-e820: 000000000009e800 - 00000000000a0000 (reserved)
BIOS-e820: 00000000000a0000 - 00000000000b0000 (reserved)
BIOS-e820: 00000000000b0000 - 00000000000e0000 (usable)
BIOS-e820: 00000000000e0000 - 00000000000ef000 (ACPI data)
BIOS-e820: 00000000000ef000 - 00000000000f0000 (ACPI NSR)
BIOS-e820: 00000000000f0000 - 00000000000f0000 (usable)
BIOS-e820: 00000000000f0000 - 00000000000f0000 (reserved)
240MB LOWMEM available.
On node 0 totalpages: 61440
DMA zone: 4096 pages, LIFO batch:1
Normal zone: 57344 pages, LIFO batch:14
HighMem zone: 0 pages, LIFO batch:1
DMI 2.3 present.
ACPI: RSDP (v000 PTLTD ) @ 0x000f7020
ACPI: RSDT (v001 PTLTD RSDT 0x06040000 LTP 0x00000000) @ 0x00efaddd
ACPI: FRDT (v001 COMPAQ Presario 0x06040000 PTL 0x000f4240) @ 0x00efee74
ACPI: SSDT (v001 PTLTD POWERON 0x06040000 LTP 0x00000001) @ 0x00efee88
ACPI: BIST (v001 COMPAQ BIONE 0x06040000 PSFT 0x0100000d) @ 0x00000000
Building zonelists for node 0
kernel command line: BOOT_IMAGE=linux26 no root=303 videomodesonfb:node:1024x768
```

Nový kernel bootuje.

(napr. inkludovanú podporu pre škálovanie rýchlosti CPU – cpufreq projekt, hibernáciu – suspend-to-disk) a pod.

Moduly, Unified Device Model. Pomerne veľa zmien sa dostalo do subsystému modulov. Prvá viditeľná a značne kozmetická zmena – moduly dostali novú príponu .ko (kernel object). Bol zavedený nový modul detekovania, čo ktorý modul poskytuje. Unloadovanie modulov je treba explicitne povoliť pri konfigurácii kernelu, čo je krok ku zvýšeniu stability systému.

Ovládače. Zmien sa dočkala aj táto najobjemnejšia časť jadra. Ich konfigurácia v rámci jadra bola konečne značne sprehľadnená. Všeobecne sa dá povedať, že bola zavedená štandardná podpora pre množstvo HW, ktorý bol v rade 2.4 podporovaný len pomocou patchov do jadra. Protokoly rodiny 802.11 (wireless) boli štandardizované a bolo zavedené nové API. Podpory sa dočkal štandard USB2, štandardne dostupný je Bluetooth, FireWire, nové rozhranie S-ATA pre pevné disky. Ovládače Human Interface Devices sú unifikované, a tak je možno pristupovať na ne len cez jedno device – napr. /dev/input/mice. Pre embedded zariadenia sa dá postaviť headless kernel (bez podpory klávesnice, monitora). Systém OSS (operating sound system) bol označený ako obsolentný a štandardom sa stáva ALSA.

Filesystemy. Nové jadro natívne obsahuje podporu pre filesystemy Ext2, Ext3, JFS, XFS a ReiserFS. Je možné ich rozšíriť o metaatribúty, napr. ACL. Zahrnutá je podpora pre nový filesystem hugetlfs určený na vylepšenie výkonu veľkých databáz.

V oblasti sieťových systémov sa presunulo ťažisko do user-space. Experimentálne je podporované NFSv4 a jadro obsahuje podporu CIFS. Experimentálne bola zahrnutá podpora pre AFS a InterMezzo FS.

V networkingu je štandardom podpora IP-Sec. Zvýšenia podpory sa dočkala oblasť multi-cast networkingu.

INÉ ZMENY

Z jadra sa stratil kHTTPd. Pridaná bola podpora virtuálneho Linuxu – bežiacieho v user space. Dostupné je kryptologické API a podpora security modelov (napr. SELinux od NSA). Aj v tejto oblasti je vidieť snahu o unifikáciu.

Prechod z 2.4 na novú radu jadier by nemal byť problém. Najmä ak ste od jadier rady 2.4 požadovali neštandardnú funkcionálnu, odpadne časť nevyhnutných patchov.

Hlavným rozdielom je prenesenie ťažiska z /proc a /dev na filesystem /sys. Kvôli tomu sa môže stať, že niektoré programy prestanú fungovať. V mojom prípade to bol GPM daemon s podporou pre synaptic touchpad. Takéto programy bude treba rekompilovať. Pre prácu s novými modulmi bude treba najnovšie modutils. Ďalej si bude treba uvedomiť, že nová rada kernelov podporuje headless zariadenia – bez podpory klávesnice či myši. Určite preto nezabudnite zapnúť konfiguračnú direktívu CONFIG_HOTPLUG a zapnúť ovládače svojho HW.

Hoci jadrá 2.6 nevyžadujú podporu SCSI emulácie pre napáňovanie s mechanikami IDE CDRW, odporúčal by som tieto nastavenia →

```

uza@buran:~$ [1] > uname -a
Linux buran 2.6.0 #4 Sat Jan 10 18:04:35 CET 2004 i686 GNU/Linux
uza@buran:~$ [2] > mount
/dev/hda3 on / type ext3 (rw,errors=remount-ro)
proc on /proc type proc (rw)
none on /sys type sysfs (rw)
devpts on /dev/pts type devpts (rw,gid=5,mode=620)
/dev/hda1 on /mnt/winnt type vfat (rw,uid=1000,gid=1000,umask=
panther:/export on /mnt/panther/export type nfs (rw,noexec,nos
,160,0,2,user=uza)
uza@buran:~$ [3] > ls /sys
block bus odev class devices firmware power
uza@buran:~$ [4] > cd /sys/class/net/eth0
uza@buran:~/sys/class/net/eth0 [5] > grep "" *
addr_len:6
address:00:08:02:f3:a2:9f
broadcast:ff:ff:ff:ff:ff:ff
features:0x0
flags:0x1003

```

Systémy /proc a /dev boli označené za obsolentné a nahradené systémom /sys.

Konfigurácia ovládačov bola konečne značne sprehľadnená.

→ ponechať zapnuté, aby ste mohli pracovať s CDRW mechanikou tak ako v 2.4 kerneli. To isté platí pre OSS vs. ALSA – ak ste boli spokojní s OSS v 2.4, ponechajte rovnaké nastavenia v 2.6 a vypnite ALSA.

Proces tvorby jadra bol tiež zjednodušený. Na vytvorenie obrazu jadra, jeho inštaláciu a inštaláciu modulov postačí príkaz `make install modules_install`.

V produkčnej prevádzke by som s prechodom nejaký ten mesiac počkal – ako sa ukázalo po niekoľkých dňoch po release, jadro môže ešte trpieť detskými chorobami. Celkový proces je pomerne jednoduchý, na internete dostatočne zdokumentovaný – napr. na <http://www.root.cz/1977>.

ZÁVER

Myslím si, že nové jadro je veľmi podarené. Používateľov poteší podpora rôzneho HW a nových štandardov v oblasti multimédií, tiež vynikajúca odozva kernelu. V oblasti enterprise boli zahrnuté zmeny, ktoré umožňujú doteraz nepredstaviteľne škálovať systém. Očakáva sa, že rozsiahla podpora embedded bude mať za následok prienik Linuxu do domácich zariadení, PDA, telefónov a pod. V neposlednom rade bol kód jadra značne uprataný, čo zjednoduší podporu ďalšieho HW. Po vychytení úvodných problémov má jadro vynikajúce predpoklady na presadenie sa vo všetkých spomenutých oblastiach. Osobne radu 2.6 používam na desktope už niekoľko týždňov a som výsostne spokojný. ■ ■ ■ Martin Užák

PLACENÁ INZERCE

LINUX • OPEN SOURCE • HARDWARE • SOFTWARE • INTERNET • KOMUNIKACE

LINUX EXPO

ZÍSKEJTE NADHLED!

1. - 3. dubna 2004
Veletržní palác v Praze

- ZÍSKEJTE KOMPLETNÍ PŘEHLED O NEJNOVĚJŠÍCH PROGRAMECH A PRODUKTECH
- NEPROPÁSNEJTE BOHATÝ PŘEDNÁŠKOVÝ PROGRAM PRO LAIKY I ODBORNÍKY
- VYUŽIJTE VELETRŽNÍCH SLEV A NAKUPTĚ HARDWARE I SOFTWARE
- AKCELERUJTE SVÉ PODNIKÁNÍ DÍKY LINUXOVÝM ŘEŠENÍM

- POŘÍDETE SI VHODNÉ ŘEŠENÍ PRO VAŠI FIRMU A KANCELÁŘ
- POZNEJTE PŘEDNOSTI LINUXU VE STÁTNÍ SPRÁVĚ A SAMOSPRÁVĚ
- SEZNAMTE SE S NEJZAJÍMAVĚJŠÍMI NEZISKOVÝMI PROJEKTY A SDRUŽENÍMI
- BAVTE SE A VZDĚLÁVEJTE S LINUXEM

WWW.LINUXEXPO.CZ

generální partner hlavní partner mediální partneři

IBM suse CHIP ihned.cz LINUXZONE LINUX+

ONLINE ZNAMENÁ IHNE D

Freewarové programy pro ochranu před spywarem a adwarem

Ochrana před špiony

Vymoženosti moderní komunikační techniky s sebou přinášejí i možnosti zneužití (počítačové viry, spam). Novinky, které nám mohou usnadnit práci nebo komunikaci, mohou přinést i hrozby, proti kterým se musíme bránit. V tomto článku se zaměříme na ochranu dat (konfigurace počítače, hesla, čísla platebních karet, oblíbené WWW stránky, e-maily apod.), která se zcela skrytě mohou odesílat ven do světa.

Skrýté odesílání těchto údajů má na starosti prográmek (cizí agent) zvaný spyware. Je to jednoduchý program (modul ActiveX nebo cookie), který se nepozorovaně dostane do počítače např. při brouzdání po síti nebo při instalaci nějakého programu staženého z internetu. Známými případy jsou kodeky, se kterými se instaluje agent Gator, nebo velmi oblíbený program GoZilla, se kterým se „přinstaluje“ malá rezidentní knihovna (agent) odesílající údaje z vašeho soukromí na určený server, kde se tyto údaje dále vyhodnocují.

Adware je druh spywaru, který pozoruje činnost uživatele (které WWW stránky navštěvuje) a který mu pak podle těchto údajů „posílá“ reklamní bannery nebo pop-up okna.

K čemu a komu se takovéto informace hodí? Lze je například snadno využít v reklamních kampaních a výrobních plánech. Velmi těžce se totiž shánějí třeba informace o nejpoužívanější konfiguraci počítačů, údaje o tom, jak uživatel postupuje při práci s počítačem, na co kliká nejdříve, na co až později, jaké jsou jeho oblíbené stránky...

To, že se stanete nechtěným subjektem reklamní kampaně, ovšem není jediná hrozba. Údaje, které se odesílají z vašeho počítače, mohou mít jakýkoliv charakter, vše záleží jen na „pochvosti“ tvůrců spywaru. Lze tak

např. získat údaje o vaší kreditní kartě, vaše hesla a e-maily, nebo dokonce zcela ovládnout váš počítač.

Jak vidno, je nutné se chránit. Firewall na veškerý spyware nestačí. Nejlepší ochrana je postavena na stejném principu jako u virů nebo spamu – jedná se o ochranu pomocí čistících nebo preventivních programů, které prohledají paměť, registry, cookies a celý pevný disk.

PROGRAMY CHRÁNÍCÍ PŘED SPYWAREM A ADWAREM

V tomto článku se zaměříme na čtyři dnes nejrozšířenější produkty. Programy Ad-aware 6, Spy Bot S&D 1.2 a SpywareBlaster 2.6.1 jsou k dispozici zdarma, program BPS Spyware-Adware Remover (dále jen BPS) si můžete ve formě trial verze vyzkoušet po dobu pěti dnů. Ad-aware, Spy Bot S&D a BPS spywarové agenty vyhledají a zničí. Spy Bot a BPS navíc nabízejí preventivní nástroj, který hlídá, aby se během práce s počítačem spyware ani nenainstaloval. SpywareBlaster je naproti tomu pouze preventivní nástroj, který spyware neodstraní, ale „postaví ho mimo službu“ a nedovolí novému agentu se nainstalovat.

Všechny programy jsem testoval na zcela průměrném počítači Intel Pentium Celeron 800 MHz, 128 MB RAM, 14 GB HDD (zaplněn z 80 %), Windows ME. Tento počítač je běžně připojen k internetu (bez firewallu) a slouží jak k práci, tak k zábavě. Důležité je, že se všechny programy „zakusily“ do tohoto počítače za stejných podmínek. Budete-li mít výkonnější počítač, navíc vybavený OS Windows XP, budou výsledné časy kratší. Veškeré skenování bylo provedeno v normálním režimu. Pokročilý uživatel si

u těchto programů může nastavit doplňkové parametry, které výsledky zlepší (zejména u Spy Bot S&D a BPS).

VÝSLEDKY

- Nejrychleji proběhlo skenování u programu Ad-aware (3 min. 47 s), který také našel poměrně hodně agentů – 166. Spy Bot S&D byl pomalejší (4 min. 23 s) a našel „pouhých“ 102 agentů. Nejpomalejší byl BPS (9 min. 22 s), našel však nejvíce spywarových agentů – 185. U prvních dvou aplikací není příliš velký rozdíl v čase, avšak počet nalezených agentů jasně svědčí pro Ad-aware. Poznamenejme však, že Spy Bot a BPS jsou mnohem variabilnější při nastavování parametrů skenování, takže zkušený uživatel může výsledek zlepšit.
 - Ad-aware nabízel v době testu nejnovější aktualizaci (2 dny starou), navíc snadno proveditelnou. Spy Bot zaktualizoval své jeden měsíc staré „zbraně“. U BPS se aktualizace provede, ale nezobrazí se nikde údaj o stáří aktualizací souboru.
 - Ad-aware a Spy Bot mluví česky, opakem je BPS (více v popisu) a SpywareBlaster.
 - Celkové hodnocení vychází nejpříznivěji pro Ad-aware, který jednoduchým způsobem našel a vyléčil většinu spywarových agentů. Spy Bot je zdařilý, nabízí i prevenci, ale je vhodnější pro zkušenější uživatele. BPS je nejdůkladnější při hledání, nabízí mnoho dalších funkcí, je však nejpomalejší a hlavně – není zdarma.
- Pokud si tímto způsobem vyčistíte počítač od spywaru a chcete pro další práci využívat spíše preventivní nástroj, který vás ochrání před novými agenty, použijte SpywareBlaster (viz dále). ■ ■ ■ Michal Vomočil →

Ad-aware 6.0 build 181

Pohotová léčba spywaru a adwaru

Možnosti úpravy testů nejsou právě bohaté.

Po doinstalování češtiny je ovládání programu ještě srozumitelnější.

Pokud se vám neustále objevují nevyžádaná pop-up okna, mění se vám domovská stránka nebo se otevírají nevyžádané WWW stránky, vězte, že máte v počítači spywarového agenta. Jediným spolehlivým lékem je použití speciálního programu. Ad-aware je jedním z oněch léčitelů.

Instalace vás ničím nepřekvapí a rychle se přes ni přenesete. Doporučuji doinstalovat si češtinu, aby ovládání programu bylo co nejpříjemnější.

Při prvním spuštění zaujme ne zcela standardní vzhled. Tvůrci se snažili o zpeřnění stále stejných „windowsovských okýnek“. A to se jim povedlo. Ikony v horní části obrazovky jsou však bohužel nevyrazné a lehce je přehlédnete. Dokud na ně neukážete kurzorem myši, vypadají, jako by nebyly funkční. Jakmile ale tento klam objevíte, nebudete už mít s ovládáním programu žádné problémy.

Ad-aware nabízí velmi pečlivou a rychlou kontrolu systému, která vyhledá většinu škodlivých agentů ve vašem systému. Samozřejmě si můžete celý test upravit, vaše možnosti však nejsou nikterak rozsáhlé. Aktualizace opravných prostředků je příjemně jednoduchá.

Rychlý test se vám podaří nastartovat rychle a po prozkoumání celého systému se

objeví výsledná zpráva se zobrazenými škodlivci narušujícími vaše soukromí. Pak přichází na řadu léčení (mazání) agentů: buď selektivně, nebo označíte všechny agenty a provedete razantní očistu. Ovládání je zjednodušeno možností využívat pravé tlačítko myši.

Ad-aware je rychlý a spolehlivý nástroj pro boj proti spywaru.

VÝROBCE Lavasoft

INFO lavasoft.element5.com

VELIKOST SOUBORU 2,85 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware

Ad-aware nabízí na svých domovských stránkách pravidelné aktualizace. Program také umí po spuštění automaticky nebo na pokyn prověřit svou aktuálnost sám.

PLACENÁ INZERCE

SECURITY 2004

Praha 6. dubna 2004

Už dvanáctiletou tradicí má konference SECURITY věnovaná informační bezpečnosti. Letos se uskuteční v úterý 6. dubna v hotelu Anel's v Praze.

NEBUDETE ZDE CHYBĚT?

Nosnými tématy konference budou:

Veřejná správa a informační bezpečnost

Spam a boj proti němu

Soudobé virové hrozby

Elektronický podpis v praxi

Firewally a další ochranné prvky

Potírání počítačové kriminality

Standardy, zákony, normy

Odborným garantem konference je AEC Data Security Company, mediálním partnerem vydavatelství Vogel Publishing, záštitu nad akcí převzalo Ministerstvo informatiky ČR.

AEC
DATA SECURITY
COMPANY

Bližší informace naleznete na konference.aec.cz

AEC, spol. s r. o., Bayerova 30, 602 00 Brno
Tel.: 541 235 466-7, e-mail: info@aec.cz

BPS Spyware-Adware Remover 8.2

Kompletní očista

BPS je všestranný nástroj, skenování spywaru je pouze jednou z možností.

BPS je placený nástroj a nabízí bohaté možnosti zejména pro celkovou rezidentní ochranu počítače. BPS nejen léčí, ale provádí i prevenci.

Při instalaci budete dotázáni na jazyk, který chcete používat. Zvolíte-li češtinu, setkáte se s ní pouze u instalace. Program BSP totiž komunikuje anglicky a do češtiny lokalizován není.

Že se jedná o všestranný nástroj, zjistíte už u nabídky spouštěcích programů, kde si můžete vybrat z pěti možností. Zvolit můžete buď základní aplikaci pro boj

BPS byl sice v testu nejpomalejší, objevil však nejvíce agentů.

se spywarem, nebo si můžete samostatně spustit rezidentní ochranu proti spywaru, či System Hijack Scanner, který kontroluje systém (nehledá spyware) a případně odstraní takové chyby, které by mohly usnadnit vstup některého agenta do počítače. Čtvrtou možností je WinSock 2 Fix, což je nástroj pro kontrolu a opravu připojení k internetu, které se vám může poškodit činností spywaru. Poslední vol-

bou je Pop-Up Watch, který vás ochrání od nežádoucích vyskakovacích oken.

Programové prostředí je poněkud novátorské, ale přehledné a s aplikacemi se rychle naučíte pracovat. Může nastat pouze jeden problém – ikonky představující důležité funkce programu jsou nevyrazné a ani po „najeť“ kurzoru myši se příliš nezmění. Buď tento klam objevíte a pak už nebudete mít problémy, nebo ikonky obejmete a k funkcím se dostanete prostřednictvím menu.

Léčba je sice důkladná, ale pomalá; za samotné léčení není třeba platit. Chcete-li kompletní ochranu svého počítače, BSP je tou správnou volbou.

VÝROBCE Bullet Proof Soft

INFO www.bulletproofsoft.com

VELIKOST SOUBORU 7,64 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA shareware, 30 USD

(pětidenní trial verze zdarma)

Spy Bot – Search & Destroy 1.2

Všestranný bojovník

SpyBot má klasické jednoduché ovládání.

Spy Bot představuje v boji s nepřátelskými agenty nástroj, který nejen léčí, ale dokonce nabízí i prevenci. A to vše zdarma.

Při instalaci programu Spy Bot by se neměly objevit žádné komplikace. Čeština je přímo v instalačním balíku a není třeba ji doinstalovávat.

Pracovat můžete buď v prostředí základním, ze kterého provedete jednoduchý rychlý test, nebo v prostředí rozšířeném, kde si nastavíte mnoho zajímavých parametrů pro test. Například nastavením výji-

SpyBot nabízí také podrobnější informace o jednotlivých nalezených agentech.

mek zajistíte, že pro vás důležité programy, které mají určité agenty (u kterých jste si jisti, že jsou neškodní), se nebudou kontrolovat. Veškerá tato nastavení jsou však poměrně náročná, a pokud si nejste v této problematice jisti, doporučuji vám provést kompletní test.

Prostředí je oproti Ad-awaru klasičtější a žádný uživatel pracující s OS Windows nebude ničím překvapen. Vše důležité je v levém menu, v němž si vybíráte podle

ikonek. Nejdůležitější funkce – Aktualizace a Search & Destroy (jediné není přeloženo z angličtiny) – jsou rychle po ruce a léčení vašeho počítače může proběhnout okamžitě.

Spy Bot však nabízí i další funkce. Můžete zejména „imunizovat“ systém, což je prevence před novými spywarovými agenty. Celá prevence je realizována prostřednictvím hlídání Internet Exploreru, u něhož se nastavení změní tak, aby byla prevence účinná. Další ochrana spočívá v zákazu downloadu agentů.

Spy Bot je nástroj bohatší než Ad-aware, ale laik všechny jeho možnosti pravděpodobně nevyužije. Úspěšnost testu v běžném režimu rovněž nedosahuje úrovně Ad-awaru.

VÝROBCE Patrik M. Kolla

INFO www.safer-networking.org

VELIKOST SOUBORU 10,4 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware

SpywareBlaster 2.6.1

Prevence zdarma

SpywareBlaster nabídne databázi spywarových agentů. Je vhodné aktivovat je všechny.

Když se vám podaří spyware ze svého počítače odstranit, když máte zbrusu nový operační systém nebo když se chystáte poprvé připojit k internetu, je užitečné si počítač zabezpečit, aby se tajní agenti prahnoucí po vašich údajích do počítače nedostali nebo se dál nešířili. K tomu slouží preventivní nástroj SpywareBlaster.

Před instalací SpywareBlasteru je vhodné nemít v systému žádný jiný antispwarový program, protože by mohlo dojít ke kolizím, které by využil jen a jen samotný spyware.

Instalace není obtížná a ihned se můžete pustit do nastavení preventivní ochrany. SpywareBlaster vám nabídne databázi v současnosti známých spywarových agentů, proti kterým vás dokáže ochránit. Je vhodné aktivovat všechny, ale můžete si je vybrat i selektivně. Po provedení výběru kliknete na tlačítko *Protect Against...* a je hotovo.

SpywareBlaster nabízí i okamžitý snímek (Snapshot) vašeho systému, který je pak možné využít při obnově systému, pokud by byl napaden spywarovým agentem.

Nevýhodou je nemožnost automatické aktualizace databáze, která se mění každý týden. Databázi musíte aktualizovat sami ručně, což není zrovna ulehčení práce s počítačem.

Prevence je však vždy náročná a její výhody si uvědomíte až poté, co ji zanedbáte a spyware otevře vaše soukromí. Pokud se přece jenom

VÝROBCE Javacool Software LLC

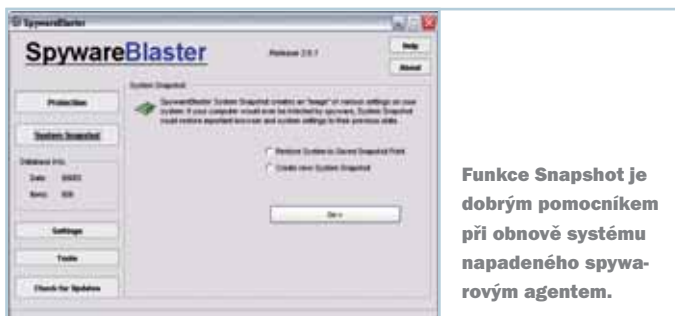
INFO www.wilderssecurity.net/spywareblaster.html

VELIKOST SOUBORU 1,66 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware

někdo rozhodne předcházet těmto hrozbám, pak je SpywareBlaster ideálním nástrojem, který hlídá a přilíší na sebe neupozorňuje.

Funkce Snapshot je dobrým pomocníkem při obnově systému napadeného spywarovým agentem.

www.zajimavasestava.cz

ABACUS
zajímavá sestava

Majitelé ZAJÍMAVÉ SESTAVY si užijí více zábavy. Můžete hrát a zároveň na pozadí kódovat hudbu do mp3. Kupte si ZAJÍMAVOU SESTAVU s procesorem Intel® Pentium® 4 s technologií HT a začnete si užívat spoustu zábavy ještě dnes.

Kvalitní počítače se značkou ZAJÍMAVÁ SESTAVA zakoupíte u autorizovaných prodejců v celé České republice. Jejich seznam včetně kontaktů naleznete na adrese www.zajimavasestava.cz.

Intel, Pentium, Intel Inside a Intel Inside logo jsou obchodní známky nebo registrované obchodní známky společnosti Intel Corporation nebo jejich zastoupení ve Spojených státech amerických a dalších zemích.

Apple Final Cut Pro

Co nového ve Final Cutu?

Již řadu let nabízí firma Apple svou vlastní řadu profesionálních aplikací pro zpracování digitálního videa. Dvojice „vlajkových lodí“ Final Cut Pro (stříh) a DVD Studio Pro (authoring DVD) je doprovázena celou řadou pomocných programů.

Řešení Apple se rozhodně řadí k naprosté elitě. Plně profesionální stříhové systémy Avid jsou zatím o něco rozšířenější – Final Cut jim však šlape na paty v paletě služeb, v pohodlí uživatelského rozhraní je dokonce nezřídka předčí. DVD Studio sice až dosud umožňovalo authoring prakticky na úrovni špičkových systémů, avšak uživatelské pohodlí bylo daleko nižší; to se ale zásadně mění s novou verzí. Final Cut Pro se přednedávnem představil ve verzi 4, DVD Studio Pro

ukládání klipů apod.), a na User Preferences, jež řídí vlastní nastavení programu a jeho prostředí (počty stop, vzhled „timeline“, rendering apod.).

Final Cut nabízí automatický rendering „v době, kdy počítač stejně nemá co dělat“. Kromě toho je k dispozici daleko bohatší podpora realtime renderingu (tj. generování cílového výstupu dynamicky ve chvíli, kdy je zapotřebí), včetně možnosti vyžádat si realtime rendering všech efektů (u těch nejsložitějších i za cenu sníženého

žení oken na obrazovce, je nyní možné měnit velikosti několika „slepených“ oken najednou. Final Cut nabízí nový editor, v němž lze libovolně předefinovat rozložení služeb na klávesnici. Bohatší je i podpora práce s více monitory a podobně.

ZPRACOVÁNÍ VIDEO

Relativně nejméně novinek je v oblasti načítání klipů z externího zařízení. Něco nového však čtvrtá verze přinesla i zde. Za zmínku stojí přinejmenším dvě nové služby.

Final Cut vždy nabízel více voleb pro zpracování výpadků časového kódu – kromě přerušení záznamu bylo možné pokračovat a ohlásit varování. Nyní přibyla ještě prak-

FINAL CUT PRO 4

Poloprofesionální program pro stříh videa na platformě Apple.

Minimální požadavky G4 350 MHz, 384 MB RAM, 1 GB na HD, DVD drive, Mac OS X 10.2.5

Výrobce/poskytl Apple, Cupertino, CA, USA

Cena 46 497 Kč včetně DPH

ve zcela přepracované verzi 2, s novým a nesrovnatelně lepším uživatelským rozhraním. Nejprve se budeme věnovat Final Cutu; Studiu věnujeme samostatný článek později.

Ačkoli verze 4 přináší řadu novinek, stále jde o „starý dobrý“ Final Cut, jak jej důvěrně známe. Prakticky všechny služby najdeme tam, kde vždy byly (samozřejmě přibyla řada nových), snad jen předvolby byly trochu „přeházeny“ pro lepší přehlednost.

PŘEDVOLBY

Final Cut Pro 4 (dále jen Final Cut) nyní nabízí tři skupiny předvoleb. Stejně jako dříve máme k dispozici Audio/Video Settings (včetně rychlého a pohodlného nastavení Easy Setup). Ostatní předvolby však byly rozděleny na System Settings, jež řídí systémová nastavení (nová práce s pamětí, umožňující „zamknout“ rozsah paměti pro práci Final Cutu, disky pro

počtu a kvality snímků) nebo naopak přímý výstup realtime renderovaného videa na externí zařízení.

Kromě vlastních předvoleb přibyla i řada nových služeb a možností pro nastavení a flexibilitu uživatelského rozhraní. Objevila se řada prvků, jež dosavadním verzím proti Avidům citelně chyběly – namátkou můžeme jmenovat mnohem bohatší služby prohlížeče se seznamem klipů (kde nyní můžeme podle potřeby měnit seznam zobrazených sloupců), možnost měnit velikost jednotlivých stop v timeline nezávisle na ostatních nebo uživatelsky definovatelné paletky tlačítek pro každé okno.

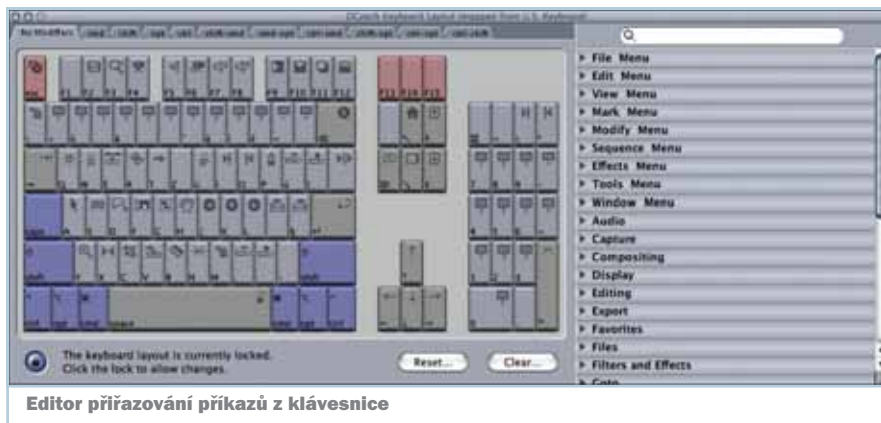
Přibyla i řada dalších služeb: kromě dávno známé „lepivosti“ okrajů oken, jež usnadňuje přípravu požadovaného rozlo-

tičtější možnost – snímání může pokračovat a výsledek se v místech výpadků automaticky rozdělí na samostatné klipy.

Verze 4 podporuje nezávislé snímání audia a videa z různých zařízení (a samozřejmě nabízí i služby pro jejich potřebnou synchronizaci).

Většina novinek se samozřejmě týká vlastního stříhu videa. Vzhledem k omezenému rozsahu článku je jen telegraficky shrneme:

- S možností snímat audio a video z nezávislých zdrojů navíc přichází také bohatá možnost spojování video- a audioklipů.
- Nová verze navíc udržuje mezi klipy novou vazbu, tzv. master/affiliate. Při ní každý klip „ví“, zda byl přímo nasnímán ze zdrojového média, nebo zda je pouze →

Editor přiřazování příkazů z klávesnice

Panel pro mixování zvuku

zejí mnohem pohodlnější úpravy klipů, jež závisejí na údajích z již sestřižené sekvence.

- Nový ovladač umožňuje řídit rychlost přehrávání klipů – ne jako dosud pouze na úrovni celého klipu: nyní můžeme rychlost přehrávání měnit plynule a v kterémkoli místě klipu, podobně jako řídíme atributy pomocí klíčových bodů.
- Bohatší je i práce s barvami. K dispozici je nový Frame Viewer, umožňující pohodlné vizuální srovnání libovolného množství snímků – jakkoli se to může hodit v různých situacích, nejběžnější je právě srovnání pro vzájemné vyladění barev. To také usnadňuje nový ovladač v barevných filtrech, který dále ulehčuje „sjednocení“ barev dvou klipů, snímání při různém světle.
- Ve čtvrté verzi nalezneme řadu dalších novinek, jež usnadňují stříh a zvyšují jeho efektivitu: jediným příkazem můžeme vložit obsah jedné sekvence do druhé, služba Auto Select ulehčuje výběr cílových stop, klíčové body můžeme upravovat nejen ve Vieweru, ale přímo v timeline...

PRÁCE SE ZVUKEM

Mezi novinkami pro zpracování zvukového doprovodu je nový panel, představující kompletní mixážní pult, jehož pomocí můžeme přímo vytvářet sekvence klíčových bodů v audioklipech. Asi nejvýznamnější novinkou však je vícekanálový zvuk: nyní můžeme přiřadit zvukové stopy až 24 samostatným zvukovým kanálům, jež lze uložit pro další zpracování – typicky pro kódování AC3 na DVD – do souboru ve formátu AIFF nebo přímo exportovat na až osmikanálový zvukový hardware, pokud takový máme k dispozici. Kromě toho podporuje nová verze pro úpravy zvuku standardní plug-iny ve formátu Audio Units.

TO JE ZATÍM VŠE

Na nejzajímavější novinky se podrobněji podíváme v dalších článcích. Snad jen poslední zmínka pro ty, kteří už mají nejnovější počítače vybavené procesorem G5: k dispozici už je i verze Final Cutu optimalizovaná pro tento procesor a majitelé ji mohou získat na stránkách Applu. ■ ■

■ Ondřej Čada, ocs@ocs.cz

- sám kopií či modifikací klipu jiného. Díky tomu stačí například při změně vazby na médium upravit „master“ klip a všechny klipy z něj odvozené (affiliate) tuto úpravu ihned a automaticky zdědí.
- V sekvenci můžeme detekovat duplicitní záběry, včetně bohatého nastavení prahů pro rozeznání duplicity.
- K dispozici je nová paleta služeb pro vzájemné spojení aktuální pozice ve zdrojovém a cílovém okně (Viewer/Canvas): tyto služby nazývané ganging nabí-

PLACENÁ INZERCE

Spolehlivost a výkon, to jsou hlavní atributy ADSL modemů CellPipe 22A-BX a CellPipe 22A-FX, společnosti Lucent Technologies.

Lucent Technologies
Bell Labs Innovations

Nadzvukovou rychlostí k internetu

CELLPipe
DSL modem

Tyto modemy poskytují cenově dostupné řešení připojení počítačů či počítačových sítí na vysokorychlostní linky ADSL. Jsou určeny jak pro analogové telefonní linky, tak i pro linky euroISDN BRI. Modemy CellPipe jsou ideálním řešením pro firmy a domácí zákazníky, požadující výkonné zařízení, které podporuje širokou škálu datových, obrazových a hlasových služeb prostřednictvím sítě Internet. Modemy CellPipe podporují také celou škálu video aplikací jako například video distribuci, digitální televizní vysílání, placené video (pay-per-view) a video na vyžádání (video-on-demand).

**Úspěšně
otestováno v síti
ČESKÉHO TELECOMU**

Podrobné informace nalezete na našich webových stránkách <http://www.lucent.cz/>.

Grammaricon

Čeština konečně bez chyb?

S kontrolou anglické gramatiky se uživatelé MS Office setkávají již řadu let. Čeština musela kvůli své složité stavbě a volnému slovosledu řadu let počkat. Nyní ale přichází první – a na nějakou dobu asi jediný – program pro kontrolu gramatických jevů v češtině.

APLIKACE

Program může pracovat jednak jako samostatná aplikace, která je schopna otevřít soubory typu RTF a TXT, jednak jako modul v MS Office. Samostatná aplikace obsahuje jednoduchý editor (viz obr. 3 nahoře), takže teoreticky lze v Grammariconu i psát.

CO VŠECHNO LZE KONTROLOVAT

Úplný seznam kontrolovaných jevů je příliš dlouhý, zmíníme se tedy jen o těch nejdůležitějších.

KONTROLA PRAVOPISU

- složitější překlepy – podle okolí slova zjišťuje program překlepy, které běžný korektor nezjistí (např. nesprávný tvar substantiva po předložce);
- správné tvary zájmen podle kontextu;
- jmenné skupiny – např. řidičům důvěrně

známý nápis „Mimo vozidel dopravní obsluhy“ je chybný (předložka *mimo* se pojí se 4. pádem);

- shoda substantiva s předcházejícím adjektivem;
- tvary s/se, z/ze atp.;
- shoda podmětu s přísudkem;
- čárky a spojky;
- chybějící části vět;
- interpunkce.

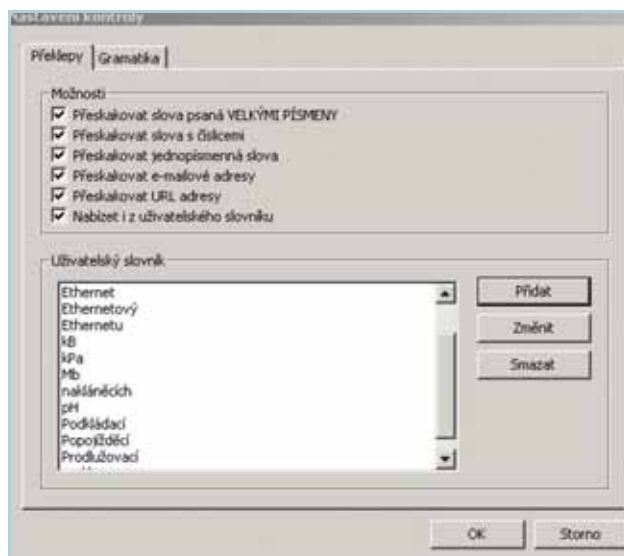
Kontrola stylu – upozorňuje nás spíše na odlišnosti ve stylu psaní dokumentů různého typu. K dispozici je pět předdefinovaných stylů (standardní, formální, technický, neformální, dopis) a jeden uživatelský. Tato kontrola nás může upozorňovat na:

- věty bez sloves;
- ukončení věty vykřičníkem;
- dlouhé věty;

- nevhodná slova – např. oslovení v technickém textu nebo citoslovce jinde než na začátku věty;
- užití první osoby jednotného čísla nebo tykání;
- oslovení v dopisech velkým písmenem; nevhodná zájmena;
- zmnožení větných členů – zejména neshodných přívlastků;
- opakování slov – upozorňuje na častý nešvar překládaných textů, kdy výchozí jazyk (angličtina/němčina) používá substantiva, zatímco v češtině vystačíme s vhodně volenými zájmeny;
- spojky a spojovací výrazy – pomůže odstranit několikeré opakování tvarů „který“ na začátku vedlejších vět.

NA CO NÁS PROGRAM NEUPOZORNÍ

I při použití standardního stylu – kontrole všech výše uvedených jevů – existuje určité množství konstrukcí, které program neoznačí jako chybu, protože existuje logické, i když nepravděpodobné vysvětlení dané věty. Jako příklad si uveďme: „Dívky šli.“ Na první pohled chyba snad pro každého. Když však předsuneme větu „Chlapci našli pásek.“, daná věta již smyslu dává, i když její pravděpodobnost je takřka nulová. K zajištění takovýchto vět slouží zaškrťovací políčko *Přísná kontrola* (viz obr. 2). Po zapnutí program jako chyby označuje i takovéto konstrukce, musí- ➔

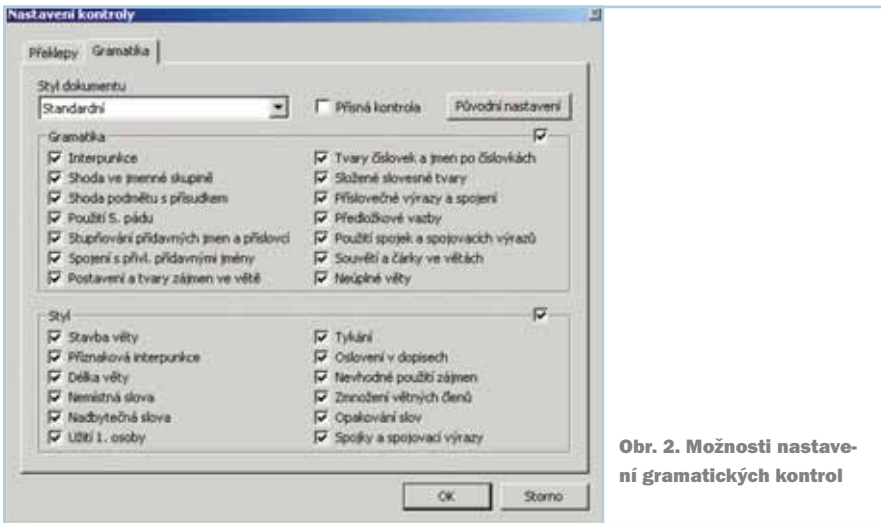
Obr. 1. Nastavení kontroly překlépů, nutnost přidávání vícenásobných tvarů ohebného slova (Ethernet)

GRAMMATICON

Kontrola české gramatiky, samostatná aplikace a současně modul integrovatelný do produktů MS Office na kontrolu české gramatiky

Výrobce/poskytl Lingea, Brno
www.lingea.cz

Cena 1290 Kč

Obr. 2. Možnosti nastavení gramatických kontrol

➔ me však mít na paměti, že jako chyby označí i věty v daném kontextu správně. Konečné rozhodnutí pak zůstává výhradně na uživateli.

VŽDY JE CO ZLEPŠOVAT

Na pomalejších CPU je lepší on-line kontrolu gramatiky v MS Wordu vypnout nebo kontrolovat jen nejdůležitější jevy a kompletní kontrolu provádět až po dopsání. Kompletní kontrola při rychlém psaní trochu zdržuje.

Kontrola překlepů: Stejně jako v MS Office i Grammaricon pracuje při kontrole pravopisu se slovníkem povolených tvarů (známých slov). Nová slova lze přidávat do uživatelského slovníku. Tam se však přidá jen jeden konkrétní tvar, což v případě ohebných slov znamená vícenásobné přidávání. Bylo by proto žádoucí, aby byly podchyceny i méně obvyklé technické termíny, které znají jiné slovníky Lingea, například: couvací, prodlužovací, unašeč. I když tato kontrola je dlouhodobě propracovaná, i zde narazíme na kuriózní nabídky: například na neznámé slovo „Arial“ reaguje program nabídkou „zrkal“.

Program si také občas „vymýšlí“ stylistické jevy. Např. větu „Ručička se pohybuje do čer-

veného pásma.“ klasifikuje jako neúplnou. (viz obr. 3).

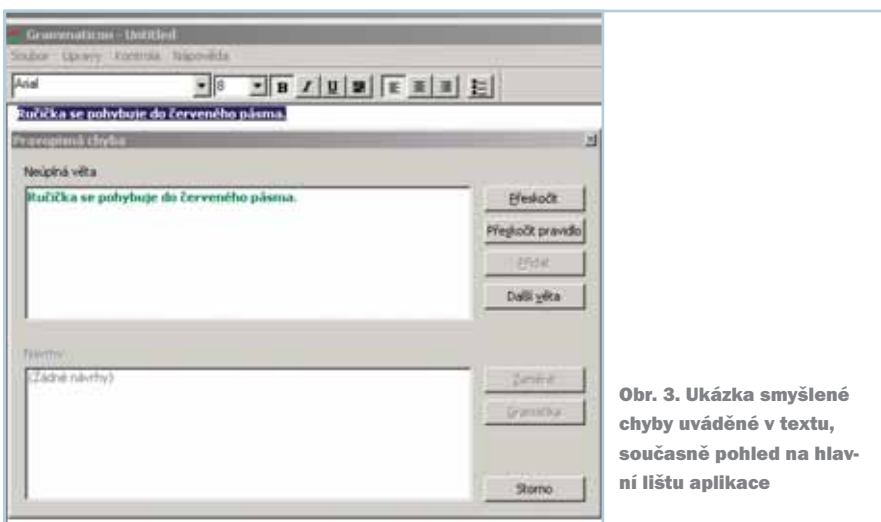
Za sporné považuji v technickém stylu označovat jako chybné věty začínající podřadící spojkou „když“.

Tečka je ukončovacím znakem věty bez možnosti zadat výjimky. Jakmile bude věta obsahovat uprostřed zkratku s tečkou, bude rozdělena s důsledkem vygenerování řady chyb z toho plynoucích.

ZÁVĚR

Program bude vynikající pomůckou pro všechny, kteří si dávají záležet na svém jazykovém projevu. Cena 1290 Kč je přijatelná pro všechny profesionály. Avšak stejně jako u stávající kontroly pravopisu v MS Office bude v případě nabídky více možností záviset na kvalifikaci konkrétního uživatele, jak s nabídkami naloží. Samolibý úředník, kterého obtěžuje mít zapnutou stávající jednoduchou kontrolu překlepů ve Wordu a který občanovi rozesílá tištěné formuláře i s překlepy, si nejspíš nespustí ani Grammaricon. Ledaže by na to v parlamentu odhlasovali zvláštní zákon.

■ ■ ■ Ing. Miroslav Herold, CSc.

Obr. 3. Ukázka smyšlené chyby uváděné v textu, současně pohled na hlavní lištu aplikace

Vyměňte analogový svět za digitální.

MV750i

MV730i

MV700i

MV700

MV150i

MVX100i

MiniDV videokamery Canon s brilantním obrazem té nejvyšší kvality a jednoduchým připojením k počítači Vám umožní jednoduše a libovolně upravovat Vaše záběry.

MV750i/MV730i

- ▶ MiniDV systém
- ▶ 20×/22× optický zoom se stabilizací
- ▶ Oboustranné asférické čočky
- ▶ Elegantní design, malé rozměry
- ▶ Nastavitelný mód 16:9
- ▶ Super noční mód – snímá i při nulovém osvětlení (MV750i)
- ▶ Ukládání statických snímků na paměťovou SD kartu
- ▶ USB rozhraní pro stahování fotografií
- ▶ Přímý tisk snímků na sublimačních a inkoustových tiskárnách

MV700i/MV700

- ▶ MiniDV systém
- ▶ 18× optický zoom se stabilizací
- ▶ Oboustranné asférické čočky
- ▶ Elegantní design, malé rozměry
- ▶ Nastavitelný mód 16:9
- ▶ 18 druhů digitálních efektů
- ▶ Výkonný obrazový procesor DIGIC DV

MV150i/MV100i

- ▶ MiniDV systém
- ▶ 16× optický zoom se stabilizací
- ▶ Rozlišení 1,3 MPx – kvalitní fotografie
- ▶ Velký, přehledný LCD panel 3,5" (MVX 150i)
- ▶ Super noční mód – snímá i při nulovém osvětlení (MVX 150i)
- ▶ Ukládání statických snímků na paměťovou SD kartu
- ▶ Přímý tisk snímků na sublimačních a inkoustových tiskárnách

www.canon.cz

you can
Canon

OFFICIAL PARTNER

Sketch and Toon a Cinema 4D R8.5

Kresba ze 3D modelu

Společnost Maxon, tvůrce populárního 3D programu Cinema 4D, dala na konci minulého roku obci tvůrců využívajících její programy značný důvod k radosti. Vyšel totiž dlouho očekávaný modul Sketch and Toon a také s ním spojená nová subverze jádra programu Cinema 4D, tentokrát s označením R8.5.

Na první pohled by se mohlo zdát, že nová subverze slouží jen jako berlička pro to, aby bylo možné nový modul implementovat k jádru. Ale to je rozhodně jen část důvodů, proč byla nová subverze vydána, a myslím, že ta podstatně menší. Změn je v nové verzi skutečně mnoho, takže by se dalo říci, že tato verze je víc než subverzí.

Posudte sami. Zcela přepracován byl správce materiálů, do něhož byly zakomponovány shadery SLA, o nichž jsem se zmiňoval v recenzi verze R8 (Chip 11/03). Ty jsou nyní součástí standardní výbavy, takže se dají rozsáhle animovat. Mimo to byla nabídka rozšířena, a to především o shader Vrstvy, který umožňuje v kanálu materiálu míchat obrázky a shadery podobně, jako je tomu zvykem například ve správci vrstev ve Photoshopu. Podobně lze také v tomto shaderu aplikovat na obrázky a ostatní shadery „filtrové vrstvy“, které ovlivňují jas, kontrast, odstín, nasycení, gamut apod.

Nový shader Ripple slouží ke generování soustředných kruhů po dopadu kapek na vodní hladinu (emitor částic vypouští modely kapek, ty dopadají na polygonový objekt s tímto shaderem, načež se v místě dopadu generují kruhy stejně jako na vodní hladině).

Novinkou je také shader Zašpinění, jímž se generuje šum v záhybech objektů, čímž se vytvoří dojem zaneseného povrchu, a shader Křivka, který vytváří „texturu“ na základě křivky označené ve správci objektů či textu, jenž se napíše přímo v okně shaderu. Dalšími shadery jsou například Vertexová mapa či Barva z normál.

Správce materiálů změnil i vzhled. Především je k dispozici pět velikostí náhledu materiálu a deset typů objektů, na něž se náhled materiálu aplikuje.

Materiálů se týká i další novinka, funkce Upéct texturu. Představme si složitou scénu, která svým nastavením ovlivňuje objekt ve středu zájmu kamery; tato kamera případně nezabírá objekty v okolí. Na objekt dopadají stíny, paprsky světla a tak dále, přičemž objekt sám má nastavené materiály pomocí textur a shaderů. Scéna je komplexní, takže se počítá příliš dlouho, navíc okolí, které objekt ovlivňuje, není přímo kamerou viditelné. Pomoci může „upečená textura“ – všechna popsaná vstupní data se promítnou do nové textury, která je může při podstatně kratším času výpočtu nahradit.

Novinky se netýkají jen materiálů. Byla zdokonalena funkce HyperNURBS, která „zaoblu-

je“ polygonové objekty. Při aplikaci materiálu na takový objekt s UV mapováním může docházet k nepěknému stahování textury v oblastech mezi malými a velkými polygony. To je nyní eliminováno dvěma novými postupy.

Dále již jen stručně – byl implementován nový, „chytřejší“ nástroj na booleovské operace, byly rozšířeny parametry kostí o novou volbu, přibyla možnost multi pass renderu, díky níž lze do vrstev renderovat i post efekty, například PyroCluster (sloužící pro tvorbu ohňových efektů). Byly rozšířeny možnosti objektu Kamera a obohaceny byly i parametry správce animací či správce nastavení.

Změny nepotkaly jen jádro programu. V modulu Advanced Render přibyla další volba pro radiozitu animací, ale i možnost vektorového rozostření pohybujícího se objektu, které poskytuje velmi dobré výsledky, a Subsurface Scattering, což je velmi působivý efekt zadního prosvětlování okrajů objektů.

SKETCH AND TOON

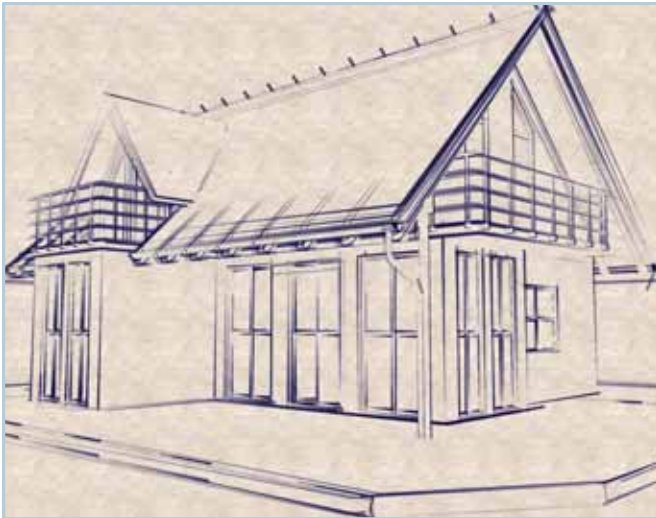
Tento nový modul umožňuje tvorbu nefotorealistických výstupů ze 3D scén. Dají se v něm vytvořit dílka takřka uměleckého ražení, ale domnívám se, že hlavní část jeho uplatnění spočívá v architektonických a technických ilustracích a v animovaných filmech, simulujících kreslené grotesky.

Sketch and Toon je poměrně sofistikovaný a široce nastavitelný modul, kterým se dá vytvořit několik typů scén (tedy přesněji řečeno výstupů 3D scén), jež odpovídají základním kanálovým shaderům, definovaným ve správci materiálů, a dále několik různých typů obrysových čar. Především jsou to obrázky, které věrně simulují technické ilustrace architektů či strojařů. Jde tedy o tvorbu čistých technických skic včetně pomocných slabých obrysových čar.

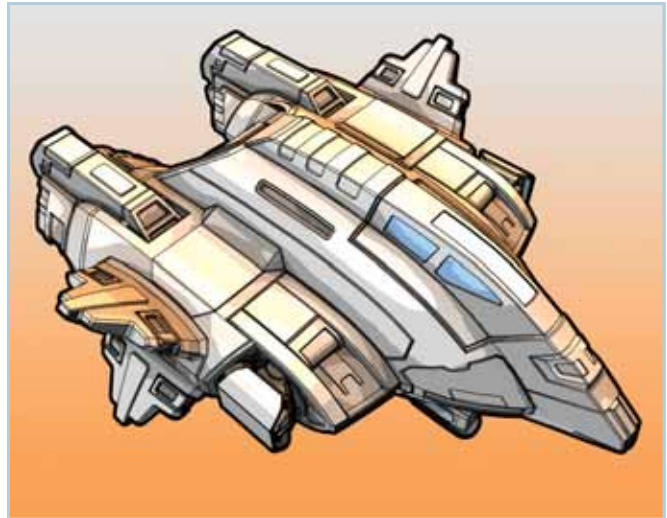
Dalším „stylem“, který modul produkuje, je šrafování. Technická ilustrace může být velmi pěkná, ale většinou jí chybí hloubka. Co tedy brání tomu, aby byl výstup obohacen o šrafy, jež jsou v místě stínu silnější a tmavší, a naopak v místě, kam dopadá světlo, velmi nezřetelné? Při tomto „povrchu“ se pro generování šraf většinou využívá malého obrázku, v němž je definován požadovaný tvar tahu „štetce“.

Příklad využití nového shaderu Zašpinění (autor Pavel Zoch)

Technická kresba domu (Holger Schoemann)

Komiksového vzhledu obrázku je dosaženo pomocí stupňového stínování zvoleného v nastavení renderingu (Michael Welter).

➔ Zcela jiného výsledku lze dosáhnout dalším shaderem, kterým se vytváří obraz generovaný velkými „rozpixelovanými“ body, kruhy, čtverci, kosočtverci atd. Výsledek je podobný velkému plakátu, který pozorujeme z blízkosti několika centimetrů.

Chceme-li, aby naše scény vypadaly, jako by vypadly z plátna mistra malíři, není nic snazšího: opět využijeme Sketch and Toon. V tomto případě jde o kanálový shader nazvaný Art, jehož pomocí vygenerujeme požadovaný umělecký vzhled objektů ve scéně.

Posledního nabízeného typu výsledné scény – scény se vzhledem kresleného filmu – dosáhneme pomocí Cell shaderu. Stínování je provedeno tak, že je celý objekt rozdělen třeba jen na pole tří barev, stín, střední tón a osvětlené partie.

Sketch and Toon není nikterak jednoduchý modul. Při tvorbě komplexní scény je možné vytvořit několik shaderů pro typy čar, přičemž některý může být použit pro viditelné hrany a jiný, s přerušovanými čarami, pro hrany neviditelné. V shaderu čar se definují typy čar, jejich krytí v délce tahu, barva, rozřepení, přesahy tahů, podkreslované pomocné tahy, tloušťka atd. Mimo to lze

definovat styl vykreslování pro postupnou „animaci“ tvorby obrázku.

Ve správci materiálu se tvoří běžné materiály, které mají aktivní pouze jeden kanál, kanál Svítivost, v němž se definuje shader výplně objektu. Právě zde se tedy určuje, zda bude objekt vyšrafován, vystínován jako kreslený obrázek či vyplněn uměleckými tahy štětce. V okně nastavení renderingu (v záložce Efekty) se definují globální typy hran, které se mají vykreslit, shadery čar pro přední, zadní či skryté hrany, globální způsob stínování objektů, pozadí a také kompozice scény.

Popsaným způsobem by celá scéna měla jedno komplexní nastavení. Modul ale umožňuje, aby byl každý z objektů vypočítán podle vlastního nastavení a pomocí specifických vlastností, které mohou každý objekt odlišit od ostatních.

ZÁVĚR

Protože modul Sketch and Toon je vlastně „výstupním filtrem“, je pro praxi podstatná rychlost výstupu. Výpočet je asi o 20 % pomalejší než výpočet stejné scény při normálním výstupu – tuto informaci je ale

nutné brát poněkud s rezervou, protože záleží na každém parametru. Podstatné je také to, že modul podporuje většinu postprodukčních efektů, například PyroCluster, takže lze používat takřka všechny oblíbené nástroje a vlastnosti z této oblasti včetně radiozity.

Po překonání počátečních zmatků, vyplývajících ze složitosti, jsem byl s modulem Sketch and Toon spokojený. Ovládání modulu je vzhledem k jeho složitosti poměrně obtížné, navíc jde o výstupní modul, takže metoda učení „pokus-omyl“ je dost neefektivní (upravit jeden parametr a čekat 10 minut na výsledek není to pravé). Vše však vyřeší prostudování videonávodů, které jsou na dokumentačním CD. Poté, co jsem si tyto materiály prostudoval, jevil se celý modul podstatně přitulnější a dříve nejasně vnímané parametry a pracovní postupy dostaly řád a smysl.

Takže pokud do vaší činnosti patří architektonické či strojařské prezentace nebo animované skeče či pokud chcete obohatit svou nabídku tvorby o „ručně“ kreslená díla, není co řešit. V tom případě je Sketch and Toon spolu se Cinemou 4D R8.5 právě tím nástrojem, který hledáte. ■ ■ ■

Pavel Zoch

SKETCH AND TOON

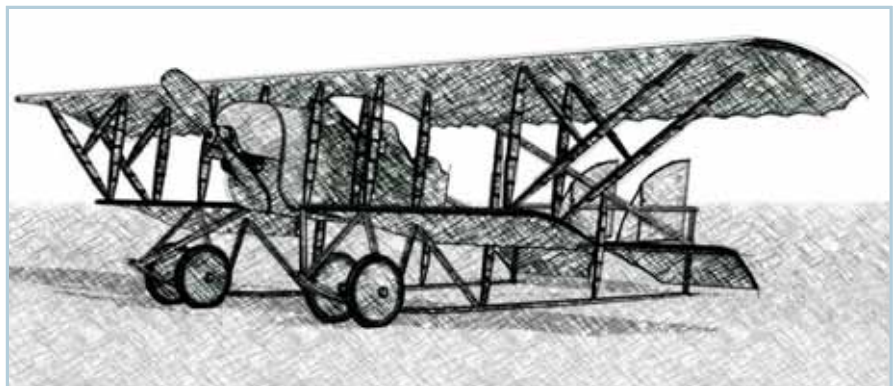
Modul k animačnímu programu Cinema 4D R8.5.

Minimální požadavky Power PC, Intel Celeron nebo AMD Duron na 400 MHz, 128 MB RAM, Mac OS 9.x nebo Mac OS X 10.1, Windows 98/Me/2000/NT4/XP

Výrobce Maxon Computer, Friedrichsdorf, Německo

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 12 296 Kč včetně DPH

Cauldron G3, příklad využití shaderu Hatch (Pavel Zoch)

Programy, informace, data, multimédia

Chip ve verzi s DVD

Předplatitelé či pravidelní čtenáři Chipu určitě vědí, že od počátku roku 2004 je součástí každého lichého čísla Chipu elektronická příloha DVD. Kdo měl možnost se již s Chip DVD seznámit, ví, co může očekávat: oba redakční CD, další plné a speciální verze programů, data a videonovinky – prostě multimediální DVD.

Edice Chipu s DVD nám dělá opravdovou radost. Bude-li zájem čtenářů o nové médium narůstat stejným tempem, jako je tomu doposud, lze přepokládat, že v příštím roce nebude DVD v každém lichém, ale v každém čísle Chipu. Uvažujete-li tedy o nákupu nové čtecí mechaniky, doporučujeme jednoznačně DVD variantu. Chip s DVD je samozřejmě možné koupit i ve stáncích a v supermarketech.

OBA REDAKČNÍ CD

Nejrozsáhlejšími položkami na DVD jsou oba redakční CD, které jsou běžně distribuovány s Chipem. Abychom předešli případným dotazům, potvrzujeme všem pochybovačům, že na DVD jsou identická data jako na CD. Jsou pouze umístěna v samostatných podadresářích (chipcd, amplion) a startují se buď ze společného menu DVD, nebo souborem index.htm. Více se o obsahu obou CD dozvíte na dalších stránkách.

MACROMEDIA STUDIO MX 2004

Pokud jste za posledních několik let jenom zaváděli o problematiku tvorby webových stránek a multimedií pro internetové prezentace, museli jste

setkat s produkty Macromedia, které patří k tomu nejlepšímu, co lze na trhu najít. Dlouhou dobu sestavovala Macromedia řadu produktů pro kompletní tvorbu internetových prezentací, ze kterých se před více než rokem vyvinulo Macromedia Studio MX. Koncem roku 2003 byl veřejnosti představen nový balík, nazvaný Macromedia Studio MX 2004. Rozhodli jsme se nabídnout vám možnost vyzkoušet si Studio MX 2004 v kompletní sestavě – naleznete zde všechny programy balíku ve zkušebních verzích, a přibalili jsme ještě Contribute 2.

3DS MAX 6

Od dob, kdy se „maxík“ ještě jmenoval 3D Studio, urazil značnou cestu. Z nástroje určeného spíše pro amatéry se stal komplexním balíkem, který se dnes po celém světě používá při tvorbě reklam, seriálů a filmů nebo při vizualizacích designu či architektury. Asi největší podíl si však ukrájí v herním průmyslu. Vývoj programu probíhal celkem stabilně, jen u posledních verzí už nedochází k tak markantním vylepšením jako například při přechodu z verze 4 na verzi 5. Na DVD naleznete instalace 3ds max 6 a Reference Files, ke kterým jsme přidali ještě Character Studio ve verzi 4.2.

MAC OS

Před dvaceti lety, 24. ledna 1984, byl na trh uveden revoluční Apple Macintosh. Jako první nabídl grafické prostředí za nízkou cenu a nastartoval celou další generaci počítačů značky Apple. Při této příležitosti jsme se rozhodli připravit pro uživatele „jablko“ malý dárek – na DVD jsme vyhradili 1 GB místa pro užitečné programy a updaty pro Mac OS. Naleznete zde hned několik kategorií, naplněných tím nejlepším, co můžete pro Mac OS potřebovat.

VÝVOJOVÉ NÁSTROJE

Na základě četných žádostí jsme na DVD zařadili i několik velkých datových balíčků vývojových nástrojů. V souvislosti s novou rubrikou o programování vás čeká kompletní výbava pro práci s ASP.NET, dále si můžete vyzkoušet novou

CHIP DVD 3/04

Chip CD 3/04

– standardní redakční CD

CD Amplion

– restaurování a úprava zvuku

Macromedia Studio MX 2004

– kompletní webdesignerský balík

3ds max 6

– poslední 3ds max a Character Studio

Mac OS

– 1 GB programů pro Macintosh

Vývojové nástroje

– ASP.NET, C++, Windows SDK

America's Army

– herní simulace armády ve 3D

Premiéry – jaro 04

– nejlepší filmové novinky

verzi Dev-C++ 5.0 beta 8 a v neposlední řadě kompletní instalaci Windows SDK.

AMERICA'S ARMY

Firma Moves Institute vytvořila s nečekanou podporou americké armády simulaci US Army v opravdové akci. Jedná se o projekt, který by měl zcela nenásilně propagovat reklamní kampaň na nábor nových rekrutů. Čeká vás výcvik a pak kariéra střelce, medika nebo příslušníka zvláštních jednotek.

PREMIÉRY – JARO 04

Čekají vás trailery na nové filmy, které již jsou nebo se v nejbližší době objeví v kinech: Harry Potter and the Prisoner of Azkaban, Hellboy, Kill Bill 2, LotR – Return of the King, Once Upon a Time in Mexico, Shrek 2, Spiderman 2, The Last Samurai, Troy a Van Helsing. ■ ■ ■ Za redakci Chip CD/DVD Vlastimil Bret

Záznam a rekonstrukce starých nahrávek

CD Amplion

Těžko si dnes lze představit domácí počítač, který by zároveň neplnil některé multimediální funkce. Kromě her a výuky je to prohlížení různých filmů a samozřejmě hudba přehrávaná z audio CD nebo MP3 souborů. Většina uživatelů záhy zjistí, že na domácí audiověž začíná sedat prach, protože ji už téměř nepoužívají. A to už je jen krůček od přání pouštět si své oblíbené magnetofonové kazety a gramofonové desky také z počítače nebo z MP3 přehrávače. Jak to udělat vám poradí CD Amplion.

Počítač nemusí být jenom přehrávačem, ale i nahrávacím studiem s mixážním pultem, který hudbu upraví, vyčistí a vyexportuje do požadovaného formátu nebo vypálí na CD/DVD. Když jsme připravovali obsah Amplionu, zaměřili jsme se na problematiku poloprofesionálního a domácího zpracování zvuku ve dvou rovinách – za použití komerčních programů (viz test nástrojů na rekonstrukci zvuku 134), a s výhradně freewarovým přístupem.

Na CD najdete řadu zajímavých článků a návodů. Vedle ústředního textu, který se rozsáhle věnuje nahrávání a restaurování zvuku a vede vás jako průvodce celou problematikou, nemůžete minout ani několik testů, které mapují konkrétní témata nebo zajímavosti z různých příbuzných oblastí zpracování audia.

ZVUKOVÉ EDITORY

Než se na CD pustíte do prostudování návodů, chceme vás upozornit na několik zajímavých freewarových programů, které se vám

mohou hodit i pro jiné činnosti. V oblasti nahrávání a zpracování zvuku je to především editor SoundEngine, který za nulovou cenu nabízí solidní nástroje, filtry a efekty. Do použitelného stadia se již také vypracoval otevřený programátorský projekt Audacity, což je povedený WAV editor s možností mixování více zvukových stop a s podporou profesionálních VST plug-inů.

KONVERZE FORMÁTŮ

Když už je audio upravené v počítači, přichází na řadu také jeho převod do některého komprimovaného formátu, s čímž může vydatně pomoci freeware Cheetah Audio Converter. ID3 Tagy nejsnáze připravíte v českých tageditorech Media Tagger či WinTag, které dokáží vygenerovat i celé playlisty nebo HTML katalogy.

ORGANIZACE A PŘEHRÁVÁNÍ

K plnému luxusu poslechu hudby stačí zvolit některý z přehrávačů typu Winamp,

CD AMPLION

- kompletní návod, jak nahrávat, upravovat a čistit zvuk
- Audacity, SoundEngine, Exact Audio Copy, CDex, jetAudio, MM JukeBox, Cheetah Audio Converter, Media Tagger, WinTag, CDBurnXP Pro a dalších 80 audioprogramů
- kapela Sputnik v MP3
- soutěžní anketa o Steinberg Clean 5

jetAudio nebo MusicMatch Jukebox. Tyto přehrávače jsou opravdu nadstandardními multimediálními centry, která v sobě sdružují i možnosti nahrávání, třídění, převodů do komprimovaných formátů, vypalování a vizualizace.

VYPALOVÁNÍ CD/DVD

Po odmlece jsme se zaměřili opět i na vypalování, protože mnozí čtenáři se určitě nespokojí se soubory na pevném disku a budou si chtít audio vypálit v klasickém formátu audio CD nebo si na CD vytvořit sbírku pro stolní či přenosný přehrávač. Bylo pro nás milým překvapením, že dnes existují již i freewarové programy, které k plné spokojenosti zcela nahradí komerční produkty. Vavřín testu si odnáší CDBurnXP Pro.

■ ■ ■ Při zvukových experimentech drží palce Martin Kučera

ZÁZNAM A REKONSTRUKCE AUDIONAHRÁVEK

PRAKTICKÉ TIPY, JAK POSTUPOVAT PŘI PRÁCI.

Na schématu vidíte, jak může probíhat zpracování zvuku na počítači. Celý postup lze provést pomocí několika programů, nebo je možné práci svěřit specialistům typu Steinberg Clean, kteří dokáží řídit většinu činností automaticky:

- Vstupem analogového audia může být například připojený gramofon nebo magnetofon, případně hudební nástroj či mikrofon.
- Základní záznam se provádí pomocí zvukové karty v počítači a zvukového WAV editoru.
- Vstupem může být třeba i internetové radiovysílání nebo stažená hudba v komprimovaném MP3 formátu.

- Ve zvukové editoru následně probíhá úprava a rekonstrukce nahrávky. Hotová nahrávka je uložena na pevný disk.
- Soubory na disku je možné vypálit jako audio CD, MP3 CD nebo také jako audio DVD.
- MP3 alba je vhodné doplnit textovými popiskami (ID3 tagy) a seznamy skladeb (playlisty), k čemuž slouží tageditory.

STEINBERG CLEAN 5 SE SLEVOU 10 %

Program Steinberg Clean 5 pro rekonstrukci nahrávek můžete vyhrát v naší soutěžní anketě na CD Amplion, nebo si ho můžete objednat se slevou.

Sleva 10 % na produkty **Clean** (1403 Kč s DPH) a **Clean Pro** (3523 Kč s DPH).

Vystřižený a vyplněný kupon zašlete do konce března 2004 na adresu distributora: **Exac, s. r. o., Zbraslavská 27, 159 00 Praha 5**. Na základě své objednávky obdržíte produkt na dobírku poštou, případně je možné osobně si produkt vyzvednout přímo na adrese distributora.

Jméno a příjmení:

Adresa:

E-mail:

Telefon:

Redakční CD

GIS, GPS a mapy

Břežnový CD se věnuje geografickým informačním systémům a družicové navigaci (GIS a GPS). Obrátili jsme se na početnou skupinu softwarových firem, které v této oblasti působí. Díky tomu můžete na CD najít i vynikající off-line verzi internetového serveru MaD, který je plný zajímavých satelitních fotografií a animací.

DOGWAFFLE 1.1B

(Un)natural painting – přesně tento slogan vévodí 2D kreslicímu a animačnímu programu pro PC s podivným názvem Dogwaffle. Ten se počátkem roku

dopracoval už k verzi 2.0, která znamená razantní nástup mezi konkurencí. A díky zajímavé licenční politice naleznete na Chip CD plnou verzi Dogwaffle 1.1b. Autorem celého projektu je Dan Ritchie, který tento bitmapový kreslicí program s animačními možnostmi vytvořil. V jedné aplikaci tak spojil základní funkce bitmapových editorů a možnosti kreslicích programů. K tomu přidal ještě možnost animace, částicový simulátor, animované štětce – a Dogwaffle byl na světě. A k tomu zadarmo!

Rubrika Zkuste si sami

ETRUST EZ ARMOR

„Víme, že naše Windows jsou děravé jako cedník, proto vám, výjimečně zdarma, nabídneme záplatu.“ Takto to sice přímo Microsoft neprezentuje, ale vypadá to tak. Jak jinak si lze vysvětlit uvolnění nekomerčně bezplatné verze bezpečnostního balíku, který se má postarat o ochranu Windows. Jeho součástí je antivir eTrust EZ Armor, který je dalším produktem společnosti Computer Associates (např. InoculateIT)

94

a firewall, o kterém se spekuluje jako o produktu Zone Labs, tedy ze stáje, která produkuje špičkové firewally.

Rubrika Servis

TEST: SPYWARE A ADWARE

Vymoženosti moderní komunikační techniky s sebou přinášejí i možnosti zneužití (počítačové viry, spam). Novinky, které nám mohou usnadnit práci nebo komunikaci, mohou přinést i hrozby, proti kterým se musíme bránit. V tomto článku se zaměříme na ochranu dat (konfigurace počítače, hesla, čísla platebních karet, oblíbené WWW stránky, e-maily apod.), která se zcela skrytě mohou odesílat ven do světa.

Rubrika Zkuste si sami

TEST PROGRAMŮ PRO DEFRAGMENTACI

Často se pomocí nej-různějších složitých postupů snažíme donutit svůj počítač pracovat rychleji, ale přitom obvykle zapomínáme na elementární a důležitou operaci, jakou je defragmentace pevného disku. Začínáme si uvědomovat, že náš počítač pracuje čím dál pomaleji, že potřebuje více času při otevírání souborů, při spouštění programů atd. Pevný disk přitom stále hrčí, jako by se snažil něco najít. Každý více či méně zkušený uživatel ihned pochopí, že

96

je načase přistoupit k defragmentaci pevného disku.

Rubrika Zkuste si sami

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

Blíží se termín přiznání daně z příjmů, a proto jsme pro vás ve spolupráci s firmou Magicware, připravili speciální verzi programu FormFiller, který by vám mohl výrazně pomoci při vyplňování příslušných tiskopisů. Balíček obsahuje formuláře pro přiznání daně z příjmů právnických osob, fyzických osob (A i B) a přílohy. V plné verzi je FormFiller koncipován jako univerzální editor pro práci s libovolnými tiskopisy.

Rubrika Zkuste si sami

SPECIÁLNÍ VERZE NA CHIP CD

Ročník Chip 1999 - 2003 fulltext

Dogwaffle 1.1b

eTrust EZ Armor

DVD SHRINK 3.1.4

Shrink je výkonný nástroj pro zhotovení zálohy filmu na DVD-R/RW, DVD+R/RW a případně DVD-RAM média, což záleží na tom, které formáty podporuje vaše DVD vypalovačka. DVD Shrink umí vytvořit kopii filmu buď ve stejné kvalitě se zachováním všech bonusů a menu, nebo dokáže film transkódovat na menší velikost a zároveň z něho vyjmout nepotřebné části, jako jsou již zmiňované bonusy, menu, různé reklamy a varovné zprávy. Který postup zvolit, záleží na standardu originálního DVD filmu (DVD-5 nebo DVD-9), případně na potřebách samotného uživatele. Program je velice jednoduchý a zvládne jej lehce i začátečník.

Rubrika Zkuste si sami

SLEVY PRO ČTENÁŘE CHIPU

AceHTML 5 Pro

Výkonný HTML editor s řadou užitečných nástrojů.

Cena 1804 Kč

Cena se slevou 1640 Kč

Ceny jsou uvedeny s 22% DPH. Více na Chip CD v rubrice Software.

UltraEdit

Textový editor pro editaci textových souborů.

Cena 1573 Kč

Cena se slevou 1430 Kč

Oxygen Phone Manager II

Program umožňující komunikaci PC a mobilů.

Cena 1707 Kč

Cena se slevou 1552 Kč

OVLADAČE

Otázka

Nevíte, zda někde existují ovladače na RIVA TNT2 pro WIN 3.11? Mám čističí CD, který nejde v NT systémech (instaluje se aplikace VIDEO FOR WINDOWS), tak jsem si řekl, že na letitý disk (40 MB) si nainstaluji WIN 3.11. Nicméně mi nejde více než 16 barev v 640 x 480. **Jan V.**

Odpověď

Doporučujeme vyzkoušet následující ovladače: <http://www.gaby.de/ftp/pub/win3x/drivers/tnt5w311.zip>

Otázka

Sháním ovladač skeneru ColorPage-Vivid Pro II pro Win XP. **Ondra**

Odpověď

Ovladač skeneru ColorPage-Vivid Pro II, použitelný s operačním systémem Windows XP, můžete získat z následujícího odkazu: <http://www.geniusnet.com.tw/ftp/scanner/vp2w2k.exe>

Otázka

Mám WinXP Professional, a když v nich spustím jakýkoli program MSDOS, tak EMM386 v těchto Windows zabere 99 procent kapacity procesoru. Když tento ovladač vynechám ze spouštěcích souborů, jde sice vše dobře, ale zase je samozřejmě málo operační paměti. Nevíte, v čem je problém? **Aleš P.**

Odpověď

Nejčastější problémy DOS aplikací pod Windows XP a náznak jejich řešení můžete najít na následujících odkazech: <http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=kb;EN-US;314106>
<http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=kb;en-us;Q301911>
<http://www.freelists.org/archives/adeel/20/12-2002/msg00024.html>

Miroslav Koukola – Suma
Své dotazy zasílejte
na adresu chipcd@vogel.cz.

NERO 6.3.0.3 – NERO RECODE 2

Nero Recode 2 je součástí balíčku č. 2 (Nero-Vision Express) vypalovacího programu Nero Burning Rom 6.3. Umí v podstatě totéž jako popisovaný program DVD Shrink, tedy zkopírovat DVD na vypalovací DVD médium 4,7 GB. Dokáže navíc převést DVD film do formátu MPEG-4 – zde nazvaného Nero Digital, což je podobný formát jako třeba DivX. *Rubrika Zkuste si sami*

Tématem příštího Chip CD bude internet – oproti lednovému číslu, které bylo věnováno přenosům dat z internetu, se tentokrát podíváme na internetové prohlížeče a poštovní klienty. Na druhém CD vás pak čeká už poměrně široké téma authoringu. Budeme se zabývat vytvořením vlastního obrázkového, hudebního nebo filmového DVD, samozřejmě i se záložními kopiemi. Nástup levných DVD vypalovaček je zkrátka tady a my vás v tom nenecháme!

AVG 7. Chip Edition

Platnost trvání zkušební verze prodloužte pomocí speciální utility na CD.

Aktuální instalace AVG 7.0 bude platná do 15. 4. 2004.

KAV 4.5 Lite Chip Edition

Platnost trvání zkušební verze prodloužte pomocí speciálního klíče na CD.

Speciální klíč prodlouží platnost o 30 dní.

Krásné jaro těm, kteří se ho nemohou dočkat, a dobrý sních milovníkům zimních sportů. ■ ■ ■ Za redakci Chip CD Jan Řezáč a Martin Kučera

03 2004

Chip CD

GIS, GPS a mapy

CHIP CD 03/04

GIS, GPS A MAPY

Spustit: je-li aktivní funkce autorun, spustí se automaticky, jinak spusťte program chip.exe.
Další informace naleznete v souboru cti_mne.txt.

PLNÉ TEXTY

Chip 2/04 (PDF, RTF, TXT),
Chip 1/04 (fulltext).

TÉMA MĚSÍČE

Satelitní web MaD, GPSweb,
Pisoř, GISPo, Position,
Cyklotrasy 1.46, sigGisLT,
Waypoint+ 1.8.09,
WinDGPS, GARtrip 205a.

ZKUSTE SI SAMI

Dogvafile 1.1 b,
Form Filler - danňové přiznání,
MS Win. Memory Diagnostic.

Kopírování DVD

DVD Shrink, Nero 6.3.0.3.

Mini DVD

MiniDVD, SUBTOSSA.

TEST: OCHRANA PŘED ŠPIÓNÝ

BFS Spyware-Aware Remover 8.2,
Spy Bot - Search & Destroy 1.2,
Ad-aware 6.1, SpywareBlaster 2.6.1.

TEST: ČEKLE VE FRAGMENTECH

Diskkeeper 8.0, O&O Defrag 6.0,
PerfectDisk 6.0, VoprXP v7.22.

PROGRAMOVÁNÍ

Flash, Delphi, Java,
VC++&Visual C++,
ASP.NET, PHP,
Programy od čtenářů.

OPERAČNÍ SYSTÉMY

Linux, Windows MakeUp,
PalmOS, Tipy a triky.

PREEZENTACE FIREM

Jimaz, Microton,
Suma CZ, Web4U.

CHIP PLUS

GPRS na Sony Ericssonu,
Reiki studium AJ, Free služby,
Excelentně v Excelu, InfoNet,
Jak na HTML, AEC Bulletin,
Stribrné disky, Knihy.

SERVIS

AVG 7.0, KAV 4.5, AvClear,
eTrust EZ Armor, AntiVir PE,
Microsoft update, Sleepy 6.0.

BONUS: Ročník Chip 99 - 03 fulltext.

Z REDAKCE: Anкета čtenářů Chipu.
Hry: Simutrans, Breakin Battle,
Akční hry, Sportovní simulátory, Flash hry.

GIS, GPS a mapy

Chip CD

03 2004

JBuilder X

Káva na desátou

Už jsme si zvykli, že firma Borland každého půl roku vydá novou verzi JBuilderu, svého nástroje pro vývoj profesionálních aplikací v Javě. Takže na tom, že se před koncem roku 2003 objevila na trhu desátá verze, je překvapivá jedině skutečnost, že je tentokrát označena římskou číslicí. V tomto článku se podíváme, co nového přináší její nejsilnější edice, tedy Borland JBuilder X Enterprise.

STRUČNÝ PŘEHLED NA ÚVOD

Než se pustíme do přehledu novinek, připomeneme si některá základní fakta o tomto produktu. JBuilder je nástroj pro vývoj aplikací v jazyce Java. Dodává se ve třech edicích:

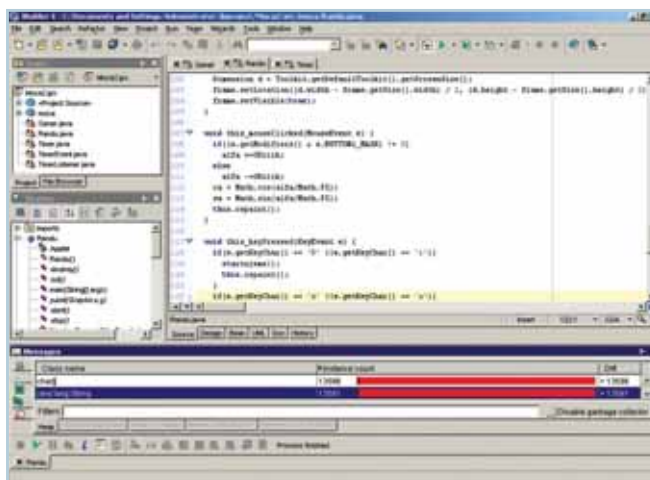
- Edice Foundation je zdarma pro nekomerční použití a obsahuje jen základní nástroje.
- Edice Developer má pokročilejší možnosti při ladění, obsahuje podporu týmové práce, podporu vývoje webových aplikací a využití XML, nástroje pro vývoj databázových aplikací a možnost vývoje aplikací pro mobilní zařízení.
- Edice Enterprise obsahuje navíc podporu UML, nástroje pro optimalizaci, nástroje pro vývoj rozsáhlých podnikových aplikací atd.

JBuilder X Enterprise umožňuje vytvářet konzolové a graficky orientované aplikace, applety, servlety, stránky JSP, distribuované aplikace využívající RMI, distribuované aplikace založené na standardu CORBA, komponenty EJB, webové služby, aplikace pro mobilní zřízení atd. Je založen na JDK 1.4.2, umožňuje ovšem pracovat i s jinými verzemi Javy.

Je to dvoucestný vizuální nástroj; to znamená, že změny ve zdrojovém kódu se ihned promítají do vizuálního návrhu a naopak změny ve vizuálním návrhu se ihned promítají do zdrojového kódu. Integrované vývojové prostředí (IDE) JBuilderu je napsáno v Javě, takže ho lze instalovat v jakémkoli prostředí, pro něž je k dispozici JDK 1.4.2 (i když oficiálně jsou podporovány pouze systémy Linux, Solaris a Windows).

IDE edice Enterprise obsahuje mj. editor zdrojového kódu s vestavěnou inteligencí (zvýrazňování syntaktických kategorií, dokončování kódu apod.), nástroje pro vizuální návrh některých druhů aplikací, možnost vytvoření a zobrazení diagramu UML aktuálního projektu, nástroje pro refaktoring a možnost sledování historie zdrojové-

ho kódu (a tedy i návratu o několik verzí zpět). Vedle toho obsahuje řadu průvodců, kteří za nás mohou udělat různé rutinní

Profilovací nástroje jsou integrovány do IDE.

úkony – umějí generovat kostry projektů různých typů, přidávat do projektu třídy, implementovat rozhraní, zavolat některý z nástrojů JDK atd. V IDE lze programy také spouštět a ladit.

CO JE NOVÉHO

Desátá verze JBuilderu přináší řadu drobných a většinou příjemných novinek. Asi nejzávažnější změny se týkají programování webových aplikací.

WEBOVÉ APLIKACE

JBuilder X zavedl pojem „webový modul“ (web module). To je nástroj pro řízení struktury webové aplikace; popisuje strukturu webové aplikace jako celku nebo její části nebo webové části rozsáhlejší aplikace založené na J2EE. Jde v podstatě o adresářový strom obsahující webové části vaší aplikace, mapovaný na třídu ServletContext. S každým webovým modulem je sdružen deskriptor nasazení (deployment descriptor) v podobě souboru web.xml.

Ve srovnání s předchozí verzí se změnilo programování webových služeb. Nyní lze prostředím IDE nakonfigurovat tak, aby spolupracovalo s konkrétním webovým serverem, a tím pak ukládalo vytvořený program přímo na tento server.

Při psaní JSP nabízí IDE výběr a dokončování značek (tagů).

Pro skriptování na straně serveru lze využít také Struts Framework, který představuje kombinaci toho nejlepšího z technologií servletů a JSP. JBuilder X nově podporuje jako implicitní verzi Struts 1.1, lze používat ovšem i předchozí verzi. JBuilder také nabízí →

POŽADAVKY DESÁTÉ VERZE

Pro instalaci JBuilderu X je třeba

- buď počítač vybavený procesorem Intel Pentium III/500 MHz nebo lepším s operačním systémem MS Windows 2000 (SP4), MS Windows XP, MS Windows NT (SP6a), Red Hat Linux 7.3 s implicitním manažerem GNOME nebo KDE nebo Red Hat Enterprise Linux 2.1;
- nebo počítač vybavený procesorem UltraSPARC II nebo vyšším s operačním systémem Solaris 8 (2.8).

Počítač by měl mít nejméně 512 MB RAM (doporučeno je 768 MB RAM) a 760 MB volného diskového prostoru.

→ řadu nástrojů (průvodců atd.), které používání Struts usnadňují.

PRODUKTIVITA VÝVOJÁŘE

Nástroje, které ovlivňují produktivitu vývojáře, prošly řadou změn. Jednou z novinek je možnost vytvořit a při ladění používat uživatelský pohled na data (custom view). Jde vlastně o uživatelem definovanou třídu, jejíž statické veřejně přístupné metody vhodným způsobem transformují předaná data; výstupy těchto metod se pak zobrazují v některém z ladicích oken. Posíleny byly i nástroje pro refaktoring.

Nástroje pro refaktorování lze používat i ze zobrazení UML.

Pro urychlení návratu k předchozím verzím kódu máme nový nástroj Local Labels (lokální návěští). Jestliže jsme např. dosáhli při vývoji jistého stupně a chystáme se k zásadním změnám ve zdrojovém kódu, vytvoříme nejprve lokální návěští. Kdykoli později si můžeme vyžádat návrat ke stavu projektu, který tomuto lokálnímu návěští odpovídá. Všechny změny, k nimž došlo po vytvoření tohoto návěští, budou zrušeny (a ztraceny – to ovšem nemusí být vždy vítané).

POHODLNĚJŠÍ IDE

IDE se skládá z řady dílčích oken; jejich vzhled a chování lze samozřejmě upravovat. Tato nastavení, spolu s nastaveními dalších nástrojů připojených pomocí OpenTools, lze pojmenovat a uložit a tak si IDE „personalizovat“.

Přibyly některé nové možnosti pro přidávání záložek do zdrojového textu a jejich vyhledávání. Příjemná je také možnost vyhledávání tříd a jejich složek v projektu. Snadno lze vyhledávat seznamy úkolů („todo“). Užitečnou novinkou je i možnost vytvořit spustitelný archiv JAR pomocí průvodce Archive Builder.

Změnil se vzhled některých složitých dialogových oken, jako je např. okno s vlastnostmi projektu. Místo řady „karet“ se v nich nyní můžeme orientovat pomocí stromu, který se zobrazuje v levé části okna.

Celkově bylo prostředí přizpůsobeno nástroji Borland Together, který slouží k vytváření modelu aplikace v UML a který lze integrovat s edicí Enterprise.

Editor umožňuje „sbalit“ celou třídu nebo jednotlivou metodu a tak zřehlednit zobrazovaný zdrojový kód. Podobně lze „sbalit“ také sekci příkazů import. Vylepšeními prošly také nástroje pro procházení chyb ve zdrojovém kódu, průvodce pro používání nástroje Javadoc, nástroje pro vyhledávání definic metod atd.

PROJEKT

JBuilder X může spolupracovat s nástrojem ANT 1.5.4. Novinkou je také možnost překladu projektu na pozadí. Lehce se změnila i dialogová okna, která k ovládní projektu slouží.

MOBILNÍ ZAŘÍZENÍ

Podpora SDK pro vývoj aplikací pro mobilní zařízení je o něco širší než v předchozí verzi. JBuilder X umožňuje vývoj pomocí MIDP 2.0 a NTT DoCoMo i-mode pomocí DoJa SDK. MIDP JDK plně podporuje J2ME Wireless Toolkit 2.0_01, pokud si nastavíme jeho instalaci. J2ME Wireless Toolkit 1.0.se s JBuilderem již nedodává, je ale stále podporován.

Vedle toho JBuilder X plně podporuje DoJa 1.5 a v omezené míře také DoJa 3.0 (ovšem bez možnosti vizuálního návrhu a pouze v americkém nebo japonském lokálním nastavení).

OPTIMALIZACE

Předchozí verze JBuilderu obsahovala jako samostatně instalovanou součást profilovací nástroj Borland Optimizeit Suite. V nové verzi je Optimizeit verze 6 integrován do IDE JBuilderu; to znamená, že se spouští ve stejné JVM jako IDE a méně zatěžuje systémové zdroje. Optimizeit nyní zahrnuje tyto nástroje:

- Profiler, který zjišťuje problémy při využití paměti a CPU;
- Code Coverage, který sleduje, které části zdrojového textu jsou využity;
- Thread Debugger, jenž umožňuje odhalit problémy ve vícevláknových aplikacích;
- Progress Tracker, který srovnává a graficky znázorňuje data generovaná Profilerem a nástrojem Code Coverage.

REGISTRACE

Podobně jako předchozí verze i JBuilder X je třeba po instalaci registrovat. Pokud to neuchytíte, ale přitom zadáte správné sériové číslo a autorizační klíč, bude JBuilder fungo-

vat jako zkušební verze. Novinkou je omezení na sedm dní, i když tištěná dokumentace stále ještě hovoří o 30 dnech, jako tomu bylo u předchozích verzí.

A JINĚ...

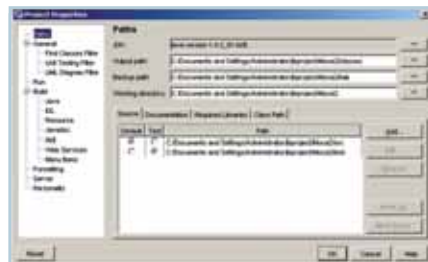
Další novinky zahrnují přidání katalogů XML, které umožňují mapování DTD a schémat na lokální soubory. Lehce se změnila i UML diagramy, které zobrazují strukturu aktuálního projektu – např. překrývající metody jsou barevně zvýrazněny, lze změnit používané barvy atd.

OSTATNÍ NÁSTROJE

V edici Enterprise najdeme vedle aplikačního serveru Borland Enterprise Server 5.2 (stejně jako v předchozí verzi) také nástroj pro připojení k dalším aplikačním serverům. Poznamenejme, že JBuilder X dosud neposkytuje možnost připojení k borlandskému aplikačnímu serveru verze 6.0.

JBuilder X umožňuje používat nástroje pro podporu týmové práce, jako je CVS, Rational ClearCase, StarTeam nebo SourceSafe.

Pro vývoj databázových aplikací slouží především komponenty JDataStore. Databázový server InterBase zřejmě natrvalo vypadl ze sestavy JBuilderu (chyběl už v předchozí verzi). Novinkou je Crystal Reports, nástroj pro snadné vytváření prezentační vrstvy aplikací.

Nová úprava dialogových oken je snad přehlednější.

XML Spy je vývojové prostředí pro návrh, editování a ladění softwarových aplikací zahrnujících použití technologií založených na jazyce XML a téměř všeho, co s ním souvisí – schémat XML, XSL/XSLT, SOAP, WSDL nebo webových služeb.

DOJEM

Borland JBuilder byl vždy velice silný nástroj a platí to i o verzi X. Pracuje se s ním příjemně, je stabilní a nabízí nástroje pro vývoj běžných i podnikových aplikací. Od předchozí verze nedošlo k žádné dramatické změně, funguje zase o něco příjemněji – samozřejmě pokud na to máte dostatečně výkonný počítač. ■ ■ ■ Miroslav Vírius

Borland C++BuilderX Enterprise

Vizuálny, viacplatformný a výkonný

Firma Borland sa po úspechu vývojového nástroja Kylix opäť pokúsila prekvapiť niečím novým. Prekvapenie má názov C++BuilderX. Ide o nástroj, ktorý je určený pre vývoj aplikácií v jazyku C++.

Nástroj Borland C++BuilderX Enterprise ponúka viacplatformné IDE vizuálne vývojové prostredie, určené pre tvorbu aplikácií v jazyku C++. Je dostupné pre platformy Windows, Linux a Solaris. Produkt prináša intuitívne vývojové prostredie so vstavanou podporou mnohých prekladačov a debuggerov a je navrhnutý tak, aby vyhovoval komplexným potrebám rozsiahlych podnikov. Prináša vysoko výkonné ovládače pre najznámejšie podnikové databázy; obsahuje tiež nástroje pre doladenie výkonu, integráciu na báze CORBA a umožňuje dodávať na trh kvalitné a rozsiahle aplikácie v kratšom čase. Dodáva sa celkom v piatich variantoch: Enterprise Studio for C++, C++BuilderX Enterprise, C++BuilderX Developer, C++BuilderX Mobile Edition a C++BuilderX Personal. Všetky uvedené varianty sú momentálne dostupné vo verzii 1.0 a líšia sa množstvom dostupných funkcií. Najlepšie vybavenou verziou je Borland Enterprise Studio for C++, čo určite zistíte už podľa ceny.

Ak si budete chcieť produkt vyskúšať, musíte sa najprv zaregistrovať na stránke

www.borland.com. Potom už len v menu kliknete na Downloads a vyberte produkt C++BuilderX. Zobrazí sa stránka, z ktorej si budete môcť stiahnuť 30-dňovú trial verziu produktov Enterprise (cca 393 MB) a Personal (357 MB). Na e-mailovú adresu uvedenú pri registrácii vám bude zaslaný 30-dňový registračný kľúč, nevyhnutný na spustenie produktu.

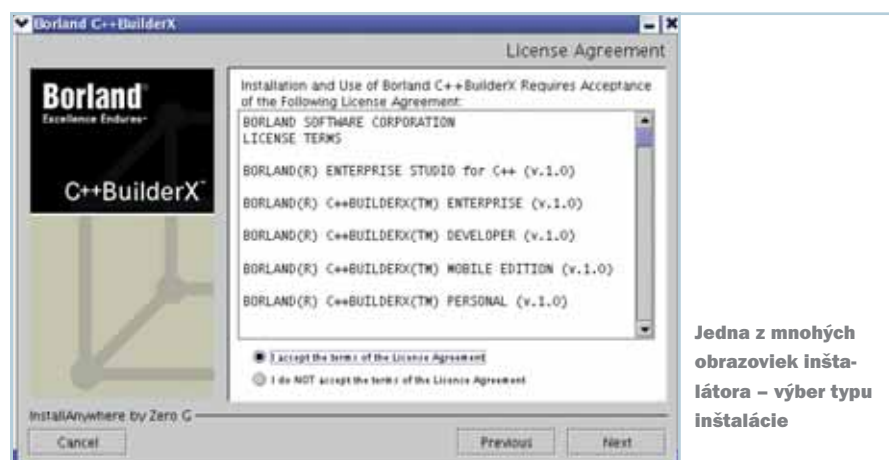
C++BuilderX Enterprise trial som testoval na systéme Red Hat 8.0 (Psyche) s jadrom 2.4.18-14. Po stiahnutí a rozbalení balíka *cbx1_enttrial_linux_solaris.tgz* sa inštalácia spustí príkazom *install.bin* z adresára *Linux*. Verzia pre Linux je zvláštna tým, že obsahuje aj inštalátor pre Solaris. Program sa štandardne nainštaluje do adresára */opt/CBuilderX*. Bohužiaľ ikona, ktorá sa mala vytvoriť na desktope, sa nevytvorila, takže som použil klasický variant – spustenie z konzoly, z adresára */opt/CBuilderX/bin/cbuilder*. Po spustení si program ešte vyžiada registračný kľúč. Po overení licencie sa pred vami objaví novučičké vývojové prostredie programu C++BuilderX.

ZÁKLADNÉ VLASTNOSTI PRODUKTU

Integrované vývojové prostredie Borland C++BuilderX ponúka robustné a pružné riešenie pre vývoj a nasadenie aplikácií C++. Prostredie je možné prevádzkovať na operačných systémoch Windows, Linux a Solaris a na všetkých týchto platformách je ponúkané konzistentné unifikované užívateľské rozhranie. To pomáha minimalizovať čas, ktorý by programátor trávil štúdiom vývojových nástrojov, ich konfigurácií a prepínaním medzi jednotlivými platformami. C++BuilderX ďalej ponúka úzku integráciu s nástrojmi pre správu projektov a verzií (podporované sú CVS – Concurrent Version System, ClearCase a StarTeam) a umožňuje programátorom jednoducho spravovať a prenášať aplikácie medzi rôznymi platformami.

C++BuilderX bol vytvorený ako intuitívne vývojové prostredie so zabudovanou podporou pre populárne kompilátory a ladiace nástroje jazykov C a C++, ako sú kompilátor Borland C++, sada kompilátorov GNU, Sun Forte C++, Intel C++ a Microsoft C++. Programátori môžu využívať tieto rôznorodé nástroje pre zostavovanie a ladenie aplikácií v rámci jednotného integrovaného rozhrania nezávislého na aktuálne používanom kompilátore. C++BuilderX umožní v rámci svojho vývojového prostredia využiť aj ľubovoľný iný kompilátor a maximálne tak využiť existujúcich investícií do technológie C++.

Pomocou nástroja Intel VTune Performance Analyzer môžete odhaliť a identifikovať úzke hrdlá vášho systému z hľadiska výkonu. Analyzer zbiera a zobrazuje systémové informácie a umožňuje vykonávať analýzu funkcií, vlákien, modulov, riadkov zdrojového kódu a jednotlivých inštrukcií a pomáha tak odhaliť a odstrániť výkonnostné problémy. Kompilátory Intel C++ sú navrhnuté tak, aby dosiahli maximálnu možnú efektivitu vykonávaného kódu na architektúre Intel. Knižnice Intel Performance Libraries vám dovoľia →

Jedna z mnohých obraziek inštalátora – výber typu inštalácie

IDE prostredie programu Borland C++BuilderX Enterprise

→ zamerať sa na vytváranie skutočnej hodnoty v rámci vašej aplikácie a rýchle dodanie vašej aplikácie na trh prostredníctvom ponuky pripravených funkčných blokov. Balík Intel Integrated Performance Primitives (Intel IPP) prináša bohatú sadu prostriedkov, z ktorých môže programátor čerpať pri návrhu a optimalizácii aplikácie s multimediálnymi funkciami. A konečne knižnica Intel Math Kernel Library ponúka prostriedky pre písanie kódu realizujúceho zložitý výpočet, často potrebné v rámci vedeckých, inžinierskych a finančných programových systémov.

Kúpou prostredia C++BuilderX Enterprise získate vývojový nástroj s nasledujúcimi vlastnosťami: podpora viacerých nástrojov na kompilovanie a ladenie (Borland C++ BCC32 pre Windows, MinGW GCC pre Windows, GCC pre Windows, Linux a Solaris, Microsoft Visual C++ 7.1 pre Windows, Intel C++ 7.1 pre Windows a Linux, Metrowerks CodeWarrior C++ pre Windows a Sun Forte C++ pre Solaris), riešenie Intel Software Development (kompilátor Intel C++ 7.1 pre Windows a Linux, vysoko výkonné knižnice Intel: Math Kernel a Integrated Performance Primitives a Intel VTune Performance Analyzer), integrovaná správa zdrojového kódu (úzka integrácia so systémom CVS, integrácia s Rational ClearCase a Microsoft Visual SourceSafe, pokročilá integrácia so systémom Borland StarTeam a Borland StarTeam Personal Server), podpora rôznych technológií (InstallShield MultiPlatform 5.01 Borland Edition, vysoko výkonné databázové ovládače dbExpress, xmlspy 5 Borland Edition, licencie pre vývoj nad databázami IBM DB2, Microsoft SQL Server a Borland InterBase a pokročilá podpora architektúry CORBA v podobe vývojovej licencie pre Borland Enterprise Server, VisiBroker Edition 5.2), nové technológie Borland C++ (integrovaná podpora na platforme nezávislého prostredia pre C++ s ukážkou nového vizuálneho návrhára pre rýchly vývoj C++ aplikácií pre

množstvo operačných systémov vrátane mobilných zariadení).

Jednu vlastnosť však vo verzii C++BuilderX Enterprise nenájdete. Ide o Borland Together Edition for C++BuilderX (dvojcenné modelovanie založené na UML a jednoduchá vizualizácia kódu, audit v súlade s firemnými štandardami a manuálne prechádzanie kódu, metriky akosti poskytujúce dáta pre posúdenie kvality aplikácie, refactoring symbolov na úrovni projektu, integrovaný klient systému Borland CaliberRM a generovanie dokumentácie vo formáte HTML). Táto vlastnosť je obsiahnutá až v balíku Enterprise Studio for C++, čo znamená, že si budete musieť priplatiť.

PROSTREDIE C++BUILDERX ENTERPRISE

Prostredie programu C++BuilderX sa veľmi podobá prostrediu Microsoft Visual C++. Riadené je cez pulldown menu, ktoré obsahuje pomerne veľa zaujímavých funkcií zastrešujúcich kompilovanie, ladenie, pomerne detailné nastavovanie projektu či prostredia, formátovanie napísaného kódu a iné. Nájdete tu tiež možnosť vytvoriť si Debug a Release konfiguráciu (známa to vec z Microsoft Visual C++). Po spustení ma hneď privítal demonštračný kód s už tradičnou funkčnosťou – Hello World!. Tak som si skúsil vyrobiť Debug a Release verziu, aby som porovnal veľkosti generovaného kódu. Pre Debug to bolo 167 KB, pre Release 13 KB, čo je celkom zaujímavé a hlavne porovnateľné s veľkosťou kódu, ktorý by vygeneroval aj MS Visual C++. Projekt možno vytvoriť nový, alebo z už existujúceho skriptu *configure* alebo *makefile*. Nechýba Class Browser. Teda vcelku možno prostredie ohodnotiť kladne.

ZÁVER

C++BuilderX ponúka intuitívne vizuálne vývojové prostredie, umožňujúce programátorom

pracovať pomocou konzistentného užívateľského rozhrania zabezpečujúceho zvýšenú efektivitu a produktivitu práce. Vďaka integrovanej podpore v praxi rozšírených systémov pre správu zdrojového kódu C++BuilderX zjednodušuje spoluprácu vývojových tímov. Pružnosť nástroja vám umožní jednoducho prekonať problémy pri vývoji v jazyku C++. Programátori získajú cenný nástroj, ktorý im umožní efektívne vytvárať, udržiavať a prenášať aplikácie v C++ na rôzne platformy.

Počas inštalácie, kompilovania a ladenia s produktom C++BuilderX som neobjavil žiadne problémy. Zrejme len to, že program si poriadne uhrzol z pamäti, a tak sa s nim dá na slabších strojoch len ťažko pracovať. Doslova chybou by som nazval fakt, že program neponúka funkciu doplňovania kódu, bez ktorej produktivita programátora výrazne klesá. Uvidíme, snáď sa toho dočkáme v druhej verzii, ktorá sa na trh dostane najskôr v prvej polovici roka 2004. Nástroj C++BuilderX na mňa zapôsobil kladne a určite predstavuje krok k jednoduchšej a príjemnejšej tvorbe aplikácií v jazyku C a C++. ■ ■ ■ Peter Gašparovič

BORLAND C++BUILDERX ENTERPRISE

Integrované vývojové prostredie.

Minimálne požiadavky 512 MB RAM, 300 MB na HD (čiastočná inštalácia, 1,2 GB plná inštalácia);

Windows Pentium II 500 MHz, Windows 2000 (SP2) alebo XP;

Linux Pentium II 500 MHz, Red Hat Enterprise Linux WS 2.1;

Solaris UltraSPARC II 500MHz, Solaris 8 (2.8)

Výrobca/poskytiteľ Borland Software Corp., Scotts Valley, CA, USA

Cena 72 800 Kč bez DPH

VYSVETLIVKY

IDE (Integrated Development Environment) - integrované vývojové prostredie, ktoré obsahuje previazaný editor, prekladač (compiler), spojovací program (linker) a ladiaci nástroj (debugger).

CVS (Concurrent Versions System) - systém, v ktorom sú uložené všetky verzie zdrojového kódu vyvíjaného programu, pričom je možnosť sa ku ktorejkoľvek staršej verzii vrátiť. S takto spravovaným zdrojovým kódom môže pracovať viacej programátorov. Systém CVS vlastne pomáha zdieľať výsledky ich práce.

Discreet 3ds max 6

Téměř šestá verze

Od dob, kdy se „maxík“ ještě jmenoval 3D Studio, urazil značnou cestu. Z nástroje určeného spíše pro amatéry se stal komplexním balíkem, který se dnes po celém světě používá při tvorbě reklam, seriálů a filmů nebo při vizualizacích designu či architektury. Asi největší podíl si však ukrájí v herním průmyslu.

Vývoj programu probíhal celkem stabilně, jen u posledních verzí už nedochází k tak markantním vylepšením jako například při přechodu z verze 4 na verzi 5.

MODELOVÁNÍ

Opravdu jen sporadické jsou novinky šesté verze v oblasti modelování. U Editable Mesh a Editable Poly zůstalo vše při starém. Editable Poly má velmi propracovaný systém modelování už od minulé verze a mohu říci, že si nedokážu představit, jak jsem dříve mohl modelovat bez zde obsažených funkcí. Ovšem podívám-li se na konkurenční 3D software,

mám pocit, že k vylepšování zde prostor ještě je. Každopádně pro polymodeling přibyl jeden velmi užitečný modifikátor Shell, který jednotlivým objektům dává tloušťku s možností práce se vzniklým povrchem (mapování, práce s tvarem vzniklého povrchu).

V případě Editable Spline je novinkou automatické propojování segmentů nebo celých splinů, které kopírujete. Šetří to čas, který bychom museli věnovat ručnímu spojování. Navíc modifikátor Cross Section, který se v minulých verzích staral o spojování samostatných splinů pro Surface Modeling, byl přidán přímo do Editable Spline.

V oblasti modelování pomocí patchů přibylo jen pár funkcí, zato velmi užitečných. Kromě bodů, okrajů a ostatních podobektů lze nyní pracovat i s tzv. handly, což jsou vlastně kontrolní body jednotlivých vrcholů. Nyní jsou ale zobrazeny po celém objektu, což oproti dřívějšímu umožňuje modelovat prostřednictvím menšího počtu kliknutí myši. Navíc lze pohybovat s více handly najednou. Editable Patch podporuje Soft Selection se zapnutým zobrazením „teploty“ softselektce. Změna spočívá v tom (a to se netýká jen patchů a Surface Modelingu, ale i Subdivision Modelin-

gu), že se objekty standardně nezobrazují s polygony, ale v tzv. isoline zobrazení – na objektu jsou zobrazeny pouze kontrolní hrany původních splinů nebo polygonů, které byly vyhlazeny.

MATERIÁLY A UVW MAPOVÁNÍ

Architectural Material, nový typ materiálu, je určen pro realistické zobrazení rozličných typů povrchů – od kamene, dřeva a kovu až po papír, sklo, látku a další. Má k tomu předem definované shadery, mezi nimiž jen vybíráte ten, který potřebujete. Shadery jsou velmi realistické, jedinou nevýhodou je to, že tento typ materiálu lze použít pouze s maxovským scanline rendererem; Mental Ray s ním nespolečně pracuje.

Při zapnutí Mental Ray jako rendereru se stane několik věcí. Rozšíří se počet rolůvek u všech materiálů o Mental Ray connection (zde můžete ovlivňovat povrchy objektů pro výpočet v Mental Ray), jsou zde tři nové typy materiálu a také nové typy map, které se ovšem většinou vážou na specifické položky materiálů samotného rendereru.

Při použití multimateriálu lze nyní na objektech nejen identifikovat vybrané části podle čísel, ale také je pojmenovávat. Novinkou je podpora HDRI map.

Mapování zůstává stejné jako u předchozích verzí, jsou zde jen nové modifikátory na odebrání a přidání mapování a je mírně →

3DS MAX 6

Modelovací a animační program pro Windows.

Minimální požadavky Pentium III 300 MHz, 512 MB RAM, 500 MB swap, grafická karta OpenGL 1280 x 1024, CD-ROM, Windows XP/2000

Výrobce Discreet, divize Autodesku, Montreal, Kanada

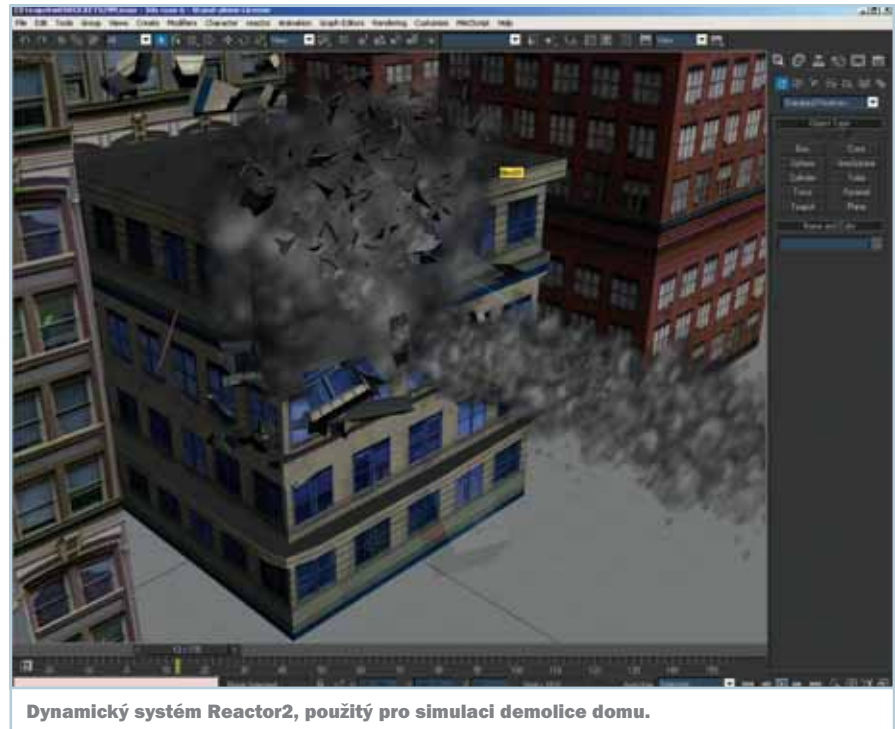
Poskytl SYNTEX, Praha

Cena 148 828 Kč včetně DPH

→ upraven modifikátor MapScaler. Novinky se týkají hlavně Unwrapu, jenž obsahuje funkci Relax, která po aplikaci na skupinu subobjektů umožňuje upravovat síť mapování. Konkrétně například při velké hustotě sítě, kdy dochází k překrývání mapování, dokáže Relax srovnat mapování do plochy. Funkčně je nástroj identický s Relax modifikátorem určeným pro objekty.

VERTEX PAINT

Při tvorbě herní grafiky je v mnoha případech nepostradatelným pomocníkem Vertex Paint, tedy kreslení barvy po jednotlivých vrcholech objektu. U starších verzí 3ds max jsme byli zvyklí na velmi omezený nástroj, který poskytoval skutečně jen základní kreslení, práci s UV kanály – a to bylo tak vše. Ve verzi 6 je modifikátor proveden jako plovoucí okno – důvodem je fakt, že funkcí přibýlo opravdu hodně. Pokud mohu hodnotit, dalo by se to přirovnat k Photoshopu. K dispozici je zde štětec, guma, výběr barvy, vyplňování plochy barvou nebo naopak mazání všech změn. U štětce je možné nastavit parametry, jako je průhlednost, velikost štětce, jeho tvar, kreslení po objektu v zrcadlovém režimu (to, co kreslíte na jednu polovinu objektu, objevuje se i na druhé polovině, samozřejmě převráceně). Dále lze nastavit sílu přitlaku – předpokládám, že majitelé tabletů budou moci využít přitlaku pera. Výhodou je, že všechny operace můžete provádět v různých vrstvách, které mohou mít parametry jako ve Photoshopu – překrytí, násobení, ztmavování, zesvětlování atd. Navíc lze kreslit jen po zvolených vrcholech a polygonech. Modifikátor Vertex Paint hodnotím velmi kladně.

Dynamický systém Reactor2, použitý pro simulaci demolicce domu.

lených vrcholech a polygonech. Modifikátor Vertex Paint hodnotím velmi kladně.

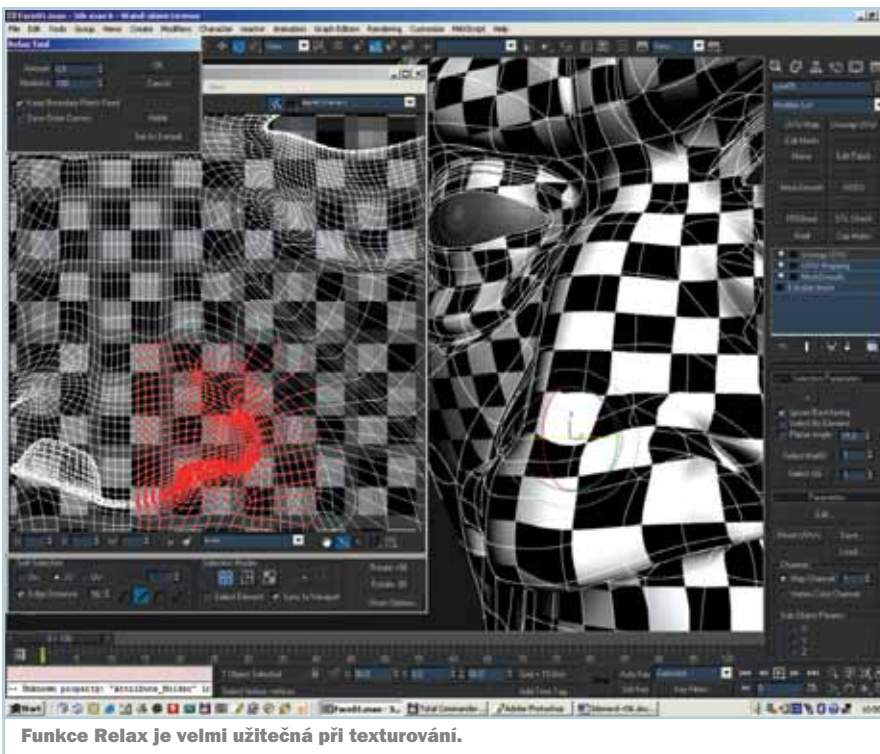
MENTAL RAY

Asi nejvíc zaujme implementace rendereru Mental Ray od firmy Mental Images přímo do 3ds max 6. Tím se rendering v 3ds max dostává na úroveň takových nástrojů, jako je například Softimage nebo Maya. V 3ds max už Mental Ray bylo možné používat, ale provádělo se to přes softwarové propojení, což

v mnoha směrech omezovalo jeho využití. Nyní je renderer plně integrován včetně světla, materiálů a map. Vlajkovou loď firmy Discreet v oblasti 3D to opět posouvá o něco blíže k využití ve filmovém průmyslu, i když osobně si myslím, že většina uživatelů asi sáhne po renderovacích plug-inech třetích stran, které jsou v mnoha směrech rychlejší a uživatelsky přístupnější. Navíc k Mental Ray je sice k dispozici dokumentace v podobě elektronického manuálu, ten je však pouze textový a žádné další informace v podobě například tutoriálů k dispozici bohužel nejsou. Nic z toho ovšem nezmění fakt, že Mental Ray má špičkové výsledky, a použití v mnoha oblastech médií mluví také samo za sebe.

NOVÉ OBJEKTY

Ještě si vzpomínám, jak parametrická konvička jako standardní objekt vzbuzovala úsměvy na tvářích mnoha lidí a objevovala se téměř všude. Se zvyšujícím se číslem verze se zvyšoval i počet nových objektů, které uživatel mohl používat, aniž by je musel vytvářet od nuly. Od této verze můžete používat AEC objekty (Architectural, Engineering and Construction). Jsou to plně parametrické objekty s předgenerovanými mapovacími koordinátami. K dispozici je zeď, zábradlí a zeleň, přičemž u zeleně si můžete vybírat od palem až po smrky či keře. Ovšem nepředstavujte si kvalitu, jakou nabízí například Maya PaintFX, jsou to opravdu velmi jednoduché objekty. Dokážu si představit jejich použití v architektonic- →

Funkce Relax je velmi užitečná při texturování.

→ kých vizualizacích či u menších animací, ale ne na profesionální úrovni.

V nabídce Compound Objects se objevila položka BlobMesh (vytváření organicky tvarovaných objektů „sléváním“ několika koulí). Proces je plně animovatelný, protože koule jsou na sobě nezávislé; pomocí dále popsaného particle systému lze takto vytvořit například tekoucí vodu. Ovšem s rostoucím počtem objektů tvořících BlobMesh stoupá i hardwarová náročnost.

ANIMACE

Animační možnosti programu 3ds max jsou velmi rozsáhlé: od animování charakterů a mechanických prvků až po zvířata. Dá se tedy říci, že můžete rozhýbat cokoliv, co si jen představíte. Pokud vám na

mená, že při animaci vidíte, jak se strom strukturovaný do podoby vašeho objektu hýbe přesně jako objekt v náhledu a místo kostí se pohybují uzly.

PARTICLE SYSTÉMY

Pokud jste si u starších verzí stěžovali na jednoduchost particle systémů a nebyli jste ochotni investovat do nějakého lepšího plug-inu, nyní jsou vaše přání vyslyšena. Integrovaný Particle Flow je velice sofistikovaný systém, v němž chování částic ovlivňujete různými událostmi; samozřejmě i jejich vznik, zánik a průběh. Celý editor je pojat podobným způsobem jako Schematic View. Je zde pracovní plocha a do ní se umísťují plovoucí události, které jsou množinami parametrů, zde

a podle toho posílají částice na další události. Zkráceně bych to popsal asi jako debug při programování. Naučit se s particle systémem pracovat je sice intuitivní záležitost, ale není to jednoduché a chce to hodně zkoušet a číst.

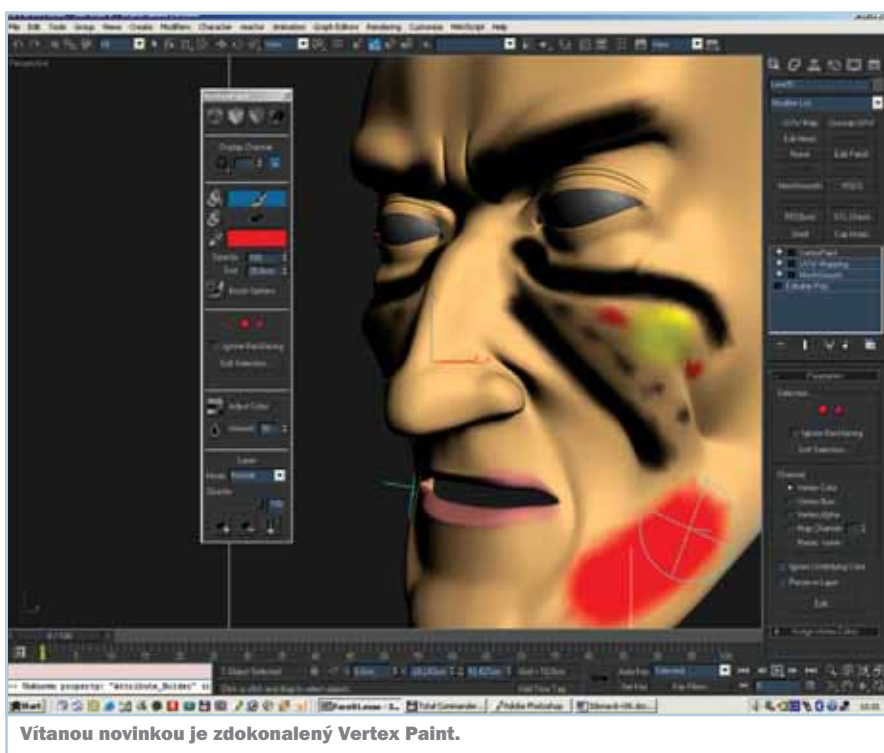
REACTOR2

Dynamický systém Reactor známe už z minulých verzí, ale řekl bych, že teprve nyní se z něj stává nástroj, který je radost používat. Do uživatelského prostředí programu přibyl na levé straně toolbar Reactor, takže odpadá pracné odsakování do menu. Co se týká dynamiky, můžete nyní nechat kolidovat i postavy či auta a odlamovat kusy objektů na předem připravené části. Nový Reactor obsahuje Hinge Constraint neboli pant. Můžete spojit více objektů a zahrnout je do dynamiky scény – například dveře, okna, vrata nebo jiné objekty, které rotují kolem jedné osy. Chcete-li připojit objekt otočný kolem všech os (samozřejmě s možností omezení v kterékoliv z nich), je zde Rag Doll neboli panenka. Tyto „klouby“ umístíte na reálné klouby a máte zaručeno, že postavička bude reagovat na vnější podněty tak, jak má. Dále je zde nástroj ToyCar pro animaci zařízení, které má kola a pohybuje se po terénu. Určíte trup, kola a můžete spustit výpočet. Dá se říci, že výsledek je velmi uspokojivý. Poslední vylepšení se týká demolice objektů. Objekt je nutno nejprve ve zvoleném místě odsek-nout a oddělenou část ručně rozdělit na díly. Potom se vše přiřadí do skupiny Fracture a zařadí do dynamické simulace scény.

ZÁVĚR

3ds max 6 (jeho trial verzi najdete na přiloženém DVD) nabízí ještě množství dalších nástrojů a funkcí, které jsem nestačil vyjmenovat, například funkce pro práci s objekty. Vylepšena byla správa scény i stabilita programu. Špatnou zprávu mám pro uživatele plug-inů třetích stran, protože drtivá většina z nich zde nefunguje a je nutný upgrade.

Na novou verzi svého oblíbeného produktu se těší každý uživatel a ani já jsem nebyl výjimkou. Musím říci, že jsem trochu zklamán. Možná je to tím, že ve vyšších verzích se již neobjevuje takové množství radikálních vylepšení jako v dobách, kdy se software teprve dostával na výsluní popularity. Každopádně mám pocit, že verze 3ds max 6 by měla mít označení pouze 5.5, upgrade předešlé verze. Pro plnohodnotnou „šestku“ jí přes všechny novinky a vylepšení ještě něco chybí. ■ ■ ■ Vojtěch Lacina

Vítanou novinkou je zdokonalený Vertex Paint.

něco nestačí standardní nástroje, můžete použít některý z plug-inů. Animačních nástrojů mnoho nepřibýlo. Potěšující je rozšíření modifikátoru Skin, a to o možnost zrcadlově zkopírovat váhy vertexů a envelopey z poloviny, kterou již máte hotovu. Nemusíte se tedy znovu mořit s nastavováním, ale jen určit offsety a objekt je připraven. Ovšem za předpokladu, že je alespoň částečně symetrický.

Další rozšíření je ve Schematic View. Je-li ve scéně libovolná hierarchie, může být zobrazena ve schematickém zobrazení nejen jako standardní strom, ale také jako objekt v náhledu, kde místo kostí vidíte jednotlivé uzly hierarchického stromu – to se týká statického zobrazení i animace. To zna-

nazvaných Operators. Ty můžete libovolně přidávat a odebírat a jimi upravujete vlastnosti zvolené události. Událostí může být libovolně mnoho. Dohromady se spojují ve stromy v pořadí, v jakém mají ovlivňovat částice celého systému.

Nepříjemné je, že systém, který má více událostí, je značně náročný na hardware. A to se týká i pouhého zobrazování, které často trvá velmi dlouho. Je to daň za to, že si s částicemi opravdu můžete dělat, co chcete, určovat jejich chování podle svého, a částice, které nepotřebujete, můžete i mazat. Navíc mohou být jako operátory použity Test operátory, což jsou parametry, které vyhodnocují, zda daná operace proběhla v pořádku, či nikoliv,

inzerce

Generátory barev

Palety (nejen) pro webové designéry

Při návrhu webových stránek i čehokoli jiného, kde se používají barvy (jde například o počítačové aplikace či o návrh interiéru), potřebujeme najít vhodné barevné schéma – tedy sadu barev, které mají vytvářet co nejlepší celkový dojem. Ne všechny barvy však mohou koexistovat – některé kombinace působí nepříjemně či rušivě.

Zkušení designéři mají kombinace „v oku“ – mnozí lidé poznají, které barvy spolu ladí a které ne. Někdy je ale nalezení dobré kombinace zdoluhavou a úmornou prací. Díky teorii barev je však možné si ji usnadnit. V následujícím textu vás seznámíme s několika existujícími nástroji a celou problematiku blíže vysvětlíme na aplikaci Barevná schémata, kterou najdete na www.pixy.cz/apps/barvy a jejímž autorem je Petr Staníček.

Aplikace vyhledá sadu barev, z níž je možné při návrhu vycházet, a tak si usnadnit hledání optimální palety. Generuje barevná schémata několika typů. Každé vychází z jedné základní barvy, k níž doplní několik barev dalších, jež společně dosahují nejlep-

šího optického dojmu – vždy podle jednoho z ověřených algoritmů.

VÝBĚR ZÁKLADNÍ BARVY

Základní barvu, z níž barevné schéma vychází, můžeme definovat několika způsoby. Aplikace pracuje primárně s barevným kruhem, tedy s barvami definovanými jeho pomocí. Určíme odstín (úhel určující pozici barvy na kruhu), sytost (poměr mezi nejtmavší a nejsvětější složkou RGB – 100 % je nejsytější barva, 0 je odstín šedé) a jas (hodnota nejvýraznější složky RGB – 100 % je nejsvětější odstín, 0 je černá). Jsou zde také vyznačeny barvy teplé (purpurová až žlutá) a studené (žlutozelená až fialová).

Kliknutím na kroužek barevného kruhu můžete vybrat přímo jednu ze základních barev. Primární barvy (červená, žlutá, modrá) odpovídají úhlům 0°, 120°, resp. 240°, sekundární (oranžová, zelená, fialová) pak úhlům 60°, 180° a 300°, terciární barvy jsou mezi nimi. Kruh také obsahuje (menší kroužky) i přechodové barvy – ty odpovídají násobkům 15°. Kliknutím na jednu z těchto barev ji nastavíte jako základní.

Ve vstupních polích můžete změnit parametry základní barvy – změnit její odstín, sytost i jas. Uvnitř barevného kruhu je stupnice 0 až 360°, na níž je malý ukazatel úhlu odpovídajícího odstínu zvolené barvy. Kliknutím na tuto stupnici můžete také změnit odstín, aniž byste změnili nastavenou sytost či jas (na stupnici je nutno kliknout, tažení ukazatele nefunguje). Aktuální úhel se zobrazuje ve stavovém řádku prohlížeče. Obdobně lze nastavit jas a sytost kliknutím na stupnice vedle barevného kruhu.

Poznámka: Aplikace nepoužívá standardní model HSV nebo HSB (podobné hodnoty HSV/HSB třeba z programu Photoshop vyjadřují jiné barvy!). Zde použitý barevný kruh se liší od spektra RGB používaného na obrazovkách, odpovídá více klasické teorii. Proto také některé základní barvy (především odstíny modré) tvoří ve srovnání se základními barvami modelu RGB odstíny s menším jasnem. RGB spektrum tvoří kruh s primárními barvami červená – zelená – modrá, zde je to červená – žlutá – modrá. Tato deformace byla také příčinou některých problémů při převodu barev zadaných pomocí RGB hodnot – zadávání barev pomocí RGB proto není možné.

Aplikace Barevná schémata

→ POUŽITÁ SCHÉMATA

Výsledná sada barev vznikne aplikací vybrané základní barvy do jednoho z barevných schémat. Schéma vybíráte z horního menu v pravé části stránky. Některá schémata umožňují další nastavení, která se zobrazí pod tímto menu. Popis jejich nastavení naleznete níže v popisu jednotlivých schémat. Můžete si vybrat jedno z následujících barevných schémat:

Monochromatické – barevné schéma vychází z jediného odstínu a používá jen variace vzniklé změnou sytosti a jasu, doplněně o černou a bílou. Výsledek, na nějž je aplikováno toto schéma, je celkem příjemný pro oči, a to i v jinak poměrně agresivních odstínech. Je však obtížnější vytvořit nějaká zvýraznění či podtržení barevného tónu.

Aplikace vytváří jen několik monochromatických variant každé barvy, ale není problém vytvořit další – sytější, světlejší či tmavší. Monochromatické variace jsou vytvořeny také pro všechny barvy v ostatních schématech, zobrazeny jsou v barevné paletě pod ukázkou použitých barev.

Kontrast – základní barva je doplněna o svůj doplněk (barvu na opačné straně barevného kola). Vznikne tak vždy jedna teplá a jedna studená barva – je potom na zvážení, která z nich bude dominantní; celek podle toho bude působit teplejším či chladnějším dojmem. Schéma lze pak doplnit o vhodné monochromatické variace těchto dvou barev.

„Měkký“ kontrast – k základní barvě jsou doplněny dvě barvy, nacházející se shodně po obou stranách od jejího doplňku. Na rozdíl od „ostrého“ kontrastu je tato varianta pro oko obvykle příjemnější, měkčí, navíc poskytuje větší prostor pro vyvážení teplých a studených barev.

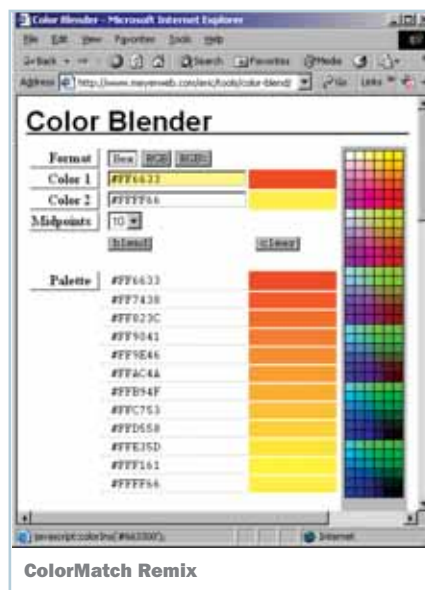
V doplňujícím vstupním poli (zobrazí se pod volbou schématu) lze určit odstup těchto barev od doplňku základní barvy – čím

menší hodnota, tím jsou barvy podobnější a blíže k barvě kontrastní. Ideální hodnotou bývá posun 15 až 30°. Vyšší hodnoty již nejsou příliš vhodné, výjimkou je posun o 60°, který už ale tvoří jiné barevné schéma, tzv. triádu.

Triáda – triáda je tvořena třemi barvami rovnoměrně rozloženými na třetinách barevného kruhu (po 120 stupních). Tato schémata jsou „vibrující“ – plná energie – a poskytují velký prostor pro vytváření kontrastů, zvýraznění a vyvážení teplých a studených barev. Triádu vytvoříte pomocí schématu „měkký kontrast“ s odstupem nastaveným na 60°.

„Dvojkontrast“ – dvojkontrast je tvořen dvojicí barev a jejich doplňky. Při rovnoměrném rozmístění (po 90°) hovoříme o tzv. tetradě. Tetráda je již velmi agresivní barevné schéma, vyžadující velmi dobré naplánování a citlivý přístup k vzájemným vazbám jednotlivých barev.

Menší rozestup mezi dvěma základními barvami dá celku menší napětí, i tak je však toto schéma vždy více „nervní“ a „akčnější“ než schémata ostatní. Při práci s ním je

ABRA® G3

ekonomický software

- Pokroková architektura Client/Server
- Provoz na OS Windows nebo Linux
- Možnost komunikace s jinými aplikacemi přes otevřené rozhraní
- Propojení vzdálených poboček formou replikací dat
- Nastavení systému podle potřeb uživatele
- Snadné získání důležitých informací
- Kvalitní technická a servisní podpora
- Certifikace ISO 9001 od roku 1996

**Slovenská verze
v prodeji!**

Praha: Na Valentince 1, 257 312 432

Brno: Veselá 24, 542 216 360-1

Olomouc: Erbenova 2, 602 708 100

Ostrava: Čujkovova 30, 596 740 734

Karlovy Vary: Krymská 47, 353 226 468

www.abra.cz, 800 109 001

Bratislava: Sabinovská 10, 02/4342 0946

www.abra.sk

Color Blender

→ třeba si dát pozor hlavně na vazby jedné barvy s protějškem barvy sousední.

Analogické barvy – toto schéma tvoří základní barva a její barvy sousední, tedy barvy shodně po obou stranách. Vypadá většinou velmi elegantně a čistě, ve výsledku je menší napětí a působí jednotně teple či studeně. Pokud zvolíte barvu na hranici teplých a studených odstínů, lze tu sousední barvu, která má opačnou „teplotu“, použít pro zvýraznění a podtržení zbývajících barev.

V doplňkovém vstupním poli můžete zvolit odstup sousedních barev – ideální bývají hodnoty 15 až 30°. Můžete také přidat kontrastní barvu, do schématu tak přibude barva doplňková k barvě základní. Považujte ji však jen za doplňující – přidává paletě napětí a v přehnané míře působí příliš agresivně; použitá v detailech a pro podtržení hlavních barev však může být velmi účinná a elegantní.

Rozporné barvy – žádné takové barevné schéma zde nenajdete, je to naopak schéma, které nedokážete „vecpat“ do žádného ze zde uvedených pravidel. Takové schéma nemusí být úplně zbytečné – mohou nastat situace, kdy je třeba připravit dílo šokující, opravdu křiklavé. I v tomto případě může být tato stránka užitečná – pokud se vaše schéma diametrálně liší od všech uvedených modelů, máte patrně to pravé: nervní, řvou, agresivní sadu barev. Je však pochopitelné, že taková sada není vhodná tam, kde hlavním záměrem výsledku nejsou pouze takovéto vypjaté emoce.

BAREVNÁ PALETA

Pod ukázkou barevného schématu se zobrazuje barevná paleta. V prvním sloupci jsou hlavní barvy – tak, jak jsou použity ve zvoleném schématu. V dalších sloupcích jsou jejich monochromatické varianty (v jednom sloupci vždy shodně). Kódy všech barev v tabulce jsou zároveň odkazy – kliknutím na libovolnou

z barev ji nastavíte jako barvu základní.

Přepínačem pod tabulkou barev je možné paletu zredukovat na tzv. WebColors (216 „bezpečných“ barev pro web). Tento převod však mění odstíny barev a odladěné barevné schéma může zdeformovat. Použijte proto raději jen takové barvy, které se po převodu na WebColors od původních příliš neliší.

Pro zachování záměru barevného schématu by monochromatické varianty neměly být nadužívány, většinou se doporučuje použít jen černou a bílou. Pokud další varianty opravdu potřebujete, vyberte jen několik variant základní barvy, pro doplnění případně

OBEČNĚ PLATÍ, ŽE JEDNA APLIKACE BY MĚLA KROMĚ ČERNÉ A BÍLÉ POUŽÍVAT NEJVÝŠE ŠEST BAREV

jednu či dvě varianty jedné z kontrastních barev. Druhou možností je také stejná varianta všech hlavních barev (např. stejný motiv ve světlejších, bledších či tmavších odstínech). Obecně platí, že jedna aplikace (např. jedna WWW stránka či celý web) by měla kromě černé a bílé používat nejvýše šest barev (včetně všech variant). Aby spolu dobře ladily, vám snad pomůže zajistit popsaná pomůcka.

EASY RGB

Easy RGB je další nástroj, který můžete použít při hledání vhodného barevného schématu. Na rozdíl od předcházejícího vám poskytne několik různých metod, například Color Harmonies, Color Matching, Search a Tint, Color Calculator, Monitor Calibration Wizard, a dokonce EasyRGB-PC Software. Color Harmonies vám pomůže najít k zadaným RGB hodnotám příslušné doplňkové barvy – to je Color Matching, párování barev. Pomocí Search a Tint, hledání barev a odstínů, lze vytvořit specifickou kolekci barevných kódů a názvů. Color Calculator umožní konvertovat barevná data do odlišného prostoru barev,

například RGB na CIEL*ab, CMY na XYZ a jiné. Monitor Calibration Wizard vás provede čtyřmi jednoduchými kroky, které jsou potřebné k barevné kalibraci vašeho systému. Po kliknutí na tlačítko Start se aktivuje kalibrační cyklus. EasyRGB-PC Software je aplikace Windows, která obsahuje všechny popisované funkce bez nutnosti připojit se k internetu. Bohužel tento program je nutné zakoupit a cena není nijak příznivá, protože za jednu licenci zaplatíte až 178 USD. Pokud však podnikáte v oblasti tvorby webových stránek, může se vám takový program docela hodit. Pro vyzkoušení zamířte na stránku www.easyrgb.com/harmonies.php.

COLORMATCH REMIX

ColorMatch Remix je snadno ovladatelný colorpicker (generátor barev). Autor tohoto zajímavého projektu se inspiroval kódem ze stránky <http://colormatch.dk> – proti řešení z této stránky autor přidal několik nových funkcí. Aplikace chodí bezchybně ve všech známých prohlížečích (Internet Explorer, Mozilla a Opera). ColorPicker najdete na stránce <http://color.twysted.net>. Vstupními hodnotami jsou tři kódy RGB, k nimž pak můžete vygenerovat až devět barev. Takto vygenerované barvy můžete uložit pod názvem přímo na dané stránce, nebo může-

te barvy exportovat do aplikace Adobe Photoshop (soubor *.ACT), resp. do aplikace Adobe Illustrator (soubor *.AI).

COLOR BLENDER

Dalším programem, který má něco společného s hledáním barev, je program Color Blender. Najdete ho na stránce www.meyerweb.com/eric/tools/color-blend. Vstupními hodnotami jsou dvě barvy, které je třeba zvolit z panelu barev zobrazeného na stránce. Kromě toho musíte zadat počet středních bodů, které byste rádi viděli. Nevýhodou této aplikace je to, že je funkční pouze v Internet Exploreru.

ZÁVĚR

Rozhodně doporučuji popisované generátory barev vyzkoušet. Možná se vám jejich pomocí podaří vytvořit stránku, která bude perfektně barevně sladěna. Závěrem bych rád poděkoval Petru Staníčkovi za možnost recenzovat jeho zajímavý produkt Barevná schémata. ■ ■ ■
Peter Gašparovič

inzerce

inzerce

inzerce

AbiWord 2.0.2

Jednoduchý textový editor

VÝROBCE AbiSource, Inc.

INFO www.abisource.com

VELIKOST SOUBORU 19,3 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware

Textový editor patří neodmyslitelně k základnímu vybavení každého PC. Existují buď velmi jednoduché editory, které poskytují jen základní možnosti pro tvorbu textu (Wordpad), nebo si můžete pořídit (bohužel však ne bezplatně) nějaký lepší a funkčně bohatší editor, se kterým budete moci dělat pestré textové dokumenty (MS Word, WordPerfect). Vlastně existuje ještě třetí možnost – pořídit si textový editor, který je zdarma a který nabízí nejen ty nejdůležitější funkce, ale i něco navíc. AbiWord patří do této skupiny.

Instalace nebude pro nikoho velkým problémem. Pouze vám poradím, abyste si nainstalovali i český slovník pro kontrolu pravopisu, protože není obsažen v typické instalaci. Doinstalovat ho však lze i dodatečně.

Vzhled nikterak nevybočuje ze standardu OS Windows, celá obrazovka se skládá z menu, dvou nástrojových lišt (můžete si přidat i jiné), horizontálního a vertikálního pravítka a stavového řádku. Tedy nic zvláštního, co by vás mělo nějakým způsobem mást a klamat. Práce s editorem je skutečně pohodlná a lehká.

Mezi nejvýraznější schopnosti AbiWordu patří zejména možnost otevřít, upravovat a ukládat dokumenty ve formátu rtf a doc. AbiWord pracuje se styly, můžete vkládat odrážky, pole, čísla stránek a poznámky pod čarou. Editor zvládne i hromadnou korespondenci. Lze vytvářet jednoduché tabulky a vkládat obrázky. AbiWord zkrátka nabízí funkce pro nejběžnější práci s textovými dokumenty. Nevýhodou je pouze nedodělaná česká lokalizace, kdy se některé ovládací prvky nepřeložily do češtiny. ■ ■ ■ Michal Vomočil

ACDSee 3.1 CZ

Prohlížeč univerzál

VÝROBCE ACD Systems

INFO www.fotostar.cz

VELIKOST SOUBORU 1,6 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA 1599 Kč, pro členy klubu FotoStar CARD 389 Kč

Asi jen málokterý čtenář Chipu se dosud nesetkal s některou z verzí prohlížeče ACDSee. Jedná se o původní, rychlý a snadno použitelný software na prohlížení snímků, pocházející od společnosti ACD Systems. Díky němu budete mít možnost zobrazit s vysokým rozlišením grafiku více než 15 formátů. Není to tak dávno, co tento program znamenal – a pro mnohé uživatele dosud znamená – standard v oblasti prohlížení grafických souborů. Svůj díl koláče si však postupem času začaly nárokovat další firmy, a tak nekorunovaný král prohlížečů musel část trhu přenechat svým konkurenům. V jednom směru však stále zůstává nepřekonatelný: hledáte-li opravdu rychlý prohlížeč, těžko najdete lepší.

Toho si byla vědoma i teplická společnost FotoStar, která před časem vydala českou verzi tohoto populárního programu. I když byla lokalizována poněkud starší – podle vyjádření FotoStaru však v porovnání s ostatními nejspěšnější – verze s označením 3.1 (na trhu je v současné době k dispozici již vyspělejší, šestá verze), pro řadu českých uživatelů i tak bude znamenat přínos.

A jaké funkce program nabízí? Modul pro prohlížení si poradí s řadou souborových typů: vedle nejznámějších JPG, PIC, BMP či TIFF i kupř. s vektorovým WMF a EPS. U souborů formátu JPG, jejichž zdrojem je digitální fotoaparát, lze navíc zobrazit i EXIF informace s údaji o parametrech snímku. Z vybrané skupiny obrázků lze vytvořit slideshow, jednoduché HTML album či stránku s náhledy pro tiskárnu. Pokud s daným snímkem nejsme spokojeni, je k dispozici jednoduchý editor, jehož pomocí lze měnit jas a kontrast či reduko-

vat efekt červených očí. S obrázkem lze provést elementární geometrické operace, jako je ořez, změna velikosti či rotace. Nechybí ani funkce pro hromadnou práci s obrázky, díky které je možné snadno přejmenovat skupinu souborů (navíc s přihlédnutím k malým a velkým písmenům) či stejnou skupinu zkonvertovat do jiného souborového formátu. Pracovní prostředí lze pak do určité míry modifikovat – uživateli je k dispozici funkce pro úpravu nástrojové lišty, program navíc disponuje rozhraním pro komunikaci s externími plug-in moduly.

Standardní součástí programu jsou moduly pro již zmiňované generování stránky s náhledy pro tiskárnu, v modifikaci také jako samostatný grafický soubor. S pomocí dalšího modulu lze vybrané snímky odeslat e-mailem. ACDSee se zároveň automaticky integruje do systému, díky čemuž lze po připojení fotoaparátu ihned snadno pracovat se snímky na paměťové kartě. Ptáte se, proč za lokalizací stojí právě společnost FotoStar? Důvod je prostý: do programu byl integrován modul pro komunikaci s elektronickou sběrnou FotoStar. Vybrané snímky tak stačí přetáhnout na jednu z paletek a doslova stiskem jednoho tlačítka odeslat objednávku fotografií do sběrný. Komunikačním médiem je v tomto případě samozřejmě internet, díky němuž je v programu udržován i stále aktuální seznam fotosběren a cen za zpracování snímků.

Lokalizovaný software ACDSee verze 3.1 představuje zajímavou alternativu k současným prohlížečům. I když nenabízí takové portfolio funkcí jako kupř. konkurenční Zoner Media Explorer, pro řadu uživatelů, kteří od tohoto typu programu požadují především rychlé zobrazení snímků, podle mého soudu zcela dostačuje. V případě koupě však doporučuji využít slevy pro členy klubu FotoStar. Nakonec proč neušetřit přes 1200 korun? ■ ■ ■ Tomáš Vostrý

ULTIMATE BOOT CD

Záchranný CD

VÝROBCE Victor Chew

INFO www.ultimatebootcd.com

POŽADOVANÉ MÍSTO NA DISKU cca 57 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší, Linux

CENA freeware

Protože na svém počítači nemám floppy disk, který jsem odmítl jako zastaralou technologii, občas jsem se potýkal s problémem, jak spustit různé diagnostické nebo opravné nástroje. Většinou jsem si vystačil se startovacím CD mé distribuce Gentoo Linuxu, ale stávalo se, že jsem něco potřeboval udělat rychle a ruční práce byla příliš zdoluhavá. Proto jsem se poohlédl po nástroji, který by mi ulehčil život.

Po poměrně krátkém hledání jsem ho našel. Jmenuje se Ultimate Boot CD. Obsahuje několik užitečných pomocníků a navíc je šířen zdarma. Vše, co je nutné udělat, je stáhnout si z jednoho z mnoha nabízených umístění ISO soubor a vypálit jej na prázdné CD-R/RW médium. Hlavní výhodou tohoto projektu spatřuji v možnosti spouštět programy (určené pro startování z disket) z CD, čímž je i rychlost spouštění několikanásobně vyšší. Další výhodou je ucelená kolekce nástrojů na jednom CD. Navíc má zabalený ISO soubor velikost pouze 57 MB, takže je možné uvažovat o jeho downloadu i v případě připojení přes klasický modem. S tím souvisí i další výhoda. Rozbalený ISO soubor má necelých 90 MB, takže je možné jej vypálit na skladnější 8cm CD, který je možné pro případ nouze nosit všude s sebou.

Konečně se dostávám k samotnému obsahu. Po nabootování z CD se ukáže jednoduché menu v textovém režimu (viz obrázek), kde je možné si vybrat z následujících kategorií: Hard Disk Utilities, Filesystem Utilities, Memory Utilities, System Utilities, DOS Boot Disks, Linux Boot Disks a Others. Dále je nabízena ještě možnost startovat z diskety

a prvního nebo druhého pevného disku. Kategorie Hard Disk Utilities nabízí diagnostické nástroje a nástroje pro nastavení mnoha parametrů hard disků od nejrůznějších výrobců. Další možností jsou dvě utility pro „bezpečné“ vymazání obsahu pevného disku a také dva nástroje pro klonování obsahu pevných disků.

V kategorii Filesystem Utilities je také plno. Seznam začíná nástroji na rozdělování a přerozdělování oddílů na pevném disku, dále jsou tu nástroje na změnu velikosti oddílů, testování pevných disků a záchranu poškozeného oddílu. Najdete tu dva startovací manažery, souborové manažery a nástroje pro práci s oddíly NTFS. Část Memory Utilities nabízí vynikající program pro testování kvality paměťových modulů Memtest86 a další dva zajímavé testovací programy.

System Utilities obsahuje tři programy poskytující obsáhlé informace o hardwaru počítače a výkonový test „System Speed Test 32“.

V sekci DOS Boot Disks jsou dvě verze startovacích disket: Bart's CDRom Boot Disk a Bart's Network Boot Disk. Sekce Linux Boot Disks obsahuje čtyři startovací diskety se základními pomocnými nástroji.

A konečně část Others obsahuje dva antivirové programy (F-Prot a McAfee), program pro obnovu hesel v paměti CMOS a jednodiskový router Freesco. Všechny části jsou volně šiřitelné, ale např. oba antivirové programy je možné použít pouze pro domácí uživatele. O CD jako celku si myslím, že je velmi dobře vybranou sbírkou kvalitních programů. Je ale třeba mít na paměti, že část programů umístěných na tomto CD je v rukách nezkušeného uživatele nebezpečná a v nejhorším případě může vést až ke ztrátě všech dat z pevného disku. Jejich autoři většinou varují, že použití aplikací je na vlastní nebezpečí.

■ ■ ■ Pavel Beníšek

SYSTEM MECHANIC 4.0d

Šikovný opravář

VÝROBCE iolo technologies, LLC

INFO iolo.mokry.cz

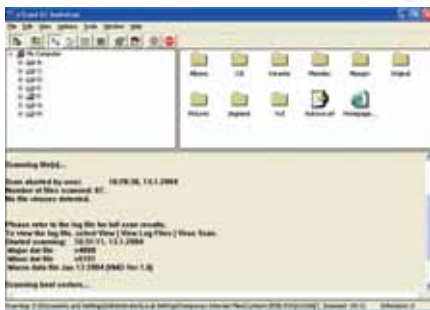
VELIKOST SOUBORU cca 33,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 1539 Kč

System Mechanic je všestranný nástroj pro optimalizaci systému, určený především pro méně zkušené uživatele. Líbivý design, průvodci a menší výběr podrobných nastavení aplikaci předurčují pro uživatele, kteří s opravdovým tuningem teprve začínají. Bez jakýchkoliv dalších znalostí můžete pomocí System Mechanicu odstranit duplicitní a nepotřebné soubory, defragmentovat hard disk nebo vyčistit registry od neplatných záznamů. Se zvýšením bezpečnosti vám pomohou nástroje pro eliminaci spywaru, cookies a historie navštívených odkazů, v programu najdete i funkci pro bezpečné mazání souborů. Naprosto jednoduše se můžete zbavit i otravných pop-up oken. Každý správný mechanik musí mít v rukávu i nějaké ty triky na zvýšení výkonu – nejinak je tomu i zde. Pomocí průvodce můžete zvýšit rychlost svého internetového připojení, defragmentovat operační paměť nebo urychlit start systému. K řešení případných problémů a konfliktů slouží nástroj pro sledování změn systému při různých událostech (instalování softwaru atd.). Nechybí ani řada skrytých nastavení systému Windows. Požadované úkony optimalizace a údržby systému je možné naplánovat na dobu, kdy vás nebudou zdržovat při práci. Aplikace nedovolí uživateli příliš zasahovat do důležitých souborů a registrů operačního systému, pravděpodobně proto v programu chybí jinak obvyklá možnost návratu k původnímu stavu. System Mechanic můžete testovat 30 dní, registrovat jej můžete u českého distributora. Ve zkušební době je program plně funkční. ■ ■ ■ Radek Kubeš

eTRUST EZ ARMOR

Chraňte svůj PC

VÝROBCE Computer Associates

INFO www.my-etrust.com/microsoft

VELIKOST SOUBORU 18 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware (pouze pro domácí použití)

eTrust EZ Armor je produktem společnosti Computer Associates. Jedná se vlastně o balík dvou programů: firewallu a antiviru. Přestože je produkt poskytován zdarma, je nutné se pro korektní instalaci zaregistrovat. Otevřete stránku www.my-etrust.com/microsoft a klikněte na *Download it now FREE*. Otevře se formulář, kde zadáte základní údaje, a poté vám e-mailem přijde zpráva s licenčním číslem. Pak už jen rozhodnete, zda chcete nainstalovat obě komponenty. Ihned po instalaci dojde za pomoci podrobného průvodce k nastavení firewallu, které už později pravděpodobně nebude třeba měnit. Položky jsou nastavené pro běžný domácí počítač připojený k internetu a nejlepší bude je takto nastavené ponechat. Jestliže některý program požaduje přístup k internetu (síti), objeví se dotaz, zda přístup povolit, nebo zakázat, a navíc můžete zaškrtnout, zda má firewall toto povolení považovat za trvalé. Je to asi nejlepší postup pro kontrolu odchozích dat. Lze tak eliminovat trojské koně, dialery i drtivou většinu spywaru, což pro základní funkci docela stačí. Nejlepší je povolit přístup běžným aplikacím, které síť používají, a těm ostatním nebo úplně neznámým přístup zakázat. Na útoky zvenčí používá program mimo jiné jednoduchou metodu „mrtvého brouka“, tzn. nehlásí se na ping. (Většina hackerů začátečnicků používá ping, aby zjistili, zda je počítač „naživu“, a když ho nenajdou, tak už se ani dál nesnaží napadat.) Co se týká účinnosti na příchozí útok, dovolil bych si program srovnat s firewallem integrovaným ve Windows XP. Ten ale bohužel neprovádí filtrování odchozích př-

stupů. EZ pěkně zobrazuje výpis odchozích přístupů stejně jako příchozích, které byly vyfiltrovány. Dá se říci, že firewall funguje přesně tak, jak má, a splňuje svou základní funkci. Alternativou může být již výše zmiňovaný firewall integrovaný ve Windows XP, velice podobný firewall ZoneAlarm nebo Kerio, který je také lokalizován do češtiny.

Druhou částí balíku je antivir. Pěkně je proveden průvodce nastavení antiviru. Je možné si vybrat, jaké typy souborů testovat, zda má program pracovat rezidentně a další nastavení běžná pro antiviry. Podrobně lze nastavit, kdy se má spouštět automatická kontrola počítače a které disky se mají kontrolovat. EZ Antivirus se také integruje do průzkumníka, kde pak pod pravým tlačítkem myši můžete soubor rychle zkontrolovat, bez spouštění celého programu, podobně jako to umí AVG. Můžete si také prohlédnout vytvořený protokol, kde se vypíší nalezené viry a označí soubory, které program nemohl otevřít. Je to sice příjemné, ale málokdo bude tento protokol procházet. Většinou stačí hláška, že byl virus nalezen a napadený soubor vyléčen. Antivir jsem zkoušel s několika viry. Velice mě překvapilo, že samorozbalovací archiv obsahující vir program jako vir nedetekoval (na rozdíl od programu AVG, který vir hned zahlásil). Nicméně v okamžiku, kdy jsem archiv spustil a měl se vytvořit nový soubor, který už byl přímo infikovaný, antivir včas zasáhl. Alternativou může být např. zmiňovaný AVG, který je pro pravidelné čtenáře Chipu zdarma, nebo Avast home, který je pro nekomerční účely zdarma. Oba produkty nejsou špatné a svůj účel rozhodně splní. Pro mluví „cena“, neboť jeden rok je používání bezplatné, dále podpora gigantu Microsoft a účelnost. Naopak proti hovoří absence českého jazyka a někdy až přílišná složitost firewallu. Nicméně oba programy jsou zajímavé a stojí za to je vyzkoušet.

■ ■ ■ Vratislav Klega

MP3 WORKSHOP XP V1.60

MP3 snadno a rychle

VÝROBCE audio2x.com

INFO www.audio2x.com

VELIKOST POTŘEBNÉHO MÍSTA cca 2,9 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 32,95 USD

MP3 WorkShop XP je aplikace, která v sobě spojuje řadu užitečných nástrojů pro práci se soubory ve formátu WAV a MP3. Přehledné uživatelské rozhraní a jednoduchou obsluhu ocení zejména začínající uživatelé. Prvním nástrojem v pořadí je jednoduchý přehrávač MP3 souborů, ve kterém kromě poslechu hudby můžete snadno vytvářet i playlisty a editovat ID3 tagy. Další volbou v pořadí je konverze souborů v MP3 do formátu WAV a naopak. U MP3 souborů lze nastavovat frekvenci, bitrate, počet kanálů i kvalitu. MP3 WorkShop XP dále umožňuje ořezávání a spojování WAV a MP3, u výsledného souboru můžete opět nastavit jeho kvalitu, bitrate, frekvenci a počet kanálů. K ořezávání skladeb slouží dva posuvníky, na kterých si nastavíte požadovaný začátek a konec, při spojování skladeb prostě jen vyberete soubory a určíte jejich pořadí. Předposlední funkcí aplikace je nástroj pro grabování obsahu hudebních CD, buďto do WAV souborů, nebo přímo do komprimovaných MP3. Ani zde nechybí nastavení parametrů pro převod skladeb. Výčet funkcí uzavírá nabídka *CD burner*, která kromě toho, že umí z MP3 a WAV souborů vypálit hudební CD, zvládne i smazat CD-RW médium a zobrazit základní informace o vloženém disku. Celkově lze MP3 WorkShop XP doporučit méně náročným uživatelům, kteří občas chtějí stáhnout hudbu z audio CD do počítače, vytvořit si z něj MP3, nebo naopak nějaký ten hudební disk vypálit. MP3 WorkShop XP můžete používat i bez zaplacení, některé funkce jsou však omezeny. ■ ■ ■ Radek Kubeš

O&O Defrag V6 Professional

Důkladná defragmentace

VÝROBCE O&O Software GmbH

INFO www.oo-software.com

VELIKOST SOUBORU cca 6,9 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows NT 4.0 a vyšší

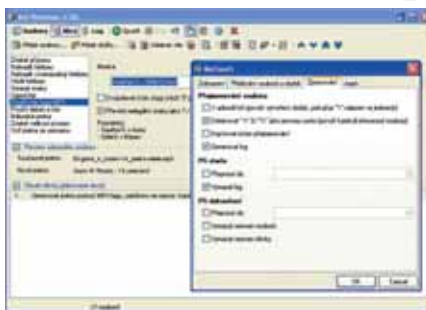
CENA shareware, 44,90 USD

Součástí pravidelné údržby systému by měla být i defragmentace pevných disků. Pro méně znalé připomeňme, že se jedná, zjednodušeně řečeno, o uspořádání souborů na disku, tedy pospojování jednotlivých fragmentů souborů a odstranění jejich překřížení, přičemž hlavním cílem je rychlejší přístup k souborům a tím pádem i zrychlení práce, případně i uvolnění místa na disku. Nástroj pro defragmentaci je sice standardní součástí operačního systému Windows, nicméně my vám představíme speciální aplikaci O&O Defrag V6 Professional Edition od německého výrobce.

Instalace a ovládání programu O&O Defrag jistě nebudou činit problémy ani méně zkušeným uživatelům, defragmentace je navíc naprosto bezpečný proces, který nemůže způsobit ztrátu nebo poškození dat. O&O Defrag spolupracuje s pevnými disky připojenými přes všechna běžná rozhraní (IDE, SCSI, S-ATA), s libovolnou kapacitou a problémy mu nečiní ani RAID. Uživatelům je nabízeno pět typů defragmentace, které se liší například zátěží systému, zaměřením na uvolnění místa na discích nebo na maximální urychlení systému. Způsoby defragmentace, společně s doporučením jejich užití, jsou důkladně popsány v nápovědě. Jelikož je defragmentace zpravidla časově velmi náročná, nechybí v aplikaci O&O Defrag možnost přesného načasování úkolů. Z dalších možností programu jmenujme ještě vytváření reportů a podrobnou analýzu disků.

O&O Defrag V6 Professional Edition je k dispozici v anglickém a německém jazyce, bez zaplacení jej můžete používat 30 dní. ■ ■ ■ Radek Kubeš

ANT RENAMER 2.06

Hromadné přejmenovávání

VÝROBCE Antoine Potten

INFO www.antp.be

VELIKOST SOUBORU cca 1 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Přejmenovávání velkého množství souborů není záležitost, která by se měla řešit ručně. K tomuto účelu slouží řada utilit, z nichž tentokrát představíme povedenou freewareovou aplikaci Ant Renamer.

V programu sice nenajdete žádnou nápovědu, díky kompletní české lokalizaci však nebude instalace a ovládání aplikace problémem ani pro úplné začátečníky.

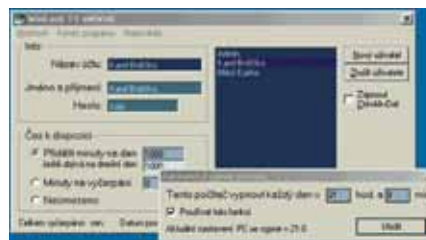
Změny názvů souborů zahrnují například nahrazení koncovky, změnu malých písmen na velká a naopak, nahrazení konkrétního řetězce znaků, vkládání a mazání znaků, číslování souborů, řadu typů využití data a času nebo generování náhodných jmen. Specialitou je možnost pojmenovávání MP3 souborů pomocí informací obsažených v ID3 tagu.

Přejmenování probíhá vždy dávkově, uživatel si jen vybere požadované soubory a nadefinuje způsob vytvoření nového názvu. Změny názvů jsou ihned viditelné v náhledu, pokud nejsme s výsledkem spokojeni, není problém vrátit vše do původního stavu.

V rámci maximálního zrychlení a zjednodušení práce si Ant Renamer pamatuje řadu posledních nastavení, uživatelé si navíc mohou snadno nadefinovat a uložit vlastní skripty, díky nimž budou přejmenovávat soubory stiskem jednoho tlačítka. Ant Renamer lze vřele doporučit všem uživatelům, kterým například nevyhovuje funkce Hromadné přejmenování v Total Commanderu. Pokud byste přece jen postrádali nějakou funkci, můžete si z autorova webu stáhnout zdrojové kódy (v Delphi) a doprogramovat si aplikaci podle libosti.

■ ■ ■ Radek Kubeš

WINLOCK TT

Zajistěte si svůj počítač

VÝROBCE Jaromír Uhlík ml.

INFO www.volny.cz/winlock

VELIKOST SOUBORU 488 KB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA 120 Kč

V mnoha případech se k jednomu počítači přihlašuje více uživatelů (ve školách, v knihovnách, v domácnostech apod.), a pokud se jedná o osobní počítač bez sofistikované ochrany pomocí rozsáhlých síťových operačních systémů (Novel, Windows NT...), není mnoho způsobů, jak hlídat přístup a chování jednotlivých uživatelů. WinLock TT tyto možnosti nabízí.

Po jednoduché instalaci se první uživatel, který WinLock TT spustí, stává administrátorem a nastavuje podmínky užívání pro ostatní, kteří mohou s počítačem pracovat, včetně přihlašovacího jména a hesla. Zejména se nastaví jim určený maximální čas pro práci s daným počítačem (např. chcete, aby vaše dítě strávilo u počítače denně jen 1 hodinu). WinLock TT však nabízí více – můžete zakázat užívání kombinace kláves Ctrl+Alt+Del, lze zajistit, aby se k počítači nedostaly osoby „nežádoucí“, a můžete určit čas, ve kterém se PC každý den vypne.

Každý uživatel se poté musí nejprve přihlásit, jinak mu nebude umožněno s počítačem pracovat. Bohužel to má háček: pokud by se nikdo nemohl přihlásit (buď by byl osobou nežádoucí, anebo se k počítači dostal zcela náhodou), nelze nijak počítač vypnout a dialogové okno bude stále „čekat“ na někoho oprávněného. Další zádrhel vás může potkat při odinstalování WinLock TT. Pokud se totiž některý uživatel pokusí odinstalovat WinLock TT, podaří se to pouze u některých modulů, které nemají vliv na funkci samotné ochrany, ale bohužel se vymaže „odinstalátor“ a pak je velmi obtížné WinLock TT z počítače vůbec dostat. ■ ■ ■ Michal Vomočil

Nástroje pro restaurování zvuku

Comeback vinylových desek

Kdo chce v dobré kvalitě digitalizovat poškrábané gramofonové desky, potřebuje mnoho času a trpělivosti. Současné speciální nástroje slibují rychlou pomoc. To zní dobře, ale co tyto programy skutečně umějí?

Výrobci nástrojů pro restaurování zvuku se vychloubojí, že právě jejich produkt umí po několika kliknutích myši perfektně digitalizovat poškrábané a uspiněné gramodesky. Všechny rušivé zvuky zmizí a vše je samozřejmě úplně jednoduché. Tolik k reklamě. Nyní k realitě. Jen zřídka výsledky některého našeho testu zklamaly tak jako porovnání audiocleaningových nástrojů. Co většina kandidátů předvedla, lze bez obav označit za propadák, neboť skutečný úkol – restaurování analogových záznamů – nedokázal až na tři světlé výjimky žádný z programů splnit uspokojivě. Příkladem budiž Wave Corrector. Tento nástroj stojí plných 45 dolarů a neumí téměř nic. Přednastavení, která mají uživatelé digitalizaci gramodesek vlastně ulehčit, mají za následek katastrofální výsledky. To by snad ještě bylo přijatelné, kdyby uživatel mohl alespoň ručně pracovat s integrovanými filtry (viz slovníček). Ale také tady nástroj selhává na celé čáře, nemluvě

o chybějící možnosti vypalování: uživatel musí sáhnout po jiných nástrojích a vlastně tak zaplatit ještě jednou. Lepší nejsou ani domnělí luxusní restaurátoři. Ceny se pohybují v třiciferné oblasti, kvalita dosahuje přinejlepším úrovně low endu. Vydávat peníze za tyto programy hraničí s plýtváním. Naše rada nebude moc potěšující: Poslouchejte raději své staré desky a smiřte se s praskáním a šumem, než abyste je pomocí těchto předražených nástrojů digitalizovali. Rozdíl beztak sotva poznáte. Ale dříve než teď přestanete číst dále, přejděme alespoň k několika potěšujícím

→

→

→

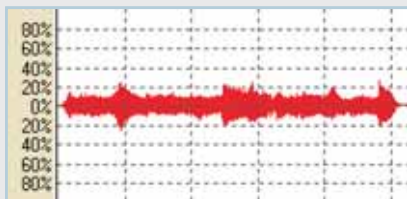
KNOW-HOW

CO DĚLÁ RESTAUROVÁNÍ ZVUKU

Praskání, lupance, šumění – pryč s tím. Pomocí nástrojů pro čištění zvuku můžete odstranit rušivé elementy starých nahrávek – alespoň teoreticky.

Nefiltrovaný signál

Filtrovaný signál

Předtím: Originální signál dlouhohrající desky vykazuje zřetelné špičky, které pocházejí z praskání a statických nábojů a zřetelně ruší požitek z hudby.

Potom: Integrované filtry jako „declicker“ a „denoiser“ vyhladí špičky. Výkyvy zmizely a hudba nyní vychází z reproduktorů relativně bez rušivých vlivů.

→ aspektům testu: existují také použitelné nástroje, a dokonce i ceny u nich vypadají dobře. První tři programy v našem testu představují nástroje, které ze starých analogových nahrávek vytvoří skutečně pořádné digitální kopie.

Celkem devět programů se podrobilo našemu testu. Mezi nimi jsou také kandidáti, kteří jsou vhodní spíše pro profesionály, techniky a hudebníky. Budeme se však snažit zaměřit na funkce pro domácí uživatele, kteří chtějí rychle a jednoduše digitalizovat staré LP desky.

WavePurity 5.0 Standard: Druhé nejlepší restaurování poskytuje WavePurity. Jak s přednastavenými funkcemi, tak i v manuálním modu produkuje program kvalitní audio. Ve srovnání se všemi ostatními programy ale WavePurity také potřeboval mnohem delší čas pro analýzu stop. Zato nás tento nástroj u každého souboru odměnil nejlepšími výsledky.

SOFTWARE NA CHIP CD

Dart XP Pro 1.1.5 demo, max. 2 minuty záznamu, nelze vypalovat

Diamond Cut Five demo, max. 60 sekund, nelze ukládat

Groove Mechanic 2.5b trial na 15 dní

Sound Laundry 2.5 demo, max. 3 minuty, nelze ukládat

Wave Corrector 2.5 časově neomezený trial, max. 2 minuty, jen jednu skladbu z alba lze uložit

WavePurity 5.0 trial na 30 dní, nelze ukládat

Wave Repair 4.8.5 shareware na 30 dní

Také dodatečné efekty jako hala, ozvěna nebo ekvalizér jsou dobré kvality. Všechny změny nástroj provádí v reálném čase, takže uživatel ihned slyší, co určitý efekt způsobí. Vedení uživatele je pochopitelné i pro začátečníky, i když ne každá funkce je vždy jasná na první pohled. Horší je už chybějící funkce vypalování (ta je přítomna ve verzi Professional za 60 eur); to nakonec tento nástroj stálo vítězství v testu. Kdo však již má nějaký vypalovací program a klade důraz na nejlepší zvuk, měl by sáhnout právě po WavePurity.

Steinberg Clean 5.0: Asistent AutoClean se nejdříve ukázal jako téměř nepoužitelný. Oproti znečištěné originální desce byly slyšet v nejlepším případě minimální rozdíly, protože automatika neodfiltrovala téměř nic. To se zlepšilo, až když jsme sami přiložili ruku k dílu a hráli jsme si s filtry. Ani tehdy však písně ještě nezněly, jak jsme si představovali. V případě programu Clean prostě primárně záleží na stupni znečištění desky. To prokázala novější testovací deska s normálními známkami opotřebení – ta programu nečinila téměř žádné problémy.

Podobně jako vítěz testu se i Clean blýskl velmi přehledným uživatelským prostředím. Uživatel má všechny relevantní funkce ihned před sebou. Potěšující je také nízké zatížení systému během restaurování. Dobré efekty jako hala, ozvěna nebo ekvalizér i spolehlivě pracující vypalovací funkce dostaly tento software nakonec přece jen ještě na třetí místo.

Dart XP Pro 1.1: Tento program byl největším žroutem systémových zdrojů. Stále →

PINNACLE SYSTEMS

NOVINKA ROKU 2004 I

STUDIO 9

Více funkcí a ještě jednodušší použití!

- stabilizace obrazu
- podpora formátu 16:9
- zvukové a obrazové filtry
- automatický sestřih filmu
- podpora Surround Sound
- automatická korekce obrazu

a mnoho dalších funkcí...

Produkty se Studiem 9 již v prodeji!

Pinnacle Show Center

Přistupujte ke svým souborům na počítači přes televizi!

Použijte Vaši televizi jako přehrávač multimediálních souborů z Vašeho počítače za použití klasické nebo bezdrátové sítě.

Internetový obchod SHOP.EXAC.CZ

V našem novém Internetovém obchodě naleznete:

- Pinnacle
- Steinberg
- Dazzle
- monitory Mitsubishi, EYE-Q, Miro
- grafické karty 3DLabs, PNY, ATI
- odbavovací systémy ENSEO
- disková pole Medea a další.

Autorizovaný distributor

EXAC, s.r.o.

Zbraslavská 27

159 00 Praha 5

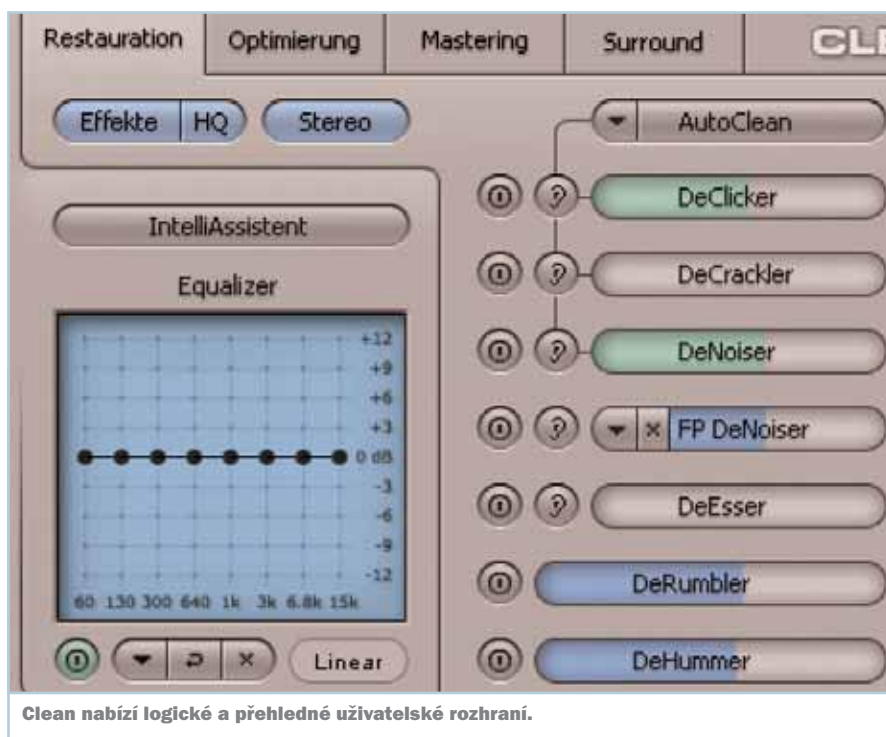
tel.: 251 81 17 17

251 81 90 90

fax.: 251 81 89 04

email: obchod@exac.cz

www.exac.cz

Clean nabízí logické a přehledné uživatelské rozhraní.

→ znovu přiváděl testovací počítač Athlon XP1500+ ke zhroucení. To je o to politováníhodnější, že výsledky restaurování znějí veskrze přijatelně.

Práce s programem Dart Pro se ukázala – odhlédneme-li od vysokého zatížení procesoru – jako bezproblémová, neboť uživatelské rozhraní je jasně strukturované a přehledné. Integrovaný asistent restaurování byl ovšem velmi šikovně schován ve vypalovacímu programu. Tady se nachází také WMA kodér i možnost převodu souborů midi do formátu wave. To potěší hudebníky, kteří mohou své zvukové soubory vytvořené na midi klávesovém nástroji také dodatečně upravovat. Zklamalo nás naopak, že formát MP3 není podporován.

Kvůli vysoké ceně (200 dolarů) je však tento nástroj pro domácí uživatele beztak vhodný jen podmínečně.

Diamond Cut Five: Na pátém místě skončil další nástroj, který se zdroji zachází skutečně bezstarostně. Ke zhroucení sice nedošlo, ale při editaci v reálném čase se program v testu často zadržoval. Zato jsou výsledky restaurování zvuku téměř tak dobré jako u programu Clean na třetím místě.

Obsluha je méně vyhovující: Diamond Cut se při konfiguraci ukázal jako nejnáročnější. Velký počet filtrů a rozsáhlé možnosti nastavení začátečníka zcela převálcují – program je prostě cílen na profesionály, kteří vědí, co dělají. Proto je tento nástroj naprosto před-

menzovaný, chcete-li jen rychle digitalizovat LP. Kdo se tímto programem ovšem bude podrobně zabývat déle, dojde k dobrým výsledkům. Rozsáhlá filtrovací část zanechala vynikající dojem, chybějící funkce vypalování, která je nahrazena jen generováním CUE souboru pro vypalovací programy, naopak stála důležité body.

Sound Laundry 2.5: Oproti ostatním programům se v případě Sound Laundry jedná pouze o sbírku zásuvných modulů (pluginů), které jsou shrnuté pod společným ovládacím rozhraním, proto zde nemůžete očekávat příliš mnoho komfortu. Nejsou tady žádní asistenti, kteří by při restaurování pomáhali. Práce s programem je odpovídajícím způsobem náročná. Kdo si ale udělá čas, dosáhne ještě přijatelných výsledků zvuku.

Jinak Sound Laundry téměř ve všech oblastech pochodil špatně: kromě ekvalizéru tu nejsou žádné efekty, nahrávací funkce neumí automatické rozpoznání stopy a vypalovací nástroj hledá uživatel též marně. Jen v případě ceny je tento software vpředu: 150 dolarů – v poměru k výkonu příliš vysoká cena.

Wave Repair 4.8.5: I přes s odstupem nejhorší výsledek restaurování si Wave Repair dokázal zachránit sedmé místo. Za toto umístění může poděkovat chybějícím efektům u produktů na posledních místech (Groove Mechanic a Wave Corrector) – tady má Wave Repair malou výhodu.

Obsluha je však složitá. Asistenti, kteří jsou právě pro začínajícího uživatele tak důležití, tu nejsou. Také předem nastavené hodnoty dodávají naprosto nepoužitelné výsledky. Dokonce i po velké ruční →

VÍTĚZ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 4/5
POMĚR CENA/VÝKON: výborný
CENA: cca 40 eur
INFORMACE: www.magix.net

- + VELMI DOBRÁ VÝBAVA
- + JEDNODUCHÁ OBSLUHA
- + PŘESVĚDČIVÉ EFEKTY
- + DOBRÁ PODPORA FORMÁTŮ
- RESTAUROVÁNÍ NENÍ ZCELA PERFEKTNÍ

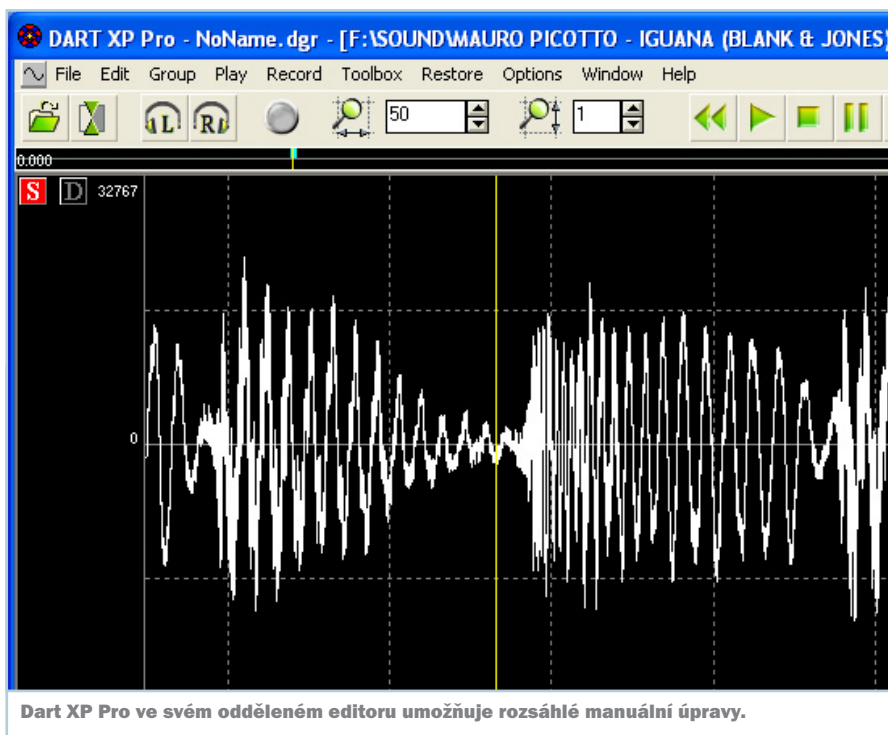
MAGIX AUDIO CLEANING LAB 2004 DELUXE

Výhodná záchrana elpíček

Cleaning Lab si mnoha smysluplnými dodatečnými funkcemi, jednoduchou obsluhou a odpovídající cenou zajistil vítězství v testu.

Tento program není nic pro profesionály pracující se zvukovými záznamy, nýbrž se jedná o rychlé řešení pro začátečníky. Skvělé uspořádání funkcí vede uživatele promptně k cíli. Vývojáři ovšem měli investovat více času do funkce restaurování: ve srovnání s předchůdkyní je nová verze sice již výrazně lepší, přesto by se uživatel neměl slepě spolehnout na výchozí nastavení. Písně znějí lépe, když ručně zasáhnete a trochu experimentujete s filtry „denoiser“ a „declicker“. Potom

lze dosáhnout dobrých výsledků. Od určitého stupně znečištění gramodesky však už program nestačí. Skutečnost, že to pro Cleaning Lab přesto stačilo na vítězství v testu, je způsobena především dodatečnou výbavou: k ní patří dobrá oblast efektů s ekvalizérem, brilancí, normalizací i možností zapojení dodatečných efektů přes DirectX. Nástroj imponuje také v případě vypalovací funkce: nedošlo k žádným zhroucením a program vypaluje dokonce DVD.

→ práci může uživatel zachránit jen málo. Nepohodlné je, že se musí každý krok restaurování provést samostatně, jelikož filtry se nedají spojit do dávkového procesu. To je k zlosti o to více, že Wave Repair neumožňuje ani editaci v reálném čase. Filtr tak musíte nejdříve aplikovat a teprve pak můžete zkusit, jak výsledek zní – extrémně časově náročný postup s výsledkem, který zklame.

Groove Mechanic 2.5: Velmi rozpolcený dojem zanechává Groove Mechanic. Zatímco praskání a lupance přijatelně odstraní, se šumy si vůbec nepaměť. I při nejvyšších hodnotách filtru byl výsledek děsný. Stačilo to tak pouze na předposlední místo. K tomu přispívá také nepřítomnost v podstatě jakékoli dodatečné funkce – použitelných vlastností najdeme sotva pár, není tu editace v reálném čase a vývojáři nakonec vynechali →

KNOW-HOW

PROPOJENÍ GRAMOFONU A PC

Existují dvě možnosti propojení počítače a gramofonu: buď přes předzesilovač (od cca 800 Kč), nebo přes normální audiozesilovač. Některé gramofony mají vlastní zesilovač, v tom případě je propojte rovnou se zvukovou kartou.

Varianta 1: Předzesilovač

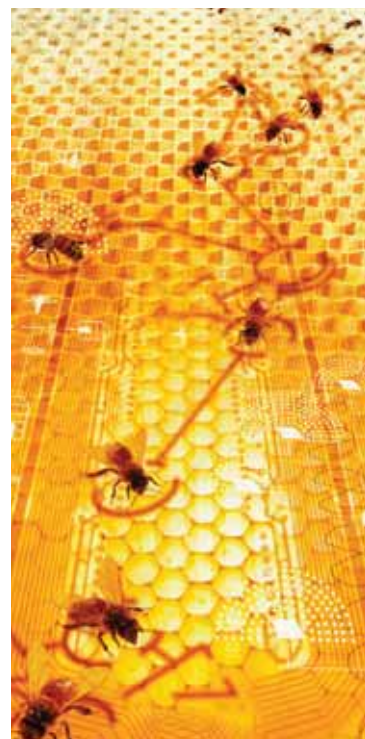
Předzesilovač se s gramofonem propojí přes konektor cinch, uzemnění nalepíte lepicí páskou na skříň PC. Vstup zvukové karty připojíte na předzesilovač, který dostává proud přes USB. Existuje více variací, záleží na vstupně-výstupních konektorech jednotlivých zařízení.

Varianta 2: Audiozesilovač

Gramofon propojíte přes cinch se vstupem Phono na audiozesilovači. Výstup (tape-out) zesilovače spojte se vstupem zvukové karty (line-in); uzemnění je stejné jako u předchozí varianty. V této variantě odpadá nutnost napájení přes USB rozhraní.

Dokonalý systém byl vytvořen již dávno. Naším cílem je dodat jej k vám.

ANECT a. s. je významným dodavatelem informačních a komunikačních systémů a aplikací se zaměřením na konvergentní sítě, jejich služby a bezpečnost. Jako systémový integrátor působí zejména v segmentech veřejné správy, komerčních a finančních institucí a telekomunikačních operátorů. Poskytuje profesionální služby od konzultací a auditů přes návrh řešení, řízení projektů, vývoj aplikací, dohled a správu sítí až po outsourcing.

ANECT

To, co nás spojuje

www.anect.com

SROVNÁVACÍ TABULKA: ČÁST PRVNÍ

PRODUKT	audio cleaning lab 2004 deLuxe	WavePurity 5.0 Standard	Steinberg Clean 5.0	Dart XP Pro 1.1	Diamond Cut Five
VÝROBCE	Magix	difitec	Pinnacle	Dartech	Diamond Cut Product.
INTERNET	www.magix.net	www.wavepurity.com	www.pinnaclesys.com	www.dartpro.com	www.diamondcut.de
OPERAČNÍ SYSTÉM	od Windows 95	od Windows 95	od Windows 98	od Windows 95	od Windows 95
CENA (cca)	40 eur	45 eur	40 eur	200 dolarů	140 eur
CELKOVÉ HODNOCENÍ	86	77	76	64	60
RESTAUROVÁNÍ (40 %)	78	88	64	50	62
EFEKTY (20 %)	95	90	80	85	85
NAHRÁVÁNÍ (15 %)	100	95	75	50	75
VYPALOVÁNÍ (15 %)	70	0	90	90	0
OVLÁDÁNÍ (10 %)	100	95	95	55	70
CENA/VÝKON	výborný	výborný	velmi dobrý	neuspokojivý	neuspokojivý
SHRNUTÍ	Program od Magixu se dostává jako silný celkový balík na první místo, restaurování by se mělo ještě zlepšit.	Tomuto programu s nejlepším restaurováním uteklo vítězství jen kvůli chybějící funkci vypalování.	Slabá přednastavení; díky vzornému vybavení to přesto stačí na třetí místo.	Program velmi náročný na zdroje s pouze středně kvalitní funkcí restaurování.	Nástroj hladový po paměti, který po uživateli vyžaduje mnoho vlastní iniciativy. Chybí vypalovací funkce.
NAHRÁVÁNÍ					
MOŽNOST PŘÍMÉHO NAHRÁVÁNÍ	•	•	•	•	•
ROZPOZNÁNÍ STOPY	•	•	•	-	•
ČTENÍ SOUBOROVÝCH FORMÁTŮ	WAV, CDDA, MP3, WMA	WAV, MP3, WPU	WAV, CDDA, MP3	WAV, CDDA, WMA	WAV, AIF, MP3
VÝSTUPNÍ FORMÁT PRO CD	WAV	WAV	WAV	WAV	WAV
RESTAUROVÁNÍ					
ASISTENTI/PŘEDNASTAVENÍ	•	•	•	•	•
DENOISER/DECLICKER/DECRACKLER	•/•/•	•/•/•	•/•/•	•/•/-	•/•/•
MOŽNOST EDITACE V REÁLNÉM ČASE	•	•	•	•	•
RESTAUROVÁNÍ S ASISTENTEM	uspokojivé	velmi dobré	nedostatečné	dostatečné	dostatečné
RESTAUROVÁNÍ RUČNĚ	uspokojivé	velmi dobré	dostatečné	dostatečné	dostatečné
EFEKTY					
EFEKTY A DODATEČNÉ VLASTNOSTI	ekvalizér, stereo FX, brilance, maximalizace, integrace DirectX, dehisser, deesser, normalizace	ekvalizér, hala, ozvěna, dynamika, limitér, juke box	ekvalizér, hala, ozvěna, brilance, sbor, expandér, stereo rozšíření, fázová korekce, denoiser, derumbler	ekvalizér, hala, devokalizér, pitch shift, Filter Builder, Reverb, Speed up/Speed down	ekvalizér, hala, Compressor, expandér, dynamika, editor dávkových souborů, Cross-fade, Reverb, Stretching
MOŽNOST EDITACE V REÁLNÉM ČASE	•	•	•	•	•
VYPALOVÁNÍ					
Z PROGRAMU	•	-	•	•	-
OVLÁDÁNÍ					
POŽADAVKY NA SYSTÉM	nízké	nízké	nízké	velmi vysoké	vysoké
OVLÁDÁNÍ/VEDENÍ UŽIVATELE	výborné	výborné	výborné	výborné	uspokojivé
VZHLED UŽIVATELSKÉHO ROZHRANÍ (PŘÍKLAD)					

→ i vypalovací funkci. Požadovat 35 eur za tento nástroj je silná káva.

Wave Corrector 2.5: Program, který s velkým odstupem skončil na posledním místě, je zklamáním téměř ve všech oblastech. Jedi-

ným zábleskem světla je proces dávkového zpracování, během něhož lze vedle restaurovacích filtrů použít také funkci normalizace (dosáhne stejné hlasitosti všech skladeb). Kromě toho Wave Corrector automaticky odstraní ticho na začátku a konci každé

písně. To ale není dostatečnou útěchou při početných nedostatcích a slabínách. Funkce restaurování stěžejně nabízí možnosti zásahu, výsledky jsou katastrofální. Chybějící efekty, žádný vypalovací nástroj i jen průměrné vedení uživatele podtrhují celkový slabý dojem. →

server housing

Casablanca INT

Server housing je služba - umístění Vašeho reálného serveru do sítě Casablanca INT.

Výhodou je především rychlost, vlastní datový přenos, dále pak nezávislost MailServeru, WebServeru a spuštění CGI-scriptů. Další výhodou našeho Housing Centra je možnost pronájmu PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat, a to bez instalačního poplatku.

Casablanca Housing Centrum se nachází v budově Stimbuiding v Praze 3, Vinohradská 184, 50 metrů od metra "A" Želivského, s nepřetržitým přístupem 24 hodin denně.

K dispozici jsou samostatně uzamykatelné boxy v plně klimatizované místnosti.

Casablanca Housing Centrum má zálohované napájení (2 nezávislé přípojky na dva pražské obvody, automaticky spustitelný diesel generátor a UPS).

IP TRANZIT	1000+100 Mbps
NIX.CZ	1000+100+100 Mbps
SIX.SK	34 Mbps (100+100 Mbps SIX.SK)

Cena připojení - měsíční provoz

server single (1)	2000,- Kč
server single pronajatý (1)*	3000,- Kč
server farm (3-5)	5000,- Kč
server RACK	10000,- Kč
zřízení	0,- Kč

* v ceně je pronájem PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat

volejte ihned a zdarma **800 31 31 30**

www.serverhousing.cz

Since 1993, MAGIX AG has been producing software and multimedia contents for creating and processing videos, photos and music as well as personal rich media system solutions. In this sector, MAGIX is a market and technology leader in Europe and even occupies a leading position in the US as well. Our personal rich media solutions regularly receive awards and frequently rank first place in tests conducted by prominent technical magazines. MAGIX has its headquarters in Berlin, Germany.

To head our new office in Prague, we are currently seeking:

Software developer (m/f) in a managerial capacity

Your responsibilities/principal duties:

- Manage a team of software developers for multimedia applications of the highest level with place of business in Prague.
- As future manager of the team of developers you will be responsible, after completing a familiarization phase at our office in Dresden (Germany), for setting up a highly qualified team and will later accept overall responsibility for projects.

General requirements:

- A degree in information technology, business informatics, physics or similar or completed IT training.
- Thorough knowledge of the programming language C/C++ and many years of practical experience in the areas of audio, video and photos.
- Involvement in implementing innovative software concepts, flexibility and ability to work in a team.
- Experience in setting up and managing a team of software developers, exceptional organizational skills, self-motivated and goal oriented.
- Very good command of Czech and German and/or English.

Special requirements – Professional knowledge and presentable reference projects in at least ONE of the following areas:

- Thorough knowledge of Microsoft Visual C++ for interface and graphics programming, Unix and Linux.

What MAGIX offers:

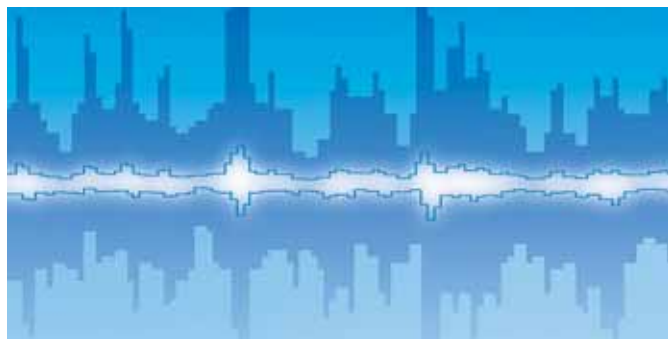
- Outstanding opportunities in a leading international company.
- Payment based on performance

Would you like to play a significant part in setting up our Prague office and participate in changing the digital world? If so, then send your CV and other documents supporting your application, including a personal photo, and stating your expected salary and the earliest date you are available to begin to the following address:

MAGIX AG | Wolfgang Bloo
Rotherstraße 19 | 10245 Berlin | Germany
Phone.: +49 (0)30 29392-366
Email: wbloo@magix.net | www.magix.com

see. hear. feel. create

JAK JSME TESTOVALI

Testovacím počítačem byl Athlon XP 1500+ s 256 MB RAM a Windows XP. Duální gramofon byl připojen přes audiozesilovač.

RESTAUROVÁNÍ

Nejdůležitější je, jak dobře nástroje odstraní praskání nebo šum. Existují asistenti nebo výchozí nastavení pro usnadnění práce? Jaké filtry jsou k dispozici, dají se ověřit v reálném čase?

EFEKTY

Jaké efekty jsou k dispozici, lze si je poslechnout v reálném čase? Vlastnosti jako například ekvalizér, efekty hala nebo ozvěna přinášejí cenné body.

NAHRÁVÁNÍ

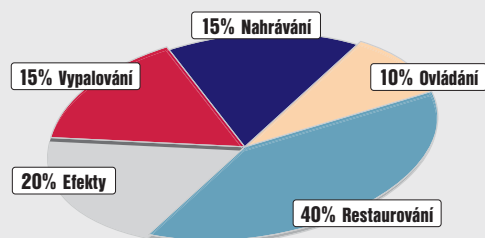
Programy musí umožňovat přímý záznam z gramodesky nebo kazety. Kromě toho by nástroje měly nahrávky automaticky rozdělit na jednotlivé stopy. Nástroje musí umět zacházet s nejdůležitějšími formáty souborů, jako je MP3 nebo WMA.

VYPALOVÁNÍ

Očekáváme vypalovací funkci, aby uživatel mohl z restaurovaných souborů bez kliků vytvořit zvukový CD.

OVLÁDÁNÍ

Hodnotíme přehlednost uživatelského prostředí a menu i funkci nápovědy. Důležité jsou také požadavky na hardware.

SLOVNÍČEK

Denoiser Filtr odstraňuje bručení a rachotivé hluky.

Decrackler/declicker Tyto filtry odstraní nepříjemné praskání a šustění – rušivé vlivy pocházející ze škrábanců a statického náboje na poškrábané desce.

Deesser/dehisser Pomocí těchto filtrů eliminujete protivné šumění v pozadí nebo nadměrně výrazné sykavky, které se na gramodeskách objevují často.

Normalizace Takto přizpůsobíte různě hlasité písně na jednotnou úroveň.

SROVNÁVACÍ TABULKA: ČÁST DRUHÁ

PRODUKT	Sound Laundry 2.5 compact edition	Wave Repair 4.8.5	Groove Mechanic 2.5	Wave Corrector 2.5
VÝROBCE	Algorithmix	Clive Backham	Coyote	Ganymede
INTERNET	www.algorithmix.com	www.waverepair.com	www.coyotes.bc.ca	www.wavecor.co.uk
OPERAČNÍ SYSTÉM	od Windows 95	od Windows 95	od Windows 95	od Windows 95
CENA (cca)	150 dolarů	30 dolarů	35 eur	45 dolarů
CELKOVÉ HODNOCENÍ	46	45	41	32
RESTAUROVÁNÍ (40 %)	38	29	46	34
EFEKTY (20 %)	80	70	0	0
NAHRÁVÁNÍ (15 %)	45	85	85	65
VYPALOVÁNÍ (15 %)	0	0	0	0
OVLÁDÁNÍ (10 %)	75	65	95	85
CENA/VÝKON	nedostatečný	neuspokojivý	neuspokojivý	nedostatečný
SHRNUTÍ	Tato drahá sbírka zásuvných modulů postrádá téměř jakýkoli komfort.	Restaurování je katastrofální, ani jinak nenabízí tento nástroj žádné světlé momenty.	Nedostatečné vybavení a enormní slabiny při potlačení šumu.	Nízký komfort, špatná výchozí nastavení, malé možnosti zásahu. Ruce pryč!
NAHRÁVÁNÍ				
MOŽNOST PŘÍMÉHO NAHRÁVÁNÍ	•	•	•	•
ROZPOZNÁNÍ STOPY	-	•	•	•
ČTENÍ SOUBOROVÝCH FORMÁTŮ	WAV	WAV	WAV	WAV
VÝSTUPNÍ FORMÁT PRO CD	WAV	WAV	WAV	WAV
RESTAUROVÁNÍ				
ASISTENTI/PŘEDNASTAVENÍ	-	•	•	•
DENOISER/DECLICKER/DECRACKLER	•/•/•	•/•/•	•/•/•	•/•/-
MOŽNOST EDITACE V REÁLNÉM ČASE	•	-	•	•
RESTAUROVÁNÍ S ASISTENTEM	není možné	nedostatečné	neuspokojivé	neuspokojivé
RESTAUROVÁNÍ RUČNĚ	dostatečné	neuspokojivé	neuspokojivé	neuspokojivé
EFEKTY				
EFEKTY A DODATEČNÉ VLASTNOSTI	ekvalizér, Loop Editor	ekvalizér, Amplifier, Filer, normalizace, kanálový mixer, Muting	normalizace	normalizace, odstranění ticha
MOŽNOST EDITACE V REÁLNÉM ČASE	•	-	-	-
VYPALOVÁNÍ				
Z PROGRAMU	-	-	-	-
OVLÁDÁNÍ				
POŽADAVKY NA SYSTÉM	nízké	nízké	nízké	nízké
OVLÁDÁNÍ/VEDENÍ UŽIVATELE	uspokojivé	dostatečné	velmi dobré	velmi dobré
VZHLED UŽIVATELSKÉHO ROZHRANÍ (PŘÍKLAD)				

→ SHRNUŤÍ

Restaurování zvuku je náročné, jak jsme museli bohužel bolestně zjistit, neboť při restaurování starých a špatných nahrávek zaznamenala většina nástrojů jen střídavý úspěch. Výjimkou je WavePurity na druhém místě. Zde již výchozí nastavení dodalo dobré výsledky a pomocí ruční

práce se to ještě zlepšilo. Magix vylepšil restaurování a na základě vyváženosti si zajistil vítězství v testu. V podstatě na všechny nástroje od šestého místa můžete zcela zapomenout. Jedině v případě vybavy se někteří kandidáti vyšvihli do skutečných výšek – vítěz testu Cleaning lab a Clean jsou balíky programů, které

toho poskytují mnoho: od záznamu přes dodatečnou editaci až po vypalování, vše pod jedním přehledným uživatelským rozhraním. Nesmíte ovšem doufat v žádné zázraky – na výchozí nastavení není téměř nikdy spoleh a optimální nastavení programu bohužel musíte vyzkoumat sami. ■ ■ ■ Michael Brunn

inzerce

Lexicon Omega

Desktop Rolls-Royce

Připadal jsem si trochu jako Alenka v říši divů, když jsem se dozvěděl, že firma Lexicon, známá především v oblasti profesionální ozvučovací techniky, přišla na trh s Omegou – domácím stolním studiem, podobným Mboxu (Digidesign). Jako kdyby vám někdo řekl, že Rolls-Royce se rozhodl přijít na trh s rodinným vozem vhodným zejména pro nákupy. Výrobky firmy Lexicon totiž zpravidla pořídíte za částky vyšší než 100 000 korun, zatímco její nové robátko patří do cenové kategorie „normální uživatel“.

V posledních letech učarovala výrobcům možnost připojit veškerá zařízení k počítači externě. Tahle příjemná móda v mnohém ulehčuje uživatelům život. Například ke kvalitnímu surroundovému poslechu se tak mohou dostat i majitelé notebooků a kdokoliv si může počítač rozšířit, aniž by riskoval, že firma, která mu prodala PC sestavu, ho bude peskovat a nebude mu chtít uznat nároky na reklamaci (protože se v počítači vrtal). To se samozřejmě nemohlo neprojevit na sortimentu pro muzikanty a domácí hudební kutily. Již dlouhou dobu je na trhu několik FireWire stanic a USB zvukovky nejsou žádnou novinkou. V poslední době se však doslova roztrhl pytel s kompaktními řešeními typu „vše v jednom“. Namátkou jmenujme alespoň M-Audio Mobile Pro, OmniStudio, Edirol UA nebo už zmiňovaný Mbox od Digidesignu. Jejich řady teď rozšířil nový přírůstek – Lexicon Omega.

VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ BRÁNA

Omega svou koncepcí nejvíce připomíná Mbox, i když k tomuto pocitu uživatele nejspíše přivádí vertikální orientace šasi. Přední panel, na němž najdete pouze vysokoimpedanční (1 MΩ) vstup pro nástroje a sluchátkový výstup, zaplňují čtyři páry potenciometrů.

Ovládání zisku mikrofonních předzesilovačů na čelním panelu studia.

První tři korespondují se vstupy na zadním panelu. Omega v sobě kombinuje několik zařízení. Přes USB komunikuje s počítačem jako

Potenciometr Monitor Mix určuje, jakým poměrem bude v odposlechu zastoupen výstup aplikace a jakým poměrem vstupy.

MIDI zařízení a dvě nezávislé audiokarty. Díky tomu můžete její pomocí pohodlně nahrávat zároveň čtyři stopy, zatímco dvě přehráváte.

Na zadním panelu Omegy jsou dva mikrofonní (XLR) vstupy s aretací. S těmi korespondují potenciometry Mic 1 a Mic 2 na předním panelu. Jedná se o ovládání zisku předzesilovače s indikací přebuzení. Mikrofonní vstupy reagují na frekvence 20 – 20 000 Hz, vstupní signál vůbec nezkracují a při testování jsem nenarazil ani na náznak šumu. Kromě klasických mikrofónů (vstupní impedance 600 ohmů) lze s Omegou použít také kondenzátorové mikrofony fungující pomocí fantomového napájení, které Omega generuje po stisknutí tlačítka „48 V“ vedle XLR zdířek. Každý z mikrofonních vstupů je navíc ještě vybaven tlačítkem –20 dB, pomocí kterého můžete zamezit přebuzení předzesilovače při vyšší zátěži nebo prakticky vytvořit linkový vstup. Ještě než se signál z mikrofonního vstupu zdigitalizuje AD převodníkem (až 24 b/48 kHz), můžete použít externí (hardwarové) efekty. Každý z mikrofonních vstupů je totiž vybaven

TRS (Tip-Ring-Sleeve) jackovou zdířkou, která slouží jako inzertní bod. Její pomocí signál do efektu pošlete nebo ho vrátíte (Send-Return).

Díky dvěma tlačítkům (která jsou umístěna uprostřed každého vstupního páru) se Omega velice dobře připojuje ke všem aplikacím. USB Assign vám dovolí zvolit, do kterého páru záznamových cest se bude signál z předzesilovače posílat (1-2 nebo 3-4), zatímco druhým tlačítkem zvolíte, zda se bude jednat o dva monokanály, nebo o jeden stereokanál. Další dva páry potenciometrů určují hlasitost linkových vstupů, které na zadním panelu reprezentují 6,3mm jackové zdířky. Potenciometr Line 3 ovšem může také sloužit jako ovládání nástrojového vstupu. Ve chvíli, kdy do předního panelu připojíte elektrickou kytaru nebo baskytaru (popř. jiný nástroj), vypne se linkový vstup na zadním panelu. Nahrávání je ještě navíc ulehčeno možností použít Monitor Mix. Omega totiž umožňuje hardwarově monitorovat vstupní signál. Potenciometr Monitor Mix určuje, jakým poměrem bude v odposlechu zastoupen výstup aplikace a jakým poměrem vstupy, které si zvolíte. To je velice výhodné, pokud nechcete využívat možnosti ASIO apli- →

LEXICON OMEGA

Externí hudební studio pro domácí použití.

Systémové požadavky PC

W2k/XP, PIII - 500 MHz (dop. 1,2 GHz), 128 MB RAM, 100 MB místa na disku, EIDE/Ultra DMA disk se 7200 ot/min

Systémové požadavky Mac

Mac OS X (10.2.8+), PowerPC G4 - 450 MHz+, 20 MB místa na disku, 128 MB RAM, 18ms hard disk

Vyrábí Lexicon

(www.lexiconpro.com, www.bias-inc.com, www.protracksrecording.com)

Zapůjčil Audiopro (www.audiopro.cz)

Cena 15 536 Kč včetně DPH

- + KVALITNÍ PŘEVODNÍKY A PŘEDZESILOVAČE
- + SPOLEHLIVÝ A BEZPROBLÉMOVÝ CHOD
- + SOFTWARE PRO PC I MAC
- NAPÁJENÍ ZE ZDROJE

→ kací (přímo softwarově efektovat vstupy) a zatěžovat odposlechem CPU.

Výčet možností (a kvalit) Omegy by zdaleka nebyl úplný, kdybych nezmínil ještě další dva způsoby, jak může zařízení fungovat. Vedle analogových vstupů naleznete totiž na zadním panelu ještě dva cinche s označením S/PDIF. Jedná se o dvoukanálový digitální vstup a dvoukanálový výstup.

S rozměry 118 x 184 x 197 mm se Omega pohodlně vejde na jakýkoliv pracovní stůl.

Aby domácímu studiu už nechybělo vůbec nic (snad kromě kontroléru), je Omega ještě vybavena MIDI vstupem a výstupem, jejichž pomocí můžeme připojovat externí keyboardy, ovladače, ale také samplery nebo syntezátory.

Výstupní sekci Omegy tvoří pár TRS linkových výstupů a pochopitelně sluchátkový výstup.

Lexicon Omega se napájí z externího adaptéru, takže práce s notebookem bez zdroje je vyloučená. Je ale stejně otázkou, jak dlouho by vydržely baterky laptopu, kdyby měly napájet takové zařízení...

NAHRÁVACÍ PROGRAM CAKEWALK PRO TRACKS 2.2

Studio bez softwaru je pochopitelně k ničemu. S tím ale firma Lexicon počítá, a proto Omegu vybavila hned třemi CD-ROM. Na jednom najdete ovladače, na dalším software pro PC, na posledním pro Mac. Je jen škoda, že pro oba systémy není shodný program. Jenže Cakewalk nevyrobí pro Mac OS a BIAS (až na výjimky) zase pro PC.

Součástí PC instalace je tedy multitrack nahrávací program Cakewalk Pro Tracks 2.2 Plus, který bez problémů a neomylně začnou ihned ovládat uživatelé předchozích verzí vlajkové lodi této firmy – Sonaru (ten v současné době přistoupil k verzi 3.1). Vlastně

musím říct, že kromě omezení nahrávací kvality na 24 b/48 kHz do dvaatřiceti stop a maximální počet 32 plug-inů jsem prakticky žádné výrazné rozdíly mezi Sonarem a Pro Tracks nenašel (mám na mysli starší verze Sonaru, ten nový má poněkud pozměněný kabát). Editační možnosti jsou podobné – velice široké. Se zvukovými soubory můžete dělat prakticky cokoliv (co byste dělali v jiných aplikacích). Kontrolujete náběhy klipů, dozvuky, stříháte, přemisťujete, kopírujete. Vše velice jednoduše a pohodlně.

Samozřejmě je omezen počet plug-inů, které se k programu dodávají. Ty základní a nejdůležitější však nechybí. Čtyřpásmový parametrický ekvalizér, chorus, delay, flanger a pitch shifter lze aplikovat v reálném čase (jako vstup mixpultu) stejně jako destruktivně – přímo na vlnu. Tyto plug-iny (v menu označené jako sada Cakewalk) ještě rozšiřují další v nabídce audioefektů; především se jedná o kompresor či Waves Reverb.

MIDI v Pro Tracks editujete pomocí klasického Piano Roll editoru (bohužel chybí editor notace) a jako výstup mohou sloužit virtuální nástroje v podobě DirectX instrumentů (DXi). Jeden takový najdete dokonce v základní instalaci. Je to Tassman SE – softwarový syntezátor, který svým vzhledem i zvukem evokuje doby dávno minulé. Je škoda, že je Cakewalk tak fixovaný na DirectX a soustavně ignoruje VST (i jeho nejvyšší produkty mohou využít VST plug-inů jen pomocí adaptéru). To je možná důvod, proč je po Evropě tak málo rozšířený (i když jeho věrní uživatelé na něj nedají dopustit).

Zadní panel Omegy...

NABÍDKA NAŠEHO VYDAVATELSTVÍ PRO TENTO MĚSÍC:

Počítač pro každého je čtrnáctideník s jedním CD pro všechny běžné uživatele PC.

Level je prestižní magazín o počítačových hrách, nejméně s 3 CD nebo s DVD a s plnou verzí hry.

PlayStation 2 – Oficiální Magazín – CZ je časopis pro hráče na konzolách PlayStation 2 s demoverzemi her na DVD.

Svět DVD je časopis s DVD tematikou a s filmem na přiloženém DVD disku.

CHIP speciál – Fotíme digitálně Shrnuje současně velmi atraktivní téma digitální fotografie.

PPK speciál – Excelujeme v tabulkách průvodce tabulkovým procesorem

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

Informace o předplatném a objednávkách: Vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o., DISTRIBUCE, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: +420 225 018 944, fax: +420 225 018 900, e-mail: abonence@vogel.cz

→ V Americe je nicméně velice populární, a proto se stává častou součástí různých bundlů. Znají ho jak uživatelé zvukových karet, tak třeba kytaristé a basisté, kteří jej dostávají k multieffektům DigiTech GNX.

Virtuální mixpult Pro Tracks Plus

Vedle ProTracks se mohou uživatelé PC ještě těšit z programu Cakewalk Pyro. Ten slouží ke grabování CD, ke konverzi souborů (na wma nebo wav) a k vypalování audio CD. S balíkem od Lexiconu tedy můžete na PC udělat vše od první nahrávky až po master CD.

NAHRÁVÁNÍ S BIAS DECK 3.5 SE

Naproti ProTracks uživatelé Maců nebudou mít s implementováním populární platformy

VST vůbec žádné potíže. Lexicon totiž vybavil Omega speciální edicí programu Bias Deck 3.5 SE. Uživatelé Maců tak mohou nahrávat do 64 monostop v CD kvalitě. Zároveň ovšem můžete použít dalších 999 virtuálních stop.

Deck je věrný svému názvu. Je to velice jednoduchá aplikace, která de facto simuluje funkci vícestopého magnetofonu s efektoвыми inzerty. I tak ale může být uživateli velice platná.

ZVUKOVÉ EFEKTY PANTHEON

Lexicon je vyhlášen zejména svými reverby (dozvuky), a tak by byla ostuda, kdyby se i u Omegy nějaký nenašel. Zde reverby reprezentuje plug-in Pantheon, který se dodává jak pro PC, tak pro Mac OS, a nezbyvá než říct, že patří k tomu nejlepšímu, co na trhu najdete.

Šestnácti (!) ovladači můžete určit typ reverbu (hall, plate...), čas, velikost místnosti a spousty dalších parametrů včetně namíchání čistého zvuku s efektovaným. Pro ty, kteří by se v tom zpočátku nevyznali, nabízí Pantheon rovných pětatřicet továrních přednastavení, která pokrývají snad vše od vokálů až po bicí nástroje. Jejich

názvy hovoří samy za sebe: Guitar Room, Concert Hall... Kromě množství možností je hlavní předností Pantheonu skvělé zpracování a algoritmy – efekt zní naprosto přirozeně, skvěle. Efekt může pracovat až v rozlišení 24 b/96 kHz mono i stereo. Škoda jen, že Lexicon předpokládá, že na PC se bude používat výhradně s Pro Tracks, a tak se neobtěžoval s VST verzí.

ALFA AŽ OMEGA

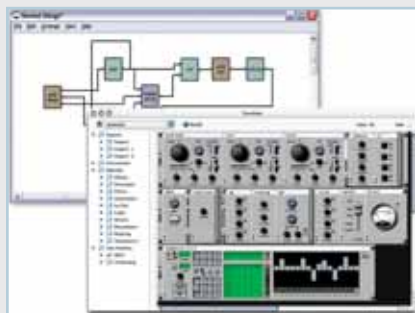
Na závěr nezbyvá než dodat, že Omega rozhodně svému výrobci jméno nekazí. V době, kdy jsem zařízení testoval, se jednalo o horkou novinku, takže ještě nebyly k dispozici ASIO drivery, jež Omegu umožní používat muzikantům, kteří si zvykli na produkty firmy Steinberg (Cubase, Nuendo), Native Instruments nebo třeba Ableton Live. I se základním softwarem (zejména na PC) se však jedná o vynikající zařízení. Počet vstupů, které můžete zároveň použít, jejich kvalita, předzesilovače, MIDI rozhraní a digitální interface, to vše dělá z Omegy luxusní domácí studio (popřípadě cestovní studio pro profesionály), na kterém můžete udělat všechno od A až do Z (Ω).

■ ■ ■ Jakub Tureček

AUDIONOVINKY

Applied Acoustics

Společnost Applied Acoustics, zodpovědná mimočodem za DirectX instrument, který se bundluje se Sonarem nebo Pro Tracks (viz článek), svůj software znovu inovuje. Po verzi 3 oznámila na letošním NAMM Tassman 4. Instrument bude k dostání jak pro Windows, tak pro Mac a bude stát 499 USD. Upgrade pro majitele verze 3 bude zdarma. Více na www.applied-acoustics.com.

Sibelius

Firma Sibelius, známá svými programy pro zápis notace na počítači, přichází s novým softwarem. Je jím Compass, program, který patří do tzv. řady SES (Sibelius Educational Suite). Jeho pomocí byste se měli naučit základy a pokročilé záludnosti kom-

ponování. Program bude stát kolem 120 amerických dolarů. Další informace najdete na www.sibelius.com.

Waves

Jeden z nejslavnějších výrobců softwarových plug-inů pro HDR aplikace, izraelská firma Waves, přináší další balík efektů. Tentokrát se zaměřila čistě na muzikanty. V Musicians Bundle najdete Vox – plug-in ideální pro vokály, Supertap – multide- lay, ekvalizér nebo Superflanger. Čtrnáctidenní trialovou verzí můžete nalézt na www.waves.com.

IK Multimedia

Společnost IK Multimedia (www.ikmultimedia.com), autor slavného SampleTanku, ozná-

mila vydání nového softwarového syntezátoru. Je jím Sonik Synth 2. Instrument bude k dostání jako RTAS, VST, AudioUnit, Dxi a MAS pro Mac OS X, 9 a Windows XP (v jednom boxu). Předběžná cena je 399 USD.

Behringer

Na pole počítačové hudby se nově vrhl i německý Behringer, který svými cenami přivádí k šílenství veškerou konkurenci. Mezi novinky, které představil na letošním NAMM, patří USB audiorozhraní BCA2000 s vestavěnými mikrofonními předzesilovači

(obdoba Mboxu nebo Omegy), dále USB MIDI kontroléry BCF2000 (s fadery) a BCR 2000 (s otočnými potenciometry). Ceny zařízení budou kolem 10 000 Kč.

inzerce

Tipy a triky pro Mozillu a Internet Explorer

Pro rychlejší surfování

Dnešní díl tipů a triků bude věnován Mozille (kterou najdete i na příštím Chip CD), neopomeneme však ani Internet Explorer.

SKRYTÁ NASTAVENÍ [MOZILLA]

Přestože Mozilla nabízí rozsáhlé možnosti konfigurace přímo prostřednictvím svých dialogových okn, stovky dalších nastavení jsou skryty. Podobně jako skrytá nastavení Eudory, popsaná v minulém čísle, i v případě Mozilly je převážná většina v praxi téměř nevyužitelná; několik nastavení je však přesným opakem. Právě taková najdete v tabulce.

Používáte-li Mozillu 1.3 nebo vyšší, můžete daná nastavení aplikovat nejnázve tak, že ve kterémkoli okně Mozilly zadáte do pole pro adresu řetězec `about:config`. Zobrazí se editor Mozilly na konfiguračního souboru `prefs.js`; v něm stačí danou hodnotu najít a upravit její údaj.

Postup pro nižší verze Mozilly je mnohem komplikovanější. Ačkoli Mozilla ukládá

nastavení do „čisté textového“ souboru `prefs.js`, při úpravě nějakého nastavení v něm se může stát, že Mozilla toto nastavení přepíše hodnotami původními. Proto raději postupujte následovně:

1) Vyhledejte soubor `prefs.js`. Nachází se v adresáři „Data aplikací“ (nebo Application data) v podadresáři `\Mozilla\Profiles\xxx\yyy.slt`, kde `xxx` je jméno profilu, který v Mozille používáte (předvolený má název default), a `yyy` je náhodně vygenerovaný řetězec.

Ve Windows NT/2000/XP můžete složku „Data aplikací“ spustit zadáním `%appdata%` do Start/Spustit. Ve Windows 95/98/ME zadejte `%windir%\profiles` a vyberte „profilovou“ složku (tu, jejíž název se shoduje s vaším přihlašovacím jménem), ve které se složka „Data aplikací“ (Application data) nachází. Nepoužíváte-li profily, bude se tato složka nacházet v adresáři Windows (Start/Spustit/`%windir%`).

2) V daném podadresáři `yyy.slt` vytvořte v textovém editoru (třeba v Notepadu) soubor `user.js`.

3) Do tohoto souboru přidejte (pokaždé na nový řádek) požadovaná nastavení ve tvaru: `user_pref("xxx", yyy)`

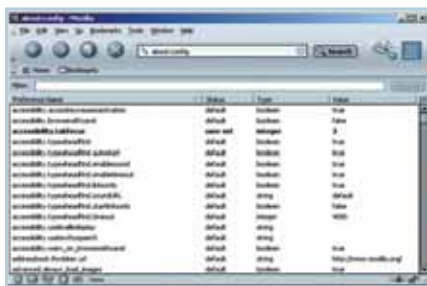
kde `xxx` je název hodnoty a `yyy` její údaj. I když některé údaje hodnot musí být v uvozovkách, údajů v tabulce se to netýká.

4) Při ukládání souboru `user.js` dejte jeho jméno do uvozovek, jinak některé textové editory uloží soubor třeba jako `user.js.txt`. Po startu Mozilla zkopíruje nastavení ze souboru `user.js` do `prefs.js`.

Většina změn se projeví ihned, některé však vstoupí v platnost až po zavření všech oken a po znovuspuštění Mozilly.

ZÁLOŽKY V ZÁLOŽCE! [MOZILLA]

Mezi hlavní výhody Mozilly oproti Internet Exploreru patří bezesporu i podpora takzvaných záložek (tzv. tabů) neboli možnost otevřít si v rámci jednoho okna Mozilly několik podobných záložek. Počet těchto záložek sice není nijak limitován, ale je jasné, že při větším počtu těchto záložek v jednom okně již tyto záložky nejsou moc přehledné – z titulků otevřených stránek pak vidíte jenom malou část, nebo vůbec nic, což rapidně zhoršuje orientaci. Navíc od určitého počtu záložek (tento počet závisí na používaném rozlišení obrazovky a na velikosti okna Mozilly) se tyto záložky přestanou zobrazovat v panelu. Pak vám nezbyvá nic jiného než pozavírat některé z těch záložek, které se v panelu zobrazují, a „uvolnit“ tak místo pro ty později otevřené. Alternativou je použít klávesových zkratk, které mezi záložkami →

Takhle vypadá dialog Mozilly `about:config`.

NÁZEV HODNOTY	POPIS HODNOTY	MOŽNÉ ÚDAJE (STANDARDNÍ JSOU ZVÝRAZNĚNÝ)
<code>BROWSER.BLOCK.TARGET_NEW_WINDOW</code>	Změnou této hodnoty na <code>true</code> je možné zakázat automatické zobrazení stránky v novém okně prohlížeče.	<code>true</code> , <code>false</code>
<code>BROWSER.URLBAR.CLICKATENDSELECTS</code> , <code>BROWSER.URLBAR.CLICKSELECTSALL</code>	Po kliknutí kamkoliv v rámci panelu se zadanou adresou se celá adresa označí. Změnou prvního nastavení na <code>false</code> docílíte, aby se adresa neoznačovala, když nekliknete přímo na ní. Změna druhého nastavení na <code>false</code> zabezpečí, aby se adresa neoznačovala vůbec.	<code>true</code> , <code>false</code>
<code>NETWORK.AUTODIAL-HELPER.ENABLED</code>	Mozilla se automaticky pokusí připojit na Internet, pokud zjistí, že připojení nejste. Tuto vlastnost můžete zakázat změnou této hodnoty na <code>false</code> .	<code>true</code> , <code>false</code>
<code>BROWSER.CHROME.FAVICONS</code>	Mozilla nezobrazí ikonku stránky vedle její adresy, když tato ikonka není definována ve zdrojovém kódu. Aby hledala ikonku v adresáři stránky pod názvem <code>favicon.ico</code> a zobrazila ji, jestli ji najde (tak to dělá např. Internet Explorer), změňte tuto hodnotu na <code>true</code> . Toto nastavení doporučujeme aplikovat, protože mnoho stránek ikonku <code>favicon.ico</code> má, ale ve zdrojovém kódu ji neuvádí.	<code>true</code> , <code>false</code>
<code>LAYOUT.FRAMES.FORCE_RESIZABILITY</code>	Je-li nějaká internetová stránka tvořena rámcí (frames), umožní Mozilla změnit velikosti těchto rámců i v případě, že to její autor zakázal, pokud tuto hodnotu nastavíte na <code>true</code> .	<code>true</code> , <code>false</code>
<code>BACKUPS.NUMBER_OF_PREFS_COPIES</code>	Určuje počet záložních kopií konfiguračního souboru <code>prefs.js</code> , vytvářených vždy po zavření Mozilly. Tyto zálohy se nacházejí ve stejném adresáři jako <code>prefs.js</code> . Standardně se vytváří jenom jedna záloha s názvem <code>prefs</code> a příponou <code>bak</code> ; nastavíte-li větší počet, bude mít vždy nejnovější záloha příponu <code>bak</code> a ty ostatní příponu <code>bak</code> následovanou číslem (čím menší číslo, tím novější záloha). V případě potřeby možno konfiguraci Mozilly obnovit tak, že <code>prefs.js</code> odstraníte a záložní soubor přejmenujete na <code>prefs.js</code> .	0 (nedoporučujeme), 1 (standardní) nebo větší počet...

Ukázka použití Mozilly s otevřeným speciálním podoknem...

umožňují přepínat, a to CTRL+TAB nebo CTRL+SHIFT+TAB (přepínání zprava doleva). Samozřejmě, jakmile záložky začnou být nepřehledné, je možné si otevřít další okno a v nich opět další záložky. Položky těchto oken se pak budou zobrazovat přímo v hlavním panelu (tj. v dolním panelu Windows). Jenomže hlavní panel se může také velice rychle zaplnit a tím znepřehlednit (pokud nepoužíváte systém Windows XP, který při jeho zaplnění seskupí více oken jedné aplikace do jediné položky).

Těm z vás, kterým se výše popsaná situace nezdá neuvěřitelná, nabízíme řešení, které je sice mírně řečeno zvláštní, ale spolehlivě funguje. V každé záložce si totiž místo internetové stránky můžete otevřít jakési podokno Mozilly a v něm si vytvořit záložku další. Toto podokno otevřete tak, že do panelu pro zadání internetové adresy zadáte `chrome://navigator/content/navigator.xul`

Pro pohodlnější přístup doporučujeme uložit si tento řetězec i do bookmarků. Samozřejmě že ve kterékoli záložce tohoto podokna můžete pomocí uvedeného řetězce vyvolat podokno tohoto podokna.

Prakticky jediným omezením, na které jsme při používání tohoto podokna narazili, je nemožnost použít klávesových zkratk v nadřazeném okně, pokud je v něm právě zobrazena záložka s tímto speciálním podoknem. Tehdy totiž všechny klávesové zkratky platí jenom pro ono speciální podokno. Kliknete-li v nadřazeném okně na jinou záložku, jsou klávesové zkratky opět k dispozici.

Neotevře-li se po zadání daného řetězce podokno Mozilly, výše uvedený řetězec (`chrome://navigator/content/navigator.xul`) je pravděpodobně nesprávný. Platný řetězec můžete zjistit tak, že do okna pro zadání adresy zadáte `about:config` a najdete hodnotu s názvem `browser.chromeURL`. Platným řetězcem je údaj této hodnoty.

ZRYCHLETE NAČÍTÁNÍ STRÁNEK [MOZILLA]

Víte, že změnou jediného nastavení v Mozille můžete velmi zrychlit natahování webových stránek? Konkrétně se jedná o zapnutí tzv. pipeli-

ningu. To můžete provést prostřednictvím konfiguračního dialogového okna (Edit/Preferences) v záložce HTTP Networking (nachází se v menu Advanced) zaškrtnutím příslušných voleb.

Při zapnutém HTTP pipelingu se při odesílání požadavků nebude čekat na odpověď, takže požadavky se mohou posílat všechny souvisle za sebou (i několik v jednom paketu). Tím se výrazně zkracuje čas potřebný k vyřízení požadavků a zmenšuje se počet paketů, ve kterých jsou požadavky odeslány.

Nicméně ne všechny webové a proxy servery pipelining korektně podporují. Stránka se pak může chybně načíst, a proto je pipelining v Mozille standardně zakázán. Nicméně takových webových a proxy serverů je jenom mizivé procento, takže se vyplatí pipelining zapnout – vypneme ho, jenom když nastanou problémy.

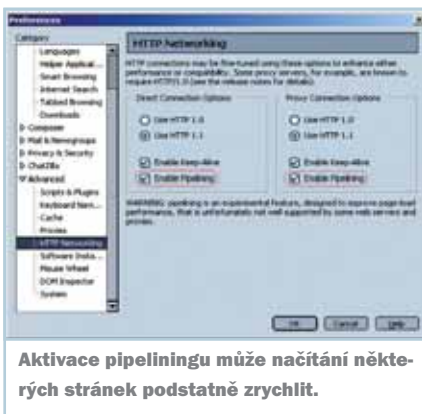
VESTAVĚNÉ OKNO MEDIA PLAYERU 9 V MOZILLE

Některé stránky využívají pro přehrávání videa schopnosti Windows Media Playeru zobrazit jeho vestavěné okno přímo ve stránce. Tato vlastnost je podporována i Mozillou, problém však nastává, když je v systému nainstalován Windows Media Player, verze 9. Této verzi je totiž třeba „říct“, že Mozilla vestavěné okno zobrazit dokáže – na to autoři Mozilly asi zapoměli. Vinou toho se pokaždé, když má být zobrazeno vestavěné okno Media Playeru 9, zobrazí vestavěné okno staříčkého Media Playeru 6.4, nebo se otevře okno externí.

Řešení spočívá v drobné editaci systémového registru: v editoru registru (Start/Spustit/regedit) stačí najít větev `HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\MediaPlayer\ShimInclusionList` a v ní vytvořit nový podklíč s názvem `MOZILLA.EXE`. Změna platí pro všechny uživatele a projeví se ihned.

ZMĚNA NEBO ZÁKAZ ÚVODNÍ OBRAZOVKY [MOZILLA]

Nelíbí se vám úvodní obrazovka (splashscreen) Mozilly, zobrazující se během jejího startu?

Aktivace pipelingu může načítání některých stránek podstatně zrychlit.

Můžete ji velice snadno změnit na libovolný jiný BMP obrázek – stačí, když ho uložíte pod názvem `mozilla.bmp` do hlavního adresáře programu (tedy tam, kde se nachází `mozilla.exe`).

Chcete-li se úvodní obrazovky úplně zbavit, spouštějte Mozillu s parametrem `-nosplash`. Nemusíte tak samozřejmě činit manuálně (třeba přes Start/Spustit/mozilla -nosplash), parametr můžete přidat i zástupci Mozilly – stačí ho doplnit do pole „cílů za cestu k aplikaci (která by měla být v uvozovkách).

Přidání parametru pro zákaz úvodní obrazovky.

POVOLENÍ PODPORY PŘIHLAŠOVACÍCH JMEN A HESEL V URL [INTERNET EXPLORER 6]

Po nainstalování poslední kumulativní záplaty pro Internet Explorer (vydána byla 2. února) přijdete o podporu autentifikace přes URL adresu stránky typu `http(s)://jméno:heslo@adresa_stránky`. Microsoft ji zablokoval z bezpečnostních důvodů – tato funkce byla využívána jen velmi málo a v poslední době začala být spíše zneužívána (více na www.regedit.sk/id/id.php?cl=1075335600). Nicméně pokud z nějakých důvodů tuto funkci potřebujete, lze ji snadno opět povolit. V registru vyberte hlavní klíč `HKEY_LOCAL_MACHINE` (pokud chcete funkci povolit jenom pro konkrétního uživatele, vyberte klíč `HKEY_CURRENT_USER`) a přejděte do větve `Software\Microsoft\Internet Explorer\Main\FeatureControl\FEATURE_HTTP_USERNAME_PASSWORD_DISABLE`.

Zde vytvoříte dvě nové dword hodnoty s názvy `ieexplore.exe` a `explorer.exe` a jejich údaje nastavíte na 0. Pro případný opětovný zákaz funkce stačí údaje daných hodnot změnit na 1.

Daná záplata zablokuje podporu autentifikace přes URL adresu stránky jenom pro průzkumníka a pro Internet Explorer. Chcete-li podporu zablokovat i pro nějakou jinou aplikaci, novou dword hodnotu s názvem jejího spouštěcího souboru a s údajem 1 přidejte do jedné z uvedených větví. ■ ■ ■ Filip Hanker, www.regedit.sk, hanker@regedit.sk

Názory a komentáře

Atak

Možná jste také zaznamenali, že poslední týden v lednu se vaše e-mailová schránka velmi rychle zaplňovala. Příčinou toho byly nové agresivní viry, které se se značnou rychlostí rozmnožily.

Nová produkce výrobců virů nese název MyDoom a dokázala pěkně zamotat hlavu nejen uživatelům internetu, ale i firmám, které se zabývají antivirovou problematikou a ochranou dat. Výsledkem toho bylo, že některé z nich posílaly aktualizaci virové databáze několikrát denně, protože červ MyDoom se několikrát změnil. Hovoří se dokonce o tom, že tento nový červ překonal „úspěch“ viru Sobig.F a stal se nejagresivnějším virem všech dob. Jeho projevy budeme na svých počítačích pocítovat ještě dlouho.

CÍLE SE ZMĚNILY

Je zajímavé sledovat, jak se viry vlastně s časem mění. Cíle útoků se změnily – od útoků na samotný počítač a data v něm uložená se přešlo k útoku na internet. Vzpomínám si na první viry, které tvrdě útočily na pevný disk počítače, i na šuškanou o virech, které přepínáním rozlišení videokarty dokázaly zničit monitor či které mazaly náhodné soubory. Jejich šíření bylo založeno především na nelegálním šíření programů, protože viry se stávaly appendixem spustitelných souborů, některé se

dokonce dokázaly maskovat a ukrýt se kdekoliv v nich. Byla to třída. Jak říká Petr Odehnal z Grisoftu, tehdy to ještě bylo o programátorství. Šlo o programy v assembleru, s vysokou účinností, chytře promyšlené, neustále hledající cesty, jak obejít ne příliš dokonalý operační systém MS-DOS od Microsoftu.

Vzpomínám si i na speciality, jakými byly různé druhy manuálních virů typu „balkánského viru“: „Přicházím z chudé země, kde ještě počítače nenabýly takového rozšíření jako jinde. Smaž si libovolný soubor ze svého počítače (*agresivnější forma nabáda k naformátování disku C*) a pošli mne dál.“ Takový virus vzbudil spíše úsměv na tváři, nijak ale neškodil, když nepočítám několik sekund, které jste mu věnovali.

V CENTRU ZÁJMU JE INTERNET

Celá věc se začala měnit s příchodem Windows a s nástupem zájmu lidí o internet. Viry se začaly měnit, respektive začal se měnit úhel pohledu jejich tvůrců. Z virů se stali červi, kteří nenapadají soubory, ale dokážou udělat pěknou rotyku na internetu. A červu MyDoom se to povedlo dokonale. Základem všeho dění je čím dál víc spoléhání se na nepozornost obsluhy počítačů a zpočátku i zvědavost, kterou vzbudí třeba soubor, v jehož názvu se objeví jméno ruské tenisové krásky Anny Kurnikovové. Kdo by odolal? Klik – lup, a místo krásky jste měli na několik dlouhých hodin co dělat.

Nejinak je tomu i dnes – a tím se opět vracím k aktuálnímu stavu. Používáte-li Microsoft Exchange Server, jistě víte, že blokuje příchozí spustitelné soubory a nepustí je do vašeho e-mailového klienta. Tím se ale zmenšil operační prostor pro zaslání souborů známým. A tak se transport přestěhoval do krabiček s názvem ZIP. Dlouho byl klid, až najednou někdo dokázal využít i tohoto typu souboru k přenosu činnosti ukruté v programu, která dokáže zahltnout internet nebo firemní intranety a ještě otevřít váš počítač na prohlídku zvenčí.

Vzpomínám si na předloňskou přednášku Eugena Kasperského, jednoho z guru

v oblasti ochrany proti virům, na antivirovém semináři pořádaném naším vydavatelstvím v Brně na Invexu. Přítomným sdělil holou pravdu: „Ochrana proti virům není nikdy sto procentní. Pokud budou počítače na internetu, nikdy se stoprocentně neochráníte. Jedinou šancí, jak to udělat, je odpojit počítač od internetu.“ Ano, je to tak. 100 % virů k nám dnes přichází internetem. Bránit se sice můžeme, ale vždy vzniká prodleva mezi útokem viru a vytvořením účinné antivirové ochrany. Odpojit počítač od internetu je asi zlotřilost, protože si tím okamžitě uzavíráme okno do světa. A mimo jiné si uzavíráme i možnost bojovat proti virům a červům: nemůžeme si nechat poslat poslední aktualizace virových znalostních databází, prostřednictvím kterých dávají bojovníci proti virům svým ochranným řešením instalovaným v našem počítači vědět, na co se mají koukat a jaké zloduchy lovit.

VÝZNAMNÁ ROLE OPERAČNÍHO SYSTÉMU

Je jasné, že do velkého si kdekdo rád kopne – a tak se především Microsoft stává obětí beránkem virové kampaně. Ostatně penetrace jeho operačního systému je podhoubím, které láká tvůrce virů být stále aktivnější, když linuxová komunita si tiše obhospodařuje svého favorita a nepokouší jeho ostatní uživatele. Slovy Petra Odehna řečeno: „Dneska se do toho hrabe každý.“ A Eda Kučera ze společnosti Alwil Software má také svůj názor, prezentovaný už před čtyřmi lety na antivirové konferenci v Českých Budějovicích: „Díky existenci Visual Basicu a možnosti psát makra třeba do DOC souborů dochází ke zvýšení zájmu lidí ukázat, že i já umím napsat virus.“ Doba dává oběma za pravdu. Viry a virové infiltrace jsou stále více user friendly na straně jejich tvůrců. Bohudík ale spousta virů se nedokáže sama aktivovat, takže podle Pavla Baudiše (Alwil Software) by mnohdy bylo ještě nutné poslat návod na to, jak takový virus spustit. Je to ovšem kolébání, protože na desítky „debilních“ virů pak přijde opravdu jeden, který dokáže s internetem a počítači pěkně zahýbat.

Milan Loucký – ředitel Vogel Computer Media a publicista

JSEM VELKÝ

Microsoft si je vědom toho, že práce jeho programátorů není stoprocentní, proto čas od času najdete informace o tom, kdy a jakou záplatu máte kam nainstalovat, aby se vám někdo nemohl hrabat v počítači (back door viry). A nastolil slovy Billa Gatese novou politiku, kdy chce dodávat komplexní řešení na ochranu vašich dat. Zazněla tu silná slova o tom, že by CD se záplatami měly být volně loženy v prodejnách počítačů, šířeny prostřednictvím časopisů, jako je třeba Chip, ale jak se zdá, zatím „skutek utek“.

A tak jediným hmatatelným řešením, především v boji proti spamu, což je také takové zvláštní virové šílenství, je existence MS Outlooku 2003, který dokáže selektovat příšlou poštu do sekce nevyžádaných e-mailů. Z mé zkušenosti to pracuje tak s 90% účinností, protože někdy se tam ocitnou i e-maily zasláné od našich přátel...

Spamová ochrana prakticky neexistuje, protože průchodnost virů a spamů buď neomezí vůbec, nebo pohlít vše – tedy i to, co by projít mělo. A tak budeme čekat na to, jak se k celé kauze postaví Microsoft, protože s nárůstem počtu „opravdových“ uživatelů (dříve, v programátorských dobách, se jim říkalo pojídači koláčů, vzpomínáte?) by mělo dojít k tvorbě a představení komplexního řešení. Navíc zcela user-friendly, takový uživatel většinou vůbec netuší, co na něj čeká. Co si rýsuje – měl by to být další operační systém s kódovým označením Longhorn (Windows 2006), který ale bude s největší pravděpodobností stavěn i s ohledem na to, aby na něm spouštěné aplikace přinášely „čmrdlíky“ jejich tvůrcům. Ale budeme muset ještě tak dva tři roky počkat. Co dělat do té doby?

INSTALOVAT ANTIVIRY – ANO, ČI NE?

Mé zkušenosti zcela jasně doporučují ano, nasadit antivirovou ochranu. Účinnost zachycení infiltrací se blíží k 95 % – z výše uvedených důvodů, kdy tvůrci mají před AV firmami vždy náskok. Má to ale i své stinné stránky – činnost počítače se zpomalí, v některých případech až na polovinu, protože zprávy jsou testovány nejprve na obsah a poté je dáno svolení přebrat e-mailové zprávy do klienta na počítači. Jako výhodné se zdá nasadit u větších firem řešení přímo na serveru – vy pak nepřicházíte o výkon počítače a za ochranu je (alibisticky) zodpovědný někdo jiný: bývá jím správce serveru nebo člověk odpovědný za nasazení IT ve firmě (ruku na srdce, kolik jich je v této zemi?). Něco podobného dělají i správci portálů, kteří spravují tisíce adres uživatelů internetu. Ale stoprocentně se na to spolehnout nedá...

Díky komplexně propracované ochranné politice firmy (spamy a virové infiltrace) se dá ušetřit dost času i nervů. A tak bych chtěl opět přilákat zájemce na seminář Security 2004, který se bude konat 6. dubna 2004 v hotelu Angel s na Smíchově. Naše vydavatelství bude mediálním partnerem pořadatele, firmy AEC. Na jejich stránkách (www.aec.cz) pak najdete i registrační formuláře. A nebojte, bude i veselo, o to se určitě postarají hvězdy, jako je Petr Odehnal, Pavel Baudiš nebo oba Tomášové z AEC (kdo uhodne jejich příjmení, dostává ode mne tričko, mám jich ale jen pět, takže vyhrává ten nejrychlejší – pište na mou e-mailovou adresu).

A douška na konec. Stále píšeme o tom, jak vypalovat na CD a DVD. Zkuste si zvyknout na to, že si svá data, na kterých vám záleží, občas (jednou týdně) uložíte třeba na CD-RW. Situace ukazuje, že to není až tak od věci. Programy si vždycky z originálních disket (jak pevně doufám!) nainstalujete znovu, znovu si vytvoříte slovník výjimek, ale data jsou produktem vaší mysli a nikdo vám je nevrátí. Stejně jako čas, kterého je jakoby stále méně. Ušetřete si čas tím, že věnujete čas na případnou záchranu svého času!

■ ■ ■ Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

PROFESIONÁLNÍ PRÁCE S DATY

ČESKÝ TELEFON

Telefonní seznam na CD-ROM 2004

2 400 000
telefonních čísel
bytových stanic

780 000
firemních telefonních čísel

1198 Kč

ČESKÝ
TELEFON

verze PROFÍ

VYHLEDÁVÁNÍ PODLE JMEN, ULIC, OBCÍ NEBO TELEFONNÍCH ČÍSEL

AKTUÁLNÍ SEZNAM FIREMNÍCH A BYTOVÝCH STANIC VČETNĚ ADRES A TELEFONNÍCH ČÍSEL

MOŽNOST VEDENÍ VLASTNÍHO PŘEHLEDU A KONTAKTNÍCH ÚDAJŮ

POHODLNÉ OVLÁDÁNÍ

MOŽNOSTI TISKU

EXPORT NALEZENÝCH A OZNAČENÝCH ZÁZNAMŮ

MOŽNOST IMPORTU DAT DO VLASTNÍ DATABÁZE

VLASTNÍ ZÁZNAMY

VOGELBURDA COMMUNICATIONS
Na Florenci 19
110 00 Praha 1
tel. +420 225 018 568
+420 225 018 566
www.vogel.cz

1198 Kč / SMS KÓD 960

Objednejte si prostřednictvím SMS zprávy a ušetřete peníze za dobírku!

(Platí jen pro ČR.)

Ze svého mobilního telefonu odešlete SMS zprávu s textem **OBJF** (právnické osoby zasláním slova **OBJF**) na číslo +420 777 289 007 a obdržíte objednávkový formulář:

OBJ*KODJM**PR**UL**M**PSC**VKLUB**EM**@**
nebo **OBJF*KOD**FIRMA**UL**M**PSC**ICO**DIC**VKLUB**EM**@**
Své údaje vepište místo barevně označeného textu vždy mezi dvě hvězdičky podle **VZORU** a údaje odešlete na stejné telefonní číslo **+420 777 289 007**.

VZOR pro fyzické osoby (místo hvězdičky můžete použít i čárku):

OBJ*KOD*kodproduktu*JM*Jan*PR*Novak*UL*Vinohradska52*M*Praha6*PSC*16000*VKLUB*A(ano) nebo N(ne)*EM*jan.novak@vzor.cz

VZOR pro firmy (místo hvězdičky můžete použít i čárku):

OBJF*KOD*kodproduktu*FIRMA*Vogel Burda Communications s.r.o.*UL*Sokolovska73*M*Praha8*PSC*18621*ICO*45280681*DIC*00845280681*VKLUB*A(ano) nebo N(ne)*EM*abonence@vogel.cz

- Kód produktu naleznete u ceny produktu.

- E-mail a informace o členství v V-klubu jsou nepovinné údaje.

- Více kusů a druhů produktů můžete objednat v tomto tvaru:

počet kusů:kód produktu (např. 3x711)

- Je-li uveden počet kusů, musí obsahovat celé číslo větší než 0. Jednotlivé kódy produktů musí být umístěny za sebou a odděleny hvězdičkami nebo čárkami.

Při dalších objednávkách ze svého telefonu můžete zaslat jen následující informace: **OBJ*kodproduktu**

Podrobný návod na objednávání prostřednictvím SMS zprávy najdete na adrese sms.vogel.cz. K zásilce účtujeme 30 Kč za poštovné a balné. Zásilka je zasílána pouze doporučeně. **O tom, že vaše objednávka byla přijata, dostanete zprávu na svůj mobilní telefon.**

Vogel Burda Communications s. r. o., Sokolovská 73, 186 21 Praha 8
Na Slovensku objednávejte na adrese:
magnet@press.sk, tel.: +421 244 454 559, fax: +421 244 450 697.

Vše osobní údaje nebudou použity pro další obchodní účely.

WWW.VOGEL.CZ/SEZNAM

Názory a komentáře

Copak ti zbude, Český Telecom?

Wi-Fi se bleskově šíří po zemích českých. Zasahuje velká města i malé vesnice a je další z možností připojení k internetu, které Českému Telecomu (dále ČTc) ubírají pevné linky. Opravdu by mě zajímalo, co vlastně téhle stále se nabubřele chovající organizaci zbude, až se bude ucházet o nějakého soukromého investora. Jen na „hlasu“ totiž svoje peníze nevydělá.

Když se někdo v momentálně nejasně označovaném politickém systému (v kapitalismu už opravdu nežijeme), založeném na podnikavosti soukromého sektoru a někdy krajně nesmyslných dotacích ze sektoru

Bohumil Herwig
– volný novinář a publicista

státního, chová nabubřele, musí k tomu mít buď setsakra pádný důvod, nebo setsakra dobré postavení (popřípadě obojí). ČTc nemá ani jedno, ani druhé, ani třetí. I když se v pozadí ČTc konečně v poslední době děje něco, co dává jistou naději (teorie), za jeho budoucnost bych nedal ani pěťák a akcionářem bych chtěl být jen z velmi krátkodobého

pohledu. Myslíte si, že možnost, že ČTc zkrachuje, neexistuje? Nebyl bych si tak jist. Podívejme se na fakta tak, jak byla v poslední době předestřena. Hlasové služby, resp. jejich výnosy na pevných sítích rapidně klesají. Rostou naopak výnosy ze služeb dato-

JASNÁ, PROSTÁ A PŘÍMÁ MYŠLENKA MÁ PLATNOST PRO VĚČNOST. – Otto František Babler, český básník a překladatel (1901 až 1984)

vých. A to je právě to, co Telecom ve své aroganci naprosto podcenil a stále ještě podceňuje. Jinak by se totiž nemohl chovat tak krátkozrace, jak se chová.

A co říkáte na tohle: Podle Hospodářských novin jen v prosinci (!) mobilní operátoři aktivovali 17 000 tarifů pro neomezený přístup na GPRS a přitom celkový počet ADSL připojení je pouhých 15 000!

Malá odbočka: Že je drát spolehlivý a dnešní bezdrát spolehlivý méně, ví snad každý. Jinak řečeno – jen blázen dá přednost bezdrátu před drátem, když nemusí. A i tady si Telecom v klídku hazarduje s klienty. Lidé mu mizí k Wi-Fi, kabelovým rozvodům, či dokonce k mikrovlnným spojům. A i když se odliv stává enormním, u Telecomu je stále ticho po pěšině, což ostatně platí i o jeho omezeně fungující hot-line. Mimochodem, například Contactel má tuhle službu v provozu každý každy den v roce, každou každyčkou hodinu!

Otázkou dne tedy je, co zbude Českému Telecomu, až mu pevné linky odhlásí další milion či milion a půl klientů. Snad jedno jediné: sám sebe zrušit a žalostný zbytek přejmenovat na Eurotel. Jediné štěstí, že jsme mu ho ještě stihli koupit nazpět. Ostatně – tak mě napadá, proč rovnou nezrušíme i státní Českou televizi a státní Český rozhlas. Obě tyhle instituce jsou stejně na nic, nemluvě o tom, že noviny si kupovat nemůžete, ale tyhle podivné státní molocho ano.

Zpět k Českému Telecomu: Vážně si myslíte, že je to nedotknutelná instituce a takzvané „národní stříbro“? Absurdní myšlenka pádu

Českého Telecomu tak ve světle posledních událostí nemusí být tak absurdní. Mám pocit, že nejlepším způsobem privatizace by bylo zrušení Telecomu jako takového, prodej Eurotelu a převzetí infrastruktury Telecomu do vlastnictví buď státu, nebo ještě lépe sdruže-

ní, na němž by se rovným dílem podíleli všichni operátoři, kteří by navíc – za předem stanovených a jasných podmínek – museli přijmout i další, nově přicházející firmy. Takle metoda by se ostatně podle mého dala použít i třeba u plynu, energetiky či kabelových společností.

O INTERNETU

Když se někdy začtu do některých diskusí na webu, tiše si říkám, že by internet opravdu neměl být anonymní. „Ty seš mamrd.“ „Ty seš kráva.“

Je zajímavé, jak někteří lidé v okamžiku, kdy mají pocit naprosté anonymity, zpustnou a zhloupnou. Až by si na tom někdo mohl udělat docela slušnou sociologickou studii. Témat by v tomto směru určitě bylo více než dost...

O DIGITÁLNÍCH ZRCADLOVKÁCH

Nikon ještě před koncem roku – zřejmě dostatečně vydešen počtem prodaných Canon EOS-300D (také bych se bál) – stihl oznámit, že jeho amatérskou zrcadlovku s výměnnými objektivy můžeme očekávat na jaře. Uvidíme, zda tomu tak opravdu bude. Firma má – na rozdíl od Pentaxu, který se v tomto směru velmi opozdil – s digitálními zrcadlovkami zkušeností více než dost a její objektivy Nikkor jsou vyhlášené. Při prvním přiblížení vypadá oznamovaná cena 1100 eur za tělo (zhruba stejná jako za 300D) velmi rozumně; teď si jen musíme počkat, zda D70 bude mít tělo plastové, či kovové. To druhé by ovšem změnilo situaci na trhu dost podstatně. ■ ■ ■ Bohumil Herwig, bohous@herwig.cz

inzerce

Myslíme v jazyku Delphi 7

Marco Cantu | Grada Publishing, Praha 2003, 578 stran, 590 Kč (889 Sk), v češtině, ISBN 80-247-0694-6

Nedejte se zmást názvem – nová verze známé knihy Mistrovství v Delphi totiž vyšla v jiné edici, a to v edici „Myslíme v...“. Obsah knihy však oproti předchozím verzím není stejný.

Originál má něco přes tisíc stran; překladatelé z něj vybrali pouze to, co je v Delphi 7 nové, a doplnili to jen nezbytným množstvím navazujícího textu. Výsledkem je kniha, která navazuje na předchozí dvoudílnou publikaci Myslíme v jazyku Delphi 6, jež vyšla v nakladatelství Grada v roce 2002.

Kniha má čtyři části; první z nich probírá novinky Delphi, jazyk Object Pascal, knihovnu VCL a integrované vývojové prostředí. Druhá část popisuje architekturu aplikací v Delphi, vývoj uživatelských komponent, používání komponent a balíčků, modelování pomocí nástroje ModelMaker a technologii COM+. Třetí část je věnována databázovým aplikacím a používaným komponentám včetně komponent dbExpress a DataSnap. Najdeme zde také informace o technologii ADO a o programování aplikací klient/server. Čtvrtá část popisuje programování pro internet. Zabývá se sockety pro TCP/IP, internetovými

protokoly, rozšířeními pro webový server, používáním XML a vývojem webových služeb.

V závěru najdeme kapitolu se základními informacemi o Delphi pro platformu .NET. I když byla napsána na základě předběžné verze tohoto produktu, poskytuje alespoň nejzákladnější informace, které umožní tento produkt začít používat.

Výklad doprovází řada příkladů; jejich zdrojové texty lze najít na internetu. Prakticky zaměřená kniha tak napomáhá k získání všech klíčových dovedností. Kvalitu překladu lze označit za snesitelnou (nikoli dobrou). Celkové provedení knihy samozřejmě trpí nešvary „pestré sazby“ – ručičky, bombičky, usměváci a jiné typografické hrůzy se na nás šklebí na každé stránce alespoň jednou, názvy jsou zcela nesmyslně sázeny kurzivou (což ruší při čtení)... Ale koho dnes zajímají estetické kvality u odborné knihy?

Co dodat závěrem? Podle mého názoru to je kniha, jež obsahuje řadu užitečných informací, podaných ve srozumitelné podobě, a jež navíc nenutí čtenáře znovu platit za text, který už doma má.

■ ■ ■ Miroslav Virius

Technické výkresy v AutoCADu

Martin Popelka | Computer Press 2003, 200 stran, 249 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-559-8

Iv současné době u nás stále ještě najdeme zkušené konstruktéry a projektanty, kteří buď vůbec nepoužívají počítačovou techniku, nebo zřetelně zápasí s různými úskalími aktuálního AutoCADu a používají ho jen jako lepší kreslicí prkno.

A právě jim je určena tato publikace, která se snaží ukázat, jak „prolomit kletbu“ a správně pochopit celkovou filozofii tvorby výkresů pomocí oblíbeného CAD systému – AutoCADu a AutoCADu LT. Přitom je hodně důležité, že se autor nesnažil o ostrou orientaci na konkrétní (aktuální) verzi programu. Všechny uvedené informace a rady jsou obecněji orientované na velký AutoCAD 2000/2000i/2002/2004 i menší AutoCAD LT 2000/2000i/2002.

Samotná kniha je netypicky rozdělena na dvě velké kapitoly. První kapitola Výkres krok za krokem (95 stran) začíná podrobným popisem skutečně přesného kreslení a efektivními přístupy ke kreslení v různém měřítku. Dozvíte se, kolik velkých výhod získáte ve firmě zavedením komplexních standardů pro strukturu výkresů (hladinu, styly), centralizaci knihoven symbolů, správu tisku, archivaci výkresů a jak používat firemní šablony. Tyto postupy si hned vyzkoušíte při demonstrativním kreslení maltézského

kříže. Poslední třetina kapitoly je věnována kótování výkresu, vkládání popisů i volného textu, hladinám pro popisy i kóty a také formátu, vytvoření a editaci všech šraf ve výkresu.

V druhé kapitole Výkresy s přidanou hodnotou (82 stran) se především seznámíte s tvorbou a použitím bloků (značek, symbolů), vytvoříte si vlastní knihovnu značek, naučíte se používat atributy a generovat soupisky použitých prvků. Zjistíte, jak lze efektivně pracovat na velkých projektech, jak s kolegy vzájemně sdílet výkresy, a naučíte se používat externí reference (Xrefy). Následně pochopíte, jak vypadá korektní předávání kompletních DWG výkresů, předávání needitovatelných výkresů a tisk do formátu DWF. Na to hned navazuje věčné „dilema“ – rastrová versus vektorová grafika. A na závěr se pokusíte proniknout do všech tajů tisku z AutoCADu (tisková rozvržení, výřezy, použití tiskových rozvržení, styly vykreslování a nastavení plotrů i tiskáren). Samotný text knihy doplňuje velké množství černobílých obrázků, test nabytých znalostí a podrobný rejstřík. Celkově tedy jde o výbornou publikaci, která určitě potěší začínající i mírně pokročilé CAD uživatele.

■ ■ ■ Michal Pohořelský

inzerce

Java – vyladování výkonu

Jack Shirazi | Grada Publishing, Praha 2003, 599 stran, 690 Kč (1040 Sk), v češtině, ISBN 80-247-0752-7

Na konci roku 2003 uvedlo nakladatelství Grada na trh překlad druhého vydání knihy Java – Performance Tuning nakladatelství O'Reilly. Rychlost běhu aplikací představovala zejména na počátku jeden ze závažných problémů programovacího jazyka Java. Tomuto tématu se věnuje jen málo publikací, a pokud jde o Javu, vlastně o jiné ani nevím. Podívejme se, co tato kniha nabízí. Publikace začíná obecnými pravidly ladění aplikací a nástroji, které se k tomu používají. Přitom hovoří i o různých verzích SDK a virtuálních strojů (včetně JDK 1.4). Pak se seznámíme s řadou nejrůznějších nízkourovňových ladicích technik, které lze použít pro různé druhy aplikací. Další kapitoly popisují techniky, které je možné použít v pozdějších stadiích vývoje aplikací, techniky, které využívají vlastností operačních systémů a ladění podnikových aplikací. Záběr této knihy je opravdu úctyhodný. Jednotlivé kapitoly se zabývají prací se znakovými řetězci, problematikou vytváření objektů, prací s vlákny, používá-

ním rekurze, vstupními a výstupními operacemi, laděním distribuovaných aplikací, databázovými aplikacemi, servlety a JSP nebo Enterprise JavaBeans. Vedle toho ale řeší i otázku, kdy optimalizovat.

V závěru publikace najdeme i přehled možností, kde získat další zdroje informací.

Výklad doprovázejí i příklady zdrojového kódu a výpisy pořízené ladicími nástroji, neboť jedním z velkých problémů je rozšířovat, co tyto výstupy znamenají.

Překlad knihy je srozumitelný (to bohužel stále není samozřejmé) a je psán snesitelnou češtinou. To samozřejmě není chvála – ostatně už samotný český název o kvalitě překladu leccos napovídá. (Co je to *vyladování*? Proč ne *ladění*?)

Nicméně pomineme-li jazykové nedostatky, nezbývá než říci, že je to velice užitečná publikace, která zaplnila citelnou mezeru na našem knižním trhu. I když je určena především profesionálním vývojářům, ocení ji jistě i studenti se zaměřením na software.

■ ■ ■ Miroslav Virius

E-mail, chat, sms

Martin Žemlička | Computer Press, Praha 2003, 110 stran, 119 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-928-3

Kniha s podtitulem Praktický průvodce elektronickou komunikací čtenáře celkem v deseti kapitolách seznamuje s používáním, ale zejména s neoficiálními standardy při používání elektronické pošty, chatu a krátkých textových zpráv. Neočekávejte proto, že se podrobně dozvíte, jak používat a instalovat poštovního klienta nebo jak nastavit středisko zpráv na mobilním telefonu. Takto technicky orientovaných publikací je na trhu obrovské množství. Kniha, o které je řeč, začíná v podstatě tam, kde ostatní literatura končí – učí uživatele správnému a částečně také bezpečnému používání elektronických komunikačních kanálů.

V úvodu autor velmi stručně zhodnocuje klady a záporny digitálních sdělení a věnuje se také pozitivům a negativům fenoménu dnešních dnů – homeworkingu, tedy práci z domova.

Část zabývající se elektronickou poštou velice stručně sumarizuje obecné záležitosti související s používáním e-mailu (protokoly, kde si založit e-mailovou adresu), zásadní prostor je však věnován pravidlům slušného chování na internetu (Netiquette, což je zkratka vzniklá z anglických slov Network Etiquette). Autor se zabývá jak psaním nové zprávy, tak odpovídáním na e-mail. V kapitole Elektronická pošta jsou podrobně zmíněny základy nutné pro práci s e-mailem, navíc je zde i mnoho „vychytávek“, jako je blokování zpráv apod.

Druhou problematikou je on-line rozhovor neboli chat. Dozvíte se, že pod pojmem chat se lze na internetu setkat s poměrně různorodou směsicí nástrojů a způsobů okamžité komunikace. Největší prostor je věnován představení služby Xchat.cz.

Také krátké textové zprávy se staly velmi důležitým nástrojem komunikace. Konkrétně za kapitolu věnovanou tomuto tématu však autora knihy pochválit nelze, čtenář se vzhledem k jejímu malému rozsahu téměř nic nedozví. Speciální kapitola je naopak věnována emotikonům spolu se zkratkami (akronymy), se kterými se v elektronické komunikaci jistě setkáte. Zejména začínající uživatelé nemusí přesně chápat, o co jde a co se autor snaží „nesmyslnými“ znaky sdělit (což má ostatně přímý dopad do netiquette). Za přínosnou považuji také předposlední kapitolu, týkající se bezpečnosti elektronické komunikace. Na závěr již jen jedna strana výhledu do budoucna, nepřinášející žádné zásadní vize. Knihu E-mail, chat a sms lze vzhledem k čtivému projevu autora, nevelkému rozsahu i ceně doporučit k přečtení všem, kteří v elektronické komunikaci zatím nemají jasno a chtěli by mít.

■ ■ ■ Michal Prádka, michal.pradka@votel.cz

Recenze dalších knih najdete na CD Chip Plus.

Soutěž se společností Eurotel Praha, spol. s r. o.

Víkendové volání za korunu

Už jste využili unikátní dlouhodobou nabídku Eurotelu pro všechny Go zákazníky? Zkuste to.

Eurotel, největší poskytovatel bezdrátových hlasových a datových služeb, připravil pro své „Go“ zákazníky velmi zajímavou nabídku. Stačí, když si aktivují tarif Special Go, a mohou každý víkend až do konce roku volat do sítě Eurotel a na pevnou linku za pouhou jednu korunu za minutu!

Nabídka platí i pro ty, kteří si Go sadu nebo Go SIM kartu chtějí teprve pořídit. V prodejnách jsou k dostání Go sady nebo Go SIM karty právě s tímto přednastaveným tarifem. Koupit si je budete moci do 15. dubna 2004 nebo do vyprodání zásob.

S tarifem Special Go budete v běžné pracovní dny volat za 5,60 Kč, a navíc můžete využít i zvýhodněného volání do zahraničí. Se službou NetCall*55 vás bude jedna minuta hovoru na Slovensko do pevné sítě stát jen 5,20 Kč a na mobil 8,20 Kč. Volat můžete výhodně i do jiných zahraničních zemí, podrobnější informace lze najít na www.mobilgo.cz.

Tarif Special Go je v porovnání s ostatními Go tarify až o 40 % výhodnější. Neváhejte – tato nabídka platí do odvolání!

Odpovědi na dnešní soutěžní otázky pošlete na adresu: Redakce Chipu (Na Florenci 19, 110 00 Praha 1), a to do 8. dubna 2004 (rozhoduje datum na poštovním razítku). Odpovědi lze posílat také e-mailem na adresu soutez03@chip.cz či formou SMS zpráv.

■ ■ ■ Eurotel, spol. s r. o., -hst

SOUTĚŽNÍ OTÁZKY:

1. Které Go tarify nabízí v současné době společnost Eurotel Praha?

- a/ Fun Go, Original Go a Special Go.
- b/ Fun Go, Quatro Go a Special Go.
- c/ Fun Go, Original Go, Quatro Go a Special Go.

2. Kolik stojí minuta hovoru do sítě Eurotel a na pevnou linku v ČR s tarifem Special Go?

- a/ Volání do všech sítí v ČR stojí 7,70 Kč za minutu a jedna SMS 2,10 Kč.
- b/ Volání do všech sítí v ČR stojí 5,60 Kč za minutu a jedna SMS 3,40 Kč.
- c/ První minuta volání do všech sítí v ČR stojí 7,70 Kč a další minuty vždy 5,10 Kč/min, jedna SMS 3,80 Kč.

3. Kolik stojí přepnutí na jiný Go tarif?

- a/ První přepnutí stojí 49 Kč, další pak 89 Kč.
- b/ První přepnutí je zdarma, další pak za 89 Kč.
- c/ První přepnutí je zdarma, další pak za 95 Kč.

4. Jakým způsobem lze provést přepnutí na jiný Go tarif?

- a/ Pouze zavoláním na Go linku *88.
- b/ Pouze odesláním SMS na číslo 999 111 ve tvaru TARIF X (X je příslušný kód tarifu).
- c/ Zavoláním na Go linku *88 nebo odesláním SMS na číslo 999 111 ve tvaru TARIF X (X je příslušný kód tarifu).

CENY

Společnost Eurotel věnovala do soutěže čtyři sady s přednastaveným tarifem Special Go. První výherce získá sadu s mobilním telefonem Alcatel OT 735, druhý výherce sadu s přístrojem Samsung SGH-X100, třetí výherce sadu s přístrojem Siemens C60 a čtvrtý Siemens A50.

Odpovědi na soutěžní otázky lze zasílat formou SMS zprávy na číslo 9000106, a to ve tvaru:

VOGEL CH03*1x2,3x4x*Jmeno prijmeni adresa mesto psc
Slovo Vogel oddělte od příznaku CH03 mezerou. Příznak CH03, své odpovědi (za x dosadte své tipy) a kontaktní údaje od sebe oddělte hvězdičkou nebo čárkou. Pokud jste již zaregistrováni v SMS registraci, můžete své jméno a adresu vynechat. Cena za odeslanou SMS zprávu je šest korun včetně DPH. SMS službu poskytuje společnost NetKit, s. r. o. Infolinka: +420 284 820 470.

Novinky na stříbrných discích

MYKROPOLIS – MĚSTO ROBOTŮ

Media Trade Interactive, Praha 1150 Kč

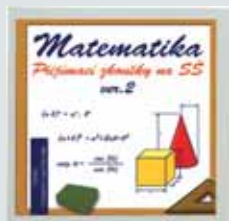
Prostředníkem řešení dobrodružně-výukové adventury se stávají různé typy robotů, které si pro řešení musíte sestavovat a vhodně využívat. Každá úloha má různá řešení a k jejich nalezení je potřeba využívat jak svých vědomostí, tak i kombinačních schopností a fantazie, vytrvalosti, paměti i logického úsudku.

8 bodů

MATEMATIKA – PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA SŠ

J. Pachner, Praha 298 Kč

Druhé, aktualizované vydání titulu, který je určen především pro přípravu k přijímacím zkouškám na střední školu. Na CD je připraveno šedesát testů pro gymnázia a šedesát testů pro střední školy, přičemž každý test se skládá z pěti až šesti úloh různé obtížnosti a zaměření. Program neobsahuje výklad látky, ale jen konkrétní příklady a jejich řešení.

7 bodů

OTTOVA ENCYKLOPEDIE OBECNÝCH VĚDOMOSTÍ

Aion, Zlín 5990 Kč

Aktualizovaná verze Ottovy encyklopedie obecných vědomostí na čtyřech CD-ROM nebo jednom DVD. Obsahuje téměř čtvrt milionu hesel, která doplňuje 7500 obrázků a 2000 obrazových příloh (včetně stovek map). K dispozici je výkonný fulltextový vyhledávací systém s možností využít jednoduchého i rozšířeného vyhledávání.

9 bodů

GRAMMATICON

Lingea, Brno 1290 Kč

První elektronický nástroj určený pro kompletní automatizovanou kontrolu správnosti českých textů – pro kontrolu překlepů, pravopisných chyb, gramatických i stylistických jevů, zdvojení slov i psaní nevhodných slov. Program je založen na kontrole celých vět a lze ho používat jak samostatně, tak jako plnohodnotný doplněk řady produktů.

9 bodů

EASYLEX – ANGLIČTINA

Lingea, Brno 444 Kč

Program pro rychlý překlad jednotlivých slovíček. V textovém editoru stačí zastavit kurzor myši na libovolném slově a ve speciálním okně se objeví jeho překlad. Dostupný slovník obsahuje více než 30 000 hesel aktuální slovní zásoby. Zajímavou vlastností je možnost změny vzhledu programu.

9 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

Prozkoumej tajemství letadel

Létající stroje

Nedávno svět oslavil sto let od prvního řízeného letu motorového letadla bratří Wrightů. Se stručnou historií a především současností letectví se můžete seznámit na multimediálním CD Prozkoumej tajemství letadel, který navazuje na zajímavé, zábavně-vzdělávací CD-ROM Prozkoumej tajemství techniky a Prozkoumej tajemství planet, které v předchozích letech vydala kolínská firma SPG.

Prvním, co po spuštění programu uvidíte, jsou letové záběry stíhacího bombardéru JAS 39 Gripen. Krátký šot vám předvede několik pohledů na letoun i jeho pilota a můžete se tak aspoň na chvíli vcítit do pocitu letce. V jedné části CD si budete moci jednoduchou simulaci ovládní letounů Gripen a ještě L-159 Alca sami vyzkoušet, včetně možnosti volby výzbroje, ovládní brzdících klapek, přistávacího podvozku a dalších možností.

Hlavní menu programu nabízí pět následujících sekcí: Videocentrum, Atlas letadel, Jak pracují, Časová linka a Test pilota. Základem informací je Atlas letadel, který představuje více než stovku typů vojenských i dopravních letadel a vrtulníků. Pro každý z nich uvádí jejich nejdůležitější technické parametry, nabízí obvykle několik fotografií (celkem 500), pro některé i videoukázky. V atlasu lze jak listovat, tak vybírat ze seznamu položek.

Ve Videocentru si můžete vybrat z 33 krátkých videoukázek (celkem 40 minut) neznámějších vojenských letounů a vrtulníků, mimo jiné B1B, B 2, L 39 i 159, F 15, F 16, F 18, Mig 29, Su 27 atd.

Časová linka velmi stručně přibližuje jednotlivé dekady minulého století z pohledu nejdůležitějších událostí v letectví. A je to pohled velmi zajímavý a poučný, který mapuje úžasnou dynamiku tohoto světa nejen textem, ale i fotografiemi a dobovými videoukázkami.

V části Jak pracují najdete témata Proč stroje létají, Pístový motor, Proudový motor, Řízení letadel, Neviditelný letoun a Kolmý start. Text je pro ilustraci doplňován fotografiemi, animacemi a je možné si ho také poslechnout. Zejména kapitola Proč stroje létají je bohatá na doplňující názorné informace, které umožní snáze pochopit, jak to vše pracuje, co to je vztaková síla, vztakové klapky, sloty, aerodynamická brzda atd. a jak to vše funguje při startu, letu i přistání.

Zajímavostí CD jsou 3D modely letadel, o kterých jsme se již zmínili a které doplňují 3D modely základních typů leteckých motorů. Pro hravé typy je připraven test, který v rámci jednoduché hry prověří získané poznatky a na závěr umožní zkoušku bezpečného přistání s vrtulníkem.

Program není odbornou technickou encyklopedií letectví, ale běžný uživatel, zejména tedy děti, pro které je titul především určen, zde nalezne základní informace a zajímavosti, včetně multimediálních doplňků, které mu pomohou lépe porozumět světu letadel. ■ ■ ■ Milan Pola

PROZKOUMEJ TAJEMSTVÍ LETADEL

Zábavně-vzdělávací CD pro všechny kluky.

Vyrobil/poskytl SPG, Kolín; <http://www.spg.cz>

Cena 595 Kč

InfoMapa 11 - Street Atlas ČR - Profi Edition

Dvě jedničky

Programové produkty firmy PJssoft jsme vám představovali už tolikrát, že je těžké popisovat všechny jejich vlastnosti a přitom se neopakovat. Proto se tentokrát zaměříme jen na hlavní novinky poslední distribuované verze.

Aktuální verze známé InfoMapy nese označení InfoMapa 11 – Street Atlas ČR a SR a je nabízena ve čtyřech základních provedeních: Basic, Classic, Complete a v rozšíření o Slovenskou republiku. Autoři nabízí i individuální sestavu podle potřeb zákazníka.

Nová InfoMapa nabízí jak aktualizované mapové podklady celé republiky a velkých měst, tak rozšíření o podrobné plány stovek menších měst a obcí (600 plánů do úrovně ulic a popisných čísel domů, o 129 plánů více než u minulé verze). Mapové podklady jsou dílem společnosti Central European Data Agency a byly digitalizovány z map v měřítku 1 : 150 000 (ČR) a 1 : 10 000 (plány měst); pro SR připravila mapové podklady obdobných parametrů firma Geomatika SK.

Z měst uživatelé nejčastěji používají mapu Prahy, která byla kompletně aktualizována (názyvy ulic, zpřesnění tvaru komunikací podle GPS, značky jednosměrnosti, nově zařazeny zákazy vjezdu atd.). Pravidelné aktualizace podle databáze UIR-ADR se dočkal systém vyhledávání adres, který nyní nabízí 2 630 000 adresních bodů. Navíc systém vyhledávání adres byl upraven tak, že uživatel nemusí vědět, zda část adresy, kterou hledá, je název obce, nebo jen její části, příp. ulice apod.

Také pro uživatele, kteří využívají dopravní informace, je připravena řada novinek, jako např. možnost uložení trasy GPS jako grafického objektu – linie v mapě, snazší organizování zastávek na volené trase, možnost načítání zastávek z externí databáze, aktualizace dopravního značení. Samozřejmě že i pro tuto skupinu byly údaje příslušných databází aktualizovány. Pro ty, kteří využívají i méně obvyklé možnosti InfoMapy, jsou připraveny nové efekty při práci s mapou, které výrazně zlepšují výsledky lokalizace uživatelských dat.

Vzhledem k posledním velkým změnám územněsprávního členění uvítá jistě mnoho uživatelů možnost jediným kliknutím myši do mapy zjistit u každé obce nebo její části všechny potřebné údaje (pověřený obecní, stavební, matriční, finanční, katastrální, pozemkový úřad, příslušný „okresní“ soud, celní úřad a vojenskou správu, navíc ještě informaci, do kterého bývalého okresu obec patřila). K tomu jsou připojeny ještě aktualizované údaje z oblasti občanské vybavenosti, příslušné pošty a statistické informace, např. počet obyvatel. A to vše pro více než 20 000 obcí a jejich částí.

InfoMapa 11 – Street Atlas ČR opět dokazuje, že je opravdu hodnotným informačním mapovým systémem, který si zaslouží vaši pozornost. ■ ■ ■ Milan Pola

INFOMAPA 11 – STREET ATLAS ČR – PROFI EDITION

Rozsáhlý informační systém založený na mapách.

Vyrobil/poskytl PJssoft, Praha; <http://www.pjssoft.cz>

Cena 10 900 Kč (Basic), 30 500 Kč (Complete)

Novinky na stříbrných discích

12x OKO DO TŘETICE

Studio DADA, Albatros, Praha

590 Kč

Třetí tučet elektronických podob oblíbené edice dětských encyklopedií OKO nabízí více než 2000 obrazovek s aktualizovanými texty a obrázky. K dispozici jsou funkce prohlížení, listování, přechodu na vybranou část podle obsahu, rejstříku nebo konkrétní stránky, vyhledávání, kopírování atd. Informativní část CD doplňuje velká kvízová hra.

8 bodů

ROZUM DO KAPSY 2003

Studio DADA, Albatros, Praha

995 Kč

Rozšířené a aktualizované vydání rozsáhlé vědomostní báze. Novinkou je elektronická verze (Ne)rozumu do kapsy, ve které najdete nejen karetní triky, ale také opravy fatálních omylů a další zajímavosti. Texty doplňuje nabídka funkcí fulltextového vyhledávání, hypertextových vazeb, možnosti záložek a tisku zobrazených informací.

10 bodů

CHEMICUS ... A CHEMIE SE STANE DOBRUDRUŽSTVÍM

MEDIA TRADE Interactive, Praha

1695 Kč

Třetí titul řady výukových adventur (Physikus, Bioscopie). Výuková část obsahuje sedm sekcí organické i neorganické chemie a přílohu s periodickou tabulkou prvků, rejstříkem a dalšími zajímavostmi. Informace lze samozřejmě účinně využít při vlastní chemii ve školách, ale také při řešení atraktivní výukové adventury.

10 bodů

LANGMASTER – ANGLIČTINA EXPRESS

LANGMaster Group, Praha

799 Kč

Rozsah této jazykové kuchařky pro začátečníky je přibližně 80 hodin intenzivního studia. Obsahuje více než 340 „receptů“, jak se anglicky domluvit, přečíst si jednoduché anglické texty, orientovat se v základech gramatiky, aktivně zvládat slovní zásobu v rozsahu cca 800 slovíček a frází včetně jejich správné výslovnosti.

9 bodů

LANGMASTER – NĚMČINA EXPRESS

LANGMaster Group, Praha

799 Kč

Nabídka 160 hodin intenzivního studia němčiny pro začátečníky s více než 900 „recepty“, jak se německy domluvit, přečíst si jednoduché texty, orientovat se v základech gramatiky, aktivně zvládat slovní zásobu v rozsahu cca 4500 slovíček a frází včetně jejich správné výslovnosti. Produkt obsahuje i cvičení a nahrávky výslovnosti rodilých mluvčích.

9 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

Výuka bez výbuchů

Jedním z problémů při výuce chemie je nedostatek pomůcek, například i videokazet, na kterých by studenti mohli chemické pokusy aspoň vidět. Většinou se musí spokojit se suchým teoretickým výkladem, který je v lepším případě doplněn o kresby na tabuli. V tomto směru jde Škola hrou – Chemie 2 dál.

Připravené učivo je uspořádáno do tří sekcí: Kyseliny a hydroxidy, Soli a Nerostné látky (celkem 38 kapitol). Výuková látka, na které si budeme nabídku CD prezentovat a která pokrývá určitý tematický celek, je zařazena následovně: sekce – *Kyseliny a hydroxidy*, kapitola – *Kyslíkaté kyseliny*, téma – *Kyselina sírová*.

K tématu jsou připraveny základní informace – kde se lze s kyselinou setkat, jaké má vlastnosti, údaje o oxidačním čísle atd. K dispozici je řada obrázků, nechybí rovnice vzniku této kyseliny a postup její laboratorní přípravy. Co nás zaujalo jsou dva 3D modely, znázorňující model kyseliny. Lze jimi otáčet, druhý popisuje umístění a vazby jednotlivých atomů molekul. Je pak mnohem snazší pochopit a vidět, kde je jednoduchá, dvojná či trojná vazba. I v tomto případě lze molekulou libovolně otáčet, přibližovat a oddalovat ji. Na dalších stranách kapitoly lze zhlédnout 3D model vzniku jedné molekuly kyseliny z atomů. Pro studenta je hlavní pochopit a umět si představit, jak molekula vypadá, jak vzniká a proč reaguje právě tak, jak reaguje. To je při výuce jen pomocí tabule samozřejmě velký problém, ale pomocí prostorových modelů mnohem účinnější.

Kromě 3D modelů je připraven také strukturní a molekulový vzorec. Škoda ale, že chybí sumární vzorec. Na CD najdete také další doplňky, jako poznámkový blok, záložky, životopisy světových chemiků, periodickou tabulku prvků, informace o látkách, slovníček a přehled 3D modelů. Velké množství videoklipů (pokusy, obecné povídání apod.), doplněných o hlasové komentáře, nelze hodnotit jinak než kladně.

Na konci každého tématu nechybí položky „Zapamatuj si“ a „Zkontroluj, co znáš“. První jmenovaná je sumarizací probraných informací. Textem a mluveným slovem připomíná to nejdůležitější z probraného tematického celku. Položka „Zkontroluj, co znáš“ pak umožňuje nabyté znalosti vyzkoušet v různých úlohách, jako je doplňování chemických rovnic, vypočítávání hmotnostních zlomků, molekulové hmotnosti či otázky obecného charakteru. Úspěšnost je vyjádřena v procentech. Program zobrazí chybné odpovědi (budou přeškrtnuty) a správná řešení. Můžete také využít celkového pohledu na všechny testy a snadno tak odhalit, kde jsou vaše slabiny.

LANGMaster Chemie 2 (12 – 16) let hodnotíme jako velmi dobrou pomůcku s velkou zásobou informací, 3D modelů, fotografií a videozáznamů, která umožní studentům snáze pochopit obsah předmětu chemie – a to bez nebezpečí výbuchu při vlastních chemických pokusech. ■ ■ ■ Adam Nosek

ŠKOLA HROU – CHEMIE 2

Multimediální podpora výuky pro žáky a studenty od 12 do 16 let.

Vyrobil/poskytl LANGMaster Group, Praha; <http://www.langmaster.cz>

Cena 699 Kč

WWW.VOGEL.CZ

VELKÝ PRŮVODCE DIGITÁLNÍ FOTOGRAFÍ

DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE KROK ZA KROKEM

Cena:	SMS kód 949
199 Kč/329 Sk	SMS kód 952
179 Kč/295 Sk	
Cena pro členy V-klubu	

SMS.VOGEL.CZ

Objednejte si prostřednictvím SMS zprávy a ušetřete peníze za dobírku! (Platí jen pro ČR.)

Ze svého mobilního telefonu odešlete SMS zprávu s textem **OBJ** (právnícké osoby zasláním slova **OBJE**) na číslo +420 777 289 007 a obdržíte objednávkový formulář:

OBJ*KODJM**PR**UL**M**PSC**VKLUB**EM**@**
nebo **OBJF*KOD**FIRMA**UL**M**PSC**ICO**DIC**VKLUB**EM**@**
Své údaje vyplíte místo barevně označeného textu vždy mezi dvě hvězdičky podle **VZORU** a údaje odešlete na stejné telefonní číslo **+420 777 289 007**.

VZOR pro fyzické osoby (místo hvězdičky můžete použít i čárku):
OBJ*KOD*kodproduktu*JM*Jan*PR*Novak*UL*Vinohradská52*M*Praha6
*PSC*16000*VKLUB*A(ano) nebo N(ne)*EM*jan.novak@vzor.cz

VZOR pro firmy (místo hvězdičky můžete použít i čárku):
OBJF*KOD*kodproduktu*FIRMA*Vogel Burda Communications s.r.o.
*UL*Sokolovska73*M*Praha8*PSC*18621*ICO*45280681*DIC*00845280681
*VKLUB*A(ano) nebo N(ne)*EM*abonence@vogel.cz

- Kód produktu naleznete u ceny produktu.
- E-mail a informace o členství ve V-klubu jsou nepovinné údaje.
- Více kusů a druhů produktů můžete objednat v tomto tvaru:
počet kusů*kód produktu (např. 3x711)
- Je-li uveden počet kusů, musí obsahovat celé číslo větší než 0. Jednotlivé kódy produktů musí být umístěny za sebou a odděleny hvězdičkami nebo čárkami.

Při dalších objednávkách ze svého telefonu můžete zaslat jen následující informace: OBJ*kodproduktu

Podrobný návod na objednávání prostřednictvím SMS zprávy najdete na adrese sms.vogel.cz. K zápisce účtujeme 30 Kč za postovné a balné. Zásilka je zasílána pouze doporučeně. **O tom, že vaše objednávka byla přijata, dostanete zprávu na svůj mobilní telefon.**

Vogel Burda Communications s. r. o., Sokolovská 73, 186 21 Praha 8
Na Slovensku objednávejte na adrese:
magnet@press.sk, tel.: +421 244 454 559, fax: +421 244 450 697.

Všetky osobní údaje nebudou použity pro další obchodní účely.

Krtečkova matematika – počítáme do šesti

Jedna, dvě...

Veselé postavičky Zdeňka Milera už potěšily několik generací dětí a zejména kouzelný příběh Jak Krtek ke kalhotkám přišel je ukázkou mistrovského přístupu k názornému vzdělávání těch nejmenších.

U řadu let uvádí Krteček prvňáčky do světa matematiky v tištěné učebnici Matematika nakladatelství Alter. Tento fakt stojí také v pozadí přípravy multimediálního CD, který je elektronickou podobou sešitové učebnice, doplněnou nejen o ovládací, výukovou i testovací část, ale i o další nabídky, jako jsou např. pětiminutovky. Prvňáčci, kteří používají tištěnou učebnici, velmi snadno přejdou k její elektronické podobě, a naopak ti, kteří se nejprve seznámí s popisovaným CD, budou ve škole příjemně překvapeni, jak už vše vlastně znají.

Program funguje docela jednoduše. Na obrazovce se zobrazí dvě okna: levé je vždy shodné s obrazem jedné stránky učebnice, pravé potom slouží k vysvětlování, co je potřeba

ba při řešení připravených cvičení dělat, a jako ovládací systém programu, včetně sledování dosavadních aktivit a hodnocení odpovědí. Navíc program při spuštění vždy nabídne pokračování od toho místa, kde dítě naposledy skončilo. Samozřejmě je možné přejít pomocí režimu Prohlížení na libovolnou stránku nebo cvičení v rámci celé učebnice.

Základní postup učení spočívá v tom, že si dítě poslechne příjemný hlas „paní učitelky“, která mu řekne, co se bude učit – vlastně jak si bude hrát –, a potom řeší jednotlivé úkoly. Po splnění každého úkolu dítě klikne na jezečka a panáček Jonáš mu odpoví, zda úkol vyřešilo správně (Jonáš zatleská a rozsvítí další hvězdičku na obloze úloh), nebo ne (to se Jonáš zamra-

čí a zakrouží hlavou). Při práci s CD se dítě zároveň učí trpělivosti, protože úlohy je potřeba řešit až ve správný čas a předbíhat mluvené zadávání úkolů od paní učitelky se nevyplácí.

Krtečkova matematika učí děti poznávat jednotlivé číslice od jedné do šesti a samozřejmě také nulu, která dětem obvykle činí potíže. Učí je chápat, jak velké množství číslice představují, jak se píšou, co je více, co je méně, jak se dá zobrazit součet nebo rozdíl na číselné ose a další. Řešení úloh obvykle spočívá v označování správného obrázku poklepáním myši nebo v uložení (systémem chytání a táhnutí) patřičného počtu a typu ikon, které jsou k vyřešení nabídnuty.

Věříme, že se Krtečkova matematika bude dětem líbit stejně, jako se líbila nám.

■ ■ ■ Milan Pola

KRTEČKOVA MATEMATIKA - POČÍTÁME DO ŠESTI

CD-ROM pro předškoláky a žáky 1. třídy.

Vyrobil/poskytl Alter, Praha;

<http://www.alter.cz>

Cena 800 Kč

PLACENÁ INZERCE

Banka pupečnickové krve ČR

Ústav hematologie a krevní transfuze, U Nemocnice 1, 128 20, Praha 2
tel.: 224 436 058, 224 436 018, 606 723 860

www.bpk.cz

Víte, že...

- Pupečnicková krev je — podobně, jako kostní dřeň — bohatá na buňky zajišťující krvetvorbu, a proto ji lze použít při léčbě zhoubných onemocnění (např. leukémie), či vrozených poruch imunity a metabolismu, zejména u dětských pacientů.
- Odběr této krve (která dříve končila jako odpad) je zcela bezpečný a bezbolestný pro maminku i dítě a trvá pouhých 3–5 minut. Je prováděn z pupečnickové šňůry až po jejím přestřížení.
- Banka pupečnickové krve ČR spolupracuje s jinými bankami pupečnickové krve a podobnými registry na celém světě, takže naše štěpy jsou poskytovány do zahraničí a naopak čeští pacienti mají šanci najít vhodného dárce kdekoli jinde.
- Darování i použití štěpu k transplantaci z Banky pupečnickové krve ČR je bezplatné.

Do projektu Banka pupečnickové krve ČR, jehož vedoucím pracovištěm je již sedm let Ústav hematologie a krevní transfuze v Praze, je v současné době zapojeno 16 spolupracujících porodnic a 3 zpracovatelská centra. O tom, jestli se projekt podaří rozšířit i na další místa, rozhodují sponzoři a jejich příspěvky tomuto neziskovému projektu, který pomáhá zachraňovat dětské životy u nás i ve světě. Děkuje.

číslo účtu NF Umbilicus: 13658389/0800

Hlavními sponzory projektu jsou Česká spořitelna, Transgas, Středočeská plynárenská, partneři pak Newton IT, Tiskárna Flora, Tiskárna Tobola a další.

... Krystof (7 měsíců)
zachránil pětileté dítě nemocné leukémií.

Jeho maminka darovala při porodu
pupečnickovou krev.

NADAČNÍ FOND
UMBILICUS

Banku pupečnickové krve ČR podporuje
Nadační fond UMBILICUS, www.umbilicus.cz

ÚHK

Vedoucím pracovištěm projektu je
Ústav hematologie a krevní transfuze.

PŘEDPLATNÉ CHIPU

Stálým předplatitelům zasíláme v dostatečném předstihu před skončením předplatného složenku a zálohovou fakturu na další předplatitelské období.

Novým předplatitelům (soukromým osobám i firmám) je určen objednávací kupon vložený v časopise. Lze použít i vlastní písemnou objednávku, musí však obsahovat všechny údaje požadované na předtištěném kuponu. Objednávky přijímáme poštou na adresu redakce, faxem na číslo **225 018 900**, prostřednictvím webových stránek (www.vogel.cz), na e-mailové adrese abonence.chip@vogel.cz nebo také při vaší osobní návštěvě v našem oddělení distribuce (Na Florenci 19, Praha 1). Do jednoho týdne od obdržení objednávky vám zašleme zálohovou fakturu s poštovní poukázkou typu „A-V“. Zkontrolujte prosím veškeré údaje na zálohové faktuře. Pokud jsou některé nesprávné uvidíte, urychleně nám to sdělte.

Zaplatit předplatné můžete prostřednictvím vystavené poštovní poukázky nebo převodem na základě údajů uvedených na zálohové faktuře. Pokud uvedete v objednávce IČO a DIČ firmy, vystavíme vám po obdržení platby daňový doklad.

Pozor! – platíte-li ze **sporozálohového účtu**, nezapomeňte nám sdělit k číslu účtu banky i specifický symbol vašeho účtu. Pokud chcete zaplatit bez vyčkání na zálohovou fakturu a „A-V“ poukázku, platbu proveďte na náš abonentní účet 481841803/0300 u ČSOB Praha 1. Současně nám pošlete i objednávku s uvedením čísla účtu, ze kterého provádíte převod.

S platbou neotálejte, objednané výtisky zasíláme až po obdržení platby. Uzávěrka objednaných a zaplacených výtisků je vždy 14 dní před expedicí nového čísla.

Od čísla 1/04 je cena samostatně prodávaného výtisku (se dvěma přílohami CD-ROM) 158 Kč nebo (s jednou přílohou DVD) 198 Kč, abonenti ovšem výrazně ušetří, a to takto:

Cena za roční předplatné Chipu s CD (12 po sobě jdoucích výtisků) je **1344 Kč**, resp. **780 Kč bez příloh CD-ROM**, za půlroční předplatné (6 čísel) zaplatíte **672 Kč**, resp. **414 Kč bez CD-ROM**, za čtvrtletní předplatné (3 čísla) zaplatíte **336 Kč**. Tyto zvýhodněné sazby (při ročním předplatném přijde jedno číslo Chipu s CD-ROM na pouhých 112 Kč) platí jen pro uvedené počty výtisků; při objednání jiného počtu se za každý výtisk účtuje plná prodejní cena plus poštovné. Lze objednat i předplatné s Chip DVD, které bude vycházet v roce 2004 v každém lichém čísle (1/04, 3/04, 5/04, 7/04, 9/04, 11/04). Cena ročního předplatného Chipu s DVD je **1500 Kč**, za půlroční předplatné zaplatíte **750 Kč** a za čtvrtletní předplatné **375 Kč**. V měsících, kdy nebude přílohou Chipu DVD, čtenář obdrží Chip s CD.

Adresa (resp. adresy) pro dodávání časopisu může být jiná než adresa plátce (nezapomeňte, že formát časopisu je A4 a nevede se do běžné domovní schránky). Časopis vám můžeme zaslat i doporučeně – příplatek za jednu zásilku (dle momentálně platného ceníku) pak činí 25 Kč, tj. 300 Kč za rok (při doporučeném zásilání není sleva na poštovném). Předplacené výtisky zasíláme i do ciziny s výjimkou SR – cena předplatného se pak zvyšuje o sazby poštovného platné v době vystavení faktury.

Další informace o předplatném vám rádi poskytneme v pracovní dny od 8.00 do 16.30 hodin na číslech 225 018 942, 225 018 944.

AKO NA SLOVENSKU?

V SR je cena za jednotlivé číslo (vrátane 2 CD-ROM) 259 Sk, cena za Chip DVD je 319 Sk.

Předplatné v SR je možné objednat takto:

Chip + CD-ROM ročně (12 čísel) za **2388 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1194 Sk**, **čtvrtročně** za **597 Sk**, **alebo** **Chip bez CD-ROM ročně** (12 čísel) za **1416 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **708 Sk**, **alebo** **CHIP DVD ročně** (12 čísel) **2712 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1356 Sk**, **alebo** **čtvrtročně** za **678 Sk**.

Objednat je možné i uvedené varianty.

Časopis vám můžeme posílat aj doporučeně – příplatek za jednu zásilku (podľa momentálne platného ceníka) je potom 22 Sk.

Abonenci Chipu na Slovensku zabezpečujú:

Magnet-Press Slovakia, s. r. o.

Teslova 12, P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava 3

tel./fax: (+421 2) 44 45 45 59, 44 45 06 97

e-mail: magnet@press.sk

Na túto adresu zasielajte objednávky predplatného, ako i všetky platby poštovou poukázkou typu C. Pri platbe poštovou poukázkou uveďte v správe pre prijímateľa názov časopisu (Chip s CD-ROM, alebo Chip s CD-ROM doporučené, alebo Chip bez CD-ROM), obdobie predplatného (ročné, alebo polročné) a údaj, od ktorého čísla požadujete dodávku. Ak chcete platiť prevodom z bežného účtu, zašlite na uvedenú adresu písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry.

Na Slovensku abonenci Chipu tiež zabezpečujú:

Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a. s.,

oddelenie inej formy predaja

Vajnorská 137, P.O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3

tel: (+421 2) 44 45 88 16, 44 45 88 21, 44 44 27 73

fax: (+421 2) 44 45 88 19

e-mail: predplatne@abompkapa.sk

POZOR! DOČASNÁ ZMENA SÍDLA VYDAVATELSTVÍ A REDAKCE CHIPU:

Vogel Burda Communications, s. r. o.,
t. č.

Na Florenci 19, 110 00 Praha 1

(Pro poštovní styk použijte původní adresu!)

CHIP

Magazín informačních technologií, ročník 14
ISSN 1210-0684; MK ČR 5361

Toto číslo vyšlo 27.2. 2004

Redakce časopisu Chip je členem hodnotící komise ocenění „The Best of Invex“.

Šéfredaktor: Ing. Jiří Palyza

Zástupce šéfredaktora: Ing. Josef Mika

Redakce: Vlastimil Bret (Chip CD/DVD), Ing. Helena Hajsterová, Ing. Josef Chládek (grafika, Linux, Mac), Mgr. Petr Kratochvíl (internet), Ing. Martin Kučera (Chip CD/DVD), Adam Nosek (sw, komunikace), Michal Novák (Chip CD, www.chip.cz), Jan Řezáč (Chip CD/DVD), Miroslav Stoklasa (hw), Ing. Pavel Trousil (hw), chip@vogel.cz

Sekretariát: Zdena Šlégrová, Jana Kalašová, tel. 225 018 566, 225 018 568

Inzerce ČR: Ing. Hana Vančurová (vedoucí), Eva Brožková, Jaroslava Tajčmanová, inzerce.chip@vogel.cz, tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Předplatné: Lucie Hošková, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942 (prac. dny 8-16 hod.)

Distribuce: Alena Filipppová, distribuce@vogel.cz, tel. 225 018 928

Technický úsek: Radim Zeman, Pavel Zima

E-mail: U členů vydavatelství lze použít adresu ve tvaru jmena.prijmeni@vogel.cz

Adresa redakce: Chip, Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Telefonní a faxová čísla

Sekretariát: tel. 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500

Inzerce: tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Externí spolupracovníci: Dr. Ing. Bedřich Beneš, Ing. Ladislav Bittner, Ing. Milan Brož, CSc., Ing. Jan Buriánek, RNDr. Ondřej Čada, Mgr. Jiří Donát, Martin Dvořáček, Jakub Formánek, Ing. Jaroslav Franěk, Ing. Miroslav Herold, CSc., Ing. Jiří Chrustawczuk, Radek Kubeš, Ing. Petr Matiasovits, Ing. Lukáš Mikšíček, Ing. Milan Pinte, Michal Pohořelský, Mgr. Milan Pola, CSc., Ing. Michal Prádka, doc. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., Štefan Stieranka, Michal A. Valášek, Ing. Miroslav Vínius, CSc., Petr Vostrý, Petr Žákostelný, Ph.D. Ing. Ivan Zelinka, doc. Ing. Jiří Žára, CSc.

Design a sazba: Vogel Burda Communications DTP – Viktor Janeba, Honza Kalaš, Milan Kratochvíl, David Vladyka

Foto: Martin Trysčuk

Osvit a tisk: Tiskárna Reproprint

Reklamac: V případě obdržení vadného výtisku nebo CD se obračte na naše oddělení předplatného (abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942), kde vám bude defektní exemplář vyměněn za nový.

Za obsah inzerce ručí zadavatel.

Za původnost a obsahovou správnost příspěvku ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami.

Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvědomí. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možnosti zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě.

Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve výši určené interním sazebníkem a zahne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě.

Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Překlad, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1.

V ČR rozšiřuje společnost PNS, a. s.,

na Slovensku Mediaprint & Kapa Pressegrasso, s.r.o.

O vydavateli: Časopis Chip vychází v licenci německého nakladatelství Vogel Burda Holding, G.m.b.H., ve vydavatelství Vogel Burda Communications, s. r. o. (IČO 45280681) jako měsíčník divize Vogel Computer Media.

Jednatel společnosti: Ing. Pavel Filipovič, pavel.filipovic@vogel.cz

Ředitel Computer Media: Ing. Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Výrobní ředitelka: Ing. Vladimíra Kuklovská, vladimira.kuklovska@vogel.cz

Marketing: Ing. Petr Moláček (vedoucí), Ing. Radek Benda, Michaela Hájková, marketing@vogel.cz,

tel. 225 018 544, 225 018 546, 225 018 540

Adresa vydavatelství: Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Adresa pobočky v Brně: BVV – pavilon B, Výstaviště 1, 647 00 Brno

Vedoucí pobočky Ing. Martina Olšanová, tel. a fax 541 159 758, mobil 602 689 473

Vogel Burda Communications, s. r. o., dále vydává časopisy **LEVEL**, **MEDIAshop**, **Oficiální PlayStation 2 magazín** a **Počítač pro každého**. Podrobnější informace o vydavatelství a jeho produktech viz www.vogel.cz, na www.chip.cz najdete i vlastní stránku Chipu.

International Connection

CIS: 100440,67

Advertising: Vogel Burda Holding, G.m.b.H., Poccistr. 11, D-80336 München: Erik N. Wicha, ewicha@vogel.de, Tel. (+49 89) 74 64 23 26, Fax (+49 89) 74 64 22 17. More information about the publishing house and its products is also available on www.vogel.cz.

Redaktoři Chipu spoléhají na server a údržbu sítě od společnosti Mironet.

SEZNAM INZERCE

A.P.C., ISSY LES MOULINEAUX	33
ABACUS COMPUTER, ČESKÉ BUDĚJOVICE	105
ABI, PRAHA	69
AEC, BRNO	103
AKTIS, PRAHA	125
ALWIL SOFTWARE, PRAHA	81
ANECT, PRAHA	137
AOC EUROPE, BERLIN	95
BMI SDRUŽENÍ, PRAHA	145
CANON CZ, PRAHA	109
CASABLANCA, PRAHA	139
COMPUTER HELP, PRAHA	69
DEUTSCHE MESSE, HANNOVER	47
DXT COMPUTERS, PRAHA	21
ELAP, PRAHA	163
ESET SOFTWARE, PRAHA	61
EXPONET, PRAHA	135
EXPONET, PRAHA	101
FUTURE, BERLIN	139
GRISOFT, BRNO	27
IBM, PRAHA	2, 11
IMPROMAT, ZLÍN	63
INTERKAMERA 2004	151
JOYCE ČR, BRNO	31
KYOCERA MITA, PRAHA	53
LUCENT TECHNOLOGIES ČR, PRAHA	107
MICROSOFT, PRAHA	23, 164
MIRONET, PRAHA	89, 99
MSHOP.CZ, PRAHA	21
NIKON, PRAHA	67
OKI SYSTEMS, PRAHA	29, 65
ORANGE & GREEN SOLUTIONS, PRAHA	15
STORMWARE, JIHLAVA	19
STRATOSFÉRA, PRAHA	141
SYMANTEC, RATINGEN	79
TOSHIBA, BRNO	7
UMAX CZECH, PRAHA	49

VOGEL
online

Nová
NOVÁ
služba
čtenářům:
denní
krátké
zprávy
z IT

registrujte se na
WWW.CHIP.CZ/ESERVIS

VOGELBURDA
COMMUNICATIONS

O ČEM SI PŘEČTETE V DUBNU

Chip 4/04 vyjde 26. 3. 2004

Notebooky už dávno nejsou výsadou pouze manažerů nebo majetnějších uživatelů. Stávají se čím dál běžnějším vybavením. Jejich ceny klesají, výkon a vřbaava se vylepšují a je možné říct, že se už zcela vyrovnaly stolním PC. Navíc jsou tiché, lehké a hlavně přenosné. Po delší době opět přinášíme jejich srovnávací test – konkrétně modelů s cenou do 40 000 s DPH, o než je největší zájem a jejichž prodeje v poslední době lámou rekordy.

UNIVERZÁL PRO INSTANT MESSAGING

Vlastníci PC, notebooků, kapesních PC nebo zařízení smartphone dnes používají nejrůznější systémy zasílání zpráv: ICQ, Yahoo! Messenger, MSN. Nebylo by špatné najít univerzální prostředek pro komunikaci. A přitom takový, aby bylo možné spojit se mezi sebou pomocí libovolných koncových terminálů a nejenom ze stolního počítače a aby přitom nebylo nutné používat různé programy – klienty pro instant messaging. O jednom takovém univerzálním řešení si povíme.

DVD DÍLNA V JEDNOM

Jeden program pro všechno, tak zní heslo velkých vypalovacích balíčků. Nic jim nechybí: ať je to střih videa, authoring, kopírování filmů, DVD přehrávač, editace zvuku, konverze MP3 nebo prezentace obrázků – vše je už integrováno. Dokonce exotické formáty jako HighMAT některé multitalenty zvlád-

nou. Přitom nenabízejí jen jednoduché funkce, nýbrž se orientují také na ambiciózní uživatele. Test nejnovějších multimediálních balíčků Chip právě připravuje.

HUDBA Z INTERNETU LEGÁLNĚ A ZDARMA?

Internet nemusí být jen zdrojem nelegálních nahrávek, které jsou trnem v oku nahrávacím společnostem a ochráncům autorských práv. Pokud nám nevěříte, můžete se přesvědčit v příštím čísle. Poradíme vám, kde najít skladby s nálepkou zdarma nebo alespoň kde můžete nejvýhodněji investovat do nejnovějších hudebních hitů.

CANOPUS LET'S EDIT

Canopus Let's EDIT je dodáván jako kombinace hardwaru a softwaru nebo jako samostatný program – videoeditor. V této podobě je zajímavým nástrojem, který se snaží vyjít vstříc začínajícím uživatelům, ale poskytuje i funkce, které uspokojí náročnější „střiháče“.

Pozn.: Redakce si vyhrazuje právo na případné změny.

Klasické floppy diskety už v podstatě odešly na věčnost. Brzy je budou následovat i řešení jako Zip nebo Jazz. Hlavním „viníkem“ tohoto vývoje jsou vedle CD a vypalovaček především rychlá a univerzální USB rozhraní a s tím spojené USB flash disky. Tak rychlá, komfortní a snadně řešení přenášení dat oceňují stále více uživatelů. Navíc kapacity se zvyšují a ceny klesají. Pojdte si s námi vybrat ty nejvýhodnější „přívěsky ke klíčům“, do kterých nahrajete všechny své dokumenty.

Creative Suite je jedním z balíčků integrovaných programů dodávaných firmou Adobe. Jeho podstatnou složkou je i Photoshop CS, který přinesl řadu zajímavých novinek. Jednou z jeho nejpříjemnějších součástí je prohlížeč, jemuž mohou pružnost a uživatelskou přítulnost závidět snad všechny specializované prohlížeče obrázků.

K charakteristice programu Total Commander stačí říci, že je následovníkem populárního Window Commanderu. Představíme vám nejen jeho novou verzi 6.01, ale i řadu užitečných plug-in modulů, z nichž většinu naleznete také na Chip CD 4/04.